

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DAR YOL

PERİDE CELAL

DAR YOL

PERİDE CELAL

Selim İleri'nin sunuşuyla....

h2O kitap

dar yol

peride
celal

h₂o kitap
aralık 2019- istanbul

dar yol

roman

Peride Celal

h2o kitap

h₂O kitap - 116

Türkçe Edebiyat dizisi - 49

Roman - 25

Edebiyat Belleğimiz - 18

Dar Yol

Peride Celal

ISBN 978-605-7637-23-9

© Ayşe Zeynep Ergün, ©h₂O yayıncılık ve iletişim hizmetleri
ltd. şti, Mayıs 2019.

1. Baskı, h₂O kitap, Aralık 2019, İstanbul.

(İlk basım *İnkılap Kitabevi*, 1949;

ikinci basım *Oğlak Yayınları*, 1996.)

Yayına hazırlayan Özcan Özen

Kapak Sevil Tarla

Sayfa düzeni Duru Su

Baskı ve Cilt Ceylan Matbaası Tuncay Mat

Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi,

83/317 Zeytinburnu/İstanbul

Matbaa Sertifika No 40933

h₂O yayıncılık ve iletişim hizmetleri ltd. şti.

Barbaros Mah., Tophanelioğlu Cad.,

Gülbeste Çıkmaşı, 10/2. Üsküdar - İstanbul

Yayıncı Sertifika No 22734

www.h₂okitap.com

www.twitter.com/h2okitap

www.facebook.com/H2o

*Değerli yazar dostum Selim İleri'ye,
Dar Yol sizin isteğinizle yeniden doğuyor.*

Sevgilerle,

**Peride Celal,
(1996).**

Dar Yol'dan İzdüşümler

Selim İleri

Benimle yaşıt *Dar Yol*'u 1960'ların sonunda, bütün kitapların benim olmasını istediğim o coşkulu günlerde, İnkılap Kitabevi'nin yarı depomsu arka odasında bulmuştum; *Atmaca*'yla birlikte. Yirmilerine bir iki yıl var: Hem *Dar Yol*'u hem *Atmaca*'yı çok severek okuduğumu hatırlıyorum.

Behçet Necatigil *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*'nde Peride Celal'in yazarlık, özellikle romancılık çabasını iki ayrı evreye ayırır. Yazar, başlangıçta "aşk ve serüven romanları" yazmıştır. İkinci evredeyse, "gözlem, sanat ve çözümleme yatırımlarıyla, öncekilerden çok ayrı ve Türk romanının gelişim çizgisi üzerinde ağırlığı olan" yapıtlar...

Necatigil ikinci evreyi 1954 tarihli *Üç Kadının Romanı*'yla başlatıyor. Bence asıl başlangıç *Dar Yol*'dur.

“Aşk ve serüven romanları”nda da hep yazınsal bir düzeyi tutturmuş Peride Celal, *Dar Yol*’la birdenbire dümdüz olanın, dramatik abartıların en aza indirgendiği kurmacının peşine düşmüştür.

Daha ilk sayfadaki “giriş” bile, benzerine az rastlanacak kadar şaşırtıcıdır, hele o dönemlerin yerli romanları göz önünde tutulursa: Yazar doğrudan doğruya sahnede: Romanını nasıl yazdığını açıklıyor: Meliha’nın romanını yazmaya koyulmuşken, bir yan kişi, Cenana öne çıkmış ve romancıyı alabildiğine etkilemeye koyulmuş...

Önsözü aşan ve kurgunun bu tuhaf, etkileyici girişi beni sonraları da etkiledi. Romanın bir iç meselesi gibi beliriyor ama, romancının özeleştirisini de yansıtıyor; aradan çekilmeden, sözü Cenana bırakmadan romancıya son bir konuşma, dile getirme fırsatı. Sonra, olup bitenleri, artık Cenana’nın bakış açısından okuyacağız.

Peride Celal “rastlantı” deyip geçerci. 1988’de “Dostum Selim İleri’ye” ilk basım *Dar Yol*’u şöyle imzalamış:

“1949, İsviçre’den İstanbul’a geldiğim yıllar... İş peşine düştüğüm ve yeniden gazete kapılarını aşındırdığım... Kırk yıl sonra size imzalamak hüznün veriyor biraz.”

Peride Celal eski yeni, bütün yapıtlarının kıyıcı bir eleştirmeniydi. “Gotik roman”a çok yakın *Yıldıztepe*’den (1945) mi söz açmışım, hemen susturur; tefrika halinde kalmış *Rüyalar Evi*’ni mi önemişiyorum, güler geçer... Belki bu sebeple *Dar Yol*’a da uzak duruyordu. Bütün ısrarlarım rağmen bu incelikli romanının yeni basımına uzun yıllar izin vermedi.

TÜYAP’ın onur yazarı seçilmeseydi, o günlerde Oğlak Yayınevi bu romanı yeniden basmakta diretmeseydi, belki yine *Dar Yol*’u unutulmuş köşesinde bırakacaktı. Tereddütlerden sonra nihayet... Elbette diliyle, sözcükleriyle adeta boğuşarak:

Otuzu aşkın yıl daha geçmiş, gelgelelim *Dar Yol* ben- ce duyarlığından hiçbir şey kaybetmemiş 1940’ların

Kadıköy'ünden, Fenerbahçesi'nden geriye ne kalmış: Çok tartışılabilir ama, Cenan'ın hayatı algılayışı hâlâ çok genç. Tıpkı yaşlı yazar Sedad Kemal'in Cenan'a, yani gençliğe tutkusu gibi. Tıpkı Raif'in hiçliğe sürüklenişi gibi.

Bir sahne, bir an var *Dar Yol*'da; Cenan, Meliha, yaşlı yazar Kalamış'tan Fener burnuna doğru yürüyorlar. Akşam oluyor. "Bahar akşamlarından biri..." Tramvay rayları cadde boyunca gümüş izler... Bu anın sonuna yetişenlerdenim; bu romanı belki bu yüzden bazen "görür" gibi oluyorum.

Bir an da, Valikonağı Caddesi'ndeki evde, Peride Hanım'ın oturduğu giriş katında: Arkadaki çalışma odası, balkonundan bakımlı bahçelerin yüründüğü. Ciltli, eski *Dar Yol*'u orada imzalamıştı, ısrarımı kıramayarak...

O akşamüstü kapaklı dolapta sakladığı dosyaları da göstermişti: tefrikalar, yarım kalmış ya da henüz bitirilmemiş öyküler, taslaklar; akıllara durgunluk verici bir yazı birikimi. Kim bilir, *Dar Yol* gibi nasıl örtbas edilmiş gizli defineler...

Yarının, "öz" edebiyata gönül vermiş okurları, Peride Celal'in büyük yazı emeğine şaşıp kalacaklar, hayranlık duyacaklar.

dar yol

Dar Yol

Meliha'nın romanını hazırlamaya başlayalı çok oluyor. Meliha'nın diyorum. Çünkü başlangıçta geçirdiği büyük facianın ortasında güzelliği ve karakteri bakımından asıl yazar merakımı uyandıran Meliha olmuştu. Fakat sonra birdenbire Cenana olaya karışır ve her şey onun etrafında dönmeye, olup bitmeye başladı. Diğerleri mühim rolere rağmen hiddetleri, sevinçleri, kederleriyle birer cansız kukla gibi sahneden çekiliverdiler. Ortada rüzgâr gibi, ot gibi, çiçek, toprak gibi sade, pervasız, hayat hakkında bilgisizliklerle dolu, aynı zamanda ateşten yaratılmışçasına sıcak, kadınca insiyaklarla karanlıklarda bir şeyler araştıran, cinsiyetinin sürüklediği hedefe doğru yoklana yoklana gitmeye çabalayan yarı vahşi, yarı deli ve korkunç derecede pervasız, bencil kıskanç bir küçük kız kaldı: Cenana!

Öyle ki bir müddet sonra onun, genç kızlıktan kadınlığa geçerken birçok hemcinslerinin geçirdiği o şüpheler, korkular, isteklerle dolu, beklenmedik hadiselerle ve mizacından gelen bir ateşle, heyecanlı bir roman halini alan hayatını yazmaktan başka bir şey düşünmez oldum.

Onun olanları küçük kara kaplı defterine not etmek gibi iyi bir âdeti vardı. Acele ile ve tam bir pervasızlıkla yazılmış ve zaman zaman en mühim sandığımız olayların unutulup taze, görgüsüz bir ruhun dış hayata yeni açılan pırıltılı, alaycı bir zekâ ışığı içinde pervasızca yakalayıp anlattığı bir sürü lüzumsuz teferruatın da doldurduğu bu başsız, sonsuz not defterinden bazı kısımları alarak onun yazdıklarıyla kendi gördüklerimi birbirine eklemeye koyuldum. Böylece Cenân'ın romanı, hadiselerin fırtınası içinde, onun yalnız başına dört duvar arasında kendisini ve etrafındakileri anlatışı ve bir yabancının hadiseleri dışarıdan görüşü gibi iki taraflı bir anlayışla yazıldı.

Bunun içindir ki zaman zaman olayları ve diğer karakterleri kısaca çizen anlatıcının sözleri arasına giren Cenân'ın notlarını romandaki büyük boşlukları tamamlamaları ve gördüklerimizle bilmediklerimiz arasındaki farklılığı aydınlatmaları bakımından hoş görmek lâzımdır.

P. Celal

Nilüfer Kalfa vaktin ne kadar geç olduğunu anlatmak ister gibi sert bir hareketle Cenan'ın çatı arasındaki odasının panjurlarını ardına kadar açarak dışarıya doğru eğildi. Rüzgâr, ağaçların çatlamak üzere olan yeni tomurcuklanmış ince dallarını sarsıyor, uzakta küçük bir parçası görünen rengi koyulaşmış, köpürmüş denizin üzerinde bulutlar toplanıyor, gökyüzü gittikçe kararıyordu.

İhtiyar kadın "Fırtına kopacak!" diye, mırıldandı.

Kız, örtülerin içinde kıvrılmış yatıyor, içinden söylediği bir şarkıya tempo tutar gibi parmaklarıyla havayı fiskeleyerek Kalfa'nın hareketlerini gözlerinde alaycı, şeytanca bir mana ile takip ediyordu. Birdenbire örtüleri atarak yataktan indi. Çıplak ayaklarla koşup pencereye yaklaştı ve ihtiyar kadının omuzları üzerinden bahçeye doğru sarkıp bakarak alayla sordu:

"Peki, benim fırtınam ne zaman kopacak Kalfa?"

Nilüfer Kalfa kıza bakıyordu. Onun bir mevsim içinde çocukluktan çıkarak kadınlaşan ince omuzlarını, düz basma geceliğini geren göğsünün diri yuvarlaklarını, kadınca merakların, sebepsiz heyecan, ihtirasların, korku ve şüphelerin gölgelediği siyah gözlerini; taze, kırmızı ağzını; dağınık siyah saçlarını; hayatın kötü iziyle bozulmamış, gözyaşı bulutu düşmemiş taze, tasasız güzelliğini güngörmüş, anlayışlı emektarlara mahsus yarı şefkat, yarı istihza ile bir ölçüye vurmak ister gibi süzdükten sonra, “O da yakındır,” diye, yavaşça mırıldandı.

Kız, bu söz kendisini tatmin etmemiş gibi omuzlarını silkti, bir an dudaklarında garip bir tebessümle hareketsiz kaldı. Sonra tekrar yatağına dönerek kendisini karyolaya arka üstü attı, Kalfa’nın odadan çıkmasını bekler gibi gözlerini kapadı.

Nilüfer Kalfa’nın dediği çıkıyordu, iri yağmur damlları camlara vurmaya başlamıştı. Gökyüzü karanlıktı. Deniz mürekkep gibi koyulaşmıştı.

Uzarlarda, meçhullerde ise Cenân’ın fırtınası hazırlanıyor; kader genç kızlığın eşiğinden girmekte olan, kafası, kalbi acayip rüyalar, isteklerle dolu dünkü çocuğa, yarınki taze kadına artık kolay hülyaların, tasasızlıkların bittiğini beklenmedik bir ölüm haberi halinde gönderiyordu.

II

Cenan'ın defterinden:

Beni hiç olmazsa rüyalarımda rahat bıraksalar! Her sabah karşımda Kalfa'nın buruşuk, çirkin yüzünü, "Bu ne uykusu!" diye sitemle mırıldanan ince sesini duymaktan bıktım, usandım. Bu sabah gene beni fevkalâde bir rüyanın ortasında uyandırdı: Meliha dağılmış altın saçları, ince vücuduyla kırılmış bir dal gibi ayaklarımın ucunda yatıyordu. Etraftan: "O öldü, o öldü!" diye, bağrıışmalar, uzaklardan hıçkırıklar geliyordu. Sonra Raif'i gördüm. Elinde ince topuklu beyaz ayakkabılar ve sabun köpüklerini andıran beyaz tüllerle bana yaklaştı. "Bunlarla ondan daha güzel olacaksın, haydi seni almaya geldim. İstedğin oldu, Meliha öldü, artık beraber gidebiliriz," dedi. Kol kola girdik, oradan uzaklaştık. Nereye? Bunu şimdi hatırlayamıyorum. Yalnız "Meliha öldü. Meliha öldü!" diye bağırđımı, karanlık yollarda Raif'le beraber koştüğümüzü hatır-

lıyorum. Herhalde aş boyalı evden, Cicim'den, Kalfa'dan, Ahmet'ten, hepsinden uzaklara gidiyorduk. Eğer Kalfa uyandırmasa belki rüyanın sonunu görmek kabil olacaktı. Ne yazık!

Şimdi ise Meliha, Raif, Cicim bilseler! diye düşünüyorum. İçimde birine küçük, fena bir oyun oynamış insanların pişmanlığına benzer bir his var. Bütün bunları düşünmemem, düşündüğüm için kendimden utanmam lâzım; biliyorum. Fakat elimde mi? İşte şu anda bile kalbim kötü kötü çarpmaya başlıyor, ellerim yastığın boş köşesinde yavaş yavaş dolaşüyor: "Burada olsaydı, şuracıkta ve güzel, tatlı elâ gözleriyle bana baksaydı!" diye düşünüyorum. Hâlbuki onun kumral, genç başı şimdi karısının, Meliha'nın yastığında ve benim içimden geçenlerden haberi yok.

Teyzemin kızı bütün güzelliği ve kadınlığı ile gözlerimin önünde canlanıyor. İçimde o küçük ağrıyı, çimdiklenmeyi duyuyorum. Kalbimde tekrar sıcak, soğuk rüzgârlar esmeye başlıyor. Kıyılardan uzakta, sonsuz, durgun bir denizin ortasında tükenmez bir seyahate çıkmış gibiyim. Bu, aylardır böyle. Sırtımdan eski siyah önlüğü, derileri yüzülmüş çantayı, yırtılıp eskimiş kitapları, hepsini bir tarafa atarak evimize, aş boyalı eve, Cicim'in dizleri dibine döndüğüm günden beri...

Evet, artık mektep faslını kapadık. Cicim nihayet liseden ötesini yapmayacağını anladı. Sırtüstü yatıp rahatça güneşe, gökyüzüne bakabilir, istediği kadar tembellik yapabilirim. Eskiden bunlar büyük arzularımdı. Şimdi ise avarelik iyi ama canım sıkılıyor.

On sekiz yaşımdayım. Çirkin olmadığımı söylüyorlar ve beni hiç kimse sevmiyor. Bütün mesele, fenalıkların, sıkıntıların, her şeyin can noktası burada... Belki Ahmet ve komşum? Ahmet'in sevip sevmemesi ne mana ifade edebilir? Komşuma gelince, o büyük bir yazar, yaşlı bir adam, hem ne de olsa hayatımıza yeni karışan bir yabancı...

Öbürleri Raif, Osman! Onlar yalnız Meliha'yı görüyorlar, yalnız teyzemin kızını!

Osman, çocukluğundan beri, kedininkine benzeyen çekik çakır gözleri, esmer ince yüzü ile aramızda görmeye alıştığım bir insan... Raif'le çocuklukları beraber geçmiş, aynı mekteplerde okumuşlar, aynı mesleğe beraber başlamışlar. Osman sonradan, bir akrabasının beklenmedik ölümü ile mirasa konarak birdenbire zengin olunca yazıhanesini bırakmış. "Serbest iş yapacağım, gelirimle yaşayacağım" diye, avukatlıktan vazgeçivermiş. Raif, "O başıboş, avare ruhunu oradan oraya dolaştırmak için zaten bahane arıyordu" diyor. "Mahkeme koridorlarında, yazıhanesinin karanlık bir avluya bakan dar penceresi önünde bunalmış, acıklı halini görmek beni bazen eğlendirir, bazen de korkuturdu. Paraları aklının ermediği işlere girişip yabancı memleketlerde dolaşarak az zamanda tüketti ama bu da ona yakışır doğrusu, başka türlü yapamazdı." Osman'ın şimdiki hali için Raif gülerek "Eskisi kadar parası yok ama elindeki birkaç şeyi satmazsa sonuna kadar serserilik edebilir!" diyor. Osman, Raif için en güzel, en mükemmel, en akıllı adamdır. Bütün sorulacak suallerin cevabı ondadır. Onsuz hiçbir eğlencenin, toplantının zevki yoktur. Raif ona bütün kadınların hayran olduklarını fakat onun ne aşka ne insanlara, hiçbir şeye ehemmiyet vermeyen acayip bir mahlûk olduğunu söylüyor. "Hayatta tek bir dostu varsa, o da benim," diyor. Raif'in bu dostlukla âdetâ övündüğünü biliyorum. Hâlbuki ben Osman'ın çekik çakır gözlerinde zaman zaman Meliha'ya bakarken kedi ciğere atılmadan önce olduğu gibi garip bir pırlıltı görüyorum. Komşum da öyle değil mi?

Meliha'yı o kadar az tanımasına rağmen, teyzemin kızını görür görmez bakışları onun üzerine yapışıp kalıyor. Sakallı, küçük yüzü kirpi gibi kabarıp değişiyor. Nihayet Raif? Fakat o Meliha'nın kocası, istese de istemese de onun yanında kalmaya, onu sevmeye mahkûm.

Eğer bizimkiler bilseler, eğer Raif'in beni öptüğünü!

Bunu hatırlayınca kendimi gülmekten alamıyorum. İçimi sevinçli, aydınlık hissediyorum.

Gene onun saçlarını karıştırmıştım. Bahçede peşimden koşuyordu. "Yakalarsam seni öldüreceğim, öldüreceğim küçük şeytan!" diye, bağıyordu. O yumuşak, parlak, kumral saçlarına dokunulmasına hiç tahammülü yoktur. Hâlbuki ben onları karıştırmak, bozmak, hatta bazen değil yalnız saçlarını, o güzel yüzünü tırmalamak, kanatmak için titriyorum. Ona kimseler bakmasın, beğenmesin, istiyorum ve Meliha'nın olan bütün o güzel şeyleri parçalamak için çılgın bir arzu duyuyorum.

Güneşin altında bir tüy gibi uçup gidiyordum. Vücudum terli, kalbim çarpıntılıydı. Neşe ve heyecan dolu. Bahçenin nihayetindeki yıkık duvara yaklaştığım zaman kafamdan birdenbire şeytanca bir fikir geçti: "Şimdi burada düşersem, koşar, beni yerden kaldırır, kollarının arasına alır, bakalım o zaman o ne hal alır, ben ne olurum!" diye, düşündüm. Kalbim daha şiddetle çarpmaya koyuldu. Başım döndü. Sonra, birdenbire ayağım burkulmuş gibi duvarın dibine, otların üzerine kayıverdim, yüzükoyun yatıp kaldım. Raif'in heyecanla "Aman kız, bir yerin acımadı ya?" diye, bağırdığını duyuyor, nefesim tutulmuş, her tarafım ateş içinde bekliyordum. Nihayet ayak sesleri yaklaştı. "Hay allahım!" diye mırıldanarak Raif üzerime eğildi ve beni çekip kaldırdı.

O zaman kollarının arasında birdenbire yüzümü onun yüzüne doğru çeviriverdim. Raif'in tütün kokan serin nefesi, yumuşak, ılık dudakları yanaklarıma, dudağımın ucuna konar, kalkar gibi oldu. Onun beni birdenbire silkip atarak uzaklaşmasını hiç unutmayacağım. Yüzü öyle korku ve hayret ifadesi taşıyordu ki kendimi tutamayarak eteğimdeki otları silkerken gülmeye koyuldum. Ateşe dokunmuş suçlu, şaşkın bir çocuğa benziyordu ve bu haliyle her zamandan fazla hoşuma gidiyordu. Güldüğümü

görünce “Hay küçük şeytan, beni baştan çıkaracak! Kız sen çıldırdın mı? Vallahi seni Meliha’ya söylerim,” diye, bağırmaya, gülmeye başladı.

Her zamanki gibi bunun bu sefer de bir tesadüf, çocukça bir şaka olduğuna inanması gülünçtü ya da öyle görünmek istiyordu. Kötü bir hiddete yakalandım, birdenbire kahkahalarım boğazımda kuruyuverdi. Beni niçin anlamak istemiyordu? İçimden delice bir fikir geçti: Üzerine atılmak, göğsünü yumruklamak ve “Ben güzel değil miyim? Niçin beni anlamak, sevmek istemiyorsun?” diye bağırarak geldi içimden. Kendimi güçlkle tutarak gözlerimde akmaya hazır yaşlarla yanından koşarak kaçtım.

Sonradan niçin bu küçük hâdiseyi Meliha’ya, Cicim’e, hepsine anlatmadı? diye, içime bir şüphe girdi. Heyecan veren, sevindiren bir şüphe... Hâlâ da bunu düşünüyorum: Evet, niçin onlara söylemedi? Niçin her zaman bütün taşkınlıklarımı, hatta fenalıklarımı gizlemeye çalışıyor? Kendisine baktığım zaman niçin öyle tuhaf tuhaf gülümsüyor? Sonra niçin son zamanlarda o kadar durgun, sessiz, hatta dertli bir hali var? Niçin “Cenan’ım, benim küçük deli kızım, tavşanım!” diye belime sarıldığı zaman sesi öyle titriyor? Niçin o kadar müşfik ve herkesten çok benimle meşgul. Niçin, niçin, niçin? Hatta bu bazen “Kızı rahat bırak Raif!” diye, bağırarak Meliha’yı bile sinirlendiriyor. Eğer onun bana küçük bir teyzekızına olduğundan biraz daha başka, değişik bir alâka ile baktığına inanabilirsem saadetten deli olurum. Ama bu imkânsız. Meliha’nın çok güzel olduğunu biliyorum. Acaba bir gün Raif bana onu artık güzel bulmadığını söyleyecek “Cenan seni seviyorum çünkü sen, bütün kadınlardan daha güzelsin...” diyecek mi? Öbürleri, Osman, komşum, bunu herkes söylesin. Onlar, hepsi, hatta dünyadaki bütün erkekler beni görsünler, yalnız beni sevsinler istiyorum. Ne çılgın düşünceler! Biraz daha büyüdüğüm, zengin olduğum, iyi giyindiğim, Meliha ihtiyarladığı ve ben ondan çok güzel olduğum zaman...

Raif'in, yalnız onun mu, hepsinin bana karşı aldığı o himayecikâr, büyük tavırlardan nefret ediyorum. Bir gün gelecek, bu hislerimi onların yüzüne bağıracağım, bir gün gelecek, hepsi, dünyada yalnız Meliha'nın güzel olmadığını anlayacaklar.

Güya içlerinde benden en çok hoşlanan komşum. Onun benimle saatlerce konuşup dolaşmasına, çocuklar gibi gü-lüp şakalaşmasına öbürleri hayret ediyorlar. Komşum eğ-lenceli adam. Ne çok şeyler biliyor! Her zaman anlatacak yeni hikâyeleri var. Onunla açık konuşmak, birçoklarına söylemekten korktuğum şeyleri ona anlatmak eğlenceli oluyor. Çünkü komşumun hiçbir şeye şaşmayan ve ayıpla-mayan bir hali var. Bununla beraber bazen bir çocuk gibi çenemi okşamasını, müzelere girecek acayip bir mahlûkla karşı karşıyaymış gibi yüzüme tuhaf bakmasını sevmi-yorum. Osman'a gelince: Durmadan eski elbiselerim, dü-şük çoraplarım, dağınık saçlarımla eğleniyor. Eğer Raif, Meliha'nın yerine benimle evlenmiş olsaydı param olurdu. Param olunca da saçlarım, elbiselerim böyle kötü olmazdı.

Zaten Osman çirkin, kötü bir insan... Bütün kadınla-rın onu niçin sevdiklerini, evde Kalfa'dan Cicim'e kadar herkesin ona gösterdiği yakınlığın sebebini anlamıyorum. Onda "şeytan tüyü" varmış, "bulunmaz, hoş adamlardan biri"ymiş. Bense ondan nefret ediyorum. Beni hakikaten seven ve bunu gizlemeyen bir kişi var. O da Ahmet...

Ahmet, benim çocukluk arkadaşım ve çok yeteneği oldu-ğu söylenen genç bir ressam. Bize yakın, büyük beyaz bir köşkte oturur. Esmer yağız yüzüne, alnına düşen dağınık siyah saçları, pek az değiştirdiği eski mavi bir gömleği, ütü-süz kurşunî bir pantolonu, nihayet terebentin kokan koca-man elleri, köşkün en alt katında "atölyem" dediği karışık bir odası, sanat iddiaları ve Paris hülyaları vardır.

Ahmet beni sever.

Bahçede, mutfak kapısında, yollarda hep öyle telaşlı te-laşlı, beni aradığını, gezindiğini gördükçe Kalfa bile:

“Çocuk, çocuk!” diye, ona takılıyor.

Ahmet’in babası miralaymış. Çoktan ölmüş. Annesi köşkün en üst katında öksürükler, aksırıklar içinde yaşayan hasta bir kadın. Kız kardeşi Zehra ile liseyi beraber bitirdik.

Geçen yazın sonunda ikmal imtihanlarının neticelerini alıp eve dönerken Zehra’nın bana şu budalaca sözleri söylediğini hatırlıyorum:

“Bak göreceksin, ne kadar eğleneceğiz Cenan...”

Zavallı, artık beni göremeyeceğini, kendisinden ne kadar bıktığını bilmiyordu. Lâf olsun diye “Benim başka projelerim var,” dedim.

Küçük burnu havada, çilli yüzü hayran, şaşkın yüzüme bakakaldı.

O şimdi kendisine göre eğlenmeye başladı bile... Gününün büyük bir kısmını Akademi’de yahut babadan kalma evle dükkânın kirası peşinde dışarıda geçiren Ahmet’in, kız kardeşine göz kulak olacak hali yok. Zehra “Belvü”nün önündeki büyük ağacın etrafında yahut sahilde, ağaçların altında oğlanlarla... Maceralarını bana anlatmaya ve beraber çıkmamız için yalvarmaya geldiği zamanlar odalara saklanıp kapanıyorum. Kız, hâlâ benim büyük projelerimin merakı içinde somurtup kızarak kendi küçük aşklarına dönüyor.

Benim projelerim! Onlar daha çok silik rüyalar halinde. Amma biliyorum bir gün bir şeyler olacak, hayatım, hayatımız değişecek...

Zehra, Meliha? Onların kadınca halleri, yumuşak, ince güzellikleri beni iğrendiriyor. Öbürlerinin, erkeklerin arasında kendimi daha canlı hissediyorum. Onların oturup kalkışlarını, yüksek sesle konuşmalarını, tartışmalarını ve kavgalarını, zaman zaman kadınlara o yan bakışlarını, kızdıkları zaman yüzlerinin aldığı sert manayı görmek, kocaman ellerine, kalın kumaşlar içindeki kuvvetli, sert vücutlarına sürünmek hoşuma gidiyor. Dolaştıkları yerler-

den toplayıp getirdikleri sigara, toprak, sokak kokan havanın içinde yaşamayı seviyorum. Onlarla beraber gülmek, eğlenmek ve onlar tarafından beğenilmek, aranıp, istenmek ne kadar zevkli!

Belki Ahmet'i de bunun için kız kardeşinden fazla seviyorum.

Ahmet'in yatıp kalktığı ve çalıştığı "atölye"sinde, tozlu, dağınık, boyalar, resimler, kartonlar ve bütün köşelere dağılmış buruşuk pantolonlar, ceketler, kırık boya kseleri, yarıya kadar kullanılmış eski tüpler; duvarları Titien, Rubens, Rembrand gibi klasiklerden, hepsinin isimlerini iyi bilmediğim Manet, Renoir, Monet gibi empresyonistlere, Picasso'nun korkunç hayalleri hatırlatan, garip resimlerine kadar bütün büyük ressamların dergilerden kesilmiş, sanat albümlerinden koparılmış renkli, renksiz kopyaları ve kendisinin yarım kalmış, duvarlara tersine dönmüş tuvalleri ile dolu odasında beni hem kendine çeken hem de sinirlendiren bir hava var.

Bazı geceler Cicim'den ve Kalfa'dan gizli oraya, onun "atölye"sine kaçıp gitmekten hoşlanıyorum. Karanlıkta yıkık bahçe duvarını atlarken, arkadan ağaçların arasından korkunç gölgelerin beni kovaladığını hayal ederek kalbim çarpmaya başlıyor. Tahta koridorları ince gıcırtilarla geçerken, Ahmet'in üst katta yatan annesi Fatma Hanımefendi'nin kısık öksürükleri ile sıçrayıp yumrukla-rım sıkılmış, gözlerim parlayarak, kapısından ince bir ışık sızan o küçük odaya korkunç bir maceradan geçmiş gibi heyecanla atılmaktan garip bir zevk duyuyorum. Hepsi bu kadar... İçeride Ahmet'in, annesinin diktiği, omuzlarından düşen bol, beyaz iş gömleği içinde öne doğru eğilmiş kocaman vücudunu, nereye koyacağını şaşırmış gibi oradan oraya gezdirdiği boyalı ellerini, şaşkın, sevinçli tavrını görünce birdenbire her şey değişiyor. Kendimi pişman ve hiddetli hissediyorum. Ondan uzaktayken Ahmet'i daha dost, kendime daha yakın buluyorum. Fakat beraber ol-

duğumuz zaman, onu birdenbire küçük, beceriksiz, resimden başka bir şeye akli ermeyen bir insan gibi görüyorum. Günlerce ondan kaçtığım oluyor. Ama Ahmet peşimi bırakmıyor. Yalvarmalarından usanarak somurtkan, sinirli tekrar o küçük odaya dönüp, her oturuşta bir toz bulutu çıkan kırmızı kadife örtülü sedirin üzerine pencerenin yanına dağılmış saçlarım, sıkıntılı, karanlık yüzümle oturup poz vermeye razı olduğum günler, çocuklar gibi seviniyor. Bazen resme dalıp beni unutuyor. Ama sık sık yüzüme, gözlerime bakarak resmi unuttuğu da oluyor.

Bir gün nasıl olsa onun beni öpeceğini biliyorum. Bu anı düşündükçe içimden sıcak bir şeyler geçiyor, heyecanlanıyorum. Rüyalarındaki dudaklar Raif'in dudakları fakat hakikatte bu dudaklar Ahmet'in dudakları olacak, bunu iyi biliyorum. Çünkü Raif, büyük teyzemin oğlu. Çünkü Raif, Meliha ile küçük teyzemin kızı ile evli. Çünkü Raif, büyük aşk, imkânsızlık demek... Ahmet'e gelince istemediğim, hoşlanmadığım zaman kolayca kaçabileceğim biri, Kalfa, Cicim, Zehra gibi o kül rengi, basit, kötü hayatın içinde. Benim hayatım bu olmayacak bir gün muhakkak her şey değişecek...

Komşum muharririn, "Hey küçük kız, hey!" diyen sesini duyar gibi oluyorum. Belki yalnız o içimden geçen bütün tasavvurların, düşüncelerin farkında, onun başkalarına benzemeyen, insanın içini okur gibi delip geçen gözleri var. Ahmet'in atölyesinden fazla onun iki katlı siyah ahşap evi beni çekiyor. Bu evin çıplak, kocaman sofalarını, tüylü halılar, yumuşak koltuklar, raflarında kitaplar dolu mabet gibi yarı karanlık, tütün kokulu çalışma odasını, beni ve Cin'i her görüşünde tüylerini kabartıp puflayan siyah kedisini ve efendisini bir gölge gibi takip eden Bekir'in masallardaki devleri hatırlatan kocaman boyunu seviyorum. Komşumun evi, perili evleri hatırlatıyor. Onun zaman zaman parlayıp sönen ince kahkahaları, Bekir'in sarı çizmelerinin çıkardığı gıcırtilar, hiç durmadan konuşan,

radyonun ince sesi, bu kocaman evi sihirli, acayip bir canlılıkla dolduruyor.

Komşumu hem seviyor hem ondan korkuyorum. Onunla konuşmak, şakalaşmak, onun hayretini görmek beni eğlendiriyor. Bazen ânî hiddetler, coşkunluklarla gevezeliğe daldığım, içimden geçenleri olduğu gibi söylediğim zaman yüzünün aldığı şaşkın mana hoşuma gidiyor. Fakat sonra birdenbire korkuyorum. Zeki, meraklı bakışlarına içimi hemen örtüyor, yanından kaçıyorum. Onun bir yabancı olduğunu hatırlıyorum. Meliha, Raif, hatta Osman, onlar bana ait kimseler...

Meliha güzelliği, Raif canlılığı, sevimliliği, Osman zekâsı ile benim dünyamın insanları... Bazen onların aralarında tehlikeli, hoş bir oyun oynamakta olduklarını düşünüyorum. Bir gün gelip ben de bu oyuna karışacakmışım gibi içimde tuhaf bir his var. Ama ne zaman? Bunu düşününce kalbim çarpıyor, beklemekten usanıyor, sabırsızlanıyorum.

Raif, son günlerde köye pek seyrek gelmeye başladı. Bursa'ya, Ankara'ya seyahatler bahane ederek günlerce görünmediği oluyor. Meliha, Şişli'deki apartmanında ahbabları, ziyaretleri arasında bizleri unutmuşa benziyor. Zaten onun aşı boyalı evden, hatta bizden hoşlanmadığını biliyorum. Osman orada, her zaman Raif'lerde. Yani Meliha'nın dizinin dibinde.

Bu küçük toprak yolda böyle unutulmuş yaşamak ne güç allahım!

Zaman zaman Cicim'in ürkek, endişeli bakışlarını üzerimde hissediyorum.

Cicim, benim annemdir. Onu babam çok sevdiği için böyle çağırırmış. Babamın ölümünden beri yüzü gülmeyen Cicim kendisini benim de böyle çağırmama ilk zamanlar çok kızardı. Artık alıştı. Ben, kızmasının babama ait bir şeyi alıp edinmiş olmamdan, kocası ile aralarındaki mahrem hatıraları karıştırıp bozmamdan ileri geldiğini biliyorum. Cicim, istediğim şeylerin birçoğunu yapamayacak kadar

fakir, bitip tükenmez mide ağrıları ile hasta; taşkınlıklarım, huysuzluklarım karşısında sabırsız, öfkeli olmasına rağmen, annelerin en iyisidir. Bununla beraber olmayacak çılgın arzuların ateşiyle coşup delirdiğim zamanlar onu bile yolumu kesen bir engel gibi görüyor, kırmak, atlayıp geçmek istiyorum.

Kalfa'nın dediği gibi:

“Dünyayı karıştırmaktan, dokunduğu her şeyi bozup kırmaktan başka bir şeye yaramayan kötü bir mahlûk!”

Ben işte böyleyim...

Cicim sık sık yazın yakında olduğunu, köyün birden-bire canlanıp şenleneceğini, bahçede toprağın her mevsim olduğu gibi kabartılıp bakılmak için beni beklediğini, Cin'in yakında yavrulayacağını, deniz mevsimi başlayınca Kalamış'ın, Fenerbahçe'nin keyfine doyum olmayacağını söylüyor. Arka bahçeye hangi sebzeleri, ön bahçeye hangi çiçekleri ekeceğimi soruyor. Bütün bunlardan ne kadar usandığımın farkında değil. Bu küçük evden, eski elbiselerimden, onun ve Kalfa'nın yüzlerini görmekten bıktığımı ve mevsimlerin, toprağın, kuşların, rüzgârın umurumda olmadığını ona söyleyemiyorum.

Evin içinde gene Kalfa'nın tabiriyle “cin vurmuş bir ruh” gibi dolaşıyorum. Yanıma sokulmak isteyen Cin'in günden güne büyüyen kocaman karnı beni iğrendiriyor. Cicim'in mide ağrıları ile sararmış yüzünü görmekten bıktım. Bir şey arar gibi odalardan odalara gelip gidiyor, Kalfa'yı kızdırıp, ortalığı büsbütün karıştırıyorum. İçimden herkese fenalık yapmak geliyor. Mademki ben fenayım, ben bedbahtım, onlar da öyle olsunlar istiyorum. Bazen garip bir yorgunluk, bir boşluk içinde odama kapanıyor, saatlerce uyuyorum. Şişmiş gözlerime, yastık yerleriyle çizgilenmiş yüzüme bakan Cicim “Morfin almış insanlar gibi saatlerce uyuyorsun, hasta mısın?” diye, meraklanıyor. Akşamüstleri Ahmet'e, komşuma görünmeden kendi kendime dolaşmaya çıkıyorum. Bazen Zehra adımlarıma yetişmek için nefes ne-

fese küçük çilli yüzü terli, gözleri parlayarak peşime takılıyor. Arkamızda sallana sallana yorgun, sitemli gelen Cin'le beraber yürüyoruz. Zehra'nın küçük maceralarını dinlerken somurtuyorum ve o hayretle beni hâlâ hiç kimsenin öpmemiş olduğuna inanmadığını söylüyor, Ahmet'i methetmeye koyuluyor. Köy kızlarının ona bayıldığını, sanat kabiliyetini, akademide imtihanını muvaffakiyetle verirse Avrupa'ya gideceğini anlatıyor. Bütün bu sıkıntılı hikâyeleri sabırla dinlemeye çalışıyorum. Fakat öyle somurtuyor, o kadar aksi cevaplar veriyorum ki daha Belvü'nün önüne gelmeden kız, ahbablarından birine selâm verip seslenerek bir bahane bulup yanımdan sıvışıyor.

Peşimde Cin yoluma devam ediyorum. Yalnızlık hoşuma gidiyor. Geride kalan, arkamdan merakla bakan Zehra'ya, ahbablarına omuzlarımı silkiyorum.

Köyün bu mevsimde boş, hazin bir görünüşü var. Belvü'nün bahçesinde bütün masaları tersine çevirip üst üste yığmışlar. Parmaklıklara dayanmış konuşan birkaç genç çocuk beni görünce başlarını kaldırıp alaylı alaylı gülmeye, aralarında şakalaşmaya başlıyorlar. Çoraplarım düşmüş, elbisemin eteği sarkmış, saçlarım fazla dağılmış gibi sıkıntı ile önlerinden acele geçip gidiyorum, içimden onlara karşı öldürücü bir kin ve öfke duyuyorum. Yolun ortasındaki ağaç kocaman gövdesiyle oraya çökuvermiş eski bir aşına gibi yeni tomurcuklanıp yapraklanmaya başlayan kocaman kolları ile beni selâmlıyor. Sonra Fener burnunun eski dantel parçalarını andıran, uzakta titreyen, birbirine sarılıp sokulan ağaçları, küçük plajın uzayıp giden rengi solmuş kabinleri, çarpılmış tahta duvarları, yerlerde çıtır çıtır öten toprakla karışık ince kumlar...

Vapur yolcuları akşamüzerleri yorgun, bezgin tavırlarla Kalamış İskelesi'nden köye, iç sokaklara doğru dağılıyorlar. Büyük beyaz köşklerin pencereleri sıkı sıkı kapalı. Akşamın içinde tramvayların iç gıcıklayan ince sesleri duyuluyor. Koço'nun kahvesi bomboş. Bazen kameriyelerde,

taflanların arasına saklanmış birkaç akşamcının boğuk kahkahaları sokağa dökülüyor. Bütün bunlarda öldürücü bir durgunluk, neşesizlik var. Eve dönerken karanlıkta içimden bağırarak, haykırmak, bir şeyler yapmak geliyor. Hâlbuki komşum havaları derin derin koklayıp geniş nefesler alarak “Oh buraya geldiğime, şu evi satın aldığıma ne kadar memnunum!” diye, bağınıyor. “Yollar, bahçeler, deniz, bütün bu güzel manzaralar hepsi bizim. Yazlıkçılar, gürültüler, şamatalarla doldurmadan önce tadını çıkarmaya bakalım.”

Ona diyorum ki:

“Siz buraya yeni geldiniz, hoşlanıyorsunuz. Hâlbuki ben burada doğdum. Bu toprak yollarda oynayarak büyüdüm. Daima bu bahçede, bu ahşap evde hapis olup küçük, tatsız bir hayatın içinde çırpınıp durdum. Şimdi ise boğuluyorum, siz bunu anlamıyor musunuz?”

O, tatlı tatlı gülümsüyor:

“Sıkılma, sıkılma, Kozanın kabuğundan çıktığı zaman gelecek. Sen de bir gün kendi kanatlarınla uçacaksın. Ondan sonra da allah bilir bütün bunları arayacaksın. Ama her şey dağılmış, bozulmuş olacak ve sen ancak o zaman şu ahşap evin, şu küçük toprak yolun, her şeyin kıymetini anlayacaksın. Hayat böyle çocuk, hayat böyle... Bir zamanlar başkalarında olanı, onlar bizim olduğu zamansa kaybettiklerimizi aramak, bu dert ezeli, bu dert hepimizde...”

Bir gün de “Siz buraya bir şeyden kaçmaya, unutmaya gelmiş benziyorsunuz. Âdeta saklanır, kendi kendinizi hapseder gibisiniz,” dedim.

Dalgın dalgın yüzüme baktı. Sonra “Çocuk kafanda şimdi ne hayaller kuruyorsun kim bilir!” diye, gülmeye başladı. “Belki bir cinayet işledim de saklanıyorum. Yok yok bu değil, büyük bir aşkı unutmak, gizlice ağlayıp sızlamak için bu ücra yere gelmiş olamaz mıyım?”

Son sözleri söylerken ciddileşmişti. Alay edip etmediğini anlayamadım.

Niçin hakikat olmasın?

Onun sevmiş olduğu kadını tasavvur etmeye çalışıyorum. Meliha kadar, hatta ondan güzel bir kadın olmalı.

Komşum elini dudaklarına koyup kurnaz kurnaz gülererek, “Onu hiç araştırma, kendini boşuna yormuş olursun. Beni buraya getiren sebebi kimselere söylemem. Buraya niçin geldiğimi, bu harap köşkü niçin satın aldığımı sorma bana çocuk, sorma,” diyor.

Evet, birini sevmiş olmalı. “Büyük bir aşkı unutmak için,” diye, yaptığı şakayı bana unutturmaya çalışıyor. “Büyük bir aşkı” derken gözlerinde parlayan o ince garip tebessümden bunu anladım. Benimle, kendisiyle ve bu “Büyük aşkı” ile acı acı eğlenen bir hali var. Böyle konuştuğu zaman çok tehlikeli bir adam olduğunu anlıyorum. Bakışları vücudumdan geçiyormuş gibi beni aşip gidiyor. Ondan korkuyorum. “Acaba her şeyi anlıyor, acaba Raifi sevdiğimi, Meliha’dan nefret ettiğimi biliyor mu?” diye kalbim çarpmaya başlıyor.

III

Meliha caddeden ayrılarak toprak yola saptığı zaman iri mavi gözleriyle ilk defa görüyormuş gibi etrafına bakındı.

Bu küçük yol, Fenerbahçe taraflarında, Kalamış İskelesi'ne yakın sokaklardan birinin kıvrımında, sayfiye şehirlerinin bütün sadeliğine, bakımsızlığına rağmen dokunaklı ve güzel kalmasını bilmiş, sükûnet dolu, sevimli köşelerden biriydi. Kışın çamurundan, yazın tozundan geçilmeyen sokağın her iki tarafında alçak beyaz duvarlar, boyaları dökülmüş parmaklıklar uzanıyordu. Bahçelerden içeri çekilmiş eski köşklerin kırmızı kiremitli sivri çatıları görünüyor, alçak harap duvarlardan sarkan yeşil sarmaşıkların, defnelerin arasında tomurcuklar çatlamaya hazırlanıyor ve yağmurdan sonra gelen serin, ferahlatıcı bir bahar rüzgârı esiyordu.

Islak ve olduğundan kırmızı görünen toprak genç kadının ayakları altında yumuşak çıtırtılarla kayar gibiydi. İki üç beyaz bulutun ufalıp göğün mavisine karışarak,

eriyerek sürüklendiği gökyüzü, ağır bulutlardan boşalmış, ferahlatıcı bir parlaklık içindeydi.

Güneş, yağmurla ıslanmış dalların parlak uçlarını, duvar kenarlarını, evlerin çatılarını kayısı rengi tatlı bir sarılıkla sarıyor ve zaman zaman üzerinden bir tül gibi süzülen ince beyaz bulutların arkasında kaybolarak sokağı bütün renklerin uçup kaçtığı gölgelerle dolduruyor, sonra tekrar görünüp parlamaya başlıyordu. Açık gökyüzünden toprağa aydınlık ve iyilik yağar gibiydi.

Genç kadın içinde kopan fırtınadan habersiz, kendini bu toprak yolda böyle bir güzellik, iyilik cümbüşü içinde karşılayan baharı, koku, renk ve ışık halinde etrafında hissetmekten gelen bir baş dönmesi ile durakladı. Yolun ortasında korkulu, şaşkın bir an hareketsiz kaldı.

Çantasını tutan kolu hafif titriyor, üst dudağı durmadan seğiriyor, bütün vücudunda derin bir halsizlik hissediyordu. Kuvvetini toplamak ister gibi omuzlarını kaldırıp dişlerini sıkarak yolda tekrar ilerlemeye başladığı zaman bahçe kapılarından birinin önünde oynayan mahallenin çocukları başlarını kaldırıp baktılar, sonra tekrar küfürler, hiddetler içinde çamurlu yüzler, öfkeden şişmiş küçük dudaklarla ellerindeki bilyelerin peşinde oyunlarına devam ettiler.

Bahçe parmaklıklarından birinin arkasında, toprağa eğilmiş, küçücük yaprakların yeşerdiği yıldız çiçeklerinin otlarını ayıklayan ihtiyar kadın beyaz başörtüsünü omzuna atarak doğruldu. Genç kadının şapkasının arkasından omuzlarına ağırca düşen sarı ipek topuzuna, geniş omuzlarına, incecik beline, gergin ipek çorapların altında diri ve düzgün teni parlayan ince uzun bacaklarına baktı. Ne kadar yersiz bir temennide bulunduğu farkına varmaksızın “Allah kocasına bağışlasın. Hayriye Hanım’ın kardeşinin kızı olur güzellerden değil,” diye, mırıldandı.

Sonra kendi buruşuklarına, bükülmüş beline hitap eden acı bir tebessümle derin derin içini çekerek tekrar eğilip otları ayıklamaya koyuldu.

Meliha aşı boyalı evin bahçe kapısını itip de içeri girdiği zaman çantasını yere bırakarak demir parmaklıklara dayanıp derin bir soluk aldı. Gözlerini örterek hareketsiz kaldı, tekrar sabahki o müthiş manzarayı görür gibi oldu.

Ürpererek doğruldu, etrafına, yuvarlak düzgün taşların sıralanışından meydana gelen, eve giden bahçe yolunda, çimenlerin arasında renkli şemsiyeler gibi açmış meyve ağaçlarının altında birisini aranır gibi bakındı. Bahçede kimseler yoktu. Çantasını tekrar eline alarak ilerleyince iki katlı, ahşap aşı boyalı evin bahçeye açılan mutfak kapısından gelen sesleri duyarak adımlarını sıklaştırdı. Şimdi kalbi daha şiddetle atıyor, bütün vücudundan titremeler geçiyordu.

İlk olarak sokak kapısının beyaz taş merdivenleri önünde kocaman karnını, pembe süt dolu memelerini güneşe vererek serilmiş yatan Cenân'ın kurt köpeğini gördü. Hayvan, Meliha'yı görünce kımıldadı, kulaklarını dikti, sonra kalkmaya üşenmiş gibi uzun uzun esneyerek gene taşların üzerine serildi yattı.

Meliha mutfağın kapısına vardığı zaman evdekileri orada, dışarıdan sızan güneş ışığı içinde omuzları, başları aydınlık hepsini bir başka işin başında meşgul buldu.

Nilüfer Kalfa sırtından çıkmayan ve birbirine benzedikleri için değiştirip değiştirmedikleri anlaşılmayan siyah dallı basma entarisinin kollarını sıvamış, küçücük boyu ile ocağın önünde sinirli sinirli kıpırdarak tencerelerle uğraşüyor, terleyip söyleniyor; Hayriye Hanım pencerenin yanındaki büyük tahta masanın önünde bakır bir tepside pirinç ayıklıyor ve Cenân çıplak ayaklarında malum kahverengi sandalları, basma entarisi, küçük kırmızı yün hırkası ile arkası kapıya dönük, yere çömelmiş, etrafına dizdiği toprak saksıları doldurup boşaltarak, çamurlu çiçek köklerini etrafına dizerek "Aman Cicim ne sinirleniyorsun? Şimdi vallahi her tarafı temizlerim!" diye, annesiyle konuşurken aldığı o yalancı uysal tavrı ile Hayriye Hanım'ı teskin etmeye çalışıyordu.

Genç kadını kapının eşiğinde ilk gören teyzesi oldu. Hayriye Hanım'ın "Vay nereden çıktın! Meliha!" diye, bağırsı üzerine Kalfa elindeki tava ile ocağın başından döndü. Cenân saksıları devirerek sıçrayıp ayağa fırladı:

"Raif nerede, Raif yok mu?" diye, bağırdı.

Arkadan gelen günüşiği genç kadının sarı saçlarını yaldızlıyor, altın tozu dökülmüş gibi pırıltılı, canlı halenin ortasında yüzü olduğundan fazla gergin, solgun görünüyordu. Kapının çerçevesi içinde elinde çantası, öyle dimdik, duruyordu. Güneşe mani olduğu için yer yer gölgelerle dolan mutfak aydınlık havasını kaybedivermişti. Meliha teyzesine, teyzesinin kızına aralarında mühim bir karşılaşma oluyormuş, onları ilk defa görüyormuş gibi garip bir dikkatle bakıyordu.

Cenân'ın çamurlu basma entarisi, dağınık saçları; Nilüfer Kalfa'nın terli, kızarmış, buruşuk küçük yüzü; teyzesinin çizgileri dönmüş kalın pamuk çorapları, topuzundan kurtularak yüzüne doğru düşmüş iki üç tutam beyaz saç; nihayet maltataşlarının üzerine topraklar, sular ve çamurlarla yayılmış eski saksılar, bütün bunlar içinde bulunduğu şaşkınlığa, korku, dehşet dolu karmakarışık hislere rağmen hemen dikkatini çekmişti.

Kapılarının gerisinde geçen her türlü hadiselerden, ölüm dirim kavgalarından habersiz hep aynı bigânelik içinde kendi kabuğuna çekilmiş yaşayan bu aşı boyalı ev her zaman olduğu gibi kendisini perili bir eve yolu düşmüş insanların ürkekliği içinde bırakıyor, bu iki ihtiyar kadın korkulu hikâyelerdeki acuzeler ve şu küçük, kocaman gözlü kız masallardaki fena ruhlar gibi içine ürküntü veriyor, böylece felaketinin büyüklüğünü, yalnızlığını, onların karşısında daha müthiş bir şekilde hissediyordu. Birdenbire bütün vücudunda duyduğu bir yorgunluk, başında dayanılmaz bir ağırlık ile "Aman allahım şimdi onlara söylediğim zaman!" diye, dehşetle ürperdi. Oradan kaçmak, yalnız kalmak, perdeleri inik, karanlık bir oda, ateşli

vücudunu saracak soğuk örtüler ve düşünmemek, hatırlamamak!

Kapının çerçevesinden sıyrılıp içeri girerken “Şu iki ihtiyar, şu cahil çocuk, bunlar bana nasıl yardım edebilirler, ağlamak ve bağırmaktan başka ne yapabilirler ki?” diye, düşündü. Onlara karşı duyduğu aşağılık duygusunun yaralı içinde birdenbire bir nefret halinde büyüyüp toparlandığını hissetti. Bütün zayıflara, kendinden aşağılara, çirkin ve korkaklara duyduğu o sessiz, öldürücü nefret... Şimdi Raif de bu kafilenin arasındaydı. Ondan da nefret ediyordu.

Küçük el çantasını yorgun bir hareketle yere bırakıp doğrulduğu zaman onların sual, endişe dolu gözlerine bakarak hemen her şeyi söylemek “Raif öldü!” diye, haber vermek istedi.

Hayriye Hanım bir şeyler sezmiş gibi yaklaşmış, “Hoş geldin...” diyerek onun omuzlarını okşuyor, genç kadının solgun yüzünde, etrafları kızarmış kocaman mavi gözlerindeki şaşkın, donuk mananın gerisinde neyin saklı olduğunu, bu beklenmedik ziyaretin ifade ettiği vahameti ölçmeye çalışıyordu.

Cenan Meliha'nın arkasından içeri girmesini beklediği Raif'in gelmediğini görünce olduğu yerde gergin, sinirli bir tavır alıvermişti.

Meliha kendisine endişe ile yaklaşan teyzesinin ellerinin omuzlarındaki sıcak teması, yüzüne öpmek için eğilen başının gölgesi içinde Cenana'nın düşman bakışlarından kurtulmuş, birdenbire aşı boyalı evden, onlardan uzaklaşmıştı. Geride, yatak odasında bıraktığı, boylu boyunca uzanmış yatan Raif'i, genç adamın solgun, kırıltısız yüzünü, morarmış dudaklarını, şakağındaki siyah, küçük deliği, yastıkların üzerine dalga dalga akıp pıhtılaşmış kanları görür gibi oluyordu. Ölüye olan yakınlığı, sevgisi, bütün bunlar bir tarafa, yalnız bu görünüş, maddî manevî her sahada düzgünlüğü seven, evvelce konulmuş kaidelerden bir adım dışarı çıkmak istemeyen ve her şeye, herkese kendi güzelliğinden

akseden bir pırlıltı içinde hâkim ve mağrur bakmaya alışmış onun gibi bir kadını mahvediyordu. Ne olmuştu, burada ne işi vardı? Daha sabah banyosunu yaptıktan sonra gidip saçını, yaptırmayı düşünmüyor muydu? Yeşil elbisesini giyecekti ve öğleden sonra briç partisi tertip etmişti. Sonra bir silâh sesi, Raif'in ulumaya benzeyen haykırışı, hepsi bu kadar! Onu yatağın üstüne boylu boyunca devrilmiş bulduğu zaman birdenbire her şey kafasında dönüvermişti. Bayılmadan evvel çok bağırmış olmalıydı. Koşuşmalar, oradan oraya gidip gelen gölgeler hatırlıyordu. Bir zaman her taraf kapkaranlık olmuştu. Sonra Osman'ı görmüştü. Osman, "Seni götürsünler, çabuk, çabuk köye git, teyzene git..." demişti. Eline bu küçük çantayı vermişlerdi. Raif orada, o ceviz karyolada hep öyle kanlar içinde yatıyordu. Onu kim giydirmişti? Galiba Osman... Çantayı hazırlayan da o olmalıydı. Ne soğukkanlı adamdı bu Osman! Köprüde bir adam biletini almıştı: Apartmanın kapıcısı, otomobil, sokakların gürültüsü, iskele, rüzgâr, birdenbire kendine gelmişti. "Ben iyiyim, hiçbir şeyim yok. Sen git, onlara yardım edersin..." diye, adamı başından savmıştı.

Yukarıda, güvertede oturmuştu. Böylece yavaş yavaş gözünün önündeki karanlıklar dağılmaya, sisler perde perde kalkmaya başlamıştı. Şimdi teyzesinin göğsünde tekrar bütün sahneler canlanıyordu. Terk edip geldiği şehrin kalabalık yollarını, apartmanına giden büyük temiz caddeyi, cilâlı aydınlık odaları, yerli yerine çekilmiş duran rahat koltukları, pırl pırl örtüleri, perdeleri, halıları ile bir ayna gibi parlayan apartmanını görüyordu. Şimdi her şey dağılmış, bozulmuş, şimdi o aydınlık evin koridorlarında birtakım yabancı, hoyrat ayaklar dolaşmaya başlamış, odalar gürültüler, telaş ve matemle dolmuştu. Çünkü Raif ölmüştü, Raif böyle olmasını istemişti.

Osman hâlâ orada, onun yanında olmalıdır, diye düşünüyordu. Genç adamın parmaklarının ucunda titreyen sonuna kadar yanmış sigarasını, buğulanmış, koyulaşmış

çakır çekik gözlerini görür gibi oluyordu. Gene de hayret edilecek kadar soğukkanlı davranmıştı. Her zamanki gibi... Şimdi Meliha da kendini oldukça sakin hissediyordu. Ağlamak sızlamak onun harcı değildi. Yalnız içinde bir fenalık vardı. Midesini çöktüren, bulantı veren âdeta maddî bir fenalıktı bu... Buraya apartmanın kapısına üst üste birikmiş komşuların merhamet ve merakla açılmış gözlerinden, yabancı ve polis kalabalığından kurtulmak için koşmuştu. Şimdi de işte onlar endişeli, sabırsız kıpırdayışlarla yaklaşıyor, üzerine doğru gelerek "Ne var, ne oldu?" diye, hep bir ağızdan sormaya başlıyorlardı. Söylemek, her şeyi bir an evvel bitirmek lâzımdı. Olduğu yerde bir heykel gibi hareketsiz onları aşır geçen bir bakışla birdenbire haber verdi:

"Raif öldü teyze, Raif kendisini öldürdü. Bu sabah, eniştemin tabancasıyla."

Ve birdenbire Raif'i bu sözlerle orada, ebediyen kaybetmiş gibi ürkerek etrafına, Kalfa'ya, Cenan'a, teyzesine dehşetle titreyerek baktı. Sonra Cenan'ın ağır ağır yaklaştığını, bembeyaz yüzünü gördü, çığlığa benzeyen sesini duydu. Kız, "Yalan, yalan, yalan!" diye bağınıyordu. Sesi boğuk ve tehditkârdı.

Bu acayip şakaya gülmeye hazırlanır gibi gözleri parlayarak bekliyordu. Öbürleri de bekliyorlardı. Hayriye Hanım donup kalmış, Kalfa küçük yüzü büsbütün buruşmuş, gözleri korku ve hayretten yumulup kaybolmuş, hepsi Meliha'ya bakıyorlardı.

Meliha, Hayriye Hanım'dan boş kalan pencerenin önündeki iskemleye doğru ilerledi, çöker gibi oturdu. Derin derin içini çekerek yorgun bir hareketle ellerini dizlerine bıraktı. Kesik kesik anlattı.

"Bu sabah" diye başladı. "Banyoya girmiştım. Onu uyuyor sanıyordum. Silah seslerini duyunca deli gibi dışarı fırladım, iki kere ateş etmiş. Birinci kurşun saçlarını yakıp duvara saplanınca bir daha, bu sefer tam şakağına nişan almış. Ben odaya koştuğum zaman her şey bitmişti."

Faciayı tekrar yaşamaktan gelen bir heyecan içinde doğrulmuş, sık sık nefes alıyor, yanakları kızarıyor, mavi gözleri koyulaşıp eski rengini bularak parlamaya başlıyordu.

“Evvela bağırmaya başladım, sonra oraya, karyolanın yanına düşüp bayılmışım. Kendime geldiğimde Osman vardı. Polisler, yabancılar vardı. Tekrar yanına sokmak istemediler. Ne bir kâğıt ne bir mektup, hiçbir şey bırakmamış. Daha akşam beraber olduğumuzu ve sabah yanı başımda uyuduğunu düşündükçe...”

Hayriye Hanım'ın birdenbire “Niçin, niçin?” diye başlayan sualini yarım bırakan keskin çığlıklara benzeyen hıçkırıklarla sustu. Şimdi Nilüfer Kalfa da elindeki tavayı ocağın üzerine gürültü ile fırlatmış, damarları çıkmış buruşuk elleriyle yüzünü örterek ağlamaya başlamıştı. Yalnız Cenân kolları yanına sarkmış, gözleri uzun kirpiklerinin gölgesinde büsbütün koyulaşıp derinleşmiş hareketsiz duruyor, gözlerini teyzesinin kızının üzerinden ayırmıyordu.

Raif'i bir daha artık görmemek, onun şu anda duymadığını, görmediğini, şu tahta parçası, şu toprak taneleri gibi cansız bir şey olduğunu, yaşamadığını düşünmek! Kız bütün bunlara gülmek, omuz silkmek istiyordu. Ama yavaş yavaş içine garip bir karanlık çökmeye başlıyor, kendini desteksiz ve boşlukta hissediyordu.

Şimdi mutfakta Hayriye Hanım'ın ve Kalfa'nın gittikçe boğulan, alçalan hıçkırıklarından başka ses yoktu.

İhtiyar kadın Meliha'nın hemen yanına, başka bir iskemleye çökmüş, başını dizlerine doğru eğmiş, beyaz saçlarını avuçlamış, yüzünü onlardan saklayarak ağlıyor, hıçkırıkları gitgide bir inilti ve nihayet bir mırıltı halini alarak yavaş yavaş çocukken Meliha'ya, Raife ve nihayet Cenân'a masal söylediği o yorgun fakat sevgi ve şefkat dolu sesle diyordu ki:

“Vah evlâdım, vah yavrum! İnanılmaz şey bu, ne felaket, ne felaket! Onu elimde büyüttüm, evlendirdim... O kadar da, yaşamayı, gülmeyi, eğlenmeyi seven bir insan, o ka-

dar da genç! Bunu nasıl yaptı, nasıl kendine kıydı dostlar? Son günlerde pek neşesi yoktu değil mi Meliha? Zaman zaman dalıyordu. Bir üzüntüsü var gibi, bakışları bir tuhaftı. Onu öyle gördükçe üzüliyordum. 'Teyze, işler, yorgunluk!' deyip geçerdi. Ama ben gene bir şeyler var, bir şeyler iyi gitmiyor, Raif'in içi rahat değil, Raif 'eskisi gibi değil!' diye, geceleri kurup kurup uyuyamıyordum. İnsan o gençlikle, o kalıpla nasıl kendine kıyar, nasıl olur bu! Raif kendini öldürsün, Raif bunu yapsın! Sen bir şeyler söyle Meliha, anlat bunu niçin yaptı? Mesuttu, bir derdi yoktu değil mi? Ne derdi olabilir? Epey para kazandığını hepimiz biliyoruz. Genç, sağlam, güzel insan... Yaşamayı seven bir delikanlı... Eğer bir şey varsa, bir felâket, bir derdi varsa niçin bana gelmedi? Niçin, niçin? Eğer bilseydim ben onu tutardım, ben mani olurdu... Allahım hasta da değil ki! Bunu yapmak için deli olmalı. Vah Raifçiğim, vah canım oğlum... Evlendiğiniz gün ne demişti: 'Teyze her şeyi sana borçluyum, Meliha'yı, aşkımı, mesleğimi, her şeyi... Sen bana asıl anamdan daha yakın, daha kıymetlisin. Meliha'yı alıp gidiyorum ama benim evim senin evin demektir. Her müşkülünde beni hatırlayacağını, beni çağıracağını vaat et ki yüreğim rahat gideyim.' Öyle vefalı bir insandı ki! Midem ağrıyor diye, eliyle doktor doktor dolaştırır, Cenân'ın bütün huysuzluklarına boyun eğer, sınıfını geçsin diye, hocalar tutar, kızı hediyelere boğar, 'Kalfa üşüyor' diye, yün fanilalar taşır. Sözüünü tuttu, hem de nasıl! Kimsesiz evimin direği, erkeği öldü. Ben şimdi kimlere derdimi, sevincimi anlatacağım, ben şimdi kimlere başvuracağım?"

Hayriye Hanım yaşların süzülüp aktığı ıslak yüzünü onlara doğru kaldırmış, sonsuz bir çaresizlik içinde "Biliyor musun, son gelişinde bana bir şeyler söylemek ister gibiydi" diye hıçkırıyordu. "Yukarıda, odalarda hep peşimde dolaşüyor, tuhaf tuhaf gülümsüyor, çocuklar gibi 'cicim gel bak sana ne söyleyeceğim!' diye, eteğimden çekiyor, şakalaşıyor, rahat bırakmıyordu... Bir aralık sıkıldım kızdım: 'Ka-

rın olacak o sakın, akli başında kıza allah sabırlar versin, çocuklar gibisin sen!' diye, bağırıverdim. Birdenbire öyle değışti, o kadar sakınleşt ki şaşırıdım, pişman oldum. Sırtını okşadım, gönlünü almaya, güldürmeye çalıştım. Ama artık gülmüyor, korkmuş gibi yüzüme bakıyordu. Gözleri bir tuhaf buğuluydu. Birdenbire: 'Meliha'yı çok mu seversiniz teyze?' diye sordu. Sonra cevap beklemeden 'Ben de çok seviyorum teyzeciğim,' diye fısıldadı; sıvıştı, bahçeye Cenana'nın yanına kaçtı."

Artık annesinin sözlerini duymayan Cenana, içinde uluyan bir sesle olduğu yerde sallandı. Kelimeler dışarı fırlamak, haykırılmak isteğı içinde kurumuş boğazını yakıyordu. Gizli bir kuvvet tarafından itiliorumuşçasına rüyadaki gibi kayarak kendini Meliha'nın yanında buldu. Ateşten nefesiyle beraber kelimeler genç kadının solgun yüzüne döküldü:

"Ona ne yaptın Meliha, onu niçin öldürdün?"

Genç kadının durgun beyaz yüzü karıştı, gözleri büyüdü. Boğuk bir sesle "Aman allahım, bunu niçin söylüyorsun, ne sanıyorsun?" diye bağırdı.

"Bu kız beni hiçbir zaman sevmeydi, şimdi ise nefret ediyor! Benden ne istiyor?" diye, müdafaasız kalmış, korkunç bir uçuruma yuvarlanmak üzere olan biri gibi titriyordu.

Kendisini çabuk topladı. Dudakları sımsıkı birbiri üzerine kapanmış, yüzü solgundu. Ama kendini bulmuştu. Kıza bakacak, cevap verecek, kavga edecek kadar kuvveti yoktu. Hiddetini öbürlerinden almak ister gibi teyzesine doğru dönerek haşın bir sesle:

"Yetişir, yetişir, sus teyze!" diye bağırdı.

Cenana, Meliha'nın üzerine atılmamak, onun yüzünü, gözünü parçalamamak için kendini güç tuttu. Eğer onun ağladığını, bağırdığını, şikâyet ettiğini görse böyle olmayacaktı. Teyzesinin kızının bütün kavgaların, sefaletlerin, hatta ölüm felaketinin dışında kaldığını gösteren soğuk tavrını görmek nefretle, hırsıyla titremesine sebep oluyordu.

Raif ölmüştü. Fakat asıl düşman, kendisini Raif'ten ayıran o yıkılmaz set işte karşısında dimdik, sapasağlam duruyordu. Kız birdenbire Meliha'yı hayattaki bütün güzel, fevkalâde şeylerden kendisini ayıran müthiş bir engel gibi gördü.

Hayriye Hanım'a gelince, Meliha'nın bağırışı ile doğrulmuştu. Genç kadının solmuş, azametli yüzünden, kızının kinle, öfke ile kararmış gözlerinden ürkmüş gibi gözyaşları yanaklarından sessiz süzülerek çaresiz, şaşkın onlara bakıyordu. Sonra yavaşça oturduğu yerde kımıldadı. Elinin tersi ile gözlerini, ağzını sildi. Annesinin bu hareketiyle Cenân da kımıldamış, birdenbire kapıya doğru dönerek sırtını onlara çevirmişti. Meliha'ya gelince hep öyle hareketsizdi. Gözleri teyzesinin kızının kendisine dönük omuzlarında, boğuk bir sesle:

“Osman'a kim haber vermiş, bilmiyorum” diye devam etti. “Onun orada kanlar içinde yattığını bilmek ve bir şey yapamamak! Ağlayamıyorum da. Ben işte böyleyim. Onu öyle gördüğüm zaman da ağlayamadım. Yalnız korktum, müthiş korktum. Bakın şimdi de ağlayamıyorum, içim kuru sanki! Hep onun şakağındaki küçücük siyah deliği, kanlı yapışkan yastıkları görüyorum. Yüzü de kandan kıpkırmızı olmuştu. Bütün saçları... Sonra gözleri yerlerinden fırlamış, müthiş, korkunç bir şey!”

Birdenbire Cenân'ın boğuk feryadını duydular. Kız omuzları, bütün vücudu titreyerek “Sus, sus, sus!” diye bağırıyordu. Sonra kapıya atıldı, bahçeye doğru koşmaya başladı.

Nilüfer Kalfa “Allahım kimin lanetine uğradık, evimize bu felâket nereden geldi!” diye, şaşkın, perişan, beyaz yemenisinin uçlarını yiyerek dehşet içinde bir şeyler mırıldanıyor. Hayriye Hanım hep öyle ağlıyordu. Ağlamayan Meliha'ydı. Yumruklarını sıkmış, Cenân'ın koşup kaçtığı kapıya bakıyor, daha anlatmak, bir şeyler söylemek ister gibi yarım kalmış kelimeler dudaklarının ucunda titriyor-

du. Şeffaf beyaz teninin üzerinde yer yer kızılıtlar belir-mişti ve bu facia dolu ağır havanın içinde her şeye rağmen gene en sakin olan oydu.

Her zamanki gibi itina ile toplanmıştı. Elbisesinde en küçük bir buruşuk yoktu. Çoraplarının çizgisi bile çarpılma-mıştı. Onu daima böyle görmeye alışmış, faciadan haberi olmayan biri, Meliha'nın kocasını biraz evvel kaybetmiş olduğunu anlayamazdı. Perişan bir kadından ziyade küçük el çantasını alarak akrabalarının yanına hafta sonu tatiline gelmiş yorgun, şikâyetçi biri gibiydi. Onun bu hali Hayriye Hanım'ı hem derin bir merhamet, hem de hayret içinde bırakıyordu. İhtiyar kadın "Meliha ne kadar kuvvetli, nasıl kendisini tutmasını biliyor!" diye, ona hayran olmaktan kendini alamadı. Sonra dünyadan habersiz küçük bir çocu-ğa duyulan bir şefkat ve merhametle genç kadına yaklaştı. Onu kendine doğru çekerek "Vah yavrum, vah Meliha'cı-ğım!" diye söylendi, "Ağla, ağla; açılırsın çocuğum."

Fakat Meliha kollarının arasında öyle cansız, kıpırtısız duruyordu. İhtiyar kadın büyük, beklenmedik felaketlerin ilk sersemliğinden sonra hemen kendini gösteren soğuk ve acı bir uyanış içinde alınacak tedbirleri, ne yapmak lazım geldiğini düşünmeye başlamıştı. Ocağın başında hâlâ sessiz sessiz ağlayan Kalfa'ya dönerek "Kalfa hemen Meliha'nın eski odasını aç, hazırla," diye emir verdi. "Be-nim başucumdaki kolonya şişesini de buraya getiriver."

Diğer taraftan telaşından, teessüründen birçok kelime-leri unutup, manasız kesik cümlelerle Meliha'yı teselliye çalışıyor, sonsuz bir hüznle uzun seneler kendi evladı gibi yetiştirip büyüttüğü bu iki kardeş çocuğundan öbü-rünü, öleni, ne kadar çok sevmiş olduğunu; bu müşterek keder içinde kendisinin Meliha'dan her zamanki gibi uzak olduğunu zorlukla bulabildiği bir iki kuru teselli sözün-den daha iyi anlıyordu. Diğer taraftan fazla sıkıldığı za-manlarda olduğu gibi mide ağrıları inceden inceye başla-mıştı. Yanlarından hıçkırarak kaçmış olan Cenân'ı nerede

bulabileceğini endişe ile düşünüyor, kendisini çaresiz ve sonsuz derecede bedbaht hissediyordu. Zaten son günlerde evdekilerden saklamak istediği mide ağrıları sıklaşmıştı, her zamankinden halsiz, sinirliydi. Soğukkanlı görünmesi, ihtiyarlara yakışan bir sükûnet, cesaretle hareket etmesi lâzımdı ve öyle yaptı.

Meliha'yı yukarı, bahçe üzerindeki oturma odasına çıkardı. Bileklerine, alınına kolonya sürdü.

Kalfa üst katta Meliha'nın eski genç kızlık odasını hazırlıyor, örtülerin, çarşafların arasında kendi kendisine bol bol söylenip ağlıyordu.

Cenan ortalarda yoktu.

Meliha bir an için düştüğü uyuşukluktan kurtulduğu zaman etrafına, teyzesine dikkatle bakmaya koyuldu. Kâbuslu bir rüyadan uyanmışa benziyordu. Silah sesleri, Raif'in kanlı başı, bütün o gürültüler, sisli, vapur yolculuğu hepsi başkasına ait bir hikâyeye benziyordu, işte teyzesinin evindeydi. Eski koltuklar, üzerindeki pembe karpuzlu lambalarıyla büyük konsol, ortadaki ceviz masa, sararmış yer yer ezilip akmış eski tül perdeler, balkonun yarıya kadar tahta camlı kapısı her şey yerli yerindeydi. Odada âdeta rahatlık ve huzur vardı. Temiz bir kolonya kokusu dalgalanıyordu. Raif ölmemiş, hiçbir şey geçmemiş gibi... Genç kadın bunun neden ileri geldiğini birdenbire anladı. Cenan yoktu. Cenan'ın acayip pırıltılarla yanan siyah, kindar gözlerinden kurtulmuştu.

Genç kadın bir zamanlar çocukluğunu, genç kızlığını, en güzel zamanlarını geçirmiş olduğunu unutmuş gibi birdenbire içinde büyük bir ürkeklik duydu. Ne olmuştu, neden birdenbire her şey bozulup yıkılmıştı? Raif ölmüştü. Raif'i kaybetmişti! "Ah ağlayabilsem, ben de onlar gibi ağlayabilsem!" diye sızlandı. Fakat bu imkânsızdı, içi zehir gibiydi. İçi kine, öfkeye, alınmamış bir hınca benzer acı şeylerle doluydu. Cenan'ın kocaman siyah gözlerini, boğuk, öfkeli sesini unutamıyordu:

“Ona ne yaptın Meliha, onu niçin öldürdün!”

“Ona ne yaptım, ne yaptım?” diye, şaşkın şaşkın içinden tekrar ediyor, kulakları uğuldamaya, gözlerinin önünde kocaman sarı benekler uçuşmaya başlıyordu. Bu halden kurtulmak, kendisini her zaman dış âlemle çelikten bir zırh gibi ayıran soğukkanlılığını bulmak için bir hareket yapmak istedi. Raifi, bütün olanları, sonra, yalnız kaldığı zaman düşünecekti. Şimdilik bir an evvel bu odadan, boğazında kısılp zorla düğümlediği hıçkırıklarla pervaneler gibi etrafında dönen teyzesinden kurtulmak, kendi kendisiyle yapayalnız kalabileceği bir odaya kapanmak istiyordu. Teyzesinin uzattığı su bardağını iterek yerinden fırladı, kapıya doğru yürüdü. Hayriye Hanım şaşkın, telâşlı arkasından geliyor:

“Meliha, Meliha! Allahaşkına kendine gel, beni dinle...” diye sesleniyordu.

Genç kadın cevap vermeden sofayı geçip, üst kata, odasına gidip kapanmak için birkaç basamak çıktıktan sonra, kendisini bir felakete koşmaktan alıkoymak ister gibi bağırarak teyzesine doğru dönerek, olduğu yerde durdu. Garip bir hiddete kapılmıştı. Bu evden, teyzesinden, hatta Raif’ten nefret ediyordu. Bu lüzumsuz telaşlar, ağlaşmalar, bağırımlar! Ah bunlar en çok korktuğu, nefret ettiği şeylerdi. Zayıf, yumuşak insanlara mahsus küçük gösteriler, sızlanmalar!

Hiddetini gizlemeye çalışarak kısık bir sesle:

“Niçin bağırıyorsunuz, ne yapacağımdan korkuyorsunuz teyze?” diye sordu.

Sonra ihtiyar kadının şaşkın bakışları, bozulmuş yüzü karşısında kendi kendine söyler gibi daha yavaş ilave etti:

“Siz beni, ne halde olduğumu anlamıyorsunuz ki... Hiçbir zaman da anlayamayacaksınız...”

Ve arkasını dönerek altın saçları öyle pırl pırl, omuzlarını dimdik merdivenleri çıkmaya başladı, yukarının karanlığında kayboldu.

IV

Cenan'ın defterinden:

Raif öldü, Raif kendini öldürdü! Bütün gün kırlarda, sokaklarda bunu söyleyerek dolaştım. Arkamdan kovalıyorlarmış gibi heyecan, telaş içinde hep koşar adımlarla yürüyordum. Meliha'nın anlattığı gibi şakağındaki küçük siyah deliği, kanlı, yapışkan yastıkları görüyordum. Fakat Raif'in sıhhatli, canlı hayali daha kuvvetliydi. "Yok canım, inanıyor musun küçük kız?" diye, sanki benimle eğleniyor, geniş, açık gülüşü ile gözlerimin önünde canlanıyor ve kafası tabanca kurşunu ile delinmiş ölüyü unutturuyordu. Yollardan geçerken dönüp bakanlar vardı. Ben hep koşuyordum. Sonra birdenbire kendimi Fenerbahçe burnunda buldum. Rüzgâr esiyordu. Üşüyordum. Sırttan kayalıklara doğru indim. Ceketime sarıldım. Deniz sakin, ufuk sisliydi. Orada bir zaman kaldım. Dudaklarım kısılmıştı. Daha doğrusu onları, hıçkırıklarımı boğmak için sıkı

sıkı kapamıştım. Bana her şey bitmiş gibi geliyordu. Artık beklenecek bir şey kalmamıştı. Artık “bir gün her şey değişecek” diyemezdin. Raif ölmüştü ve ben oradaydım. Sefil, fakir, küçük kız! Bu halden çıkacak, kurtulacak, tutunacak bir destek? Allahım bu yok olmuştu, bu korkunçtu. Sonra birdenbire denizin, gökyüzünün bir tarafından Raif bana bakıyormuş, Raif de benim halime acıyormuş gibi garip bir hisse kapıldım. Yaşlar gözlerimi yakarak bir tufan halinde yanaklarıma boşandı, ağlamaya başladım. Orada beni gören yoktu, istediğim gibi ağladım, ağladım.

Eve akşamüzeri döndüm. Osman gelmişti. Meliha odasına kapanmış çıkmıyordu. Cicim, Osman’ın karşısında gözleri kıpkırmızı, yanakları yaşlar içinde oturuyordu. İkisi de alçak sesle konuşuyorlardı. Beni görünce korkmuş gibi sustular. Osman’ın yüzü sapsarıydı. Çakır kedigözlerinde, o zamana kadar görmediğim bir donukluk vardı. Yavaşça Cicim’e, “Küçüğe söylememeliydiniz,” dediğini duydum.

“Küçüğe, küçüğe!” Sanki ben bir hiçmişim, Raif benden uzak, yabancı biri imiş gibi! Kapıyı hiddetle örterek oradan kaçtım. Merdivenlerden ağlaya ağlaya inen Kalfa’ya çarparak odama girdim. Karyolama kendimi yüzükoyun attım ve tekrar ağlamaya koyuldum.

Sonra karanlık bastı. Gece iyice odama doldu. Aşağıda kapılar açılıp kapanıyordu. Artık ağlamıyordum, yatağın üzerinde arka üstü yatıyordum.

Dışarda küçük, yumuşak ayak sesleri vardı. Cin, yanıma gelmek için ince ince ağlıyor, yalvarıyor, kapıya sürünüyordu. Biraz sonra yorularak sustu. Kapının önünde kıvrılıp yattığını anladım. Kalfa birkaç defa yemeğe çağırdı, usulca kapıyı vurdu. Cevap alamayınca o da çekilip gitti. Karanlıkta yapayalnız kaldım.

Bir an kendimi o kadar sakin, rahat hissettim ki bu beni utandırdı. Usulca kendi kendime: “Raif öldü, Raif kendini öldürdü!” diye fısıldadım. Bütün adalelerimde hafif bir geriliş, içimde bir yanma, sonra tekrar hareketsiz ve rahat

kaldım. Sakin sakin: “Niçin öldü, niçin kendini öldürdü?” diye mırıldandım. Bir sebep olmalıydı. Mühim bir sebep. Birdenbire Meliha’ya söylediğim sözler aklıma geldi. “Onu niçin öldürdün Meliha?”

Kabaca hareket etmiştim. Pişmandım. Fakat o sözler istemeyerek birdenbire ağzımdan çıkmıştı. Onları söylerken ne düşündüğümü iyi bilemiyorum. Belki şöyle bir şey: Meliha o kadar güzel ki! Raif bu güzellik için, onun yüzünden ölmüş olacak. Buna benzer müphem şeyler. Kafamda her şey birbirine karışıyordu. Zaman zaman kalbimdeki yanma büyüyor, sonra yorgun, sakın, garip bir uyku isteği içinde âdeta rahatladığımı hissediyordum. Garip bir şey oldu. Kalbim şiddetle çarpmaya başladı. Nefesimi kesen bir heyecanla yatağımda doğruldum. Başım dönüyor, şakaklarım yanıyordu. “Evet, neden olmasın?” diye, kendi kendime mırıldandım. “Belki benim için, bunu belki yalnız benim için yaptı!” Raif’in sesini, tatlı, sakın, inandırıcı sesini kulağımın dibinde duyar gibi oldum:

“Kız sen ne zaman böyle büyüyüp serpildin! Eğer daha evvel olsaydı vallahi Meliha’yı değil, seni alırdım, sana âşık olurum.”

Bir gün bana öyle demişti. Bir yaz günüydü. Arka bahçede sebzeleri suladığımız, sonra çocuklar gibi tulumbanın altında birbirimizi ıslatarak yıkadığımız ve benim evine dönmemesi, bizde kalması için ağladığım akşamdı. Islak saçlarımdan tutup heyecanlı, bir tuhaf, yanaklarımdan öperken bunu söylemişti. Sonra, yüzümde, gözlerimde ne görmüştü bilmiyorum. Daha ağır bir sesle ilave etmişti:

“Ama bir zaman sonra da deliliklerine dayanamaz, seni öldürür, gene Meliha’yı alırdım. Teyzekızı, sen bana benziyorsun, senin için de benim gibi cıvıl cıvıl, ateşli sıcak... Hem böyle birbirine benzeyen insanlar uzlaşamazlar bilir misin sen? Bizim gibi coşkun selleri durdurmak için Meliha gibi sağlam, yıkılmaz setler lâzımdır, benim küçük tavşanım.”

Evet, böyle demişti. Onu o günkü hali ile dudağındaki o yumuşak, öpen, seven manayı, aydınlık ela gözlerinin menevişli pırıltılarını, parlak saçlarını, aydınlık genç yüzünü görür gibi oluyordum. Artık bütün bunlar bitmişti. Bir daha o yüzü görmeyecektim. Onun ölümü etrafında hıçkırıklar, feryatlarla birleşen Cicim'e, Kalfa'ya, Meliha'ya karşı içimden sebepsiz bir kin yükseldi. Cicim dediği gibi evinin temelini, derdini dinleyen, güvendiği yakın bir akrabasını, Meliha, genç, güzel kocasını kaybettikleri için keder duyuyor, şaşkın, perişan şikâyet ediyorlardı. İkisi de hayatın kendilerine verdiği birçok şeylerin içinde olması gereken bir kimseyi düşünüyor, ona yanıyorlardı. Giden-den ziyade kendilerine, kendi yalnızlıklarına, çilesizliklerine ağladıklarını düşündüm. İçim karıştı, kafam fenalıklarla doldu. Olduğum yerde, karyolamın üstünde kaskatı oturup kaldım. Ya ben, ya ben? Her şeyimi kaybetmişim. Bütün ümitlerimi, her şeyi, her şeyi... Artık "Bir gün Raif benim olacak" diyemeyeceğim. "Bir gün her şey değişecek" diyemeyeceğim, ümit edemeyeceğim. O benimdi, o benim aşkım, saadetim, sevincim, her şeyimdi ve şimdi yapayalnızım allahım!

Evde bütün sesler susuncaya, herkes uyuyuncaya kadar öyle karyolamın üzerinde hareketsiz kaldım. Sonra yavaşça kalkıp soyundum, örtülerin arasına girdim, kıvrılıp yattım.

O, şakağındaki yara ve kanlarla hâlâ orada yatıyor muydu? Hem de yapıyınız. Ona ne kadar yakışmayan bir ölüm! Düşündükçe ürperiyordum. Yaşlar tekrar yanaklarıma akıyordu. Sonra başım ağrılar içinde yorgun uyumuşum.

Meliha bu beklenmedik felaketi ile eve uğursuz, fena bir hava getirdi. Günlerdir panjurlar kapalı, bahçe sessiz.

Osman her gün gidip geliyor. Raif'in cenazesi, para meseleleri, yazıhane işleriyle hep o meşgul. Meliha apartmanına dönmeyerek eski genç kızlık odasına yerleşti. Birkaç

gün sonra da her zamanki durgun hali ile bahçeye, odalara girip çıkmaya, Kalfa'ya yardım etmeye başladı. Zaman zaman yüzünde garip bir gerginlik, gözlerinde ağır düşünce bulutları ile odasına kapanıp saatlerce çıkmıyor, üst üste sigara içiyor. Raif'in ölüm haberini getirdiği gün kendisine söylemiş olduğum sözleri unutmuş bir hali var. Merdiven başında, kapı aralığında beni nerede bulursa saçlarımı okşuyor, odasına çağırıyor. İkimiz de sulh yapmışa benziyoruz. Bakışlarının dost olmadığını, her şeye rağmen beni sevmediğini biliyorum.

Lavantasının güzel kokusu, evinden getirdiği birkaç küçük eşya ve örtülerle hemen değişip başkalaşan odasında onunla saatlerce kaldığımız oluyor. Çoğu zaman susuyoruz. Henüz daha ona soramıyor "Ne oldu, nasıl oldu, niçin bunu yaptı?" diyemiyorum. Sualler dudaklarımda donuyor. Meliha'da da konuşmak, Raif'in ismini anmak istemez gibi bir hal var.

Osman geldiği zaman beraberce odasına kapanıp alçak sesle konuşuyorlar. Bir gün kapıdan dinleyeceğim fakat Kalfa'nın yakalamasından korkuyorum. Meliha muhakkak bana söylemediklerini ona anlatıyor. O zaman içimi korkunç bir hiddet kaplıyor, kendimi dışarı atıyorum. Meliha'dan, Osman'dan, Cicim'den kaçıyorum. Uzun zaman sahille, Fenerbahçe burnundaki kayalıklarda dertli, serseri dolaşıyor, bazen ağlıyorum. Akşam döndüğüm zaman kimse "Neredeydin?" diye sormuyor. Hepsinde bunu sormaktan ürken bir hal var. Mutfak kapısından giriyor, ocak başında ağlayan Kalfa'dan günün havadislerini alıyorum.

Komşum taziye gelmiş, Zehra ile Ahmet beni arayıp duruyorlarmış. Bütün şehir Raif'in ölümünü konuşuyormuş. Ortada birçok dedikodular dönüyormuş. Hatta Raif'in kendisini Meliha'nın yüzünden, onu çok sevdiği ve yakın arkadaşlarından birinden kıskandığı için öldürdüğünü söyleyen namussuzlar da varmış. Tabii benim aklıma he-

men Osman'ın ismi geliyor ama Kalfa bu ismi ağzına bile almıyor. Bu işe kimsenin aklı ermiyormuş. Bu çözülmez garip bir sırmış. Osman ve Raif'in avukat arkadaşları hadisenin büyümemesi için ellerinden geleni yapıyorlarmış. Tahkikat bitmiş, mesele kapanmış. Yazar, Meliha'nın hepimizin ismi geçmesin diye, gazetelere telefon etmiş. Bütün bu mış mışlardan sonra Nilüfer Kalfa önlüğünü yüzüne götürerek "Ama niçin kendini öldürdü bu çocuk!" diye, ağlamaya koyuluyor. Bense içimde dayanılmaz bir acı ile odama kaçıyorum.

Bahçede ağaçların dalları çiçekler, meyve tomurcukları ile ağırlaştı. Toprak kızarıp kabardı, yapraklar, otlar her taraftan fişkırmaya başlıyor. Güneş pırl pırl. Tabiat bütün sıcaklığı ile uyanıyor. Âdeta yaz geldi. Sabahları pencere-me çarpan çam ağacının yeşil dalı ve kuşların çırpınışları, cık cıklarıyla uyanıyorum ama Raif öldü ve benim içim karanlık.

Hep yalnız ve dışarıda kalmak istiyorum. Osman'ı, Meliha'yı görmeye tahammülüm yok. Her görüşümde küfür eder gibi yüzlerine: "Raif öldü, Raif öldü!" diye, bağırarak istiyorum. Meliha'nın odasında geçirdiğim saatlerden de usanmaya başladım. Hep sabırla konuşmasını, anlatmasını mı bekleyeceğim? Cicim'in tekrar başlayan mide ağrılarıyla solmuş yüzü, keder dolu sesi, Kalfa'nın bitmeyen şikâyetleri, gevezelikleriyle aşı boyalı ev büyülü bir şeytan yuvası gibi beni ürkütüyor. En çok gittiğim yer kayalıklar, orada Raif beni bekliyormuş gibi içimde garip bir his var. Orada kendimi ona daha yakın hissediyorum. Akşamüzeri yollar تنها oluyor. Buruna kadar yürüyüp, küçük bir meyilden yavaşça aşağı, kayalara iniyorum. Taşlardan birinin üzerine bir kuş gibi konup oturuyorum. Sular ayaklarımın dibinde küçük dalgalarla çırpınıyor. Cin karşımda, başka bir kayanın üzerinde kocaman karnı ile yorgun, rahatsız kımıldanıp duruyor. Yüzüme "Haydi kalk, manasızlık etme gidelim, evimize dönelim..." demek

ister gibi korkak, yorgun bakıyor. Zaman zaman sırttan, tepeden gelen ayak seslerine doğru havlıyor. Taşlar atarak onu susturuyorum. Sonra ceketime sarılıp oturduğum taşın üzerine yerleşiyorum. Gökyüzünde kızıl işaretlerle güneşin bıraktığı son ışıklar eriyip karanlığa karışıyor. Sulara gömülmüş, iri uzak gölgeler halinde yatan adaların birer birer ışıkları yanıyor. Kendimi yalnız ve sonsuz bir keder içinde kin, fenalık ve ümitsizliklerle, karmakarışık duygularla dolu, oturduğum taş kadar ağır hissediyorum. Zaman zaman içimden delice arzular geçiyor. Yerimden fırlamak, gökyüzüne, denize “Raif’i bana verin, onu bana gönderin...” diye, bağırarak istiyorum. Sonra akşam iyice çöküyor. Cin’in sevinç homurtuları, sıçramaları içinde yerimden kalkıyor, isteksiz, sıkıntılı sırtı tırmanıyorum. Raif’i orada bırakıyormuşum gibi hüznün, pişmanlıkla evin yolunu tutuyorum.

Cicim geçen akşam birdenbire odama çıktı. Yatağımın ucuna oturdu. Ağlamamıştı ve beni sevindirmek ister gibi mide ağrılarının hafıflediğini haber verdi. Sonra “Cenan biliyorum, Raif hepimiz için çok büyük bir kayıp ama kendini bırakman fenama gidiyor,” dedi. “Daha o kadar gençsin ki! Hem sonra bu senin ilk acın zavallı yavrum. Unutmaya gayret et, kendini toplamaya bak.”

Alnımı, saçlarımı okşadı. Benim kalkıp yataktan çıkma-mı, komşuma yahut Ahmet’lere gitmemi istiyordu. Muvafak olamayınca örtülerimi bastırdı, içini çekerek odadan çıkıp gitti.

Cicim unutmak istemediğimi, hep onunla onun hatıraları ile beraber olmaktan başka bir şey düşünmediğimi bilmiyor. Hatta bazen kendi kendimden utaniyorum. Çünkü bazen Raif’ten ziyade, onun ölümünü, bu ölümü örten esrarı düşündüğümü fark ediyorum. İçim pişmanlık ve kederle doluyor.

Ne garip hal! İştahla yemek yerken lokmalar boğazıma takılıyor, dışarıda geniş bir nefes alıp “Bugün hava ne

kadar güzel, ağaçlar ne kadar yeşil!" diye söylenirken bo-
 azım kuruyup susuyorum. Cicim'in odama geldiği ak am
onun tavsiyelerinin aksini yapmak istediğimi ispat etmek
ister gibi uyumamaya, sabaha kadar yalnız Raif'i d   n-
meye çalıştım. Ne mümkün! Günlerdir o kadar yorgun,
bitkin bir haldeyim ki, en r yasız, ağır uykulardan birine
gömülüp kendimden ge mi im.

Niçin böyle allahım niçin böyle!

Raif  ld . Raif kendini öldürdü!

Ama  i ekler açmakta, sular akmakta, gökyüzü öyle
masmavi geniş, ba ımızın üzerinde parlamakta, insanlar
g l   p konu makta devam ediyorlar. Zaman zaman far-
kına varmadan ben de onların arasına kar ıyorum. Sonra
hem onlardan, hem kendimden nefret ediyorum, yanla-
rından kaçıyorum. Hep Fenerbahçe burnuna, kayalıklara...

Oradan d nd   m ak amlardan birinde garip bir şey
oldu. Cin'le beraber plajı geçmiş, Belvü'n n önüne doğru
yürüyorduk. Arkamızdan gelen ayak sesleri duydum. Me-
rakla döndüm. Sahile bakan k  klerden birinin duvarına
kaçıp saklanan bir gölge fark eder gibi oldum. Omuzlarımı
silkerek yoluma devam ettim. " ocuklardan biridir, belki
de Zehra oyun oynamak istiyor," diye düşündüm. Ama
vücudumdan acayip bir ürperme gelip geçti. Birdenbire
hayalimde Raif'in solgun, yaralı ba ı canlanmı tı. Arkam-
dan gelen onun hayaliymi  gibi gülünç, acayip bir hisse
kapılmı tım. Korkumla alay etmeye çalışarak adımlarımı
hızlandırdım. Aynı ayak sesleri... Onlar da benimkiler gibi
biraz daha hızlı, biraz daha tel  lı.

Caddeye yakla mı tık. Uzaktan tramvayların zil sesleri
geliyordu.

Belvü'ye doğru yürüdüm. Parmaklıkların önünde köyün
Çocukları elleri ceplerinde konu up  akala ıyorlardı. Kor-
kumla alay ederek adımlarımı yava lattım. Tekrar ba ımı
Çevirip bakmaktan kendimi alamadım.  nce ağaçların
arasında kaybolan boş, تنها yolu gördüm. Sahilde kır-

mızı, yeşil sandallar, sırt sırta vermiş, sularda sallanıyordı. Aydınlık, mavi akşamın içinde birer sarı damla gibi lambalar yanmaya başlamıştı. Gülmeye, korkumla alay etmeye hazırlandım. Uzakta, duvara yaslanmış bir gölge ayrıldı, bana doğru yürümeye başladı. Siyah mantosundan ve kızıl saçlarından başka bir yerini fark edemediğim bir kadın! Kalbim çarpıyordu. Büyülenmiş gibi yürüyemiyor, kımıldayamıyordum. Sonra birdenbire Cin'in küçük havlamalarını duydum. Koluma bir el girdi. Sıçrayarak bağırdım. Pek iyi tanıdığım bir ses:

“Ne o korktun mu? Saatlerdir seni arıyordum, evden merak etmişler,” dedi.

Ahmet, yanımda duruyor, kolumdan çekiyordu. Duvarlara sürünerek peşimden gelen ince, siyahlı hayal, “Kızıl Saçlı” sanki eriyip toprağa, havaya karışmıştı. Ortalarda yoktu.

Acaba yanlış mı gördüm? Yoksa köşklere birine girip kaybolan herhangi bir ziyaretçi miydi? Benim peşimden geldiği ne malum? Bununla beraber şimdi ne zaman Fenerbahçe'ye gitsem, تنها yollardan dönsem hep peşimden gelen ayak sesleri varmış gibi ürüyor, geç kalmaktan, evden fazla uzaklaşmaktan âdeta korkuyorum. Başka bir çaresini buldum. Yalnız kalmak istediğim zaman, bahçede otların arasında, ağaçların gölgesinde uzanıp saklanmayı âdet edindim. Hem böyle daha iyi. Meliha'yı Osman'ı, onların hepsini uzaktan gözlemek, gelip gidişlerini gizlice seyretmekte acayip bir zevk var.

Bana, etrafımda gizliden gizliye bir şeyler örülüyor gibi geliyor. Âdeta Raif'in ölümünden daha mühim şeyler bekler gibiyim. Meliha'dan gözlerimi ayıramıyorum. Ona yaklaşımlarını bir şeyler öğrenmek, ondan bir şeyler almak arzusundan gelen gizli bir sürünüştten başka bir şey değil. Meliha susuyor. Meliha Raif'in ismini anmaktan korkar gibi. Bundan biraz ben de korkuyorum. Raif'in ismi her nefes alışımda boğazımda düğüm, düğüm...

Konuşmak, sormak için içim yanıyor. Ahmet'e söylesem, ona sorsam? Elinde fırçaları, gözleri hayretle açılmış yüzüme bakacağını "İşte kendini öldürmüş, ne bilirim sebebini, herhalde bir derdi, sıkıntısı olmalıydı..." diye, böyle bir sualin cevabını kendi kendime bulamamama daha doğrusu böyle bir şey için tasalanmama hayret edecek. Öbürleri? Meliha'nın bakışları şüpheli, benden korkar gibi... Kolay kolay konuşmayacağını biliyorum. Osman? "Ona çok acıyorum, hepsi bu kadar..." demek isteyen ve daha fazla konuşmayacağını anlatan kendini beğenmiş inatçı bir herif. Cici? O da belki benim gibi bir şey bilmiyor. Komşum da aklıma gelenler arasında. Ama "bir yabancı o" yer yer taşları dökülüp çökmüş bahçe duvarından bahçemize doğru merakla eğildiğini, aşı boyalı evde geçenleri alaka ile takip ettiğini fark ediyorum. Fakat o, merak edip anladığı şeylerle top gibi oynayan alaycı, tehlikeli bir adam. Ondan korkuyorum. Gene de herkesten çok kendimi ona yakın hissediyorum.

İçimdeki bu acı biraz dindiği, sakinleştiğim, ondan daha az korktuğum zaman oraya, onun evine gideceğim, tekrar eğlenceli ziyaretlere başlayacağım. Tuzak kurmuş bir avcı gibi beni beklediğini, yolumu kolladığını biliyorum.

Garip adam, hoş adam, korkunç adam bekle, bekle geleceğim... Her zamanki gibi, karşında pöstekilerin üzerine uzanmak, koltuklarda tespih böcekleri gibi yuvarlanmak, küçük cam fincanlarla çaylar içip, nane şekerleri yemek ve o senin kırmızı, ince, fena dudaklarının kıpırdaklarıyla dünyaya pervasızca savurduğun küfürleri dinlemek istiyorum.

Raif? O daima içimde, o daima benimle beraber. Bazen ölmemiş, sadece uzun bir yolculuğa çıkmış olduğunu düşünerek kendi kendimi aldatıyor, sakinleşiyorum. Baktığım bütün yerlerde onun gülümseyen hayalini görüyorum. Sırtımın gerisinde, duvarın bir köşesinde beni gözlediğini hisseder gibiyim. Onunla sanki eğlenceli bir saklambaç

oyunu oynuyoruz. O ölümüyle bile eğleniyor. O buna bile benimle beraber gülüyor, bulamayacağım, erişemeyeceğim yerlerden “işte kız, ben buradayım!” der gibi... O zaman birdenbire ona acımaz oluyorum, içim sıcak, rahat bu garip oyuna kapılıyorum. Sonra birdenbire Raif kayboluyor. O zaman her taraf karanlık, o zaman bütün sualler cevapsız. O zaman ben korkuyorum. Bağırarak: “Raif niçin öldün, niçin, niçin?” diye, haykırmak istiyorum.

Daracık, simsiyah bir hücrede kapalı kalmışım. “Niçin, niçin!” diye, bağırıyormuşum. İşte bazen terli, yorgun böyle rüyalardan uyandığım oluyor.

Bütün bunları komşuma söylesem, ona hepsini anlatsam? Bazı zamanlar yaptığı gibi gene bana acayip görülmemiş bir şeye bakar gibi bakmasından, dudağının bir ucunu kaldıran eğlenceli, zeki, fena gülüşlerinden biriyle gülmesinden korkuyorum. Allahım, bu inanılacak şey mi? Daha birkaç hafta önce onun için ümitler, hayaller kuruyordum. Bugün ise “ölmüş, toprak olmuş...” diyorlar. Ben şimdi kime bağlanacağım, kimi böyle seveceğim?

“Yola çıkmayı severim. Gözümün önünden manzaraların geçip gitmesini, garların o kendine mahsus kokusunu severim. Vagonlardaki, can sıkıran yabancıların gecenin uzunluğu içinde günah çıkarır gibi anlattıkları acıklı hikâyeleri severim. Bulunduğumuz anın şarkısını yahut ruhumuzun en derin köşelerine sinmiş korkuları, fenalıkları tekrar edip duran tekerleklerin sallantısını severim. Camlarda rüzgârın bağırışlarını ve gemilerin, bilhassa onların arkalarında bıraktıkları...”

Sedad Kemal, elindeki kitabı hiddetle atarak yerinden kalktı. Pencereye doğru yürüdü, geniş bir soluk alarak camı açıp dışarıya doğru eğildi.

Akşam oluyordu. Güneş, evlerin gerisine inmişti. Küçük toprak yolun içe hem acayip bir tatlılık, hem sebepsiz bir hüznü veren sakin, sessiz akşamlarından biri...

Bir müddetten beri çalışma odasını terk ederek kendine bahçede rahat bir köşe edinmişti. Aşağıda iki çam ağacının

arasına asılmış olan hamak bomboş duruyordu. Oraya, hemen yanına toprağın üzerine bir sürü sigara izmariti serpilmişti. Artık dışarıda okuyup uyuyacak kadar hava ılıktı, komşu köşklere açılan panjurlar, sesler, gürültüler vardı. Mevsim başlıyordu. Yalnız aşı boyalı ev sessizdi. Cin'in bile havlamaları duyulmaz, yıkık duvarın üzerinde kocaman siyah başı görünmez olmuştu. Kız? O hiç meydanda yoktu.

Yazar, yanan yüzünü rüzgâra doğru vererek komşu bahçeye, ağaçların altına, pencerelere doğru baktı. Meliha'nın tül perdeleri sıkı sıkı kapalı, her zaman tabak sesleri, Kalfa'nın ince, inatçı sesinin geldiği küçük mutfak kapısı örtülü. Sedad Kemal bütün bunlara omuz silkmek istiyordu. Okuduğu kitabın son satırları kafasındaydı:

"Ve gemilerin, bilhassa onların arkalarında bıraktıkları..."

Evet, gitmek, yola çıkmak? Meçhul, güzel memleketlerin yoluna, uzaklara, uzaklara... Fakat artık çok geçti. Her şey bitmişti. Doktorların söylediklerini unutmamalı, onları hiçbir zaman unutmamalı...

"İstirahat, tam bir istirahat. Size bundan güzel ne tavsiye edebilirim? Kitaplarınız, yazılarınız ve sakın bir köşe... Bu karışık dünyada imkânı olanlar için daha güzel, daha mükemmel bir yaşama tarzı tasavvur edemiyorum."

"Bir tehlike, ânî bir kriz!"

"Böyle bir şeyi aklınıza bile getirmeyiniz. Hepimiz en beklenmedik bir anda ölebiliriz. Fakat siz eğer biraz dikkat eder, kendinize iyi bakarsanız..."

Kıza ne demişti:

"Kim bilir belki büyük bir aşkı unutmak için buralara gömdüm kendimi." Aman ne yalan! Hâlâ ihtiyarlamak, beğenilmemek korkusu... Asıl sebebi ondan bile gizlemek istemişti. Onun inanmış hayran bakışlarını hatırlayarak içini çekti. Hakikat meydandaydı. Buraya ihtiyarlığını, acizini saklamaya gelmişti. Çarpıntılar, baş dönmeleri, halsizlikler, hakikat bunlardı. Makine yorulmuş, makine eskimişti. Daha bir kaç sene evvel, "kırk ile kırk beş arasında" diyerek bir türlü hakiki yaşını bulup söylemediğini ve otuz

dokuz yaşında olduğuna inandırdığı yabancılar karşısında duyduğu çocukça sevinci düşündükçe...

Ağaçların yeşil tepelerine, bahar çiçeklerine çocukça bir hiddetle bakıyordu.

Küçük toprak sokağa yaz birdenbire gelmişti. Her şey diriliyor, açılıyor, güneşin, rüzgârın, masmavi gökyüzünün altında dallar, yapraklar, toprak gerine gerine renkler, ışıklar içinde canlanıp kımıldıyordu.

Sedad Kemal “ve ben 50 yaşındayım. Kalbim de hasta...” diye, düşünüyordu. Oysa hiçbir şey değişmemiş gibiydi. Her şey hâlâ yepyeni, dünya birçok sürükleyici, tehlikeli cazip şeylerle doluydu. Yapılabilecek ne çok şey vardı! Kadınlar ise her zamankinden güzeldiler. Gene eskisi gibi kanı sıcak sıcak akıyor, birdenbire arzulu, heyecanlı ve bir şeyler yapmak isteyen acelesi olan bir kimse gibi içinden gelen bir dürtülüşle dimdik, gitmeye, yola çıkmaya hazır doğruluveriyordu.

Kendini bu تنها yere hapsedmek, her şeyi bırakıp bu kocaman siyah ahşap eve kapanmak ne delilik! Doktorların yasakları, dostların seyahat imkânlarını kapamak ister gibi harpten yeni çıkmış, ateş ve kan kokan, geleceği bilinmeyen bir dünya hakkındaki ümitsiz, karanlık sözleri, para imkânsızlıkları ve nihayet ölüm korkusu... Evet, en müthişi buydu. Hayatı dolu, parlak kristal bir kadehle bir yudumluk nefis tatlı bir içki gibi boşaltıp içmek varken hasisçe, damla damla koklamak! İşte yaptığı buydu.

Pencereden ayrıldı. Odanın gölgeli köşelerinden birine doğru kaçıp kendini bir koltuğa atarak “Ah, korkak budala, budala!” diye, başını arkaya yaslayıp yavaşça gözlerini örttü.

Ne bahçeye çıkmak ne sahilde yürümek ne de çiçekleri, ağaçları, tatlı, güzel akşamı görmek istiyordu. Çalışmak, okumak? Hayatta kendileri için yapacak başka meraklı güzel şeyleri kalmayanların, budalaların başvurdukları çareler... Senelerden beri hep bunları yapmıştı. Yorgundu, yorgun...

“Sedad Kemal, yalnız aşkı anlatmasını bilen, edebiyata ancak cinsiyet kapısından girebilen bir muharrirdir. Romanlarındaki inşa noksanlığı, kahramanlarını zaman zaman birer gülünç kukla gibi sahte, zaman zaman da içimize en yakın bir şekilde ateş ve ihtiras dolu canlı tipler halinde yaşatmasındaki hikmeti ve tenkitlerinin, makalelerinin o güzel üslup içindeki kuruluşunu, bunda aramak lazım gelir. Onun eserlerinde, kendisinin de kitaplarından birinde dediği gibi: Aşk olmayan yerde her şey ölüdür.”

Kindarlığı ve ukalalığı ile tanınmış, senelerdir dargın olduğu bir münekkidin yazısı. Belki fena maksatla yazılmış bir makale, bununla beraber kendisi gibi ilk aşk tecrübelerine daha pek çocukken bir komşu kızı için intihar etmeye kalkarak başlayan ve sonradan bütün hayatı o kadından bu kadına koşmakla geçen bir adam için bu satırlar pek de haksız sayılmazdı.

Şimdi ise bütün bunlar bitmişti. “Her şey, her şey!” diyerek başını sıkıntı ile kanepenin arkallığında oraya buraya çevirdi, yavaşça gözlerini açtı. Bir yabancı gibi köşedeki eski emektar yazı masasına, penceredeki perdelere, iç duvarları islenmiş kocaman beyaz ocağa, baktı. Odaya gölgeler dolmaya başlıyordu. Eşyalar köşelere, duvarlara, korku ile sinmiş iri gölgelere benziyordu. Odanın ortası yalnız tüylü, kalın halının kırmızı, çiçekli göbeğine bırakılmış gibi bomboştu. Beyoğlu’nun arka sokaklarından birindeki küçük iki odalı apartmanını, birbirine girmiş, karışmış eski eşyalarını hasretle düşündü. Bir türlü alışamadığı, şuradan buradan toplayıp aldığı şu birkaç yeni eşya ve her tarafında, her tahtasında rüzgârın şarkı söylediği bu ahşap eski köşk bozuntusu! Nereden akıl etmişti, nasıl razı olmuştu.

Karanı kati değil miydi? Sayfiyede, ücra bir yerde ev almak, birkaç parça rahat eşya ile döşemek. Kitapları, yazılarıyla oraya çekilmek, fillerin ölmek için kuytu orman köşelerini aradıkları gibi oraya gömülüp unutulmak... İşte istediği olmuştu, doktorların tavsiyelerini yerine getirmişti.

Ama memnun değildi. Kışın fazla şikâyet etmemiştir. Başladığı romanı rahatça bitirebilmiş, kaybettiği kiloları almış, ne zamandır birikmiş bir yığın kitabı okumak için bol bol fırsat bulmuştu. Sonra Cenana vardı.

Sonbaharda, o yorgun hasta günlerinde ev aramaya başlamıştı. Köşkü gezmeye geldiğinde sokağın تنها, sakin hali, bahçenin otlarını, evin çatılarını kızıl pırıltılarla yaldızlayan güneş, evin hemen dibinden fışkırmış yarı kurumuş ortancalar, çamlar, duvar diplerindeki kıpkırmızı ateş çiçekleri, parmaklıklardan uzanan iki ince dallı gül ağacı bütün bunlar, hatta bitişik aşı boyalı evin kırmızı çatısı hepsi, her şey hoşuna gitmişti. "Buraya çekilir, son günlerimi burada yaşarım, ölümü beklerim" diye, farkına varmadan biraz şairane düşünmüştü. Hemen kararını verivermiş, telaşlı acele işin peşine koşturmuş, bütün arkadaşlarına havadisi müjde verir gibi yetiştirerek, şehre döner dönmez apartmandaki eşyalarını satmaya, evi satın alabilmek için para hazırlamaya koyulmuştu ve bir gün... Köşke taşındığı, Cenana'ı ilk tanıdığı gün! Yorgun, neşesiz bu hatıraya gülümsemekten kendini alamadı.

Bir akşam üzereydi. İçeride Bekir denklere çözüyor, eşyaları yerleştiriyordu.

Kitapların sandıklarından çıkarılmasına, elbiselerin dolaplara yerleştirilmesine nezaret ettikten sonra bahçeye çıkmıştı. Ağaçlara, çiçeklere, arkadaki kör kuyuya, küçük ahırın çökmüş kapısından içeri şöyle bir baktıktan sonra komşu bahçenin duvarına doğru birkaç adım ilerlediği zaman onu görmüştü.

İncir ağacının üzerinde, çıplak, esmer bacaklarını aşağı sarkıtmış, hafif mırıltılarla şarkı söyleyerek incir yiyen ve kabukları duvarın öbür tarafına doğru eğlenerek arsız arsız savuran küçük komşu kızı... Bu tesadüf muharrir için eğlenceli olduğu kadar Cenana için de her zaman utanarak, hidetle hatırladığı hayatının mühim vakıacıklarından biridir.

Kız, bitişik köşkün satın alındığını Kalfa'dan duymuştu. Ama yeni sahibinin geldiğini bilmiyordu. O zamanlar im-

tihanlarla bunalıp vahşi çaresiz hayvanlar gibi kendisini sık sık bahçeye attığı; ağaçlara tırmanarak, Cin'i nefes nefese koşturarak komşu bahçelerden meyve çaldığı; bakımsız, arsız, Raifi, hatta her zamanki imkânsız rüyalarını, arzularını dahi unutarak deli rüzgârlar gibi oradan oraya estiği günlerdi.

Bir akşamüzeri bitişik ahşap köşkün duvarından kendi bahçelerine doğru sarkan incir ağacının kalın dallarından birine oturmuş, çamurlu, çıplak ayaklarını rahatça sarkıtmış incir yiyor, kabukları aşağıda, duvarın öbür tarafında bekleyen Cin'in yüzüne atarak eğleniyordu. Sonra yüksek dallardan birine uzanarak kocaman, çatlamış siyah bir inciri yakalamak sevdasına kapıldı. Tam bu esnada bir erkek sesi "Doğrusu incirler güzel ama bana düşeceksiniz gibi geliyor," dedi.

Bu, tatlı, sıcak, alaycı bir sestti.

Cenan düşmemek için oturduğu ağacın dalına sarıldı ve çiğnediği inciri şaşkınlıktan yutarak aşağı doğru eğildi. Sesin sahibi orada duvarın diğer tarafında hareketsiz duruyordu. Kumral, kıvrır kıvrır sakallı, içleri incecik pırıltılı kahkaha ışıkları ile dolu kahverengi gözleri olan ve bu gözleri biraz kısarak bakan orta boylu bir adamdı.

Sedad Kemal daha o anda kızın dalın üzerinde bir teşbih böceği gibi büzülüştünden, toparlanışından, kızaran esmer yanaklarından yaptığı tesiri anladı. Olduğu yerde memnun memnun onu tetkike koyuldu. Kızın başkalarına benzediğini, yarı çocuk, yarı kadın; vahşi, ihtiraslı acayip bir küçük mahlûk olduğunu anlayıvermişti.

Cenan çıplak bacaklarını çekip yukarıya doğru büzülmüş, büyük bir hayretle bu yabancıya bakakalmıştı.

Yazar "Ben hayatında gördüğü ilk sakallı adam olmayıym!" diye, içinden eğleniyordu. Bu, biraz doğrudu. Kız böylesini muhakkak ki ilk defa görüyordu.

Şakakları aklarla dolu kumral, gür saçlardan sonra birdenbire başlayıveren, bütün çenenin etrafını saran, dudak-

ları yarı yarıya örten bıyıklarla karışan kumral, bir çocuk başında olduğu gibi yumuşak kıvrır kıvrır tüyler; ince, küçük kırışıklarla kısılmış kahverengi, parlak zeki gözler ve nihayet bir sıra beyaz dişin parladığı kırmızı, genç dudaklar...

Yazar şaşırtacağından emin müstehzi bir tavırla ona bakmıştı, incir ağacının dalı altında köşkü satın almış, toprak yola yerleşmiş ve bu küçük, acayip kızla karşılaşmış olmaktan gelen bir hafiflik hissediyordu. Kızın güzelliğini hemen kavrayıvermişti. Dağınık saçlarına, çamurlu esmer bacaklarına, basma entarisine rağmen nasıl bir şey olduğunu hemen belli ediyordu. Yaprğa düşmüş kocaman bir çiy damlası gibi taze dokunulmamış ve pırl pırlıdı.

Sedad Kemal "Yirmi sene evvel olsa yanına tırmanır, kucaklar, öperdim; kız benim olurdu..." diye düşündü. Fakat yirmi sene çoktan geçmişti. Göbeksiz, yağsız ince, ufak tefek vücuduna, hâlâ birçok kadınların okşamaktan hoşlandığı o aklarla dolu kumral sakalına, henüz dökülmemiş saçlarına ve nihayet fazla yemiş yiyen obur, fena bir çocuğun ağzını andıran kırmızı dudaklarına rağmen artık vakit çok geçti. Hem kızın gençliğinde, güzelliğinde kendisi için dokunulmaz tehlikeli bir şey olduğunu hissetmişti.

Cenan, bir elinde kopardığı incir, bir eli dala sarılmış, yüzü hayret dolu, duvarın yanında hareketsiz duran sakallı adama bakakalmıştı. "Bir yabancı, hem de sakallı bir adam!" der gibiydi. Bahçede koşmaktan çamurlanmış çıplak ayaklarından, lekeli basma entarisinden, yediğı incirlerin balları ile kirli, ıslak dudaklarından utandığı belliydi. Hemen ağaçtan atlayıp kaçmak, hatta mümkün olsa ihtiyarın alaycı gözlerinin önünden birdenbire görünmez olmak istiyordu.

Yazar, kızın dalın üzerinde sıçramaya hazır bir kedi gibi toparlandığını fark etmekte gecikmedi. Sakin, alaycı "Dikkat, düşeceksiniz!" diye, tekrar etti.

Sesine bütün kadınlarla konuşurken verdiği o tatlı, sıcak, erkekçe manayı koymaktan kendini alamamıştı.

Kız büsbütün şaşırdı. Oturduğu dal, altından kayıvermiş gibi telâşlı bir hareket yaptı ve kendi bahçesine geçmek için yıkık duvarın üzerine atlamak isterken kendini evvela havada, sonra da adamın kolları arasında buldu.

Sedad Kemal güneş, toprak, ter kokan o genç vücudu bir an omzunda, kollarında hissetti, sakalları o taze yanaklara süründü. Düşmemek için dengesini bulmaya çalıştı ve zevkle ürperdi.

Kız hiddetle “Uf, bırakın beni bakalım!” diye, bağırdı.

Zaten bütün hadise bir an sürmüş, kız sözlerini yerde tamamlamıştı.

Şimdi çıplak ayaklarını saklamak ister gibi yan yana bitişirmiş, eteklerini düzeltiyor, saçlarını hiddetle alnına atıyor, sinirli lüzumsuz hareketlerle eğilip kalkıyordu. Sonra dik dik Sedad Kemal’in yüzüne bakmaya koyuldu.

Yazara gelince belki hayatının en zevkli, eğlenceli anlarından biri içinde, neşeli, dayanılmaz şirinliği ile bütün bunlarla eğlenmekteydi. Kızın gözlerinin parlamışını, küstah kavgacı kedi tavrıyla pençelerini açmasını, kavgaya hazırlanmasını; çok eğlendiği, çok memnun olduğu zamanlarda aldığı tavırla dudağının bir ucu hafif kalkmış, beyaz bir dişin pırıltısıyla aralık, gözleri kısılmış seyrederek hep o tatlı yumuşak sesle “Sizi korkutmadım ya?” diye sordu.

Kızın somurtkan sessizliği karşısında bu sefer bembeyaz dişlerini meydana çıkaran geniş bir tebessümle elini sakallına götürerek:

“Bu mu sizi ürkütüyor?” diye ilave etti. “Bu benim mas-kemdir. Yüzümde bazı fena şeyleri saklamaya yardım ediyor.”

O kıvrıkcık tüylerin çocukluğunda geçirmiş olduğu büyük bir kazanın derin, ince bir yara yerini sakladığını, bütün kadınlardan gizlerdi. Bu onun zayıf tarafıydı. Beğenilmemeyi, çirkin olmayı, ihtiyarlığını kabul edemezdi, bundan fena halde huylanırdı.

Cenan onun sözlerinin manasını pek iyi anlamamıştı. Yalnız hâlâ hiddetliydi. Küstah bir tavırla “Neden korkacaktım? Yalnız böyle birdenbire nereden çıktınız, onu merak ettim!” diye, homurdandı.

Sedad Kemal ellerini ceplerine soktu, omuzlarını silkti. Baş ile bahçeyi, gerideki iki katlı ahşap, siyah evi işaret ederek:

“Şöyle bir bahçeyi dolaşayım diye, düşündüm,” dedi. “Bari incirler tatlı mı? Evi satın alırken tellal bahçenin meyvelerini çok methetmişti de...”

Ve masum, yalancı bir merak içinde kıza baktı.

Cenan “Ay yeni ev sahibi siz misiniz?” diye bağırdı.

Eliyle evi gösteriyor, kekeliyordu. O küstah, öfkeli tavrı birdenbire geçivermiş, yumuşamış, vücudu gevşemiş, ceylan bakışlı gözleri süzgün süzgün olmuştu. Yazar onu karşısında fevkalâde sevimliliği ile tatlı, yumuşak, görür gibi oluyor; zevkle ürperiyordu.

Odanın içi büsbütün kararmıştı. Eşyalar gölgelerin altında silinip kayboluyordu. Akşam parlak, ince bir mavilik içinde camlarda parlıyordu. Sedad Kemal birdenbire kendini hafif, iyi hissetti. Kız bir teselliydi, onu alışılmış bir içki gibi özlüyordu. Bilhassa böyle ümitsiz, kara düşüncelerle dolduğu zaman onu bir an düşünmek bile içine âdeta cesaret, ferahlık veriyordu.

Sonra ne olmuştu? Kız güldüğünü görünce bir an şaşkın, kararsız yüzüne bakmış, omuzları titreyerek, ellerini açarak ince kahkahalarla bu gülüşe iltihak edince karşılıklı kahkahaları atıp durmuşlardı. İşte dostlukları böyle başlamıştı.

Fakat Raifin ölümünden beri aşı boyalı evde çok şey değişmişti. Kız ortalarda görünmüyordu. Meliha'nın kusursuz güzelliği, intiharın sakladığı sır ve Cenân'ın her zaman kahkahaları, çılgınlıklarıyla doldurduğu bahçedeki sessizlik, inik panjurlar yazarın keyfini kaçırıyordu. Bütün bir

kış, kızı karşısında görmeye, onunla bulunmaz, tehlikeli bir oyuncak gibi oynamaya alışmıştı. “Kitaplarım, yazılarım, ihtiyarlığım” diyerek kendini alıştırma ve kalmaya zorladığı bu küçük ve sakın köşede kız güzelliği, canlılığı, acayip, pervasız haliyle fevkalâdeydi. Hatta zaman zaman gelen buhranlardan, tekrar o eski gürültülü, yorucu, sarhoş bekâr hayatına dönmekten, yorgun kalbi ile bir an evvel ölmekten kendini tutan, alıkoyan sebeplerden biriydi.

Aile hayatı, çocuk nedir bilmemiş geçkin bir adamın – ihtiyar diyemiyordu– birdenbire baba olmaya özenen hali, aynı zamanda “vaktin geçti, hastasın, ihtiyarsın” diyenlere duyduğu öfkeyle gençliğe, güzelliğe doğru kaymaktan kendini alamadığı son bir atılış... Ateşe dokunmaktan korkan birinin gene de alevlerin kızılığı ile büyülenip hamle etmesi gibi bir şey... Şimdiye kadar duymadığı bir heyecan, bir memnuniyet ve âdeta biraz korku...

Şimdilik fazla tahlil etmiyordu. “Kız güzel, harikulade bir şey, hoşuma gidiyor, yanımda olsun” diye düşünüyordu. Hepsi bu kadar...

Son günlerdeki sıkılmasının, huysuzlanmasının sebebi ise belki onu bu kadar az görmesi, bitişik eve Raif’in beklenmedik ölümünün getirdiği matemli havaydı.

Genç adamın kendisini öldürmesinin sebebinin merak etmiyor değildi. Etrafta dönen dedikodulara uyup Meliha’nın Raif’i aldattığına ve genç adamın bu yüzden ümitsiz çılgın bir hareketle canına kıydığına inanmak istemiyordu. Meliha’nın Raif’i sevdiğine emindi. Bunu genç karıkoca ile olan birkaç kısa temas içinde anlamıştı. Raif’in işlerinin iyi gitmediğini, bunun için korkak, kuvvetsiz biri gibi mücadeleyi bırakıp çekilip gittiğini düşünmek? Bu da değildi. Raif’in başka bir kadını sevmiş olması ihtimali? Fakat Meliha gibi fevkalâde güzel karısı olan bir adama bunu kondurmak da tuhaf olurdu. Düğümü kolay kolay çözülmeyen oldukça garip bir ölüm olayı... Meliha’nın kusursuz güzelliği, o kendini beğenmiş güzel, sarışın başı, Raif’in esrarlı

ölümü, bütün bunlarda içini gıcıklayan, romancı tarafını uyandırıp ateşleyen bir şeyler vardı. Bu merak henüz kendi kendisine tam bir şekilde açıklayamadığı belirsiz garip bir his, bir bağlantı başlangıcını da andırıyordu. Raif'in ölümünden, Meliha'nın aşî boyalı eve gelip yerleşmesinden beri kendisini huzursuz, her zamankinden sinirli hissediyordu. Belki küçük kızı gözden kaybettiği için yahut maceraperest, çapkın mizacının Meliha'nın güzelliğı, kadınlığı karşısında, içinde tekrar küçük küçük filizlerle arzu çiçeklerinin yeşerip açılmasından... Muhakkak ki duyduğu huzursuzlukta tatmin olmamış, terk edilmiş olmasında, bu karanlık duyguda ve ihtiyarlık, hastalık korkularında cinsi arzulardan gelen hodbin gizli bir öfke gizliydi. Ama kime karşı? Küçük sokaktaki rahat, sakın havayı bozduğu, fazla güzel, fazla mağrur, kendini beğenmiş bir kadın olduğu için Meliha'ya; bir zamandan beri ortalarda görünmeyen o acayip, vahşî küçük kıza; nihayet bütün bunları eskisi gibi alayla, keyifle karşılayamadığı için kendisine, ihtiyarlığına, hasta kalbine, neticede bütün dünyaya belki...

Hâlbuki artık her şeyin bittiğine inanmaya başlamıştı. Hatta buna biraz da sevinmiş, hayatında daima birinci plânda gelmiş olan kadınlardan, kavgalardan ve ekserisi lehine bile olsa daima yıpratıcı, yorucu, kahredici neticelerle bağlanan, sonra tekrar yeni bir mücadele, karışıklık içinde tekrar başlayan sonsuz maceralardan kurtulduğunu düşünerek "bitti, artık hepsi bitti!" diye, rahat bir nefes almıştı.

Burada, bu eski siyah, ahşap evde bütün hatıralardan, geçmiş maceraların izlerinden kurtulup saklanmak, eski bağların son çürümüş düğümlerini koparmak, ihtiyarlık yıllarına huzur ve tevekkül içinde girmek, kendisini yalnız yazılarına, kitaplarına vererek sakın, güzel bir tabiatın getirdiğı huzur, teselli içinde ölümü tatlı bir rehavetle korkusuz karşılamak? Evet, bütün bunları istemiş, ümit etmişti. Hâlbuki!

“Aman sende!” demek isteyen küçük sinirli bir hareketle oturduğu koltuktan kalkarak odada gezinmeye başladı. Düşünceleri tekrar aşı boyalı eve, Cenana doğru kayıp gitti.

Bu saatte onların bahçe üstündeki büyük oturma odasında toplanıp çay içtiklerini biliyordu. Belki Osman da oradaydı. Bu adama karşı içinde iki taraflı zıt duygular vardı. Onun uzun boyunu, erkek güzelliğini, yırtıcı kuşlarınkine benzeyen yeşil çakır gözlerini, dudaklarındaki mütecaviz, kendini beğenmiş tebessümü sevmiyordu. Otururken bütün bir odayı kaplayan uzun bacakları, aşı boyalı evdekilere karşı aldığı o fazla laubali “İşte sizin hepinize ben sahibim, ben hâkimim,” diyen tavrı, iki cümle sonunda hemen söylemeyi unutmadığı kızdırıcı olduğu kadar da zeki, güldürücü, alaylı, imalı sözleri... Bütün bunlardan nefret ediyordu. Belki bu haller Cenana’nın öfkeli hayranlığı, Meliha’nın durgun, mütebessim bakışları ve Hayriye Hanım’ın kayıtsız şartsız kabul eden cahil anlayışı ile karşılandığı için... Genç adamın zevkine, hevesine düşkün insanlara mahsus o korkusuz, pervasız halini beğenmiyor da değildi. Zeki, hoş, eğlenceli, tehlikeli bir adam. Tuttuğunu koparan hodbin, sırası gelince “Ben kendime bakarım, el âlem neme lazım...” deyip sıvışanlardan... Onun bu halini biraz da kendi gençliğine benzetiyordu. “Meliha’ya âşık olduğuna, ölen arkadaşının sırtının gerisinden ona fena oyunlar oynamaya hazırlandığına eminim” diye düşünüyordu. Genç kadına, kocasını çabucak unutturmak için de birçok kozları olduğu muhakkaktı. Bir kere Raiften çok daha zeki ve üstündü. Birkaç defa Cenana’la beraber yolda, bahçede gördüğü Raiften kalan hatıralar, aşağı yukarı neşeli bir gülüş, güneş vurmuş kumral bıyıklar ve beyaz dişlerdi. İş yolunda giden temiz pak, şöyle herhangi biri, istikbali parlak bir avukat, evet hepsi bu kadar... Fakat Osman? O, kalabalığın arasında seçilen kimselerdendi. Yazar gençliğinde, onunla boy ölçüşebileceği zamanlarda olsa belki kendini beğenmiş halini de hoş görürdü. Meliha’yı

elinden alıverir, küçük kızın hayran, öfkeli bakışları altında onu küçük silik, kötü bir hale koymasını becerirdi. Fakat şimdi hasta kalbi, kır sakallarıyla, bu imkânsızdı. Belki en çok bu yüzden genç adamın canlı, kendinden emin hallerini, daha doğrusu gençliğini, gözlerinin, yüzünün parlaklığını sevmiyordu.

Pencerenin önünde durup yan gözle bitişik aşı boyalı evin ağaçların arasından bir ucu görünen kırmızı damlı küçük çatısına, Cenan'ın odasına doğru bakarak "Evet, muhakkak oturma odasındadırlar" diye, hiddetle düşündü. Hiddeti, oraya gidememekten ileri geliyordu. Oraya gitmemeye ise karar vermişti. Kız gelip kendisini arayıncaya kadar gitmeyecekti.

Cenan "Sizin bu eve gelmeniz, hiçbir zaman mühim, eğlenceli şeyler geçmeyen bu dar yolda ilk büyük hâdisedir," demişti.

Evet, ilk karşılaşmalarından birkaç gün sonra onu birdenbire kapısının önünde bu sözlerle bulmuştu. O zamandan beri kızın kendisini aramasına, her gün bir başka hikâye, havadis ve daima eğlenceli, duyulmamış, acayip düşünceler, sözlerle koşup gelmesine alışmıştı. Hâlbuki Raif'in ölümünden beri kız huysuzlanıyor, kafa tutuyor, aralarındaki dostluğun artık ehemmiyeti kalmadığını, kendisine ihtiyacı olmadığını anlatmak ister gibi uzak ve soğuk tavırlar alıyordu. Bu olacak şey değildi. Raif, nihayet uzak bir akraba sayılırdı. Kıza ne oluyordu? Gözlerinin vahşi pırıltısında, yaklaşınca kaçıp uzaklaşmalarda, yollarda tek başına dolaşmalarda, matemli bir kimsenin bedbaht, perişan halinden başka şeyler gizliydi.

Evet, bu daha ziyade büyük bir isyan, dayanılmaz bir öfke ile sıkılmış bir ruhun kararsızlıklarına, sıkıntılarına benziyordu. Sedad Kemal, "Şimdi orada, geceleri üzerinde uyuyup kaldığı kırmızı kilimli divanda küçük bir yavru kedi gibi yumulup oturmuştur," diye düşünüyordu. Bu düşünce o odaya karşı olan hasretini arttırıyordu. İhmalden, yoksa

iktisat düşüncesinden mi anlaşılmaz, az ışıklı ampulleri değişmeyen, eski eşyalarla, eski tarzda döşeli bu odaya garip bir zaafı vardı. Büyükbabadan kalma tahta, kuştüyü yastıklı uzun koltuğu, arkası yüksek, uzun, büyük kanepeyi, cilaları dökülmüş iskemleleri ve Cenân'ın oraya buraya bırakıp unuttuğu yarı okunmuş kitaplar, eski resimler, yırtık eski mecmualar, hatta çiçek tohumları, Hayriye Hanım'ın yün örgüleri, Kalfa'nın oya ipekleri, tütün tablaları, katlanmış unutulmuş ütülü örtülerle dolu dağınık odanın içinde, çini sobanın eski siyah borularından sızan is kokularıyla karışan Hayriye Hanım'ın sık sık alınına, şakaklarına sürdüğü sert limon kolonyasının dalgalanışını severdi. Şimdi bu odada kızın güzel siyah gözleri ateşli ateşli parlıyor, Osman'ın gergin ince yüzü alaylı bir gülümseyişle etrafı kolluyor, Meliha parlak, kusursuz güzelliği ile etrafına aydınlık saçarak mağrur, sakın oturuyordu. Şimdi onlar, hepsi orada çay içiyor, Raif'i konuşuyor yahut belki yalnızca sıkılıp susuyorlardı ve kendisi böyle akşamın içinde, okumaktan, yazmaktan yorulup usanmış, yapayalnız kalmaya mahkûm edilmişti.

Işığı açmak, Bekir'i çağırıp bir şeyler istemek yahut tekrar okumak? Işığı açıp en küçük bir hareket yapar, kımıldarsa birdenbire beklenmedik kötü bir şeyler olacak, çok daha büyük, korkunç bir daralma, sıkıntı içinde bunalıp ezilecekmiş gibi ürküyordu.

Odanın ortasına doğru yürüyüp bir an şaşkın, hareketsiz kaldı. Bütün bunları bırakıp, taşınırken kapayıp anahtarını yanına aldığı küçük apartmana dönmek; birkaç yere telefon; sonra sefahat ve sefalet akan Beyoğlu caddesinden eski aşınalarla, çağrılınca hemen geliveren ucuz kadınlarla sarhoşluğa, unutmaya doğru, o kaba zevkler, gülüşler, neşeler içinde başlayan gecelerden birine, hasta, öfkeli bir sabahı getirecek olan korkunç bir gecenin içine doğru akıp gitmek...

Bu da değil, hayır, bu da değildi. Birdenbire bütün bunlara, sıkıntılarına, hastalığına, hatta bu eski köşkü satın al-

masına sebep yalnız Cenân'mış gibi hiddetle kıza lanetler savurmaya koyuldu. Tam bu esnada aşağıdan, bahçeden gelen tanıdık bir sesle irkilip kaldı.

Önce yavaş yavaş çağıran Cenân'ın sesi birdenbire hiddetli ve aceleci "Komşu, komşu, neredesin?" diye yükseldi.

Bir anda yazarın yüzü, hiddetten, kederden, sıkıntıdan, tam bir gerginlikten kurtularak parlayıp aydınlanıverdi. Emin olmak, tekrar o sesi duymak ister gibi yerinden kıpırdamaksızın bekledi.

"Bekir kapıyı aç, hey Bekir neredesin, ne duymaz insanlarsınız!"

Yalnız Bekir'in değil, bütün komşuların duyacağı bir sesle bağırıyordu.

Sedad Kemal hayretle kalbinin çarptığını hissetti. Kapıya doğru yürüdü, elektriği açtı. Oda aydınlanınca telaşla koltuklardan birine doğru yürüdü. Biraz evvel bıraktığı kitabını eline aldı ve bekledi.

Aşağıda gürültüler, ayak sesleri vardı. Bekir nihayet kapıyı açmış olacaktı, işte merdivenlerde ince, çalâk adımların konup kalkmasından hâsıl olan sesler. Sedad Kemal arkasına yaslanıp kitabını yüzüne doğru çekti. Hayır, onun kendisini yarı karanlık bir odada, sıkıntılı, sinirli bulmasını istemiyordu.

Cenân kapıyı açtığı zaman onu her zamanki gibi istihza ile kısılmış, gülümseyen gözler, kırlarla karışık, ince kumral sakalların çevrelediği dünyaya meydan okuyan rahat bir yüzle buldu.

Yazar kitabını rahatsız edilmiş bir adam tavrıyla yanına bırakmış, doğrulmuş gülümsüyor; kıza, "Eh gel bakalım, ne haber? Oldukça inat ettin, geciktin ama bak gene buradasın!" demek isteyen memnun bakışlarla bakıyordu. İçine yayılan sevinç ve rahatlık inkâr edilecek gibi değildi. Daha şimdiden "Onu bırakmam, beraber yemek yeriz ve o bana anlatır. Ne çok eğleneceğiz," diye, karar veriyordu. Dikkatli bakınca kızda, bir şeylerin değişmiş olduğunu anla-

makta gecikmedi. Gözlerin altındaki hafif gölgeler, bakışlardaki durgun sabit mana, dudakların bir şeyler saklamak isteyen öfkeli kapalı duruşu...

“E, ne oluyor bakalım? Gel otursana...” diye söylendi.

Karşısındaki uzun arkalıklı, basma yüzü koltuğu işaret ediyordu.

Cenan tereddüt ediyormuş gibi hareketsiz kapının önünde duruyordu. Sonra yavaşça kımıldadı. Kapıyı örterek ağır, sallantılı bir yürüyüşle ilerledi, yaklaştı. Bir an onun karşısında ayakta durdu. İstemediği bir şeyi itiraf ediyormuşçasına soğuk ve uzak “Sizi özledim, hem artık yalnızlıktan bıktım” dedi.

Sonra ağır bir hareketle, âdeta isteksizcesine yazarın karşısındaki koltuğa oturdu, daha doğrusu yayıldı. Her zaman yaptığı gibi ayaklarını birbirine sürüp ayakkabılarını atarak bacaklarını yukarı çekiverdi. Büzülüp toparlanarak koltukta o uzun siyah saçlar, kocaman parlak gözler, cins bir kedi gibi esmer, sıcak ve canlı yumulup yerleşti.

Yazar ancak o zaman eski, kendinden emin, hayatından memnun Sedad Kemal oluverdi. Kız buradaydı, karşısında! Buzlar erimişti, matem bitmişti. Raif ölmüş, rahatlarını bozan budalanın biri geçip gitmiş, her şey eski haline dönüyordu. Sigara paketini aradı. Günah işler gibi, annesinden, Kalfa’dan, hatta Bekir’den gizli kıza sigara vermeyi, onun öksürüp gözleri sulanarak sigarayı ince, esmer parmakları arasında ezerek dumanları üflemesini seyretmekten hoşlanıyordu. Kımıldadı, kalktı. Sigarayı, itiraz etmeden bekleyen Cenân’ın dudaklarına yerleştirdi, yaktı. Tekrar eski yerine geçip her zaman ilk karşılaşmada olduğu gibi alaylı, kurnaz bakışı ile ince sakallarını okşayarak sordu:

“Ey, haberler nasıl?”

Kız sigaradan derin bir nefes çekti, öksürdü. Dumanları genzine almayı, burnundan çıkarmayı öğrenmişti. Omuzlarını silkti. Kuru kuru ve her cümleden sonra durarak konuştu:

“Şimdi de Raifin annesi Mısır'dan geliyor. Celile teyzem...”

Fazla ciddiydi. Verdiği haberin ehemmiyetine inanmış bir hali vardı.

Sedad Kemal, “Demek bütün bunlar için günlerce unutulduk!” diye gülmeye çalıştı. “Artık bizim küçük yolda mühim hadiseler geçmeye başlıyor ve biz ehemmiyetimizi kaybediyoruz.”

İçinde gene sebepsiz bir hiddet uyanıyordu. Kızın ciddiyetinde, bu değişik halinde bir tehlike, kendisine karşı hazırlanmakta olan bir fenalık sezer gibiydi. Bundan hoşlanmıyordu. Onun her zamanki gibi delice, olmadık bir şeyler, gülünç şaşırtıcı sözler söylemesini, yaramaz çocuklar gibi gülmesini, şakalaşmasını istiyordu. Kız, büyük bir felaketin getirdiği kederle vurulmuş matemli küçük akraba rolünde inat etmek ister gibiydi. Bu şaşırtıcı, yepyeni bir haldi.

Cenan “Zaten ne zamandan beri memlekete gelmek istiyormuş, birdenbire karar vermesine oğlunun intiharı da biraz sebep olmuş,” dedi.

Sesi heyecandan hafif titriyordu.

“Görüyor musun, neler, ne mühim şeyler oluyor!” demek ister gibiydi. Sedad Kemal “O da gelsin, onu da görelim” diye, düşündü. Bu zengin teyzenin hikâyesini aşağı yukarı biliyordu: Raif'in annesi, gençliğinde kocasını, çocuğunu yüzüstü bırakarak zengin bir Arap'la Mısır'a kaçmış, Kahire'de evlenip yerleşmişti. Büyük bir serveti, ikinci kocasından bir başka oğlu vardı. Duldu. Uzak bir memlekette yerleşip kök salmış, aşı boyalı evdekilere yabancılaştırmış bir kadın, zengin, vefasız bir akraba...

Kız şimdi de diyordu ki:

“Celile teyzemden mektup geleli evde herkes telaş içinde. Bugün, yarın hareketini bildirecek telgrafı bekliyoruz. Mısır'a gittiği zaman ben doğmamışım bile. Ama çok zenginmiş. Gençliğindeki güzelliğini anlata anlata bi-

tiremiyorlar. Ne meraklı şey değil mi? Senelerden sonra memleketine dönüyor, hem de nasıl bir sebeple! Zavallı Raifçiğim! Annesini hiç sevmezdi biliyor musunuz? Her halde onu bırakıp kaçtığı için. Ben Raif'in babasının resimlerini gördüm, çok da fakirmiş. Galiba Celile teyzemin hakkı var.”

Hep aynı dikkatle yazara bakıyor, vereceği cevabı bekler gibi koltuğun köşesinde sinirli sinirli kıymıldıyordu.

Sedad Kemal kendisini bütün bu hadiselerin dışında hissediyordu! Kızın kendisinden bambaşka bir âlemde yaşamakta olduğunu anlamaktan gelen bir sıkıntı ile gülümsemeye, kızı, oraya, karşısına gelmiş olmaktan pişman etmeyecek bir cevap bulmaya çalıştı.

Demin alay etmek için söylediği söz galiba doğrudu. Küçük toprak yolda mühim hadiseler geçmeye başlıyordu. Zaten Raif'in ölümünden beri sakın köy havasını bulandıran, baharın bile tadını kaçıran bir başkalık, fevkalâdelik yok muydu? Kız ise kendini bunların içine karışmış, küçük sert bir taş parçası gibi kendini hadiselerin bulandırdığı, çalkaladığı suyun tam ortasına atmışa benziyordu. Kız, olan şeylerin içindeydi. Olan şeyler? Raif ölmüştü. Meliha aşı boyalı eve yerleşmişti. Şimdi de Mısır'daki zengin teyze geliyordu.

“Olan şeyler, olan şeyler!” diye, yazar, kendi kendisini zorlamak, uyandırmak ister gibi için için söyleniyordu. Genç budalanın biri intihar etmiş, Mısır'dan zengin bir kadın geliyormuş. Bütün bunlar kendisi için küçük hadiselerden fazla bir ehemmiyet taşımıyordu. Kız canlı, sıcak bütün bunların üstündeydi.

“Kız benim gibi düşünmüyor, o bambaşka bir âlemde yaşıyor,” diye düşündü. İşte ateşli kocaman gözler, sebep-siz heyecanlar, meraklar, endişeler içinde kendisine bakıyordu. Yazar birdenbire kızı öpmek, kucaklamak, “Canım yavrum, bırak bunları ve böyle karşımda kal, işte böyle olduğun gibi... Değişme, sual sorma ve konuşma,” demek

istedi. Bu garip düşüncenin arkasından gelen, âdeta vücut yorgunluğuna benzeyen bir halsizlikle arkasına yaslandı. “Benim geldiğim yoldan kız gidiyor!” diye, gözlerini kapadı, hüzünlü gülümsedi. Evet, onun hasta, yorgun vücudunu dinlendirip son günlerini bitirmeye geldiği yoldan kız bir masal âlemine gitmeye hazırlanan kanatları korku ve sevinç ürpermeleriyle titreyen güzel, küçük bir kelebek gibi, kafasında kim bilir nasıl arzularla yeni hadiselerin heyecanı, sıcaklığı, çırpınışları içinde uzaklara, bambaşka yabancı iklimlere doğru uçup gitmeye hazırlanıyordu.

Sedad Kemal yavaşça “Kız, allah seni korusun!” dedi.

Sonra gözlerini açtı ve birdenbire doğrulup ince parlak kahkahalarla gülmeye başladı.

Cenan oturduğu koltuktan yavaşça, duyurmadan sıyrılıp kalkmış, yüzü hiddetle bozulmuş, ayakkabıları elinde, parmaklarının ucuna basarak kaçmaya hazırlanıyordu. Yazarın kahkahaları karşısında öfke ile “En mühim haberlerle geliyorum ve siz karşımda uyuyorsunuz!” diye bağırdı. “İşte gidiyorum. Öyle yapayalnız hacılar gibi köşenizde pinekleyip durun bakalım.”

Sedad Kemal onun gerçekten kaçıp gitmesinden korkarak gülmekten vazgeçmişti.

“Kız vallahi uyumuyordum, senin söylediklerini düşünüyordum,” diye, yerinde telâşla doğruldu. “Hem ne düşünüyordum biliyor musun? Senin zengin teyzenin dağarcığında kim bilir senin için ne güzel hediyelerle geleceğini düşünüyordum.”

Cenan'ın mahrumiyet içinde yaşamış birçok genç kız gibi güzel, parlak şeylere karşı olan ihtirasını biliyordu. Onun için hemen bu sözleri bulup söyleyivermişti.

Kız gürültü ile pabuçlarını yerc atarak tekrar koltuğa oturdu. Yüzü hâlâ karanlıktı.

Sedad Kemal kendisini tamamen ona, onu alâkadar eden hadiselere vermiş gibi yeni bir canlılık içinde biraz öne doğru eğilerek “Bana anlat,” dedi, “haydi bana hepsini

anlat. Seni en iyi dinlemesini ben bilirim, bunu inkâr edemezsin küçük vahşi...”

Ve Cenan’ın koltuğa yaslanıp yerleşmesini görmekten gelen zevkli bir rehavet içinde yanındaki küçük masaya uzandı. Pembe, çini kâsenin içinden bir avuç nane şekeri alarak ona uzattı.

Cenan'ın defterinden:

Komşumu anlamıyorum. Ona konuşmak için gittiğim zaman uyuyor, öfkelendiğim zaman gülüyor. Bir an bana ait hiçbir hadisenin onu alâkadar etmediğini sanıyorum. Sonra birdenbire küçük şeytan bakışlarında ışıklar yanıp sakalı hafif hafif titreyerek ona dünyanın en mühim hadisesinden bahsediyormuşum gibi alâkalanıveriyor. Saatlerce sözümü kesmeden, gülmeden, alay etmeden beni dinliyor; “Çocuk, çocuk!” diye, çenemi okşuyor.

Geçen akşam onunla karşılıklı oturduk. Gece beni yemeğe alıkoydu. Bekir'in yaptığı uzun, baharlı köfteleri yedik, biraz da şarap içtik. İçim ısındı, neşelendim. Sonra Raif'ten bahsettik. Tuhaf şey! Artık içimde o eski fenalığı, ezintiyi hissetmeden ondan bahsedebiliyorum. Hem sonra bahsetmekle sanki onun için bir şeyler yapıyor, ona yardım ediyormuşum gibi canlanıyorum. Komşum benimle beraber şaşırıp heyecanlanmasını biliyor. Hem de ne kadar zeki! O büyük, mühim bir adam, meşhur bir yazar. Bazen

bana verdiği ehemmiyete şaşıyorum. Bundan gurur da duyuyorum. Bazen içimde herkese “Hani şu yazılarını her gün okuduğunuz, o kadar beğendiğiniz adam yok mu? O benim ahabım, o bana bayılıyor!” diye, bağırmak geliyor.

Ama hakikaten bayılıyor mu? Bir çocuk gibi, evet; bir kadın gibi? Bunu düşünmek bile gülünç... O kim bilir ne güzel kadınlardan geçerek buraya geldi. Evet, buraya aşkını, kalbinin büyük yarasını saklamaya... Bunu kendisi de itiraf etmedi mi? Niçin bilmem komşumun sevdiği kadını Meliha gibi ince, sarışın ve boynunda, kollarında, kulaklarında parlak mücevherlerle hayal ediyorum. Komşuma, kızıl tırnaklı ellerini uzatarak ve gülerek “Dostum aramızda artık her şey bitti, beni bir daha göremeyeceksin,” demiş olmalı. Komşum acaba o zaman da böyle şeytan şeytan gülerek alay edebildi mi? Belki de unutmak, kavgalarına, kıskançlıklarına son vermek için ondan kaçan komşum olmuştur. Gözümün önüne aynı kadın öfkeli, sinirli; feryatlar, hıçkırıklarla “Beni bırakamazsın, gidemezsin, sensiz yapamam!” diye bağıırken geliyor.

Bütün bunları bir gün bana anlatmasını ne kadar istedim! Ama o sır saklamasını biliyor. Ben her şeyi içimden geçtiği gibi ona söylüyorum. Hayır, hepsini değil. Ona Ahmet’in beni sevdiğini söyledim ama Raif’i nasıl sevmiş olduğumu hiç bilmeyecek. Osman’a onunla beraber kızıyor, Meliha’yı beraber beğeniyoruz. Küçük ellerinin havada yuvarlak şekiller çizen acayip işaretleriyle Meliha’nın vücudunu, başının duruşunu tarif etmeye kalktığı “Hani insanın şöyle alıp çıt diye, ortasından kıracağı geliyor, öyle güzel, öyle ince şu senin teyzekızın!” diye, gözleri aç kurtlar gibi parlayarak konuştuğu zaman içimden geçen soğuk ürpertiyi, gerilip katılaşan vücudumu fark ediyor mu bilmem?

“Beni her gördüğün zaman, sırtımın gerisinden bir fenalık yapmışsın da içinden alay ediyormuşsun gibi bir halin var kız, ne yaptın söyle bakalım, gene nerelerde, hangi ocağıma incir diktin?” diye, alay ettiği zaman komşum

hakikate ne kadar yaklaştığını bilmiyor. Onların hiçbirisi bir şey bilmiyor, anlamıyorlar.

Raif'in ölümü için komşum "Geçer, geçer, bu gibi hadiseler bir taşın durgun suyu bulandırmasına benzer. Sonra sular durulur, bir sahife kapanır, unutulur, hepsi bu kadar," diyor.

Zaten ne zamandan beri onun aklından, daha doğrusu akılsızlığından şüphe etmekteymiş. Kendini öldürmek, aslında göz açıp kapayacak kadar kısa olan bir şeyi böyle hoyratça koparıp atmak canavarca bir şeymiş. Celile teyzeme gelince, yüz sene evvelki güzelliği ile övünen, kasa-sındaki bütün mücevherleri boynuna kulağına, parmaklarına takan sonradan görmüş bir kadın olmalıymış. Daha neler, neler! Kızdığımı görünce bu sefer teyzemin getireceği hediyeleri anlatmaya başlıyor. Ona göre top top sırmalı Hint işi ağır kumaşlar, altın bilezikler, uzun, renkli küpe-ler, incecik parlak örgüden gerdanlıklar beklemeliymişim.

Bunları takıp kuşanınca alınları mor dövmeli, baygın bakışlı Arap kızlarına dönecekmişim. Komşum bir an beni o kıyafette hayal ederek doğruluyor, gözleri parlıyor, yüzüme şöyle bir bakıyor. Bu bakıştan hem hoşlanıyor hem ürküyorum. Neden bilmem, birdenbire kendimi sıkıntılı hissediyorum ve onun küçük ince kahkahalarını sevinçle karşılıyorum.

Komşum hediye meselesinde aldandığının farkında değil çünkü Cicim evde "Ondan hiçbir şey ümit etmemeli, senelerdir bir tek iğnesini görmedik, unutmayın," diyor. "Bütün arzusu elbiseleri, mücevherleriyle bizi şaşırtmak, kışkandırmak olmalı."

Meliha ise "Raif'le evlendiğimiz zaman alay eder gibi gönderdiği o gülünç hediyeyi, küçüklü büyüklü tahtadan develeri unutmayın" diye, acı acı gülüyor.

Bununla beraber Nilüfer Kalfa'ya etrafı çepçevre sırmalı, saf ipek kocaman bir mendil göndermiş. Şaşılacak şey değil mi?

Cicim'in kız kardeşinin gelmesinden hiç de memnun olmadığını anlıyorum. Meliha da üzüntülü.

Celile teyzemi evde kimse sevmiyor. Uzaklardan gelecek olan bu misafiri heyecan ve sevinçle bekleyen bir benim galiba. Öbürleri belki de onun servetini kıskanıyorlar. Meliha'ya gelince, ne de olsa kaynanası. Sonra onun gelişi ile Raif'in ölümü, intihar hadisesi tekrar konuşulmaya başlanacak. Teyzemin çok meraklı olmasını, çok sualler sormasını temenni ediyorum. Belki bu suretle bizler de bir şeyler öğreniriz.

Cicim dalgın dalgın "Şimdi çok şişmanlamış, çok değişmiş diyorlar" diye söyleniyor. "Gitmeden evvel öyle ince, öyle güzel kızdı ki. Şu kadarcık beli vardı!"

Eli ile küçük bir yuvarlak yapıyor.

"Sonra duru beyaz bir ten, kömür gibi siyah gözler. Bir gören bir daha göreyim derdi."

Ve birdenbire bizleri unutarak arkasına yaslanıp hatıralara, eski zamanlara dalıyor.

Ailenin hikâyesini aşağı yukarı biliyorum: Onlar üç kız kardeşmişler. Celile teyzem en büyükleri, sonra Meliha'nın annesi Sabiha teyzem ve nihayet Cicim. Küçük yaşlarında ihtiyar bir halanın eline öksüz kalmışlar. Yalnız güzellikleri, eski bir aileye mensup olmak gibi bir övünme sebepleri ve halaları ile beraber oturdukları bir evleri varmış, içlerinden ilk evlenen en küçük kız kardeş yani Cicim olmuş. Uzak akrabalarından genç, güzel bir erkânıharple, yani babamla... Onun bu kadar açık göz çıkacağını kim tahmin eder!

Onlar babamla çocukluklarından beri birbirlerine göz koymuşlar. Cicim şiddetle inkâr ediyor ama bunu bir gün Raif gizlice kulağıma fısıldamıştı.

Cicim evlenince kız kardeşlerini, Nilüfer Kalfa'yı yanına alarak aşı boyalı eve gelmiş. Kalfa'nın anlattığına göre, Celile teyzem fena kalpli kıskanç bir kadınmış ve melek gibi bir insan olan annemi, zamanın icaplarını çiğneyerek bü-

yüklerinin evlenmesini beklemeden evlenen, hem de bir aşk izdivacı yapan bu küçük kız kardeşi hiçbir zaman affetmemiş. Raif ise hiddetli hiddetli, “Bunu güzelliğine karşı bir hakaret saymış olmalı,” derdi. Gene Nilüfer Kalfa’nın anlatığına göre, Celile teyzem annemin izdivacından sonra “Büyük kız evde kaldı!” diyecekler diye, korkusundan ve hiddetinden önüne çıkan ilk talibe “Peki” demiş. Kendi halinde bir avukat olan Raif’in babası ile evlenip aşı boyalı evden çıkıp gitmiş. O evlendikten sonra Cicim küçük kız kardeşini de babamın arkadaşlarından bir askere vermiş. Onu da gelin edip küçük toprak yoldan ağırlamışlar. Ben bu ikinci teyzemi hiç hatırlamıyorum. Çok genç yaşında ölmüş olduğunu söylüyorlar. Evlendikten birkaç sene sonra kucağında bir kız çocuğu ve Doğu’da yakalandığı ağır bir sıtma ile erimiş, bitkin bir halde geri gelmiş. Bütün uğraşmalara, tedavilere rağmen kurtaramamışlar. Meliha böylece pek küçük yaşında öksüz kalmış. Cicim küçük kız kardeşini çok sevdiği ve ölümüne çok yandığı için Meliha’yı babasına vermeyerek yanında alıkoymuş. Genç asker de bir müddet sonra tekrar evlenip uzak şehirlere doğru yola çıktığından küçük kız ana baba yüzü görmeyerek Cicim’in yanında büyümüş.

Celile teyzeye gelince, onun asıl hikâyesi daha sonraları başlıyor. Yani aileye “yüzkarası” olan macerası demek istiyorum. Raif dünyaya geldikten bir müddet sonra bu şımarık ve güzel kadın “Sevmiyorum, alışamadım, zengin değil” diye, kocasından şikâyetlere başlamış ve nihayet bir gün çocuğunu, kocasını bırakıp zengin bir Mısırlı’nın peşine düşerek Kahire’ye kaçmış. Bir müddet sonra da Raif’in babasından ayrılarak bu yabancı adamla evlenmiş.

Cicim’in bir masal gibi anlattığına göre, Kahire’nin en güzel ve zengin mahallesinde, Nil boyunda saraylar gibi bir evi, sayısız mücevherleri, elbiseleri her şeyi olmuş ama mesut olamamış. Zengin kocası içkiye, kadına düşkün kendini beğenmiş bir adam çıkmış. Bir müddet sonra da bir erkek çocuk, yenmekle bitmeyecek kadar büyük bir

servet bırakarak kadınlar, dalkavuklarla cümbüş yaptığı bir gece Nil'de sandalı devrilerek boğulup ölmüş. O zamanlar Celile teyzem yanına gelip rahatça yaşaması için Raife çok mektuplar yazmış. Sonunda oğlunu kandırıp yanına alamayacağını anlayınca "Oğlumu benden soğuttular, zenginliğimi çekemediler," diye, bütün aileye düşman olup sırtını çevirmiş. Bayramdan bayrama tebriklerle kuru kuru cevaplar verir; babama sitemli, iğneli mektuplar gönderirmiş ama hepsi o kadar.

Celile teyzem işte böyle bir kadınmış. Raif'in babasına gelince Kalfa, "Adamcağız karısının yaptığı rezaletten sonra iflah bulmadı, namus uğruna, kendini yiye yiye öldü," diyor. Çünkü bilhassa o zamanlar evli bir kadının başka bir adamla kaçması büyük bir hadise, namuslu bir aile için müthiş bir felaketmiş.

Babasının ölümünde dokuz, on yaşında olan Raif'i de Cicim aşı boyalı eve alıp bağına basmış. Gözlerinin içi gülerek "Ama bütün arzum dünyaya bir çocuk getirmektir. Kendi kanımızdan, canımızdan olsun istiyordum. Babanın da bunun için içinin titrediğini bilir, bütün dedelere adaklar adar, kurbanlar vaat eder ve doktor doktor koşardım," diyor. Kendi tabiri ile onları senelerce üzüp beklettikten sonra ümidi kestikleri bir anda dünyaya gelmişim. Cicim'in bana olan büyük bağlılığında muhakkak ki babama karşı duymuş olduğu aşkın da tesiri var. Ben, yedi, sekiz yaşında iken kaybettiğimiz bu erkânıharp binbaşısını pek az hatırlıyorum.

Ondan bize bütün kalan şeyler, işte şu aşı boyalı ev, küçük bir tekaüt maaşı ve şimdi naftalinler içinde saklanan, güvey girdiği gün giymiş olduğu sırmalı bir üniforma, kuzu derisi bir kalpak ve siyah bıyıklı, esmer, parlak gözlü bir adamı gösteren sararmış bir resim.

Çocukluk hatıralarım pek sönük şeyler. Geriye bakınca hep bu büyük bahçemizi, yemiş ağaçlarını, toprak yolu, kilimlerin iyi örtemediği sararmış döşeme tahtalarını, gıcirtılı merdivenleri, boyaları zamanla dökülmüş, çatısı biraz yana

yatmış aşî boyalı evi görüyorum. Çocuk dünyamda Cicim ve Kalfa'dan sonra en iyi hatırladığım simalar Meliha ve Raif. Onlar mı benim peşimdeydiler, yoksa ben mi onların, pekiyi bilmiyorum. Yalnız bademciklerimi aldıkları gün tek atlı çekçek arabasında başımı göğsüne yaslayıp ağladığım genç kumral talebe Raif'ti. Sonra daha pek küçükken geceleri başucumda masal söyleyip beni uyutmaya çalışan Meliha'nın sarışın başını görüyorum. Daha o zamanlardan Meliha'yı kıskanırdım. Beni uyutunca büyüklerin yanına gidip kolayca onların arasına karışabiliyor, Cicim'den benim gibi azar işitip dayak yemiyor, hatta benden daha uzun boylu ve öyle sarışın olduğu için...

Raif, bütün dertlerimin çaresi, neşem, eğlencem; Meliha biraz korktuğum, çok beğendiğim ve zaman zaman yok etmek isteyecek kadar kıskandığım güzel teyzekızı... Şimdi de öyle değil mi? Meliha aşî boyalı eve geldiğinden beri niçin bilmem tekrar o eski koruyucu tavrını almış bulunuyor. Onun bu haline sinirleniyorum. Kendi kendime bütün bir gece "Meliha'yı seviyorum, Meliha'yı seviyorum," diye tekrar ederek buna kendimi inandırmaya çalışıyor, dudaklarımda bir dua gibi onun ismi ile uyuyorum. Sonra sabah uyandığım zaman ona karşı içimde hiddetten, hatta kinden başka bir şey bulamıyorum. Bu niçin böyle allahım? O çok iyi ve ben çok fena olduğum için mi?

Cicim "Sen kime benzedin bilmem!" diyor. "Baban biraz sert, asabi bir adamdı ama o çetin kabuğu açtın mı içinin pırlıl pırlıl olduğunu görürdün. Bana gelince daima etrafımdakileri sevdim, onlara yardım etmeye çalıştım. Senin ise kimi sevip kimi sevmediğin belli değil. Zaman zaman eline doğduğun şu ihtiyar kadına yaptığın huysuzlukları, eziyetleri; hakiki bir abla gibi seni sevmiş, bakmış olan Meliha'ya karşı aldığın aksi, küstah tavırları görüyorum da!"

Onun bu sızlanışlarını Kalfa küçük, buruşuk yüzünde ince soluk bir çizgiyi hatırlatan dudaklarında fena bir kıvrılışla tamamlamaya kalkıyor!

"Belki Celile teyzesine."

Sonra yüzümden, bakışlarımdan ürkmüş gibi sözünün ötesini içinden tamamlayıp odadan çıkıyor. Onu niçin sevmediğimi nasıl anlatmalı? Hayır, bu sevmemekte değil. Yalnız o ihtiyar kavruk vücut, o buruşuk küçük yüz içimi fenalaştırıyor ve galiba bunu iyi saklamasını bilmiyorum.

Çocukluk hatıralarım arasında en canlı kalanlar Meliha ile Raif'in düğünleri ve babamın ölümüdür. Onlar babamın ölümünden bir iki sene sonra evlendiler. Dokuz on yaşlarında olmalıydım. Evlenmeden önce Raif'le Meliha'nın arasında fazla bakışmalar, sebepsiz gülüşmeler, kitap okuma, ders çalışma bahaneleriyle odalara kapanmalar hatırlıyorum; bütün bunların içine durmadan küçücük boyumla karıştığımı, onları sinirlendirip kızdırdığımı ve daima aralarında olduğumu da ilave etmeliyim. Beni yanlarından uzaklaştırmak, deliliklerimden kurtulmak için başvurdukları bütün çareler faydasızdı. Elim sanki Raif'in avuçlarına yapışmıştı. Yanlarında kalmama yahut beraber gezmeye çıkmama ilk razı olan da daima Raif'ti. Meliha kısa bir somurtmadan sonra Raif'in isteğine boyun eğdi. Ondan bir iki yaş küçük olmasına rağmen Raif'in ablası gibiydi. İkimizin de bütün müşküllerimize o çare bulur, Raif derslerini ihmal ettiği, ben evde her şeyi ve herkesi birbirine kattığım zamanlar bizi paylayarak doğru yola o sevk ederdi.

Kalfa'nın anlattığına göre, daha pek çocukken, ben dünyada olmadığım zamanlar Raif'le küçük bir kız kardeş gibi meşgul olan, onun her derdine koşan Meliha'ymış. Babası hastalandığı ve yatağa düştüğü günler Meliha da Raif'le beraber gider, hastanın başucunda onunla beraber bekler, Raif'i yalnız bırakmazmış. Raif, fakülteyi terk etmeye karar veren Osman'ın serbest iş, kolay para kazanma tekliflerine kanarak mektebi bırakmak istediği zamanlar onu bu delice karardan vazgeçiren gene Meliha olmuş.

Dokuz, on yaşlarında iken onları birbirinden ayrılmaz güzel bir çift halinde hatırlıyorum. Nişanlandıkları zaman Raif henüz fakülteyi bitirmemişti ve babam hayattaydı.

Cicim sevincinden mi, yoksa biri genç yaşımda ölen, diğeri uzaklarda kalan kardeşlerinin acısı ve hasretinden mi bilmiyorum, ağlıyordum. Uzun boyu, siyah, kocaman bıyıklarıyla hatırladığım babamın annemi teskine çalışarak etrafında pervaneler gibi döndüğünü görür gibi oluyordum. Bundan sonra hatıralarımın üzerine büyük karanlık bir bulut iniyor. Babamın hastalığı, Cicim'in kızarmış gözlerle evin içinde telaşlı, perişan dolaşması... Bana gelince, hep bir oda kapısının eşiğinde, daima bir yerlere girmek, bir şeyler yapmak arzusu içinde kayınıyordum. Kalfa, Meliha beni hastanın yanına sokmuyor, Cicim'in eteklerinden zorla koparıp ayırıyorlardı.

Sonra bir kış gecesini hatırlarım. Pencerele karanlık, dışarıda kar lapa lapa. Yatağımdayım. Meliha uyuduğumu sanarak çıkıp gitmiş ve ben üşüyorum, ürperiyorum, Cicim'i görmek istiyorum. Sonra birdenbire sofalarda telaşlı ayak sesleri, gürültüler. Yatağımdan fırlayıp kendimi dışarı atıyorum. Sofa küçük bir ampulün sönük sarı ışıkları içinde yarı karanlık. Cicim babamın oda kapısı önünde saçları dağılmış, müthiş acısı olan insanların ıstırapı ile iki büklüm kıvranıp bağılıyor:

“Evim yıkıldı, Cenana evimiz yıkıldı!”

O yüzü, o sesi unutamam. Cicim babamı ne kadar sevmiş meğerse! Zaten onun mide ağrıları babamın ölümünden sonra birdenbire başladı. O zaman doktorlar “Sinirden, üzüntüden, mühim değil” demişlerdi. Kanserden şüphelendiklerini Meliha bir gün ağzından kaçırmıştı.

Kalfa'ya bakılırsa “Allah her felaketin tesellisini de beraber gönderirmiş...”

Cicim ise “Sen benim sabır taşıydım. Ne zaman kendimi ümitsiz, yalnız hissetsem sana dönerdim,” diyor.

Meliha'ya göre o bende hâlâ kocasını sevmekte devam ediyormuş.

Babama benzediğimi biliyorum ama benzememiş olsam Cicim'in beni daha az seveceğini düşünmek, Meliha'ya has gülünç bir düşünce!

Cicim yavaş yavaş kendisine geldiği, mide ağrıları arandığı, gözyaşları dindiğinde; Raif'le Meliha evlenmişler.

O esnada Kahire'de, şahane bir konakta elmaslar, ipekler, bir sürü dalkavuklar arasında yaşayan; ikinci oğlunu büyötmekte olan Celile teyzemden düğün hediyesi olarak bir sürü tahtadan deve ve Raif'e kuru bir tebrik telgrafi gelmiş.

Raif'le Meliha'nın düğünlerinde en iyi hatırladığım şey beyaz, tafta elbisemdir. Elbisenin eteği kabarık kalsın diye, büzülmüş ve lastik geçirilmişti. O zaman moda bu olmalıydı. Bacaklarımın acısı tahammöl edilir gibi değildi. Bununla beraber herkesten başka acayip bir elbise giymiş olduğum ve taftanın hıştırtısından hoşlandığım için sonuna kadar dişimi sıkmış şikâyet etmemiştim. Gece beni soyan Nilüfer Kalfa küçük Rum terziye ve bu zamane modalarına bir sürü küfür savurmuştu.

Meliha'yı düğününde çok iyi hatırlıyorum: Parlak beyaz kumaştan bir gelinlik elbisesi giymişti. Başına limon çiçekleri ve teller koymuşlardı. Saçlarının taranışı yahut duvağının iyi konmamış olmasından mı neden bilmem Meliha gelin elbisesi içinde bana ilk defa çirkin görünmüştü. Vücudunu saran ipek ve tül beyazlığı içinde yüzü, gözleri solmuştu. Raif'e gelince o gayet sevimli ve tamamen gülünçtü. Koyu renk elbisesi uzun kollarına, boyuna kısa gelmişti. Kalın boynu, kolalı beyaz yakalığı gerip atacakmış gibi şişkin görünüyor, kuvvetli atlet vücudu bu resmi elbiselere isyan eder gibi siyah kumaşın altında şişip kabarıyordu. Her an kravatını düzeltiyor sinirli sinirli gülüyor, etrafına kızarmış yanaklar, o iyi parlak gözlerle imdat arar gibi çaresiz bakınıyordu.

Bütün bu hatıralar bugün niçin böyle etrafımda uçuşup kımıldıyorlar? Anlatmak, anlatmak istiyorum... Belki komşumla akşamki uzun konuşmanın tesiri, belki Celile teyzemin beklenmedik gelişi, belki yalnız Raif... Hep ona ait şeyleri konuşmanın dayanılmaz arzusu...

Düğün günü Raifi hiddetten deliye döndüren ve Meliha'yı hırsından, utancından ağlatan gülünç bir olay olmuştu. Bunu bir gün komşuma anlatmalıyım.

Her tarafta bulduğum pastaları, çikolataları yiyerek midemi bozmuş olacağım, içimde dayanılmaz bir bulantı başlamış, başım dönüyordu. Olanlara sebep yeni evlileri tebrik etmek, öpmek lazım geldiğini hatırlatan Cicim'in beni kalabalığın ortasına, onların yanına doğru itmesidir. Rüya da gibi yürüdüğümü, bulantıya mani olmak için dişlerimi sıkığımı hatırlıyorum. Raif o her zamanki çocukça, güreşçi tavrıyla omuzlarımdan yakalayıp beni havaya kaldırdığı zaman olanlar oldu. Gözlerim karardı. Ağzımdan sular akarak kendimi bıraktım ve o güzel güvey elbiselerinin üzerine yediğim bütün çikolataları, pastaları boşaltıverdim.

Sahne hâlâ gözümün önündedir: Bir tarafta Meliha, yüzü kıpkırmızı, gözleri hiddetten şimşekler çakarak, Cicim telâş içinde; kalabalıkta kahkahalar, bağırışmalar ve nihayet Raif... Öfkeden boyu büsbütün uzamış, kaşları birbirine girmiş, ellerini açıp leke ve pislik içindeki o güzelim güvey elbisesini "halime bakın!" der gibi göstererek...

Hâlâ hatırladıkça gülüyorum. Fakat şimdi bu gülüşe garip bir hüznün karışıyor. Raif sanki uzaklardan, bizim olmayan bir dünyadan parlak gözleri, aydınlık yüzü ile yaptığım alaya öfkelenir, beni ayıplar, "Demek gülüyorsun, demek hâlâ gülebiliyorsun!" der ve buna hayret eder gibi...

Birdenbire onun artık bu dünyada olmadığını, eskisi gibi öyle rahat rahat gülerken herkese ferahlatıcı hoş sözler söyleyemeyeceğini hatırlayınca içimde bir yer çukurlaşıyor, kalbim kötü kötü çarpmaya başlıyor.

Artık dünyaya onunla beraber gülemeyeceğim!

Ama niçin, niçin Raif?

Bu vakitsiz ölümün, bu acayip kayboluşun sebebini bana söyleyecek birini bulmak istiyorum.

Benim için, beni sevdiği için? Çok gizli, çok derinlerde kötü bir düşünce, itiraf etmek lazım, buna inanabilsem o

kadar üzülmeyecekmişim, memnun olacaktım gibi küçük, ince bir şüphenin kıpırtıları var içimde.

Günlerdir bahçelerden, kırlardan başımı alıp eve girmedim için üzülen Cicim, yavaş yavaş eski işlerime döndüğümü, toprağı kazıp otları ayıklayarak bahçeyi hazırlamaya koyulduğumu gördükçe âdeta seviniyor.

Zaman zaman Meliha'nın odasına, onunla oturmaya gidiyorum.

Kalfa "Kirpi kabuğundan çıkıyor!" diye, yan yan bakarak benimle alay ediyor.

Meliha'nın odası benim için masallardaki kırkırıncı oda gibi bir şey. Eşğini her aşışında yeni, umulmadık bir hadise olacaktı gibi heyecanlanıyorum. Sanki Meliha, Raif'i ölüme sürükleyen sırrı kendisiyle beraber orada saklıyor. Bu oda benim çatı altındaki küçük çıplak odama ne kadar az benziyor! Bir gün benim de böyle bir odam, hatta bundan daha güzeli olacak. Celile teyzemin yaptığı gibi zengin bir adamla evlenmek istiyorum. Zengin, çok zengin bir adam... Bu adamın Raif'inki gibi gülen gözleri, pırl pırl, genç, neşeli bir yüzü olmalı...

Cicim "Hepsi bir arada, herkese nasip olmaz" diyor.

"Ben herkes değilim ki Cicim!"

Cicim şaşırıyor, bir tuhaf oluyor, bakışları yüzüme dalyor:

"Allahım ne büyük söz! Sen nesen, kendini ne sanıyorsun çocuk?"

Meliha sık sık odasına uğrayışına sesini çıkarmıyor, hatta bundan memnun görünüyor. O sedire uzanıyor, ben bir koltuğa yerleşiyorum. Konuşuyoruz. Ona komşumu, Ahmet'i, Zehra'nın Kalamış hikâyelerini anlatıyorum.

Zehra âşık. Kendisine yalnız omuzdan ibaret genç bir futbolcu bulmuş. Günde iki defa buluşuyorlar. Zehra eve döner dönmez ona mektuplar yazmaya koyuluyor. Yolda, bahçede, odamda onu birdenbire karşımda buluyorum. Küçük burnu havada, çilli yanakları kızarmış, bir gün eğer

evlenmeye bırakmazlarsa kaçıp gideceğinden, bir başka gün kendisini öldüreceğinden bahsediyor. Sevgilisi ile Kalamış'tan uzaklarda, Altıyol ağzındaki dondurmacılarda yahut Moda'daki çocuk bahçesinde buluştuğunu biliyorum. Küçük toprak yola heyecanlı yorgun, her gün yeni bir firar, ölüm projesi ile dönüyor.

Meliha bütün bunları dudaklarında silik bir tebessümle dinliyor. Bazen Osman da yanımıza geliyor. O küçücük odada üç kişi birbirimize sıkışmış oturuyoruz. Raif'ten pek az bahsediyoruz. Osman geçen gün yakında Moda'daki pansiyonlardan birinde oda tutacağını haber verdiği zaman Meliha, Celile teyzem gelmemiş olsa bizde de kalabileceğini ama şimdi bunun imkânsız olduğunu söyledi.

Cicim "Zavallı çocuk Raif'i aratmamaya çalışıyor, her derdimize koşuyor," diyor.

Son günlerde Meliha ile Osman birkaç defa İstanbul'a indiler. Raif'in yazıhanesine uğramak, işlerle uğraşmak içinmiş! Meliha, Raif'in ölümünden beri ilk defa dudaklarını boyadı. Sabahtan tırnaklarını yaptığına dikkat ettim.

Evden çıktıkları zaman arkalarından baktım: Meliha benim gibi Osman'ın yanında ufak tefek kalmıyor. Osman Raif'ten daha ince, daha uzun, yanında yürümekten hoşlanılacak biri... Akşam Meliha elinde paketlerle döndü. Osman bana çikolata göndermiş, içleri zehir doluymuş gibi boğazımı yaktılar. Hepsini gizlice Cin'in önüne boşalttım, ona ziyafet çektim.

Cin nihayet ağır yükünden kurtuldu. Şimdi yavruları ile benim kapımın önünde bir çamaşır sepetinin içinde yatıyor. Dört tane çirkin yavrusu var. Hayatında yemediği kadar çikolatayı bir anda yalayıp yuttuktan sonra sevincinden yavrularını unuttu, odamdan, yatağımın önünden ayrılmadı, O gevşek lohusa tavrıyla yerde ben karyolada uzun zaman bakışıp sıkıldık.

Keşke çikolatalar Meliha'ya gelmiş olsa ve onun yerine Osman'la baş başa ben çay içseydim diye düşündüm.

Meliha çok sigara içiyor, onun şaşkın bakışları altında başucundaki sigaralardan pervasızca alıp ben de komşunun öğrettiği gibi içmeye çalışıyorum. Sigaraların mavi dumanları havada dalgalanıyor. Meliha'nın müstehzi ince tebessümünü fark ediyorum, dumanlar birdenbire genzime kaçıyor. Gözlerim yaş içinde öksürükleri boğmaya, telaş ve hiddetle kendimi tutmaya çalışıyorum. Ağzımda acı bir tat, hafif bir baş dönmesi, kendimi birkaç yaş birden büyümüş, Meliha'ya her zamankinden fazla yaklaştım, onunla beraber hissetmekten gelen bir zevk duyuyorum.

Mahallenin dedikodularını bitirince ona köyden havadisler veriyorum. Kalamış'taki kahvelerin açıldığını, Belvü'nün tamirinin bittiğini, Ahmet'lerin bahçesindeki leylakların tomurcuklarının patlayıp taze masmavi dallardan sarktıklarını, çimlerin yeşerip çiftlerin Fener koyunda kol kola gezmeye başladıklarını anlatıyorum. Bütün bu küçük manasız havadislerin içinde asıl sormak istediğim sual dilimi yakıyor. Yerimde toparlanıp sabırsızlıkla kıpırdıyorum. Nihayet dün birdenbire soruverdim. Ben istemeden sanki bir başkası söylüyormuş gibi dudaklarımdan döküldü:

“Niçin kendini öldürdü Meliha, niçin bunu yaptın?”

Elinde sigarası uzandığı sedirde birdenbire toparlanıp kalktığını gördüm. Beni odasından kovmak, dışarı atmak ister gibi bir an vücudu öne doğru gerilmiş, gözleri büyümüş, yüzüme baktı. Sonra toparlandı, yastıklara yaslandı. Kısık bir sesle “Ne tesadüf! Âdeta bir tuhaf oldum. Belki ben de aynı şeyi düşündüğüm için,” diye mırıldandı. “Sen de soruyorsun, herkes bunu soruyor... Kendimi, onu ben öldürmüşüm gibi suçlu hissediyorum. Meselâ geçen gün senin o genç, budala ressamın...”

İsyanla doğruldum:

“Yok, Ahmet'e budala diyemezsin! Ressamlığına gelince herhalde hocaları sanattan senden daha iyi anlar. Hepsi ona hayran. Sen de, Osman da oğlanı hor görüyorsunuz. Sessiz, sakın hali size gösterdiği hürmetle âdeta alay eder gibisiniz. Ben de buna tahammül edemiyorum.”

Meliha asıl bahsin kapanmış olmasından memnun gülümsüyordu.

Yok, hayır, Ahmet'e hakaret edilmesini sevmiyorum. Ahmet alnına düşen dağınık uzun saçları, iyi bakışlarıyla bana güvenir, benden imdat arar gibi hayalimde canlanıyor, onu müdafaa etmenin heyecanına yakalanıyorum ve öfke ile bağınıyorum:

“Sizler için beni seven, bana kıymet veren herkes budala zaten. Eğer çekinmeseniz aynı şeyi komşum için de söyleyeceksiniz. Ama onun büyük bir adam olması, o iğneli dili sizi ürkütüyor. Osman biraz kendine baksın. Kocaman boyundan başka ne fevkalâdeliği var? Kendini beğenmiş, soğuk adamın biri. Zaten Raif'in onunla arkadaş olması şaşılacak şeydi. Tembel, mirasyedi, babadan kalma iki kuruşuna güveniyor.”

Meliha “Aman allahım neler söylüyorsun, eğer Osman duyacak olsa!” diye itiraza başlıyor.

Yerimden fırlayarak devam ediyorum:

“Osman duysun, kim duyarsa duysun. Mühim olan bu değil. Bak gene asıl bahsi kapayıverdin. Ben merak ediyorum! Hepimiz merak ediyoruz. Evet, ben, hiç olmazsa ben onun niçin öldüğünü bilmek istiyorum. Bunu neden anlamıyorsun Meliha?”

Ve birdenbire kendimi o kadar aciz, çaresiz hissediyorum ki garip bir şey oluyor. Nefesim daralıyor, her yer karanır gibi oluyor. Çaresiz bir çırpınma içinde etrafıma bakınıyorum. Sonra gözlerimden sel gibi boşanan yaşlarla kendimi Meliha'nın göğsünde buluyorum.

Meliha “Allahım, allahım ne oluyorsun!” diye mırıldanıyor.

Evet, ne oluyorum. Ne oluyorum? İnce uzun soğuk parmaklarını saçlarımda, alnımda hissederek sıçrayıp, kollarından kurtuluyor, odanın ortasında gözlerimde yaşlarla ona bakıyorum. Meliha gülümsüyor. Yumuşak, şefkatli bir tavırla yüzüme bakıyor. Ama bütün bu konuşmadan hoşlanmadığını, gizli bir öfke ile kıvrandığını, derinleşen mavi

gözlerinden, büsbütün çekilip düzgünleşen burnundan, güzelliğinden taşan pırıltıların artıp keskinleşmesinden anlayarak odadan fırlayıp kaçıyorum. Dışarıda, merdivenlerden yukarı çıkan Cicim'e sürününce ondan gelen lavanta çiçeği sinmiş eski çamaşır bohçalarına has o güzel temiz koku ile genzim dolarak basamakların yarısında bütün geçenlerden pişman, Meliha'ya karşı hem öfkeli, hem utançlı adımlarım yavaşlıyor. Ertesi gün tekrar oraya, Meliha'nın yanına gitmek ve belki af dilemek lâzım geldiğini düşünerek kendi kendime ve bütün dünyaya düşman oluyorum.

Bahçeden koşarak geçip, kapının eşiğinde akşamı karşılıyorum. Toprak yol تنها, bahçeler sessiz. Komşumun gezmede, Ahmet'in şehirde olduğu saatler. Zehra sevgilisi ile kim bilir hangi تنها köşede, Meliha odasında kapalı. Raif bana uzak, kurşuni silik bir yığın kemik gibi görünüyor. Yattığı toprakta taşlar ve kurtlar arasında bozulup çürüdüğünü düşünmek ne korkunç!

Komşum ruhun yaşadığına inanmadığını söylüyor. Ahmet ise bir şeye inanmak, tutunmak lazım geldiğini tutturmuş. Onun inandığı tek şey ise sanatmış. Allah, bütün güzel şeylerde saklı olan, içimize o sonsuz zevki, ürpertiyi veren büyük kuvvetmiş.

Birdenbire onu Meliha'nın önünde müdafaa ettiğim için pişman oluyorum. Hem Raif'in ölümünü merak etmeye ne hakkı var! Nihayet bir yabancı... Birdenbire onu boşuna müdafaa ettiğimi, budalanın biri olduğunu Meliha ile beraber kabul ediyorum. Biraz sonra yavrularından sıkılan, evin içinde araştırdıktan sonra nihayet beni bahçe kapısının eşiğinde yakalayan Cin yanıma yerleşip "şu küçüklerden kurtuldum, işte gene seni buldum, biraz şöyle rahat rahat oturalım" demek ister gibi kocaman siyah gözlerini üç köşe yapan tatlı bir kırışma ile yüzüme bakarak dizlerime yaslanıyor. Orada uzun zaman beraber kalıyoruz.

Gökyüzü yavaş yavaş tatlı mavisini kaybederek koyulaşıyor. Sonra yukarıda yıldızlar, önce silik, çekingen, sonra

iri ve ışıklı parlamaya başlıyorlar. Ağaçların yeşili koyulaşıyor. Yola yer yer gölgeler düşüyor. İçimde garip bir sıkıntı, beni oradan oraya kımıldatan bir rahatsızlık bütün olanları, Raif'in ölümünü, komşumu, Meliha'yı, Osman'ı, Cicim'i, hepsini hepsini düşünüyorum. Onlar bırakıp geçtiğim karanlık bir yolun ötesinde, sırtımın gerisinde birbirlerine sokulmuş bana şaşıyor, bana kızıyor ve hep benim bilmediğim şeyleri konuşuyorlar sanki. Onlar orada, bambaşka bir âlemden, bana yabancı bir topluluk. Bense bu küçücük yolun başında, onlardan uzak, beni tutup çekecek, alıp götürecek birini bekler gibiyim.

Beni buradan alıp götürecek eller bir gün Raif'in elleri olabilirdi. Şimdi bu eller uzakta, yavaş yavaş toprağa kapanıyor ve ben burada yalnızım.

Geceleri yatağımda açık pencereden içeri dolan serin rüzgârların yatıştıramadığı bir ateşle vücudum sıcak, terli oradan oraya dönüyorum, hayaller kuruyorum. Kendi kendime "Raif yok, Raif öldü! Artık ona güvenemezsin, öyle ise, başının çaresine bakmalısın," diye mırıldanıyorum.

İçimden geçenler kızaran yanaklarımdan, parlayan gözlerimden anlaşılıyor. Komşum "Bütün bunları düşünme, kendini hayata bırak. Yaz geliyor, dünya pırl pırl kokular, renklerle doldu, bunların keyfini sürmeyecek miyiz? Her şeyi zehir etme" diyor.

Ahmet, hiçbir zaman bu kadar güzel olmadığımı söylüyor. Yüzümün hatları o kadar değişmiş ki eğer sabırsızlık etmeyeceğimi, razı olacağımı bilse portremi tekrar, yenisinden yapmaya başlarmış.

Osman'a gelince, alay eder gibi "Tehlikeli yaş, kız, çocukluktan kadınlığa geçiyor, malum buhranlar," diye söylüyor.

"Malum buhranlar"ın ne olduğunu bilmiyorum ama bu sözlere o kadar kızıyorum ki Osman yüzümde fena bir şey görmüş gibi ürkmüş bir tavırla başını çevirerek bahsi değiştiriyor.

Cicim de değiştiğimin, içimde gittikçe büyüyen, beni durmadan drten, rahatsız eden şeytanın farkında. Diyor ki:

“Sana ne oluyor anlamıyorum! Raif’i çok sevdiğini biliyorum. Hepimiz onu çok seviyorduk, ölümüne ne kadar ağlasak azdır, onu da biliyorum. Ama bu kadar fazla. Hele sen yaşta bir ocuk için! Hem Meliha’yı rahat bırak. ‘Niçin, niçin?’ diye, sorup durma. Mesele bu niinler de değil. Raif’in genç yaşında ölüp gitmesinde. Meliha’ya acımıyor musun? Ağlayıp sızlamayı bırakarak ona felaketini unutturmaya, teselli etmeye alışacağın yerde!”

“Ama ben ağlamıyor, sızlamıyorum ki Cicim!”

“Evet, evet saatlerce Meliha’nın odasında, onun karşısında boşuna kalmadığını biliyorum. Dudaklarında olmasa bile gözlerinde hep aynı sual: ‘Raif niçin kendini öldürdü?’ Sihirbaz mıyız, nereden bileceğiz! İşte Meliha da, Osman da bir şey bilmiyorlar.”

İçimden “Ya biliyorlar da bize söylemek istemiyorlarsa” diye bağırmak geliyor. Fakat Cicim’i rktmemek için masum, masum soruyorum:

“Ama Meliha ile Raif sevişiyorlardı. Raif çok mesuttu değil mi Cicim?”

“Oh, canımı sıkma ocuk. Bu dünyada kimin bedbaht, kimin mesut olduğu bilinir mi? Demek Raif’in de dışarı sızdırmadığı bir derdi varmış. Onu da mezara beraber götürdü işte. Bilmiyorum, bilmiyorum. Hem senin bu işlere aklın ermez, beni rahat bırak.”

Cicim küçücük bir çocuğa hitap eder gibi aldığı o büyük, akıllı tavrı ile beni ne kadar kızdırdığını bilse... Aklım erdiğinden Raif’in ölümü karşısında böyle garip, elimde olmayan bir şüphe ve sabırsızlıkla telaşlanıyorum. Aklım erdiğinden böyle kalbim atıyor ve kendimi sımsıcak, ateşli, arpıntılı hissediyorum.

Cicim’e “On sekiz yaşındayım, Raif ilk aşkımdı, onun benim olmasını ne kadar istediğimi, Ahmet’in bir zaman-

dan beri bana tuhaf tuhaf baktığını, onun beni öpeceğini ve bilmediğim şeyleri öğreneceğim bu anı sabırsızlıkla beklediğimi biliyor musun?” desem, o güzel beyaz yüzü nasıl bozulur, değişir kim bilir. Ama artık içimden geçen şeyleri saklayacak kadar büyüdüm. Onun yanından hiçbir şey söylemeden ayrılıyorum. Arkamdan endişe ile baktığını hissediyorum. Raif’in ölümü ile hiçbir şeyin bitip kapanmış olmadığını, yalnız başladığını o da seziyor sanırım. Zavallı Cicim, onun korkulan, saflığı, anlayışsızlığı karşısında nasıl eğlendiğimi, hatta öfkелendiğimi nereden bilecek.

VII

Osman “Şimdi de kendisini takip eden acayip bir gölge-
den, ‘Kızıl Saçlı’ bir kadından bahsettiğini söylüyorsunuz!” dedi.

Mutfak kapısının biraz ötesindeki büyük dut ağacının altında oturmuşlardı. Etraflarında küçücük, ince sinekler uçuşuyor, zaman zaman düşen dutların toprakta çıkardığı tok sesler duyuluyordu.

Hayriye Hanım’ın, okurken, elişi yaparken gözlerine taktığı altın kenarlı gözlükleri burnunun üzerine düşmüş, beyaz saçlı başı Cenân’a ördüğü beyaz yün ceketin üzerine eğilmişti. Böylece yüzünü, bakışlarını genç adamdan saklamak ister gibiydi.

Yavaşça “İşte böyle,” dedi. “Hakikati söylüyorum, beni korkutuyor. Raif’in ölümünden beri çok değişti. Ablamın gelişini bile büyük bir hadise haline soktu. Geçen gün tuhaf tuhaf gülererek ‘Celile teyzem gelirse meseleyi anlarız, tabii o oğlunun neden öldüğünü öğrenmek isteyecektir’ diyordu. Onu anlamıyorum. Sonra hepimize düşman gibi...”

Genç adam “Çünkü artık çocuk değil” dedi.

Ve yan bahçeye doğru bir göz attı. Cenan eğilip kalktıkça, bahçede çalıştığı zamanlar giydiği o gülünç, sarı, büyük kenarlı hasır şapkası sallanıyordu. Eski kahverengi pantolonunu dizlerine kadar kıvrımış, çiçekleri suluyor, onlara sırtını çevirmiş, işiyle meşgul görünüyordu.

Osman ileriye doğru uzattığı bacaklarını toparladı. Eski hasır koltuğu gıcırdatarak doğruldu, bir sigara yaktı. Derin derin içine çektiği dumanların arkasından ihtiyar kadına hafif bir merhametle baktı.

Bir şeyler söylemek, onun içini rahatlandırmak istiyor fakat tembelleniyordu. “Neden bu işi bu kadar ciddiye alıyor?” diye düşündü. Mesele basitti: Kız bütün nazlı büyütmüş çocuklar gibi şımarıklık ediyordu. Yalnız bir nokta alakasını çekiyordu: Cenan’ın bahsettiği gölge, “Kızıl Saçlı kadın”... “Buralara kadar geldi, buna cesaret ettiyse... Korkunç bir mahlûk! Meliha fark etmeden onu uzaklaştırmalı,” diye, karar verdi. Yüzünü buruşturdu. Birdenbire Raif kumral bıyıkları, gülen gözleri, saf fakat sevimli genç yüzü ile hayalinde canlandı. Onu düşünürken artık sinirlerini geren fenalığı duymuyordu. Hayretle ona eskisi kadar acımadığını, hatta unutmaya başladığını anladı. Ferahlatıcı bir insan, her işin korkusuz havale edilebileceği sağlam bir dost, rahatça gülünüp söylenebilecek bir arkadaş olarak onu sevmekle beraber, fikirlerini, inanışlarını alaya alarak o avare kaygısız çocuk halinden usandığı çok olmuştu. Birdenbire düşünmekten vazgeçti. Kendini sımsıcak, arzu ve gençlik dolu hissetti. Öyle tembel, kendinden memnun hareketsiz kaldı.

Hayriye Hanım başı hep örgüsüne eğilmiş “Hayır, bu değil” diye tekrar konuşmaya başladı:

“Bazen hasta olduğumu sanıyorum. Tam yemek yerken bakıyorsunuz birdenbire yüzü kızarmış, gözleri pırl pırl sofradan kalkıp kaçıyor. Bir gün Ahmet’le Zehra’yı kapıları çarparak kovulmuştan beter dışarı atıyor, bir başka gün

akşama kadar resmini yaptırmak için Ahmet'in evinde, saatlerce onun karşısında... Sonra bakıyorsunuz Meliha ile canciğer, bir gölge gibi peşinde, ertesi gün ise ondan düşman gibi bahsetmeye başlıyor. Sonra şu yazarla olan ahbablığı..."

Son sözleri sesini büsbütün yavaşlatarak ve bitişik bahçeye doğru kaçamak bir bakış fırlatarak söylemişti.

Osman cevap vermedi. Bütün bunlara ne kadar aldırma-
dığını saklamanın güçlüğü içindeydi.

Kız ne yaparsa yapsın. Ahmet'le yahut şu ihtiyar yazarla cilveleşsin bütün bunlar umurunda değildi. Cenân onun için küçük, şımarık bir ahbab çocuğundan fazla bir şey olmamıştı. "Peki, niçin buraya geliyorum, niçin bu oyuna devam ediyorum?" diye kendi kendine sordu. Bir itiyat, bir alışkanlık! Yahut hâlâ Raif'in yakınları arasında Raif'i aramak, ondan bir şeyler, bir teselli bulmak arzusundan ileri gelen bir sürükleniş? Yok, yok bütün bunlar birer bahaneydi. Kendi kendisini budalaca aldatmaya çalışıyordu. Meliha, Meliha, işte asıl sebep buydu. "Budala olma oğlum, bir kadını arzu ettiğin zaman senin için bütün maskeleri atmaktan başka çare yoktur, bunu iyi bilirsin" diye, kendi kendine söylendi.

Genç kadından hoşlandığını niçin gizlemeli? Yalnız uğraşmak lazım gelecekti. Omuzlarını silkiyordu... Sonunda muvaffak olacağına emindi. Bir kadını arzu ettiği zaman bütün fırsatlardan istifade etmesini bilirdi. Genç kadının pürüzsüz, mermer teni üzerinden geçiyormuş gibi avuçları ateşlenerek zevkle gülümsedi. Şu aptal Raif! Böyle bir karısı varken! Zaten aşağı yukarı ona karşı bütün hayatında duyduğu şey hiddetle karışık garip bir sevgi ve bağlantı olmuştu. Raif, şu acayip dünyada hoşça vakit geçirmek, eğlenmek için arzu ve heveslerine göre birer birer açtığı ışıklı ferah pencerelerden biriydi. Beynine bir kurşun sıkarak işte bu pencereyi burnuna örtüvermişti. Sersem oğlan. Hem de kimin için! İşte bu daha gülünçtü.

İhtiyar kadın “Yaşını, başını almış bir adam, onunla ne konuşabilir, nasıl anlaşıp, öyle geceleri saatlerce baş başa kalmaları doğru mu?” diye soruyordu. Kalfa bile “Hanım kızı fazla başıboş bırakıyorsunuz!” diye, isyan ediyor. “Şimdi de işte bu gölge hikâyesi var. Nereye gitse yabancı kadının peşine düştüğünü söylüyor. Yaklaşmıyor, yüzünü göstermiyormuş. Yanında birini gördü mü ürküp kaçıyormuş... Bizim evin etrafında da dönüp durduğunu söylüyor. Ben görmedim. ‘Ama bir gün muhakkak yanıma gelecek!’ diye, bazen korku, bazen de garip bir heyecan ve neşe ile anlatıyor. Bütün bunların beni nasıl üzdüğünü tasavvur edemezsiniz... Belki Raif’in ölümü kadar... Şimdi bir de başımıza Celile ablam meselesi çıktı. Mektubundan anlaşıldığına göre yol hazırlıklarına başlamış, birkaç haftaya kalmaz buradadır.”

Osman “Bu gölge muhakkak Fatma’dır...” diye, kararını verdi. Ve birdenbire canlandı. Cenân’ın kendisini takip ettiğini söylediği siyahlı kadın, kızın hayalinden çıkan uydurma bir kimse değilse o olmalıydı. Küçük budala onun kendisinin değil, Meliha’nın etrafında dolaştığını nereden bilecek! Ne aranıyordu, ne yapmak istiyordu? Uğursuz, çirkin yarasa! Kim bilir içi nasıl cehennem gibi kaynıyordu. Fena niyetler, ölüm tasavvurlarıyla dolu olmalıydı. Çirkin bir kadın ne kadar haklı yahut iyi olursa olsun merhamet yahut şefkat duymasına imkân yoktur.

Yumruklarını sıkıp, mağrur bir tavırla gerilerek. “Ben onu kuzulaştırmasını bilirim...” diye, düşündü. Ne yapacağını ona ne söyleyeceğini bilmiyordu ama sırası gelince onu alt edebileceğini biliyordu. Zaten yapmak istediği, tasarladığı şeylerde muvaffak olacağına her zaman emindi. Kalbi endişeyle çarpmaya başlamıştı. Meliha’ya tehlikede olduğunu, Fatma’nın evin etrafında dolaştığını söylemek ve genç kadının gözleri önünde öbürünü uzaklaştırmak, bir tehlike haline gelmesine mani olmak lazımdı. Böylece Meliha’nın minnetini, hayranlığını kazanmak, onun kapalı, soğuk kalbine doğru akıp girmek? Yerinden sıçra-

yıp, ellerini ovuşturarak ıslık öttürmemek için kendini güç tuttu, işte her zaman böyleydi. Bir kere arzu ateşi kalbine girmeye görsün... Önünde ahlak, namus, doğruluk ne varsa bütün setler yıkılıp gider, yalnız bir hedefe doğru gergin, hedeflediğine karşı, onu pençesine alıp kavrayıncaya kadar en tatlı tebessümleri, en sıcak atılışları ile onunla sımsıcak ve dolu diğerlerine ise tamamen uzak hatta ezip geçecek kadar haşın, pervasız oluverirdi. Bununla beraber karşısında oturmuş, hiç alâkadar olmadığı şeylerden bahsedenden ihtiyar kadına, hafif bir merhamet duymuyor değildi. Hayriye Hanım'ın yumuşak, sevimli hali hoşuna gidiyordu. Tanıdığından beri annesi, akrabasından bir kimse gibi ona kendini yakın, rahat hissetmişti. Ailede Raif'ten sonra en çok sevdiği, daha doğrusu alıştığı kimseydi. Zaten sevdiği çok az insan vardı. Bütün insanlar arzularına, zevkine, herhangi bir menfaatine hizmet ettikleri müddetçe mühimdiler. Sonradan onları unutuverir, sırtını dönüp yoluna giderdi. Hayriye Hanım'a duyduğu merhamette, şefkatte hiçbir ayrı düşünce yoktu. Garip olan da buydu.

“Ama ne zamana kadar bu aileye, onların bütün budalalıklarına tahammül edeceğim?” diye, kendi kendine sordu. “Bir seyahat bahanesi çıkarmalı, kalkıp gitmeli, böylece münasebeti kesmeli,” diye karar vermek istediği zamanlar oluyordu. Meliha'yı, onu nasıl bırakacaktı? “Şimdi istesem bırakıp giderim,” diye söylendi, istemiyordu. Hem sonra bütün bunlara tamamıyla bağlanmayacak, tutulmayacak kadar kuvvetli olduğunu biliyordu. Eğer içindeki küçük, rahatsız kıpırdayış kuvvetine karşı bir şüphe ise bunun aksini ispat etmeye hazırdı. “Hem niçin canım, her şey tam yolunda iken!” diye, omuzlarını silktilti.

Raif hayatta iken hiçbir zaman Meliha için arkadaşıyla olan münasebetini bozmak, kendisini sıkıntılı vaziyete sokmak istememişti. Kadın oradaydı. İsteddiği zaman elini uzatıp bir tecrübe yapacak kadar onu emniyette, kendisine yakın hissetmekten gelen bir kararsızlık duymuştu. O zaman Raif'e olan ihtiyacı daha fazlaydı. Şimdi? Şimdi çok

şeyler değişmişti. Raif öldükten sonra, hatta daha intihar ettiği gün Meliha'yı yarı baygın bir halde kucaklayıp ölünün odasından dışarı çıkarırken onun sıcaklığını avuçlarında, vücudunda hissetmekten ve onu kolay bir av gibi öyle yalnız, kendisine muhtaç görmekten gelen bir ateşle bütün gizli kalmış arzuları uyanıvermişti. Genç kadının nadir güzellerden olduğunu itiraf etmek lâzımdı. Onda her şey mükemmeldi. Saçlarının renginden, bakışına, elbisesinin kıvrımına kadar... İşte bu insanı sinirlendirecek kadar kusursuz, mükemmel ve soğuk güzelliği elinin altında hissetmek, ne gibi yenilikler, sırlar sakladığını anlamak istiyordu. Bu kusursuz güzelliğin vereceği zevkin derecesini öbürleriyle ölçmek meraklı olacaktı. Mademki Raif ölmüştü ve genç kadın yalnızdı?

Çocukluğundan beri böyleydi. Pratik bir adam olmakla daima övünmüştü. Her şeyi kupkuru, keskin bir ışığın altında, olduğu gibi görmek, kimseye bağlanmamak ya da lazım olduğu zaman, lazım olduğu kadar bağlanmak... Eğlenceyi, kadınları, bilhassa kendisini çok severdi. Uzak bir akrabanın tam zamanında ölerək bıraktığı mühimce bir servet istediği gibi tembellik yapmasına, kimseye minnet etmeden, tasasız yaşamasına imkân verdiği günden beri de kendine göre bir yol tutturmuştu. Şu kısacık, sıkıntılı hayatı mümkün olduğu kadar eğlenceli ve iyi geçirmeye bakıyordu. Dünya karmakarışık ve bir gün her şey tekrar başlayabilirdi. "Belki yarın patlayacak bir bomba, bir kurşun da benim payıma düşecek; vaktim yok, kalan günlerse pek az, acısını çıkarmalıyım..." diye, düşünüyordu. Dünyanın şurasından burasından korkunç alevler, dumanlar yükseliyor, binlerce insan bu acayip barışın getirdiği sessiz, korkunç karışıklığın içinde tereddüt ve şüphelerle kavrulup dökülüyordu. Hâlbuki işte küçük toprak yolda yaz başlamıştı. Her taraf yemyeşil, hava çiçek kokularıyla dolu, gökyüzü masmaviydi ve belki bu yaz bütün dünyanın son gördüğü topsuz, ateşsiz yazlardan biri olacaktı.

Gitmek? Küçük beyaz bir yelkenli, açık denizler, yemyeşil kıyılar...

Bu da hiç fena fikir değildi. Zaman zaman işte böyle içini kavrayıveriyordu. Raif'in hayaline nasıl sırtını çevirdiyse bu aşî boyalı eve, bütün bu insanlara, Meliha'ya da sırtını dönmek, kendi yoluna çıkmak? Hem dünyada başka güzel kadın mı yoktu? Tekrar Raif'i, ölüm hikâyesini düşündü: "Mademki öldü, demek böyle istedi!" diye içinden söylendi. Kendisi yaşamak istiyordu. Kabil olduğu kadar çok yaşamak, çiçeğin balını son damlasına kadar emerek ölümün zorla gireceğı bir kapının gerisinde bütün işlerini alay ve neşe ile gönlünün istediğı gibi yaparak, uzun uzun ve tatlı tatlı oyalanarak yaşamak...

"Siz de aynı fikirde değîl misiniz?"

Allahım bu ihtiyar kadın gene neden bahsediyor, neler soruyordu? Ne de çok konuşuyor! diye, düşüncelerinden kurtulmaya çalıştı, doğruldu, müphem bir işaret yaptı ve birdenbire Cenân'ı gördü. Kız başından hasır şapkasını çıkarmış, onlara doğru dönmüştü. Hareketsiz durmuş bakıyordu. Genç adam fazla sıcak bir şeye dokunmuş gibi gözlerini kırıştırdı. Kızın bakışları sanki gözlerine akıyordu. Osman ilk defa görüyormuş gibi ona daha dikkatle ve biraz hayretle baktı. Güneşin altında siyah saçları, esmer yüzü terli, parlıyordu. Gözleri, bebekler yayılıp aklarla karışmış gibi olduğundan büyük ve siyah görünüyordu. İnce, canlı, taze bir hali vardı.

Osman "Kız son zamanlarda hakikaten değışti, âdeta güzelleşti!" diye, düşündü "Ağzı sulanan kurtlar gibi yutkunuyorum!" diye, kendi kendine güldü. Nihayet bir çocuk! Utançlarını kırmak, nazını çekmek zahmete değmezdi. Herhangi taze, küçük bir kız. Peki, yazarın alakası? Eski bir çapkının gülünç bağlantısı olmalıydı. Onu, küçük sakalı, iyi ütölenmiş elbiseleri, yakasından eksik etmediğı çiçeğı, herkese ikram ettiğı nane şekerleri, her şeyi ile gülünç bulmakla beraber beğenmekten kendini alamıyor-

du. Zeki, hoş bir insan olduğu muhakkaktı. Bulunduğu yere hemen eğlenceli, hafif bir hava taşıyan şeytan gibi bir adamdı. Onunla konuşmak, Meliha'dan kıza, kızıdan Meliha'ya giden bakışlarını seyretmek pek hoş oluyordu, ihtiyar çapkın! Henüz ikisi arasında karar verememiş bir hali vardı. "Ama Meliha'yı eline bırakmayacağım," diye güldü. "Yok, o kadarına müsaade edemem. Meliha benim kismetimdir."

Seyahat projesini çoktan unutmuştu. Şöyle biraz heyecanlı, patırtılı güzel bir yaz geçirmek, sonunda genç kadını elde etmek istiyordu. Aşı boyalı evin sakinlerine ancak bu şartla tahammül edebilirdi.

İhtiyar kadın gözlüklerini alnına kaldırıp yüzüne dikkatle bakarak, daha yüksek sesle tekrar etti:

"Şişli'deki apartmanı büsbütün boşaltmalı diyorum. Meliha artık oraya nasıl döner? Siz de aynı fikirde değilsiniz?"

Silkinip kendini topladı. Parmaklarını yakmaya başlayan sigarasından son bir nefes alarak yere fırlattı. Omuzlarını silkti:

"Evet, siz bilirsiniz."

Sonra birdenbire suali daha iyi kavrayarak ilave etti:

"Bütün işleri avukat arkadaşlardan birine havale ettim, Meliha'yı ona tanıştırdım. Belki bir gün ben kalkar bir tarafa giderim, meşgul olamam diye... Nasıl isterse öyle yaparsınız tabii."

Devam edemedi. Evin kapısı aralanmış, Meliha birkaç mermer merdivenle çıkılan ön sahanlıkta görünüyormuştu. Onların tarafına bakıyordu. Açık mavi kısa kollu bir bluz, beyaz keten bir etek giymişti. Işığa karşı kıstığı mavi gözleri gür kumral kirpiklerin arasından parlıyordu. Güzel kırmızı dudakları hafif bir tebessümle aralıktı.

Hayriye Hanım telaşlı "Nasıl, bir seyahat ihtimali mi var?" diye sordu.

Onun telaşıyla alay eder gibi güldü:

“Yok canım, öyle şey olur mu?” dedi. “Laf olsun diye, söyledim. Bazen düşünmüyor değilim ama şimdilik sonbahara kadar yerimden kıpırdamayacağım. Zaten Moda’daki bizim eski pansiyona bir oda ayırmaları için telefon bile ettim. Birkaç haftaya kadar köye geçmeyi düşünüyorum.”

Seyahat projesi tamamen suya düşmüştü. Meliha bırakılacak kadın değildi. O gözler, o dudaklar, yün bluzu geren o geniş omuzlar, sevmek, okşanmak için yaratılmış benzeyen o diri güzel kadın vücudu... “Yazın sonunda Raif’i unuttur, benim olur...” diye düşündü.

Bir an uzaklardan Raif’in sesi, “Çocukluk arkadaşım, dostum, dert ortağım benim, sen, öyle mi, sen!” diye, bağırır gibi oldu. Ama çok, çok uzaklardan... “Gülünç hassasiyetlere kapılmayalım...” diye, toparlanarak bu sestten kurtulmak ister gibi ayağa fırladı.

Raif yaşadığı hayatı kendisine eğlenceli, zevkli bir şey yaptığı müddetçe vardı. Şimdi ise toprağa karışmak üzere, yarı iskelet bir Raif! Hem de bütün bunların umurunda olmayacağı muhakkaktı. Bu güzel kadını bırakıp kendisini bir başkası için öldürdüğüne göre... Güneşin altında beyaz dişlerini parlatan geniş bir tebessümle Cenan’a doğru neşe ile dönerek “Kız gel artık, fazla toprak eşeledin, şöyle üçümüz biraz dolaşalım,” diye bağırırdı.

Cenan yerinden kıpırdamadı. Belleyip kabarttığı küçük toprak yığınının yanında elinden sarkan kocaman hasır şapkasıyla hareketsiz durmuş, Osman’ı, Meliha’yı kucaklayan geniş bir bakışla yüzü gergin, dudakları kısılmış, gözleri kötü bir pırıltı ile yanarak onlara bakıyordu.

VIII

Cenan'ın defterinden:

Raif'in mektupları varmış! Ölmeden evvel Bursa'dan Meliha'ya yazdığı mektuplar! Geçen gün gezmeden döndükleri zaman Meliha, Osman'a söylerken duydum. Beni de beraber götürmek istemişlerdi. Bu bana Raif'le Meliha'nın seviştikleri, ikisinin beni elimden tutup beraber götürdükleri ve yanımda rahatça gülüşüp kendi sevdalarına daldıkları eski günleri hatırlattı. Eski küçük Cenani değilim, işime devam edeceğimi söyledim ve somurtarak sırtımı çeviriverdim. Onlar beraberce gittiler. Cicim örgüsü ile dut ağacının altında kaldı. Bu kocaman bahçeyi hazırlamak, sebze fidelerini dikmek, çiçeklere bakmak, nihayet her akşam sulamak için bir bahçıvan bulmaları lazım. Cicim bunu neden anlamıyor? Onlar deniz kenarında rahat rahat dolaşırken ben öyle yorgun, terli kazmaların nasırlaştırdığı ellerime bakakaldım. Bütün bunlara sebep Cicim'miş gibi birdenbire içimde ona karşı müthiş bir öfke kabardı. Kürekleri, kazmayı ve küçük yeşil köklerin beklediği toprak çanakları orada bırakarak evin arkasındaki tulumbaya doğru koştum. Yarı belime kadar soyunup suyun altına

girdim. Evvelâ şiddetli bir ürperme, sonra ateş gibi bir sıcaklık ve kendime geldim.

Kalfa havlularla koşup gelmiş, “Bunun sonu zatürreedir, bari hanım görmesin,” diye söyleniyordu.

Hanım görmekte gecikmedi. Cicim “Vah vah ıslak kediler gibi bu halin nedir!” diye telaşla yanımıza koştu.

“Öyle ise bir bahçıvan tutarsın, hamallar gibi toprak, ter kokmaktan bıktım,” diye bağırdım. “Yahut Meliha Hanımefendi’ye söyle, biraz da o meşgul olsun... O nazik elleri, o güzel teni üç günde ne hale gelirmiş görelim.”

Kalfa’nın “Bak ne cevaplar yetiştiriyor, bu kız adam olmaz hanım!” homurtularına aldırmadan havlulara sarınıp saçlarımdan akan sularla ardımda yer yer ıslak izler bırakarak odama kaçtım.

Bahçeye, toprağa, sulara, çamurlara, hepsine elveda! Meliha gibi taşlı yollarda adımlarımı nazlı nazlı atarak, elbisemi buruşturmadan, ellerimi kirletmeden dolaşmak istiyorum. Tatlı tebensümlerle erkeklere gülmek, Osman’la beraber kol kola, yalnızca yollarda dolaşmak... Osman’la? Evet Osman’la!

Soğuk sular. Cicim’e söylediğim sözler içime, rahatlık verdi. Kendimi yatağıma atıp örtülere sarıldım. Kalfa ile Cicim’in şaşkın, telaşlı halleri gözümün önüne geldi: Tulumbanın altında beni öyle yarı çıplak bulmaktan duydukları utanç içinde bakışlarını nereye çevireceklerini şaşırmışlardı. Zavallı ihtiyarcıklar... Sinirli sinirli gülmeye başladım. Sonra nasıl oldu bilmem, küçük kısa hıçkırıklar ve gözyaşları yanaklarımdan akmaya başladı.

Bugünlerde ne kadar çabuk ve sık ağlıyorum! Gülerken, gülerken yaşlar yanaklarımdan akmaya başlıyor. Ateş gibi yanarken buz gibi soğuyorum. Bana ne oluyor, bana ne oluyor allahım!

Onlar için neden bu kadar ehemmiyetsiz, küçük bir şeyim? Beni neden anlamak istemiyorlar? Artık sözlerime bile inanmaz oldular. Cicim’e ve komşuma arkadan gelen,

peşimi bırakmayan o garip gölgeden bahsettim. Hayretle, inanmayan gözlerle yüzüme baktılar. Komşum, hayal gördüğümü, kafası peri masalları ile acayip hikâyelerle dolu korkak, sinirli çocuklara benzediğimi söyledi.

Hayır, bu alay edilecek bir şey değil, onu görüyorum. Peşimden geliyor, evin etrafında dolaşıyor. Tenhalarda bana yaklaşmak ister gibi bir hali var. Sonra kalabalıkta ürkmüş gibi kaçıyor. Hep siyahlar giydiğine dikkat ettim. Vücudu incecik ve güzel. Yüzünü bir yığın saçtan görmeye imkân yok ve bu saçlar kıpkızıl... Genç olduğunu sanıyorum. Ona “Kızıl Saçlı” ismini taktım, beni hem korkutuyor hem meraklandırıyor.

Cicim teskin etmek ister gibi “Belki de yazlığa gelmiş olanlardan biridir. Gezmek, yürümek hakkı değil mi? Anlaşılan ona yolunun üzerinde tesadüf etmek seni sinirlendiriyor,” diyor.

Komşum “Peki, biz niçin onu görmüyoruz?” diye soruyor.

“Kızıl Saçlı”dan yalnız Osman’a ve Meliha’ya bahsetmedim. Onların ikisinin de alaylarından korkuyorum. Hele Osman... Ondan nefret ediyorum ama görünmediği zamanlar da sabırsızlanıyorum. Bu yakınlarda, Raif’in ölümünden beri sık sık gelmeye başladı. Gürültülü konuşması, sinirli, keskin kahkahaları, bir yerde kalıp oturmayarak sofalarda, bahçede avını arayan cins bir köpek gibi oradan gidip gelişleri, her şeye alay eder gibi bakan çekik çakır gözleri, sinsi yüzü ile evi birbirine karıştırıyor.

Bununla beraber itiraf etmek lazım, onda kocaman boyuna sıska bacaklarına, her şeyin ta içine bakar gibi parlak, zeki gözlerine, bütün çirkinliğine, hoyratlığına rağmen garip bir sihir var. Evde herkes ona bayılıyor. Bu Raif’in zamanından, eskiden beri böyledir. Osman’ın okuduğu kitaplar, Osman’ın beğendiği şairler. Osman’ın evi, Osman’ın maceraları, Osman için deli olan kadınlar... Bütün bu hikâyeleri Raif’ten ne çok dinlemişizdir...

Zavallı Raif! Onlar seni unuttular. Onlar, en iyi arkadaşın ve karın! Meliha'nın Osman'ın yanında, güzel, genç, her şeyi çoktan unutmuş nasıl pırıl pırıl parladığını sağ olup da görebilseydin!

Evet, evet; onların ikisinden de nefret ediyorum. Hakikat bu... Onlarla beraber olmak, gülmek, konuşmak ve bütün duyduklarımı içimde, hem de en derinlerimde saklamak... Bunu da ne kadar istiyorum.

Öğleye doğru sular ve gözyaşlarıyla temizlenmiş, hafiflemiş giyindim, aşağı indim.

Onlar, ikisi gezmeden döndükleri zaman oturma odasında, panjurların arkasındaydım. Yollarını gözlediğimi nereden bilecekler... Beni görmediler. Merdivenleri çıkarken alçak sesle konuşuyorlardı. Pencere açıktı. Seslerini gayet iyi duyuyordum. Bir an sahanlıkta durdular. Meliha'nın yavaşça şöyle dediğini duydum:

"Bursa'dan yazdığı mektuplardan sonra zaten hakikati sezer gibi olmuşum."

"Demek her şeyi açıkça anlatıyordu!"

"Hayır, o zaman hepsini değil. Yalnız büyülenmiş bir adamın hezeyanlarına benzeyen üstü kapalı sözler. Hasta olduğunu ve zamanla her şeyin geçeceğini düşünmüştüm. O mektupların beni nasıl yaraladığını tasavvur edemezsiniz. Yazıhanenin bir köşesine atıp bir daha okumak istemedim. Şimdi hepsini yakmadığıma yanıyorum. Apartmana döndüğümde ilk işim bu olacak. Bütün bunları neden ve kimin için yaptığını anladığım zaman..."

Mektuplar, Raifin mektupları! Öyle heyecanlandım ki yerimden sıçradım, duvara tutundum. Panjurlar sallandı ve birdenbire dışarıda sesler kesildi. Hemen pencereden ayrılıp yavaşça odadan çıktım. Aşağı mutfığa, Nilüfer Kalfa'nın yanına kaçtım. Kalfa her şeyden habersiz öğle için patates kızartıyordu. Mutfak yağ kokuları, duman içindeydi. Beni fark etmedi bile. Sırtının gerisinden, küçük kapıdan yavaşça bahçeye süzüldüm. Onlar hepsi içeri

girmiş olacaktı. Dut ağacının altındaki hasır koltukta Cicim'in yün işi duruyordu. Arka bahçeye, Ahmet'lerin duvarının dibinde fışkıran büyük yeşil otların arasına koştum. Kendimi boylu boyunca yere attım.

Kulağımda hep o son sözler:

“Sonra bütün bunları neden ve kimin için yaptığını öğrendiğim zaman...”

İçimdeki küçücük şüphe koskocaman bir filiz vermişti. Heyecandan titriyordum. Raif'in son zamanlarda değişen, üzerimde şefkatle, düşünce ile duran bakışları, yarı ciddi, yarı şaka, bütün o manalı sözleri... Onun beni sevdiğini ve benim için? Bu müthiş bir şey olurdu!

Bursa seyahatini hatırlıyordum. Bu seyahati, Cicim'in “Raif'in bir tuhaflığı var, değişti, pek durgunlaştı. Eski neseli oğlan değil,” dediği zamanlar yapmıştı. Ölümünden on beş gün, hayır, bir ay evvel... Birdenbire onu kendime çok yakın, incir ağacının altında kollarının arasına aldığı zamanki gözleri pırl pırl, heyecanlı halinde görür gibi oldum.

Mektuplarda neler yazıyor, neler anlatıyordu?

Kalbim şiddetle atarak, otların üzerinde gözlerim gökyüzünde kararımı verdim: Mektupları, Raif'in mektuplarını yazıhanenin gözünden, almak...

Üzerime bir gölge düştü. Heyecanlı kalın bir ses “Burada ne yapıyorsun?” diye sordu.

Üzerime doğru eğilen Ahmet'i gördüm. Eğildi, yanımda otların üzerine diz çöktü. Sonra günlerdir beklediğim, olacağını bildiğim şey oldu: Kocaman elleri bütün ağırlıklarla omuzlarıma yapıştı. Yüzünün uzamış hafif tıraşı yanaklarımı acıttı. Öne doğru dökülen saçları soğuk yumuşak alnıma dokundu ve dudakları sımsıcak ağzıma kapandı. Dudakları ne kadar büyük, yumuşakmış! Tatlı bir sıcaklık, bayılmaya benzer, hafif bir baş dönmesi hissettim. Göklere kalkmışım, uçuyormuşum gibi tuhaf bir his. Bir an Raif'in mektuplarını, her şeyi unuttum. Sonra dudakları nefesimi

boğar gibi oldu. Omuzlarım kuvvetli kolları altında acıdı. O kuvvetli, genç, kaba vücudu bütün ağırlığıyla üzerimde hissetmekten müthiş bir sıkıntı ve fenalık duydum. Çırpınarak onu itip kendimden uzaklaştırdım. Koca bir kütük parçası gibi devrildi, yere yanıma oturdu. Her zaman sakın bir tebessüm içinde, iyilik dolu kahverengi gözleri bana süzülüp kaymış, esmer yüzü fazla kızarmış gibi geldi, bu hali ile çirkin göründü.

“Allahım, senin için ölüyorum. Cenan!” diye mırıldandığını duydum.

Sesi kısılmış, heyecanla titriyordu.

Bense yattığım yerde: “Demek böyle imiş! diye düşünüyordum, Zehra sevgilisi ile bunu yapıyormuş. Raif Meliha ile böyle öpüşüyormuş!”

Beni öpecek ilk erkeğin o olmasını istemiştim ama neticenin muhakkak eğlenceli, zevkli bir şey olacağını sanıyordum. O bir anlık tatlı sıcaklık, ürperti bir tarafa, garip bir sıkıntı, korkuya, iğrenmeye benzer bir his içindeydim. Ahmet bana dünyanın en kaba, budala insanı gibi görünüyordu. Bir daha beni öpmesine meydan vermeden onun elinden nasıl kurtulabileceğimi düşündüm. Tekrar Raif’in mektuplarını, onları nasıl ele geçirebileceğimi kurmaya başlamıştım.

Uzaktan “Cenan! Cenan! Haydi, yemeğe!” diye bağırان Kalfa’nın ince, çatlak sesi beni kurtardı. Sevinçle yerimden fırladım. Ahmet’i orada yıkılıp kaldığı yerde bırakarak arkama bakmadan eve doğru koşa koşa kaçtım.

Ahmet otların üzerinde bir an hareketsiz kaldı, aşı boyalı eve doğru koşup kaçan kızın havalanıp açılan etekleri, ince esmer bacakları ağaçların arkasında, yolun döneminde kayboluncaya kadar yerinden kıpırdamadı.

Hâlâ kalbi çarpıyordu. Biraz evvel zevkle, heyecanla gerilmiş vücudunda şimdi yalnız boşluk, halsizlik vardı. Kendisini sonsuz derecede kederli hissediyordu. “Çok bedbahtım, bu kız beni mahvediyor!” diye düşündü. Atölye hocasının sözlerini duyar gibi oldu:

“İmtihanını verince hiç vakit kaybetmeden derhal gitmelisin. Artık burada bizden öğreneceğin bir şey kalmadı. Resim sergilerine gitmek, müzeleri dolaşmak, şimdiye kadar kopyalarını gördüğün sanat eserlerinin asıllarını görmek ve çalışmak, çalışmak lazım. Paris’te, bunu en iyi orada yapabilirsin. Sana hocalarımın, tanınmış birkaç artistin adreslerini, tavsiye mektupları veririm. Hiç durmadan derhal, derhal.”

Peki ama bu kız burada iken nasıl gitmeli? Kim bilir ihtiyar, güngörmüş hocasına bunu söylerse ne kadar gülerdi. İsteddiği kadar gülsün. Dünya umurumda değildi. Bu kız, bu kız!

Söylenecek sözleri, alayları, hepsini biliyordu: Mahalle sevdası, gençlik aşkı, çocukça bir tutkunluk. Ne derlerse desinler. En genç yaşından, hatta çocukluğundan beri “kadın” denince yalnız Cenân’ı düşünmeye alışmıştı. Oyunlarında, kavgalarında, hatta rüyalarında, her yerde o. O bütün güzellerden güzel, bütün kızların, kadınların arasında en sevimli, en akıllı, en tatlısı. Sonra ilk resim hevesleri, sanat heyecanları, çalışmaları içinde, renklerde, ışıklarda, her şeyde, her yerde daima Cenân. Kız âdeta sinirlerine, kanına, canına karışmıştı. Bir şeftali dalı nasıl gözünüzün önünde tomurcuklanır, açar, büyür ve “beni kopar, al” der gibi renkleri, pırıltıları, olgun meyveleri ile nasıl insanın yüzüne doğru uzanıp iştahını kamçılarsa kız da öyle gözünün önünde büyümüş, serpilmiş ve bu hale gelmişti. Belki de hissiz, tasasız, avare, küçük bir canavar ama gel de bunu içine anlat. Ondan başkasını gözü görmüyordu. Bu yüzden uykuları kaçıyor, yemek yiyemiyor, istediği gibi çalışamıyordu. Kendini yiyip bitirerek kendi zaafı ile acayip bir aşağılık duygusu içinde perişan olarak hayatı kapkaranlık, ümitsiz görüyordu. Bir şeylere karar vermesi ayaklarını yere emniyetle basıp işe başlaması “Bunu yapacağım, çalışacağım,” diyebilmesi, sanat ve seyahat projelerine rahatça dalabilmesi için kıza sahip olması lazımdı. Onu yanında, onu tamamıyla kendine ait hissetmek istiyordu. Kız istese bütün bunlar ne kadar kolay olacaktı. Bir başkasını sevmediğine göre... Bunun için kalbinde en küçük bir şüphe yoktu. Kız su gibi, çiçek gibi saftı. Erkek denen şeyin farkında değildi. İşte böyle tasasız, havai, ne yaptığını ne istediğini bilmez garip, güzel bir mahlûk.

Genç adam olduğu yerde gözleri gökyüzüne dikilmiş, “Aşkımı, beni anlaması lazım, saadetim, saadetimiz için...”

diye söylendi. Sonra birdenbire kendini orada unutulmuş, atılmış sefil bir şey gibi hissederek yüzü gölgelendi. İçini çekti derin derin.

Annesi yarı yatalak zavallı bir kadındı. Gençliğinden beri yakasını bırakmayan romatizma ağrıları içinde yatıyordu. Babasının ölümünden sonra büsbütün kötölemiş, ağrılar, sızılar içinde yataktan çıkmaz olmuştu. Kendi dünyasında, dış âlemle bağlarını kesmiş, kuytu yere dikilmiş karanlıktan, rutubetten hoşlanan acayip bir nebat gibi kapalı odalar, inik perdeler içinde yapayalnız yaşayan bir insan. İhtiyar, emektar hizmetçisiyle iskambil kâğıtlarla köşkün üst katına çekilmiş kendi başına yaşıyordu. Çocukları yanına gidip hatırını sordukları zaman sevinir. Biraz sonra ilaç, kolonya, tütün kokuları dolu kapalı odaya dışardan rüzgâr dolmuş, her şeyi karıştırmış, bozmuş gibi kıpırdamaya, alnını tutup ağrılarından şikâyet, söylenmeye başlar, onların seslerinden, gürültülerinden rahatsız olduğunu saklayamazdı.

Ahmet, onu bırakıp gitmenin bu hasta kadının hayatında büyük bir boşluk yaratmayacağını biliyordu. Seyahat etmek, birkaç sene Paris'te kalabilmek için babasından kalan ve hissesine düşen birkaç parça şeyi satabilirdi. Zehra'ya gelince bir gün nasıl olsa evlenip köşkten gidecekti. Şimdiden bir şeyler bulmuş gibi rahat, neşeli bir hali vardı.

Evet, gitmek için hiçbir mani yoktu. Cenan'ı her görüşünde bunları anlatmak için can atıyor, kızın lakaydisi yahut da gevezeliği yüzünden konuşmaları kelime uçları, manalı bir iki sözle bitip kapanıveriyordu. Daha doğrusu onu görür görmez yakalandığı heyecan konuşmasına, içini dökmesine engel oluyordu. Kızın yalnız kendi içine, bambaşka bir âleme bakan o kocaman parlak gözleri şaşırtıcıydı ve hiçbir ümit vermiyordu.

Bazen de bu izdivacı annesinin ve ötekilerin nasıl karışılacaklarını düşünüyordu. Çünkü evlenmek için daha

çok genç olduğunu biliyordu. Yirmi üç yaş! Etrafindakilerin daha şimdiden alay eder gibi yüzüne “Çocuk, çocuk!” diye baktıklarını fark etmiyor değildi. Birçoklarının, bilhassa hocalarının bu izdivacı hoş görmeyecekleri muhakkaktı. Fakat ne olursa olsun hayatta müstesna hadiseler vardı. Kız, bu müstesna hadiselerden biriydi.

“O olmazsa hiçbir yere gidemem, çalışamam...” diye düşündü. Ağlayacak gibi oldu. Etrafta onun vücudundan kalmış izleri arar gibi bakındı. İçini çekerek üzerindeki otları, toprakları silkti, sinirli bir hareketle alnına dökülen saçları geriye doğru itti.

“İşte çalışmıyorum, bir şeyler yapamıyorum, berbat bir haldeyim!” diye söylendi.

Artık hareket etmekten, fırçayı bile tutmaktan acizmiş gibi kollarını, parmaklarını sinirle oynattı ve garip bir korkuya yakalandı.

Kız, her şeyi bozuyordu. Bütün hayatını... İçinde yanan sanat, çalışma ateşinin üzerine bir avuç soğuk su serptiğini, onu hep böyle rahatsız sıkıntılı bir hale koyduğunu, bedbaht ettiğini nereden bilecekti! Son günlerde tahammül edilmez bir hal almıştı. Raif'in ölümünden beri aşı boyalı eve sık sık gelmeye başlayan şu eğri bakışlı Osman'dan, sakallı yazardan hoşlanmıyordu. Kızı, kendinden fazla onlara yakın görmekten huylandığını neden gizlemeli? Bu iki adamın da yaşları, tecrübeleri, onu âdeta eziyor, ürkütüyor, onların yanında gençliğini bir kusur gibi görüyordu. Bununla beraber kızın kendisine kalacağını biliyordu. İçinde garip bir emniyet vardı.

Ayağa kalkarak, sürüklenen adımlarla bahçe duvarına doğru yürüdü. Atlayıp öbür tarafa geçti ve atölyesinin yolunu tuttu.

Çalışmak, unutmak? Kolay değildi. Her tuvalin üzerinde kızın gözleri parlıyordu. Paletin üzerine onun hayaline doğru eğilir gibi eğiliyor, karıştırdığı boya­ların içinde onun renklerini buluyordu. Bu korkunç bir büyülenmeydi.

Değer miydi? Kızın öbürlerinden ne farkı vardı? Şu acayip kalbimiz! Gel de bunu ona anlat. Kız herkesten başka, bütün kadınlardan güzel, arzu ettiği, istediği tek kadın!

Odasına girince biraz kendini bularak geniş bir nefes aldı. Çalışmalı, çalışmalı. Kocaman köşkün bu alt kat odası, bütün dertlerden saklandığı, düşündüğü, çalıştığı, âdeta sığındığı yerdi. Küçük, karışık bir dükkânı andırıyordu. Resimler, resimler ve boyalar örtülerin üzerine kadar taşmıştı.

Son günlerde bahçeye açılan yan pencerenin önünden küçük bir bahar manzarasına çalışmaya başlamıştı. Gök-yüzü, taşları dökülmüş bir duvar kenarı, birbirine girmiş sarmaşıklar, duvarın beyazlığına doğru eğilmiş sakız gülleri...

Tuvalin üzerindeki birbirine karışmış mavi, yeşil, beyaz renklere korku ile baktı. Güneşin altında bütün renkleri görmek, tutmak, şekillendirmek ne kadar güç oluyordu! Göğsü heyecanla kabardı. Kendini birdenbire sıcak, ateşli, çalışmaya hazır hissetmekten gelen bir iyilik içinde fırçaların, paletin durduğu köşeye doğru yürüdü. Ağzında hâlâ kızın taze dudaklarının tadı vardı. O ince, sıcak, kadınca kokusu genzini yakıyordu. "Hayatta iki şey var: O ve resim!" diye düşündü. Bunları birbirinden ayırmak şimdilik imkânsız görünüyordu. Çaresine bakmalı, zorlamalı, kızı razı etmeliydi. Derdinin çaresini bulmuş gibi çocukça bir ümide kapıldı. Sebepsiz bir teselli ile rahat nefes almaya koyuldu.

Biraz sonra genç, başı tuvalin üzerine eğilmiş, "Dalın üzerindeki şu küçük ışık, her şey orada yaşıyor!" diye mırıldanıyordu. Yaprığın usaresini emer gibi üzerinde oynayıp kayan o küçücük sarı, parlak nokta; Cenan, hayat, aşk, her şey orada toplanmış gibiydi. Mühim olan onu tutmak, onu yeşilin üzerinde öyle parlak, oynak, sıcak yakalayabilmektir. Renkleri hırsıyla birbirine karıştırarak gülümsedi ve her şeyi, Cenan'ı bile bir anda unuttu.

Cenan'ın defterinden:

Mühim şeyler oldu. Anlatılması uzun, güç ve heyecanlı şeyler.

"Kızıl Saçlı"yı gördüm. Onu bu sefer hepimiz gördük. Komşum, ben ve Meliha... Artık bunun bir hayal olduğunu kim söyleyebilir?

Daha başka, daha meraklı bir havadis: Raif'in Bursa'dan Meliha'ya yazdığı mektuplar bende. Onları oldukları yerden aldım, daha doğrusu çaldım. Şimdi göğsümün, derimle, gömleğimin arasında sıcak sıcak hışırdayıp duruyorlar. Celile teyzemden telgraf aldık: "Bir hafta sonra oradayım," diyor.

Hayat ne güzel, ne heyecanlı! Her şey birdenbire o kadar canlı, meraklı; anlamaya, görmeye değer bir hal aldı ki!

Bu son günlerde gene Raif'i çok düşünüyorum. Ama eskisi gibi değil. Artık içimin yanması durdu; ağlamıyo-

rum, üzülmüyorum; yalnızca onu düşünüyorum, onu hiç tanımadığım bir yabancı gibi merak ediyorum. Belki mektuplarını, onları böyle göğsümün, derimin üzerinde hissetmenin tesiri. “Kızıl Saçlı?” O da çok garip bir hikâye! Nereden başlamalı? Her halde komşum, Meliha, üçümüz, Koço’nun Kahvesi’ne gittiğimiz günden.

Osman’ın gelmediği günlerden biriydi. Meliha biraz sinirli görünüyordu. Cicim yemekte, “Eh genç adam, her zaman bizimle kapanıp kalacak değil ya,” demişti. Meliha bu sözlerden sonra birdenbire büsbütün sıkıntılı, dalgın bir hal alıverdi! Meyve yemeden sigara paketini, kitabını alarak odasına kaçtı. Akşamüzeri yanına gittiğim zaman istemediği anda yakalanmış suçlu biri gibi yerinden sıçradı ve pek memnun görünmedi. Perdelerini yarı yarıya örterek odasını akşamın ışığına kapamıştı. Yanındaki sigara tablası, uçları rujlu yarı ezilmiş sigaralarla doluydu. “Bizimle çıkar mısın?” dediğim zaman itiraz etmesini bekledim. Öyle olmadı. Birdenbire kalktı, alnını sıktı. “Evet, biraz hava alırım, fena olmaz,” diye aynasının önüne yürüdü. Beni bu beklenmedik uysallığı ile hayretler içinde bıraktı.

Komşumu, bahçesinde, havalar ısınmaya başladığı günden beri iki büyük çam ağacının arasına kurduğu geniş hamağın yanında, bizi bekler bulduk. Ağaçlardan birine yaslanmış, bakışları gökyüzüne doğru kalkmış eski bir şarkıyı mırıldanıyordu. Komşumun ne kalın, sıcak bir sesi varmış!

Bahçe kapısının önünde, o bizi görmeden sesini duyduğumuz zaman Meliha bir an olduğu yerde kalarak:

“Ne kadar da, eski bir şarkı, nereden hatırlamış!” dedi ve yavaşça mırıldandı:

*Gene zevrak-ı derunum kırılıp kenare düştü,
Dayanır mı şişedir bu rehi sengi sâr’e düştü...*

Sonra bana doğru dönüp, yukardan bir bakışla “Sedad Kemal Bey’e söyle de sana tercüme etsin, bir kelimesini anlamadığına eminim,” diye gülümsedi.

Komşum bizi görünce şarkıyı kesti ve ağaçların arasından çabuk çabuk yürüyerek yanımıza geldi. Kurşuni pantolonu, arkası kemerli spor ceketıyla kumral kır düşmüş sakalına, düşük omuzlarına, küçücük boyuna rağmen ince, çevik bir hali vardı. Meliha'yı ve beni şöyle bir süzdü. Bakışları Meliha'nın üzerine dikilip kaldı. Söylediği şarkının sözlerinin manasını sorunca dudakları hazdan titreyen bir tebessümle aralandı. Gözlerini Meliha'dan ayırmadan cevap verdi:

"Kayalıklara çarpıp kırılan bir gönül sandalından bahsediyor, sana göre değil, kızcağızım."

"Elbette bana göre değil" diye düşündüm. Ama içim bir fena oldu. Hep aynı şey: Ne zaman Meliha'ya baksalar gözleri yapışıp kalıyor, ondan başkasını görmez oluyorlar.

Toprak yolda yürürken komşum Meliha'ya eski besteletin güzelliğini ve zamanımızda alaturkanın ne kadar bozulmuş olduğunu anlatmaya koyuldu.

Meliha, yürüdüğü yerden emin olmak isteyen biri gibi hep önüne, ayakkabılarının ucuna bakıyordu. Komşumun gözleri ise onun geniş omuzlarında, fildişi boynundaydı. Bana baksın, benimle konuşsun istiyordum. Bunun için koluna girdim ve ona yaslandım. Önünde bir çukur açılmış da düşecekmiş gibi irkildi, yüzü bir tuhaf oldu. Bakışlarının karıştığını gördüm. "Neden korktunuz?" diye bağırarak güldüm. Sakinleşti. Yavaşça kolumu okşadı ve o da güldü. Meliha, iki akılsız çocuğu süzer gibi dönüp bize baktı. Ama komşum, onu görmedi. Gözleri pırl pırl, yüzü sevinçli benimle konuşmaya başladı, içim rahat etti, neşelendim.

Caddeye çıktığımız zaman Kalamış'ta akşam oluyordu. Sahilde sular maviden yeşile, yeşilden mora, mordan pembeye giden değişmelerle içinden ışık vurmuş gibi parlayıp yanıyordu. Kendilerini tatlı bir rehavetle yıldızlara, ay ışığına, rüzgâra büsbütün bırakmadan evvel ağaçların, evlerin, denizin, sandalların yer yer kızıl pırıltılarla yanıp

ürperdiği, kımıldadığı bahar akşamlarından biri... Raylar, cadde boyunca gümüşten izler gibi parlıyordu.

Fener burnuna doğru yürüdük. Komşumun kolundan çıkmıştım ve artık konuşmuyorduk, ikisi acaba neler düşünüyorlardı? Meliha, belki Raif'i yahut üç gündür görünmeyen Osman'ı... Komşum; zaman zaman bana bakıp sanki aramızda gizli bir şeyler varmış da Meliha'dan saklıyormuşuz gibi gülümsüyordu.

Fener burnundan döndüğümüzde komşum Koço'nun kahvesinde biraz oturup dinlenmeyi teklif etti. Meliha itiraz etmek istedi. Ama biz aldırmayarak Kalamış'a doğru yürüyünce beraber gelmeye mecbur oldu.

Köyün kızları, kol kola gezmeye çıkmışlardı. Aralarında boş yere Zehra'yı aradım. Son zamanlarda sevgilisi ile sık buluşuyordu. Ortalarda görünmez, bana da uğramaz olmuştu. Mahallede dedikodular başlamıştı. Havadisi duyan Kalfa, "Kız sokağa düşecek, oğlanla baş göz etseler bari..." diye, Cicim'e anlatmıştı. Ahmet hâlâ hiçbir şeyin farkında değil gibi görünüyordu.

Kahveye yaklaştığımız zaman elektrik lambaları birdenbire yanarak denize doğru bir tarafı pembeleşen gökyüzünün altında iri sarı damlalar gibi parladılar. Yarı karanlıkta, uzakta Ahmet'i gördüm. Yalnızdı. Yorgun, neşesiz bir hali vardı. Bizi görünce yanımıza koşmak ister gibi bir hareket yaptı. Sonra geçip küçük bir selamla sırtını döndü, yürüdü, gitti. "Onun beni öptüğünü komşuma anlatsam..." diye, düşündüm. Bu beni eğlendirdi. Beni öpen, bunu çok isteyen biri vardı. Beni bir daha öpmesini istemiyordum ama böyle olması hoşuma gidiyordu. Kendimi neşeli, iyi hissediyordum. Yaz gelmişti ve Raifsiz yaşamak o kadar da güç değildi. Şaşılacak bir şeydi. Beni utandırıyor. Ama hakikat buydu. Onu düşünmek artık beni sadece meraka düşürmekten başka bir tesir yapmıyordu. "Raif, seni seviyorum, sen bir tanesin, seni unutamam," diye, içimden ne kadar söylesem fayda-

sızdı. Şimdilik beni yalnız Meliha'nın mektupları heyecanlandırıyordu.

Koço'nun Kahvesi'ne girdik. Meliha önden yürüyor, komşum yanı karanlıkta gözlerini onun bacaklarına dikmiş bakıyordu. Yanına yaklaşıp kulağına eğilerek "Meliha'nın bacaklarına neden öyle bakıyorsunuz, ayıp değil mi?" diye fısıldadım. "Görürse size kızar. Gözleriniz zevkle kısıp süzölmüş; ona bana bakmadığınız gibi, başka türlü bakıyorsunuz, neden o!"

Heyecanlansın, kızsın istemiştım. İçimde bunu beklemenin sevinci vardı. Ama karanlıkta fazla bir şey göremedim. Yalnız "Hay şeytanın kızı hay, bak neler söylüyor!" diye mırıldandı.

"Demek sizin kadınlara bakışınız böyle..." diye devam ettim. "Affedersiniz ama tıpkı karnı aç küçük bir hayvan bakışı... Benim tekir kedim de acıktığı zaman raftaki ciğere böyle sizin gibi bakardı."

Meliha, olduğu yerde durmuş, "Gene neler anlatıyorsun öyle gizli gizli?" diye soruyordu.

Komşumun gözleri, gözlerime dikilmişti. Şimdi onların öfkeyle parladığını görüyordum. Kızmış olacaktı. Hıncını almış biri gibi memnun güldüm. Meliha'ya "Ona bizim tekir kedinin hikâyesini anlatıyorum" dedim. "Hani Kalfa'nın gizlice çuvala koyup denize attığı Cambaz yok mu, işte onun hikâyesini..."

Tekrar komşuma doğru döndüm:

"Ya, ne tuhaf değil mi? İsmi de Cambaz'dı. Ben koymuştum. Bizim şimdiki tekir gibi uykucu, obur, tembel değildi. Bütün çocukluğum beraber geçti. Ağaçlara beraber tırmanır, mutfaktan beraber yiyecek çalar, hatta geceleri beraber yatardık. Sonra bir gün Kalfa gizlice onu bir çuvala koyup denize götürüp atmış. Kalfa'yı o zamandan beri sevmiyorum. Neden bunu yapmış, biliyor musunuz? Elbisemi temiz tutmamı, bütün küçük kızlar gibi köşemde bebeklerimle oynamamı istemiş. Oysa ben, tıpkı küçük

Cambaz gibi elinden kurtulmak için tırnaklarımla onun yüzünü, ellerini tırmalamışım. Kalfa işte bunun için 'Bu pis kedi, kızı kendi gibi canavar etti, deliye döndürdü...' diye, Cambaz'ı ortadan kaldırmış. Sonradan Cicim, acayip, kötü kedilerin sonunun böyle olduğunu söylemişti ama ben çok ağlamıştım."

Meliha "Aman allahım, bu delinin saçmalarına nasıl tahammül ediyorsunuz. Sedad Bey!" diye sinirli söylendi. Birdenbire neşem uçup gitti. Biz komşumla ekseri böyle konuşur, beraber güler, eğlenirdik. Şimdi şu Meliha her şeyi bozuyordu. Komşum da sözlerimi çok saçma bulmuş olmalı ki işte gülmüyordu.

"Vallahi komşum şakaydı, hem neden siz benim Cambaz'ıma benzeyecekmisiniz!" diye başladım.

Şu insanlarla anlaşmak ne kadar güç!

Hiddetli, hiddetli "Haydi, bir yere oturalım. Sana verecek cevap çok ama gene kendimi tutuyorum," diye mırıldandı. "Yalnız şu muhakkak, sen de hayvanların arasından birine, küçük, fena bir canavara benziyorsun ama hangisine bilmiyorum."

Bahçe tenhaydı. Demir masalardan çoğu örtüsüzdü. İskemleler şuraya buraya dağıtılmıştı. Kenardaki taflanlı, ağaçlarla çevrili köşelerden kesik kahkahalar, konuşmalar geliyordu. Oturduğumuz masaya isteksiz adımlarla bir garson yaklaştı. Tam o esnada birdenbire bu güzel akşam dolaşmasının verdiği tatlı huzurun, neşenin bozulduğunu anladım. Sanki aramızda bizi birbirimize bağlayan bir bağ varmış da birdenbire kopmuş, gibi... Belki de deminki patavatsız sözlerim, evet, belki de ben sebep olmuştum...

Komşum, etrafına bakınarak sinirli sinirli susuyordu. Halsiz bir teslimiyet içinde iskemlelerden birincilişmiş olan Meliha'nın yüzü yarı karanlıkta olduğundan beyaz, mavi gözleri daha büyük görünüyordu.

Onu, oturur oturmaz gördüm. Yalnız ben değil, Meliha ve komşum da gördüler. Bahçe kapısının önünde gecenin

henüz büsbütün koyulaşmamış lacivert, yumuşak karanlığı içinde siyah elbiseleri, zarif ince endamıyla mütereddit, hareketsiz duruyordu.

Donmuş gibi kıpırdamadan komşuma “İşte ‘Kızıl Saçlı’, bana inanmıyordunuz!” dedim.

Komşum yanı dönerek merakla kapıya doğru baktı. Meliha da onu benimle aynı anda görmüş olmalıydı. Boynu ileriye doğru uzanmış, dudakları sımsıkı kapalı, yüzü kıpırtısız ve solgun, kapının eşiğinde duran gölgeye bakıyordu. Öbürü nihayet içeri girmeye karar vermiş gibi olduğu yerde kımıldadı, yürüdü. Ağır adımlarla önümüzden geçti, uzakta bir masaya gidip oturdu.

Onu ilk defa bu kadar yakından görüyordum. Yollarda arkamdan geldiğini duyduğum o telaşlı adımların sahibi, duvar diplerinde saklanan “Kızıl Saçlı” gölge karşımda, biraz ötede oturuyordu. Yalnız olmadığım için artık korkmuyordum. Komşuma sokularak “Odur,” diye fısıldadım, “Vallahi odur! Beni takip eden, peşimden gelen kadın!”

“Yok canım!” diye mırıldandı.

Ama o da artık karşısındaki masadan gözlerini ayırmıyordu. Kadın, üzerindeki modası geçmiş sade tayyöre, dağınık saçlarına rağmen güzeldi. Görebildiğimiz kadar – görebildiğimiz kadar– diyorum çünkü saçlarını çok garip taramıştı. Uzun, ateş rengi kızıl saçları, yüzünün yalnız bir tarafına doğru karmakarışık, perişan dökülüyorlardı. Bu yüzden bütün gördüğümüz küçük bir burnun ucu, uzun, yeşil bir göz oldu. Fakat sonra hiç beklemediğimiz müthiş bir şey cereyan etti. Kadın masaya iyice yerleşince pervasız bir hareketle bize doğru döndü ve saçlarını geriye doğru itti. O zaman yüzünü olduğu gibi gördük. Bu yüzün bir tarafı baştanbaşa kıpkızıl, korkunç yaraydı!

Komşumun yavaşça “Ne müthiş şey, zavallı kadın!” diye mırıldandığını duydum.

Meliha “Aman allahım, aman allahım!” diye söylendi. Yüzü bembeyaz olmuştu.

Bana gelince, bir zaman gözlerimi bu korkunç yüzden ayıramadım. Bir tarafı süt gibi bembeyaz ve pırl pırl, diğer tarafı kıpkırmızı bir et parçası! Bir tarafta geniş göz kapağının altında kısılmış gibi bakan iri şahane yeşil bir göz, diğer tarafta büzülmüş, yarı yarıya kapanmış korkunç bir delik. Bir tarafı melek, bir tarafı şeytan iki cepheli müthiş bir yüz ve sonra bu yüz, garip, vahşi bir pervasızlık içinde bizim masaya doğru dönmüştü. Hatta kendisini bize daha iyi göstermek ister gibi elektrik fenerinin altındaki bir masayı seçmişti. Yukarıdan dökülen donuk, sarı ışığın içinde bir kâbusu, fena bir rüyayı andırıyordu.

İğrenme duyuyordum ama ona bakmaktan, ona dikkatle, ısrarla bakmaktan kendimi alamıyordum. O yüzünü daha ziyade Meliha'ya dönmüş gibiydi. Sonra ağır bir hareketle bana doğru çevirdi. Yüzünde hafif bir gülüş belirir gibi oldu.

Meliha'nın "Kalkalım buradan" diye fısıldadığını duydum.

Komşum hemen ayağa kalktı. Daha ısmarladığımız kahveler gelmemişti. O da "Gidelim, evet gidelim," diyordu.

Meliha bizi beklemeden kapıya doğru yürüdü. Ona ancak dışarıda yetişebildik. Hâlâ heyecan içindeydi. "Olur şey değil, olur şey değil!" diye, mırıldanıyordu. Heyecan içinde komşumun koluna girmesine, teskin etmek ister gibi sırtını okşamasına ses çıkarmadı. Yazar, "Ürkecek bir şey yok canım, yüzü yanmış, zavallı genç bir kadın, kim bilir nasıl bir kazaya uğramıştır?" diye söyleniyordu.

Hiddetle "Peki, benim peşimden gelişi, her fırsatta karşıma çıkışı?" diye bağırdım.

Bunu söylerken birbirine girmiş olan kollarına bakıyordum. Meliha, bir kâbustan uyanır gibi silkindi. Komşum, onun kolundan çıktı. Bana doğru yaklaşarak "Bir tesadüf olmalı, herhalde köye yeni gelmiş bir yabancı," dedi. Bu sözleri, "Aman şu küçük kız, her şeyi bozuyor, ne berbat mahlûk!" der gibi söylemişti. "Kızıl Saçlı"nın umurunda

olmadığı belliydi. Bana gelince bu kadından başka bir şey düşünecek halde değildim.

Bütün gece rüyamda onu gördüm. Alev alev yanan saçları ile incecik siyah bir duman gibi kıvrılıp bozularak, şekilden şekle girerek korkunç yüzüyle etrafımda dolaşıp durdu. Tutmak, yakalamak istedikçe dağılıp kaçıyor, arkasından “Sen insan değilsin, hayalsin, dumansın!” diye, bağınyorum, o kocaman çirkin ağzı ile gülüyordu.

Sabah neşesiz, somurtkan uyandım. Kahvaltıda Cicim içini çekerek postacının Kalfa’ya bırakmış olduğu telgrafi gösterdi:

“Bir haftaya kadar hareket ediyorum. Hareket tarihini ayrıca telleyeceğim, sevgiler. Celile.”

“Aman ne iyi, nihayet onu görebileceğiz!” diye bağırdım. Ötekiler somurtuyorlardı. Meliha kendisine birkaç çamaşırla bazı şeyleri almak için şehre, apartmana gitmek istediğini haber verdi. Şakaklarını tutuyor, başının ağrıdığını, keyifsiz olduğunu, bu mecburi yolculuktan ne kadar sıkıldığını söylüyordu. Birdenbire kafamda çakan parlak bir fikirle yerimden sıçradım:

“Ben giderim. Meliha’cığım, senin istediklerini getiririm. Hem de biraz gezmiş olurum.”

Meliha, dalgın dalgın yüzüme bakıyordu. Kısa süren tereddüdü bana pek uzun göründü. Heyecan içinde solgun, güzel yüzüne bakıyordum. Aklımda hep pencere gerisinden duyduğum konuşma:

“Bursa’dan yazdığı mektuplardan sonra zaten hakikati sezer gibi olmuştum. Ama bir türlü inanamıyordum.”

“Demek her şeyi açıkça!”

“Hayır, hayır... Yalnız büyülenmiş bir adamın hezeyanlarına benzeyen üstü kapalı sözler. O zaman hasta olduğunu, zamanla her şeyin geçeceğini düşünmüştüm. O mektupların beni nasıl yaraladığını tasavvur edemezsiniz... Zaten yazıhanenin bir köşesine atıp bir daha okumak istemedim. Şimdi hepsini yakmadığıma yanıyorum, ilk işim...”

Meliha yavaşça “Peki, mademki istiyorsun, sen git...” dediği zaman küçük bir sevinç çılgılığını güçlkle tuttum. Raif, Raifçiğim, senin mektupların! Nihayet her şeyi anlayacağım, niçin öldüğünü, kimin için öldüğünü...

Yemekten sonra acele giyindim. Meliha apartmanın anahtarını verdi. Cicim son dakikada itiraz eder, bir şey söyler diye telaşla sokağa fırladım. Ne heyecanlı yolculuk! Uzun zamandır şehre inmemiştim. Vapur, kalabalık, köprü, bütün bunlar harikuladeydi.

Yeşil, keten elbisemi giymiştim. Ütülenmekten, yıkanmaktan biraz kısalmış, rengi atmıştı ama bana yakıştığını biliyordum. Meliha, küçük kahverengi çantasını vermişti. Başımda da yeşil küçük berem vardı. Aylarca basma eski elbiseler, yün ceket ve düz sandallarla gezip dolaştıktan sonra bu kıyafet ne de olsa hoşuma gitti. Sokakta bakanlar oluyordu, kendimi daha büyümüş, daha olgun hissediyordum. Kalbim heyecanla çarpıyordu. Boş bir apartmana değil de Raif’i görmeye gidiyormuşum gibi o eski günlerin sevincini, neşesini hissediyordum.

Köprüden bir tramvaya bindim. Beyoğlu’ndan geçerken dükkânlara ve şık, güzel kadınlara bakmaktan başım döndü. Nihayet Taksim, Meliha’nın apartmanı.

Kapının kilidine soktuğum anahtarın çıkardığı gıcırıltı ses, beni birdenbire değiştirdi, ürküttü. Sebebini bilmeden, merdivenlerden biri geliyormuş, “Kızıl Saçlı” peşimden koşuyormuş ve kapının gerisinde Raif beni kanlı, parçalanmış başıyla bekliyormuş gibi ürktüm. Kanım soğur gibi oldu. Güneşte yürümekten ısınmış, terlemiş sırtımdan soğuk bir ürperti gelip geçti. Kapının önünde hareketsiz kaldım, ama kendimi çabuk topladım. Anahtar, kilitte dönüp de apartmanın kapısı aralandığı zaman korkumla eğlenmeye, aklımda yapacağım şeyleri sıralamaya koyuldum: Evvela mektupları alacaktım. Sonra Meliha’nın yatak odasına geçecektim. Neler istemişti? Aynanın önündeki kristal tuvalet takımını, gardıroptan ipek bluzunu, pembe bohça-daki çamaşırlarını...

Aralık kapıdan dışarıya mürekkep gibi koyu bir karanlık akıyordu. Bütün perdeleri kapamış olacaktı. Apartmanda insana ürperti veren garip bir sessizlik vardı. “Neden garip oluyormuş? İşte boş bir apartman!” diye, kendi kendime cesaret vermeye çalıştım. Birdenbire koridorun duvarları üzerinden bir gölge geçip gitmiş, saçlarımın arasından bir nefes üflenmiş gibi sıçrayarak arkama baktım. “Ne çocukluk!” diye, kendi kendime söylendim. Zehra ile iddialaşıp Dalyan’a kadar yürüyüp geldiğim fırtınalı, şimşekli geceyi hatırladım. Cin’le beraber yürümüştüm. Ama bu da cesaretti. Başka bir gün Kalfa’nın feryatları ile uyanıp aralık kalmış mutfak kapısından eve gizlice giren Çingeneleri, bahçenin karlı yollarında incecik geceliğim, çıplak ayaklarımla kovaladığım o heyecanlı, gürültülü gece... Buna Raif ne kadar gülmüş ve nasıl ballandıra ballandıra herkese anlatmıştı. Zaten o çocukluğumdan beri beni Kalfa’nın süpürgeli büyücülerinden, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte Arap’larından, yaramaz çocukları çalan fena yüzlü adamlarından korumaya çalışmıştı. Sık sık söylediği sözleri duyar gibi oldum:

“Dokunabildiğimiz, hakikat olduğuna inandığımız şeylerden korkabiliriz. İnsanın hayalinde yarattığı şeylerden korkması, kendi kendisinden korkmasından başka nedir? Karanlıkta canlanan canavarlar, rüyalarındaki uçurumlar, adımlarını duyduğumuz görünmez hayaller, bütün bunlar insanın kendisinin yarattığı şeyler olduğuna göre bunlardan korkmak çocukça bir vehimden başka bir şey değildir.”

Raif, birdenbire unuttuğum günlerin ötesinden koşa koşa bana doğru geliyor. Yüzünün hatları, gülen ağzı, pırıltılı dişleri, son görüşümde giydiği elbisenin laciverdine kadar bütün halleri, hareketleriyle hayalimde canlandı. Sanki odalardan birinin kapısının gerisinden beni bekliyormuş, içeri girer girmez kollarımdan tutarak çekecek “Tavşan hanım gelmiş, benim küçük köylüm, güzel vahşi kızım, tatlı bela hanım teşrif etmişler!” diye, acayip, gü-

lünç isimlerle, yüzüne, saçlarına daldırdığım pençelerimden korunmaya çalışarak Meliha'nın itirazlarına rağmen benimle güreşmeye kalkacak...

Küçük, karanlık apartmanın sessiz koridorlarında onu, ölümünden beri geçen kısa zaman içinde daha fazla düşünmemiş, ona daha çok yanmamış olmaktan utandım, kederlendim.

Etrafıma bakıyorum: Holdeki aynanın yaldızlı çerçevesi sarı bir çizgi halinde karanlıkta parlıyor. Aynanın gümüş pırıltılı sathı üzerinde geriye doğru kaymış küçük beremden salkım salkım taşan dağınık saçlar, havada küçük bir burun, simsiyah iki uzun göz... Kendi yüzüme, geçmiş günlerin tozla kapladığı bu eski aynanın içinden bir yabancıya bakar gibi hayretle bakarak, şaşkın, endişeli geriye doğru birkaç adım atıyorum.

Her şeyi bırakıp dönüp kaçsam! Mektuplar?

"Deli kız, deli kız! Raif ölmüş, olan olmuş, ölüm sırlarını çözmek, meçhulün bilinmez gizli kapılarını açmak sana mı kalmış!"

Cicim olsa böyle söylenirdi.

Raif'in sesi hâlâ kulaklarımda. Fakat gittikçe uzaklaşıyor:

"Tavşan hanım, tavşan hanım!"

Bu tatlı, alaycı ses odalardan odalara geçerek kayboluyor.

"Bütün bunlar saçma!" diye, düşünüyorum. Meliha'nın apartmanında yalnızım, hakikat bu... Yalnız olduğum ve Raif'i çok sevdiğim için böyle korkuyorum. Hayır, bu korku da değil, bir tuhaflık... Sırtımdaki bu ürpertiler, kalbimin çarpıntısı, bütün bunların sebebi bu kapalı evin matemli havasında olmalı...

İşte şu soldaki kapı yatak odalarıydı. Sağdaki yarı aralık kapı iç içe açılan salonlara gider. Tam karşıdaki buzlu, camlı kapı ise Raif'in çalışma odasının kapısıdır. Mektuplar orada olmalı...

Birini uyandırmaktan ürker gibi ayaklarının ucuna basarak birkaç adım atıyorum. Mektuplar? Hayır, evvela Meliha'nın istediklerini bulmalıyım. Mektupları da alınca hemen kaçırmak istiyorum.

Perdeler kapalı olduğu için Meliha'nın odası yarı karanlık... Gözlerim alıştıkça karanlıkta eşyalar belirip şekilleniyor. Tuvaletin aynası ince uzun bir pırıltı halinde. Örtüler, ufak tefek şeyler kaldırılmış. Boş karyolanın ne hazin bir görünüşü var! Zavallı Raifçiğim, bir daha orada hiç yataamayacaksın... Şu küçük beyaz kapı, banyoya açılır. Meliha silah seslerini duyduğu zaman saçlarından sızan sularla yarı çıplak oradan koşup gelmişti. Raif ise şu mavi çubuklu şiltesi görünen çıplak ceviz karyolada ölümün son çırpınmaları içinde kıvranıyordu.

Odada sessiz adımlarla dolaşarak çekmeceleri karıştırıyorum, işte Meliha'nın istediği bluz ve gömlekler, tuvaletin önündeki kristal takım... Hepsini dolaplardan çekip aldığım bir eski paket kâğıdına sararak yatak odasından telaşla fırlıyorum. Raif'in çalışma odasına girerken kalbim gene kötü kötü çarpıyor, içeri girer girmez ilk işim perdeleri ve camları ardına kadar açmak oluyor. Hafif bir rüzgârla şişen tüller kabarıyor. İçeri güneş, rüzgâr, dışarının gürültüsü doluyor.

Artık korkmuyorum. Sihir bozuldu. Eşyalar, güneşin altında, keskin çizgileri, üzerlerindeki bir kalıp tozla meydana çıktılar.

Pencerenin önünde büyük bir yazı masası, iki siyah maroken koltuk, yazıhanenin yanında mecmua ve gazetelerin yığılmış durduğu büyük siyah bir etajer ve camlı geniş bir kitap dolabı var.

Raif'in odasında ölümünden beri hiçbir şeye dokunulmamış olduğu belli. Celile teyzemin oğluna gönderdiği düğün hediyeleri, o tahtadan gülünç develer bile yerli yerinde duruyor. Duvarlarda Ahmet'in Raif'e hediye ettiği yağlı boya bir resim: Bir demet kıpkırmızı çiçek... Yazıha-

nenin üzerinde Raif'in fakülteden mezun olduğu zamana ait, arkadaşları hocalarıyla beraber çekilmiş grup resmi. Genç, ümit, sevinç dolu, erkek başlarının arasında Raif'in yüzü hepsinden daha aydınlık, daha güzel, tebessümü hepsinden daha tatlı.

Geniş bir nefes alarak yazıhanenin önündeki koltuğa çöker gibi oturdum. Odayı dolduran eşyalar, sessiz, ağır köşelerine çekilmiş canlı mahlûklar gibi sanki beni kolluyor, bir yabancıнын terk edilmiş apartmanının sessizliğini bozmaya kalkışına, cesaretine şaşıyorlar... Bu odada Raif'ten ne çok şeyler var! Heyecanımın, içimdeki fenalığın sebebi bu galiba.

Masanın üzerinde açılmış kalemler, üst üste konmuş hukuk kitapları, yaprakları sararmış bir masa takvimi, kalın kahverengi deri bir çerçeve içinde Meliha'nın resmi duruyor.

Meliha'nın bu resmin önünde, dudaklarında garip bir tebessümle söylediğı sözleri hatırlıyorum:

"Bu resmi, evlendikten bir, iki ay sonra çekirtmiştim. Raif'i sevdiğim, her şeyden, hayattan ve ondan tamamıyla emin olduğum günlerden birinde..."

Meliha bu resimde siyah dekolte kadife bir elbise giymiş. Altın rengi saçları kocaman bir topuz halinde bir ipek yığını gibi omuzlarına düşmüş. Dudakları hafif bir tebessümle aralık, mavi gözlerinde küçücük beyaz ışıık benekleri parlıyor. Meliha en nadir ve güzel tebessümlerinden biri ile gülümsüyor.

Yavaş yavaş neler hatırlıyorum!

Ben etrafımda olup bitenleri fark edemeyecek kadar küçük olduğum zamanlarda böyle sık sık gülümser, iri mavi gözlerinde kendinden emin mesut tebessümler yanardı. Ben o çocuk yaşımın gürültüler, deli rüzgârlarla dolu; her şeyi bir gün görüp bir gecede unuttuğum o acayip masallardan, rüyalardan kurtulup da insanları hatta eşyaları oldukları gibi, yerli yerinde görmeye, tanımaya başladığım

zaman Raif'le evleneli beş altı sene olmuştu ve Meliha artık eskisi gibi gülmüyordu. Şimdiki güzel, kendini beğenmiş durgun kadındı.

Teyzemin kızı bir kelebek dolaşmış gibi incecik, zarif yazısı ile resmin altına şu iki kelimeye konduruvermiş: "Sevgili Raifime"

Bu odaya sanki yalnız bu resmi görmeye, Meliha'yı düşünmeye gelmişim gibi dalıp gitmek ne gülünç!

Acele ile çekmeleri karıştırmaya başlıyorum. Hiçbirinin kilitli olmaması büyük bir talih! Eğer Meliha, benim bir hırsız gibi her tarafı böyle karıştıracığımı bilmiş olsa! Onları bu kadar çabuk, böyle kolay bulabileceğimi hiç tahmin etmiyordum. Kırılacak kilitler, gizli gözler, sararmış kâğıtlar, resimler hayal etmiştim. Raif'in mektupları ikinci çekmede, hemen en üstte, işte onun büyük açık yazısı ile yazdığı evinin adresi, her zaman kullandığı uzun mavi zarflar, nihayet Bursa damgaları... Raif, Cicim'e doktorunun randevusunu bildirmek, para göndermek, beni sine-maya yahut evine eğlenmeye çağırmak için kaç kere bu zarflarla kâğıtları kullanmıştı.

Mektupları alırken parmaklarım titremedi değil. Ne kadar ayıp bir şey yapıyordum. Âdeta bir hırsızlık! Ama ne olursa olsun onları okumak, her şeyi öğrenmek için yanıyordum. Çekmeceleri kapadım. Etrafıma yerleştirecek bir şey, kaybedecek bir iz var mı diye, bakıyorum. Perdeler? Koşup camları, perdeleri örtüyorum. Sonra arka arkaya telaşla kapadığım kapılar, karanlık koridor, merdivenler, nihayet sokak... Koltuğumun altında Meliha'nın paketi ve çantamda Raif'in mavi mektupları.

Osman'la hemen orada, birkaç adım ötede tesadüf ettik. Kapının biraz gerisinde birini bekler gibi duruyordu. Başı açıktı. Kumral saçları, olduğundan açık güneşin altında pırl pırl yanıyordu. Gözleri biraz kısılmış, karanlık ve öfkeliydi. Beni görünce olduğu yerde sıçradı.

Oradan geçerken pencereleri görmüş, perdeler açılmış, merak etmiş. Biraz telaşlı ve asabi olduğuna dikkat ettim.

Osman'ın gözleri böyle ışığa karşı kısıldıkları zaman Tatar gözlerini hatırlatıyor. Ağzı da kıpkırmızı. Neden sonra bana bakarak gülmeye başladı. Orada bir başkasını beklediğini, onu suç üzerinde yakaladığımı için şaşırdığını düşündüm.

Raif'in boş apartmanı, mektuplar, Osman'ı orada beklenmedik bir zamanda karşımda bulmak! Ben hiç gülmüyordum.

"İşim yok, seni Karaköy'e kadar geçireyim," dedi.

Bir şeyler söylemesi, yapması lazımmış gibi zoraki bir neşe ile konuşuyordu.

"Çoraplarını düzelt kız, bir kadında en nefret ettiğim şey yana kaçmış çorap çizgisidir," diye ilave etti.

Yüzümün, kızardığını, utandığımı gördü mü bilmem. Meliha olsa bunu söyleyemezdi. Çünkü Meliha'nın çorap çizgisinin böyle çarpılmasına imkân yoktur. Birdenbire orada Meliha'yı bekleyip beklemediğini düşündüm. Belki de çocukça bir şüphe.

Osman'ın güzel kadınlardan hoşlandığını bilirim. Renklere dikkat eder. Modaları iyi bilir. Elbiselerin biçimlerini birbirinden ayırır. Bunlarla da iftihar eder. Sırf Osman'ı hayrette bırakmak için zengin olmak, güzel şeyler giymek isterdim.

Çoraplarımı düzelteyim derken çantamı düşürdüm. Hem bu kaim çoraplar Cicim ne derse desin pek çirkin şeyler. Zengin olduğum zaman ten rengi, en incelerinden giymek istiyorum. Elbiselerim de öyle. Her elbise için ayrı bir pabuç, ayrı bir çanta. Aman allahım o zaman alınacak ne çok şey olacak, buna insan nasıl vakit bulur!

Yanımda yürüyen Osman ne düşündüğümü anlamış gibi "Bir kadın her zaman kendisine dikkat etmeye mecburdur," diyor. "Hele senin gibi genç bir kız. Meliha'yı örnek al, bak ne giyse yakıştırıyor."

Bir an sustuktan sonra sordu:

"Meliha bugün inecek sanıyordum, vaz mı geçti?"

"Evet, vazgeçti."

Meliha, daima Meliha!

Hiddetimi gizleyerek onun gözlerinin içine pervasızca bakmaya, süse, şıklığa aldırmadığımı göstermeye çalışıyorum. Ama aklım hep çoraplarımın çizgilerinde. Dokunsalar ağlayacağım. O tekrar konuşmaya başladı:

“Hem artık bu Raif hikâyesini unutmaya bak. Senin gibi küçük kızların böyle şeylere akli ermez. Bu hallerinle etrafındakileri o zavallı anneni ne kadar üzdüğünü biliyor musun?”

Biraz evvel yere düşen çantamı alıp elime vermişti. Ya mektupları gördü, renklerinden tanıdı ise? diye düşündüm. Belki onun için böyle manalı konuşuyordu. Kalbim fena fena çarptı. Ona kızdığım kadar korkuyordum da. Ne aksi tesadüf, nereden karşıma çıktı? İçimdeki küçük şeytan kımıldar gibi oldu: Burada bulunması garip! Tam da apartmanın önünde... Unutma sen bugün inmeseydin Meliha inecekti, burada onunla karşılaşacaklardı. Meliha daha evvel tesadüfen ona ineceğini söylemiş olamaz mı?

Korkum geçiverdi. Başımı kaldırıp dosdoğru gözlerinin içine baktım. Gözlerimde ne gördü bilmiyorum. Yalnız yüzü değişti, bakışları yumuşadı. Lafı değiştirmek ister gibi “Birkaç güne kadar büsbütün köyde olacağım,” dedi. “Burada da işlerimi bitirmek üzereyim. Bavullarımı alıp gelmek kalıyor.”

İçimden geldiği gibi, öfke ile “Sen Raif’i hiç sevmiyormuşsun!” dedim.

Olduğu yerde kalıverdi. Kaşları çatılmış, yüzü yırtıcı kedi ifadesini almıştı. Kaldırımın üstünde bir an birbirimizi üzerine atılmaya hazır iki düşman gibi bakiştık. Kendini çabuk topladı. Çatılan kaşları düzeldi. İnce, kırmızı dudaklarında fena bir tebessüm belirdi. Alaylı alaylı “Sen onu çok mu seviyordun canımın içi?” diye mırıldandı.

Ağzımı açmaya vakit bırakmadan devam etti:

“İki gün ağlayıp ikinci günü unutmandan belli! Bırak bu hassas, hanım hanımcık tavırları da açık konuş... Bun-

ları konuşacak yaştasın da hani... Yalnız kendisini seven, kendini düşünen küçük, şımarık bir kız olduğunu biliyor musun sen? Hayır, değil mi? Şimdiye kadar kimse akıl edip bunu sana söylemediği için ne kadar şımarık bir kız olduğunun farkında değilsin.”

Yüzüm çok sararmış olmalı. Boğazım kupkuru kesildi.

“Ama ben, ben!” diye kekeledim...

Israrla “Evet, kimseyi sevdiğin, seveceğin yok senin, ” diye tekrar etti. “Belki bir gün seveceksin ama o da pek geç olacak minicik yavrum! Ben buna da inanmıyorum ya... Sen hepsi benim olsun diye diye, her şeyi kaybetmeye mahkûm hodbinler faslındasın. Senin gibileri iyi bilirim ben, benzeyen taraflarım olduğu için galiba... Ama ben erkeğim, kuvvetliyim. Senin için aynı şey değil. Dikkat et, güme gidersin vallahi küçüğüm... Hem anneni düşün... Ona da pek aldırдыңın yok ya... Nasıl seni iyi anlıyorum değil mi? Şimdi ister misin bunları unutalım? Yalnız bir şartla. Uslu akıllı ve iyi bir kız olacağını ve benimle, evdekilerle olduğu gibi yüksekten konuşmaktan vazgeçeceğini vaat etmelisin. Haydi, yürü bakalım. Sokağın ortasında konferans vermeye kalkan delilere benziyorum, herkes bize bakıyor...”

Hırsımdan onun başına atacak kocaman bir taş arıyordum. Ama o gülmeye başlamıştı. Söylediklerini unutmuş gibi koluma girmiş, beni ileriye doğru sürüklüyordu:

“Hiddet sana yakışıyor. Hani güzelsin de, gittikçe de daha güzel oluyorsun. Ama dediğim gibi kendisiyle dolu, ne istediğini, ne yaptığını bilmez inatçı, hodbin bir mahlûksun vesselam...”

Sesi yumuşaktı. Kolumu tutan eli kuvvetliydi. Gözlerini kısmış hep öyle sinsi sinsi gülüyordu:

“Ağlarsan rezil oluruz, seni sokağın ortasında bırakır kaçırım,” diye kulağıma fısıldadı.

Caddeye çıkmıştık. Birdenbire beni de sürükleyerek koşmaya başladı. “Şu tramvayı kaçırmayalım,” diye bağıyordu. Durakta güçlükle yetişerek atladık. Hâlâ konuşuyordu:

“Ne somurtuyorsun? Kuzuyu iyice korkuttuk galiba! Aman yüzün ne tuhaf bir hal aldı! Yok canım, o kadar da değil... Bizim küçük kıza şöyle bir nasihat edeyim dedim. Zaten bu yaz seninle biraz meşgul olmalıyım. Elimden çekeceğin var. Eğer sen benim kızım olsaydın...”

Boğuk bir sesle dişlerimin arasından fısıldadım:

“Senin kızın olmak mı? Muhakkak baba katili olurdum. Şimdi tramvaydan atlayıp gitmezsen bu kalabalığın içinde de boğazına sarılabilirim anlıyor musun? Şimdi, şimdi...”

Yüzünü buruşturdu:

“Yaparsın, yaparsın. Çünkü sen tahammül edilmez küçük bir şeytansın... İşte gidiyorum. Hepsine selam, Kalfa'ya söyle pazara güzel yemekler isterim.”

Ve kalabalığın arasından güçlükle sıyrılarak tramvaydan atlayıp gidiverdi. Caddenin ortasında durmuş, ellerini sallayarak alaycı gülüşü ile bir şeyler söylüyor, bağırıyor, belki hâlâ çoraplarımın çarpık çizgileriyle alay ediyordu.

Hiddetle sırtımı döndüm. Yemeklerin içine bir avuç zehir koymalı ancak ölürse bunun dilinden kurtulurum, o zaman öfkemi alır rahat ederim diye düşündüm. Sonra istediğim hemen olacakmış gibi pişman oldum.

Niçin böyle konuştu, niçin bana bunları söyledi? Cicim de bazen onunkine benzer sözler söylemiyor mu?

Benimle sık sık “Sen şeytan ve melek karışık bir çocuksun. Ümit edelim yaşın ilerledikçe melek tarafın içindeki şeytanı yenmesini bilsin, yoksa istikbalinden korkmuyor değilim...” diye şakalaşmıyor mu? Evet, Cicim bunları alayla söylüyor, Osman gibi hiddet, fenalıkla değil ama gözlelerinden ince bir bulutun geçtiğini, sıkıntı ile ellerini ovuşturduğunu kaç defa gördüm. Hem Cicim'in garip evhamları da var. Ben bir aşk çocuğu imişim. Aşk çocukları ise çok zaman bedbaht olurlarmış. Çünkü bazı fena kalpli, kıskanç insanların gözleri onlarda olurmuş. Ne gülünç şeyler!

Şimdiye kadar hiç kimse bana Osman'ın söylediklerini söylememişti. Ondan nefret ediyorum. Ondan nefret etti-

ğim için herkes tarafından beğenilmek, Meliha gibi, hatta ondan daha güzel bir kadın olmak istiyorum. Osman'ın bayılacağı, deli gibi âşık olacağı fevkalade bir kadın... O zaman Osman'dan güzel intikam alırdım, ona öyle fenalıklar yapardım ki...

Sedad Kemal onu küçük beresi, dağılmış saçları, koşmaktan kızarmış yanaklarıyla üst güverteye çıkan kalabalığın arkasında hemen tanıdı. Elleriyle işaretler yapmaya başladı. Kız yaklaşınca kalktı, yanında yer açtı.

Sedad Kemal'in iyi günlerinden biriydi. Birkaç zamandan beri çarpıntılar durmuş, iştahı ve uykusu yerine gelmişti. Yazı vermek için gazetesine uğramış, birkaç arkadaşını görmüş, Babıâli'de tesadüf ettikleri nasıl hâlâ böyle genç kalabildiğine şaşarak yazılarını, zekâsını, hatta elbiselerini methetmişlerdi.

Methodilmekten hoşlanırdı. Birçok yazarın aksine evine, kitaplarına, hatta bahçesine meraklı, güzelliği, intizam içinde seven bir adamdı. Giyinmek merakı ise gençliğe, bilhassa kadınlara, düşkünlüğündendi biraz da.

Yeni ütüden çıkmış hissini veren koyu renk elbiseler, beyaz hafif kolalı buruşuksuz gömlek, Bekir'in her gün parlatıp hazırladığı pırıl pırıl ayakkabılar, yakasında eksik olmayan mevsim çiçeği... Ne kadar hoş ve nazik bir görünüşü olduğunu biliyordu, işte kız gelmiş, yanında oturuyordu. Artık hiçbir şey eksik sayılmazdı.

Cenan'a yer vermek için yanına bıraktığı gazeteleri, kitapları kucağına almış, onu yan yan süzüyor ve şöyle düşünüyordu:

“Ah gençlik, gençlik, senden daha mühim, daha güzel ne var! Şu kıyafetin, gülünç halin içinde bile işte böyle başlar çevirten, arzuları kamçıl原因 sensin. Hele şu pırl pırl gözlere, şu kırmızı dudaklara, abanoz gibi salkım salkım saçlara bakın!”

Hepsi boştu! Yazılar, kitaplar, tabiat, hep bir oyalanma, aldanma... Hakikat, bu taze, yeşil bir dal gibi ince vücut, havalanırcasına, rüzgârın ta kendisi gibi yürüyen şu güzel kız; onun pervasızlıklarıydı. İhtiyarlık? Sıradan çıkma, kenara çekilme ve bir nevi ölüm!

İçini bulandırıp karartmaya başlayan düşüncelerden kurtulmak ister gibi “E, nereden böyle bakalım?” diye konuşmaya başladı.

Kız, yorgun olduğunu gösteren bir hareketle yayılıp yerleşti. Başından beresini çıkardı. Elindeki paketi dizlerinin üzerine koydu.

“Meliha'nın apartmanından,” diye cevap verdi. “Bazı şeyler istemişti. Onları aldım, götürüyorum.”

Yazar yan gözle baktı. Cenân'ın kucağındaki iyi sarılmamış paketin ucundan pembe ipek kombinezonun ucu görünüyordu. Gayriihtiyarî genç kadının vücudunu çıplak hali ile düşündü. Meliha bir heykel gibi dimdik, bembeyaz, o güzel, mağrur, meydan okur haliyle! Bu hayale doğru bakan gözleri kamaşmışçasına kırpıldı, tebessümü değişerek sordu:

“Orada başka neler aradın?”

Raif'i kastetmek istemiş, laf olsun diye söylemişti. Kızın irkilmesinden başka bir şeye dokunduğunu anlayarak hayretle ona baktı.

Cenan birdenbire “Raif'in mektuplarını,” dedi. “Onları bulup aldım.”

Yazar bir an hareketsiz kaldı. Sonra gülerek, yavaşça konuştu:

“Bak o kadarını bilmiyordum. Boş atıp dolu tuttum... Demek Raif'in mektupları! Ne var onlarda? İntiharının sebebini mi yazıyor yoksa? Bari gel beraber okuyalım. Anlaşılan bu düğümü sonunda seninle biz ikimiz çözeceğiz.”

Eğleniyordu. Ama mektupları hakikaten merak etmişti. Meliha, Raif, Cenar... Bir gün bütün bunları yazmak istiyordu. Meliha'nın güzelliği, kocasının esrarlı ölümü etrafında bir roman yazmak hiç de fena fikir değildi.

Bir an romancı tarafı ile heyecanlanarak kızı unutmuş gibi, tasarladığı mevzuun peşinde denize, Adalar'a doğru dalıp gitti.

Akşam oluyordu. Tatlı, yumuşak gölgelerle deniz, gökyüzü soluyor, gölgeleniyordu. Sahillerde tek tük ışıklar yanmaya başlamıştı. Peş peşe bağlanmış balıkçı gemileri geçiyordu. Gökyüzünde birkaç kıvılcık, ufka doğru hafif bir pembelik vardı. Martılar vapurun küpeştesine doğru yaklaşıp uzaklaşıyor, geride tatlı hışırtılarla sular toplanıp köpükleniyordu.

Sedar Kemal “Romanın başlıca kahramanı olarak Meliha'yı alırdım” diye düşünüyordu. “Güzelliği ile dolu, kendi kendisini sevmekten, beğenmekten başkalarını sevmeye vakit bulamayan hem cazip, hem soğuk, herkesten başka bir kadın, Raif'in kayaya çarpan dalgalar gibi, onun bir gün tamamen kendisine gelmesini beklediğini, hayatı boyunca sürüp giden bir mücadeleden sonra yorgun, ümitsiz tek kurtuluş çaresini ölümden bulduğunu tasavvur edelim.”

İçini çekerek, tasarladığı romanı bir anda “yok, yok!” diye, yıkıp bozdu. Raif böyle bir adama benzemiyordu. Her şeye yeniden başlamak daha doğru olurdu. Raif'in, bir başkasını sevdiği için...

Cenar'ın sesi ile kendine geldi. Kız diyordu ki “Gene aynı kadını gördüm, ‘Kızıl Saçlı’yı.”

Yazar gülmekten kendini alamadı. Kızın herkese böyle uydurma isimler bulup yapıştırmaya hoşuna gidiyordu, “İyi ki bana ‘sakallı’ yerine ‘komşum’ diyor!” diye kendi kendisiyle alay etti.

Cenan öfke ile “Size onu gördüm diyorum,” diye tekrarladı.

Sedad Kemal daha fazla güldü:

“Tabii, artık her zaman göreceksin, bizim tarafta oturduğuna göre... Nerede, burada mı?”

Kız ciddi ciddi izahat verdi:

“Vapuru kaçırmıştım. İskelede beklerken, kalabalığın arasında gördüm. Bana bakıyordu. Yanıma gelmesinden korktum. Sonra birdenbire ortadan kayboluverdi.”

Yazar tesadüf olmaktan çıkmaya başlayan bu acayip karşılaşmalara şaşmakla beraber kızı ürkütmekten çekinerek “Belki de Kalfa’nın çocukluğunda seni korkutmak için çağırdığı cadılar, periler şimdi gelmeye başlıyorlar,” diye alay etmeye çalıştı.

Cenan cevap vermedi. Düşünceli, dalgın görünüyordu.

Sedad Kemal, daha anlatacak şeyleri var şimdi dili çözümlür, bana söylemeden yapamaz diye, bekledi. Kızın bu hali kendisini dertlerine sırdaş yapması hoşuna gidiyordu. Zaten her hali bir başka hoş değil miydi? Vücuduna artık dar gelmeye başlayan şu kısacık eski çocuk elbiseleri, küçücük limon kabuğu beresi, yolculardan birine yer vermek için kendisine pervasızca sokuluşu ve “Hayat ne mühim şey!” diyen o ciddi, düşünceli tavırları... Ne kadar gizlenmek isterse istesin, bu kızda her şey apaçık, pırl pırlıdı.

Cenan kararını vermiş gibi “Şakayı bırakın, sizinle ciddi konuşmak istiyorum,” dedi.

Sedad Kemal gazetelerini dizine vurarak ve çenesini kaldırıp yalandan ciddi bir tavır alarak “Hemen konuşalım,” dedi.

Kız, vazgeçmek üzere olan biri gibi tereddütle bir müddet sustu. Yüzünün hatları yumuşamıştı. Gözlerinde tatlı bir pırıltı vardı. Kandırıcı bir tavırla sokularak:

“Siz ki büyük bir yazarsınız...” diye başladı.

Sedad Kemal’in kaşları çatıldı. Eliyle reddeden bir hareket yaptı:

“Yok yok, bak bunu istemem. Sadede gel, tabii anlamadın. Yani kısaca anlat demek istiyorum. Yazarlığımı bir tarafa bırak, hatta unut. Ne söyleyeceksen söyle.”

Cenan dudaklarını bükerek omuzlarını silktilti:

“Ne demek istiyorsunuz? Ben cahil bir kızım, sizin kitaplarınızdan bahsetmeye hakkım yok öyle mi? Bahçenizden incir çalarken beni yakaladığınızda Ahmet’e söyleyip bütün kitaplarınızı getirtmiştim. Hepsini de okudum. Sevmesem anlamadığımdan değil, romanoslarınızdaki kahramanlarınız hepsi garip bir lisanla konuşuyorlar. Hem bunların hepsinin yalnız yüksek düşünceleri, ince şiirleri, anlaşılmaz felsefeleri var. Hiçbiri çirkin, huysuz ve fena değil. Sonra, tahliller çok uzun. Birçok sahifelerde uykudan başımın düştüğünü neden itiraf etmeyecekmişim? Aman ne kadar nazlı, nazik, göklere kadar yüksek, iyilik, güzellik peşinde insanlar! Puf, onları anlamadığım doğru.”

Cenan bir nefeste söylediği bu sözlerden sonra “Oh, hıncımı aldım işte!” diyen bir tebessümle yazara baktı. Ve birdenbire elini ağzına koyarak feryada benzeyen küçük bir sesle “Oh, oldu olacaklar, gene söylenmeyecekleri söyledim,” dedi.

Sedad Kemal kızmamıştı. Kahkahalarla gülüyordu.

“Romanlarım hareketsiz demek istiyorsun,” dedi. “Hakkın var kız, iyi bir münekkit olacaksın vallahi! Yalnız şunu bil ki roman her gün yaptığımız malum hareketleri belirtmekle kalmamalı, fikirlerimizi düşüncelerimizi, ruhumuzu, hem de bunların en iyisini, aksettiren, özünü veren parlak bir ayna olmalıdır.”

Cenan yavaşça ve suçlu bir tavırla “Bu aynada kendimizi de görmeliyiz.” diye mırıldandı. “Kendimizi, çirkin, kötü, melek yahut canavar ama kendimizi bulmalıyız.”

Yazar tamamen ciddileşivermişti. En gülünç çocukça mütalaalarla bu kadar yerinde ve ciddi fikirleri bir arada söyleyebilen kırmızı taze dudaklara, kızın esmer yüzüne ilk defa görüyormuş gibi bakıyordu. Elini uzatarak kızın kolunu tuttu.

“Bir tarafı cahil denecek kadar dünyadan habersiz çocuk, bir tarafı tamamıyla olgun ve kadın, böyle ateş gibi sıcak, kaypak bir ruhu yakalayabilir miyim, onu istediğim gibi anlatabilir miyim?” diye kendi kendine sordu. Bu ona güç göründü.

Kız mahcup “Sizi kızdırmak istemedim. Belki de hakkınız var,” diye konuştu. “Benim anlamadığım çok şey olduğunu biliyorum. Zaten kitapları fazla sevmiyorum. Bizi olduğumuz yere bağlıyorlar. Yaşamak daha güzel değil mi? Demin öylece aklımdan geçen saçma sapan şeyleri söyleyiverdim. Zaten siz o kadar güzel yazmasanız meşhur olabilir miydiniz?”

Kadıköy iskelesini geçmişlerdi. Vapur Moda yolunu tutmuştu. Sedad Kemal:

“Zamanımız kolay ve kötü şöhretlerle dolu, neden olmasın?” diye içini çekti.

Zaman zaman kendi içinde bir diken gibi sivrilip batan yazarı aczini birdenbire her zamankinden şiddetle duymuştu. “Hiçbir zaman istediğin gibi, iyi bir romancı olmadın, bunu sen de biliyorsun. Haberi çocuktan al derler, puf koca bunak,” diye söylendi. Sonra Cenân’ın tatlı, yumuşak sesini duyarak silkindi, gülümsemeye çalıştı.

Kız “Yazı yazmak muhakkak büyük bir hüner olmalı,” diyordu. “Eğer ben de bir gün bütün aklımdan geçenleri...”

Yazarın “Kız sen çocuk uykusundan ne zaman uyandın, ne zaman yaşamaya başladın ki!” diye, ona dik bakışları karşısında küçük küçük gülerken yarı ciddi, yarı şaka “Bazen hayat ne güzel, ne kadar sır dolu!” diye fısıldadı. “Yaşamaya ve anlatmaya değer doğrusu. Mesela geçen akşam o küçük sahil kahvesi, karanlık, ağaçlı yollar, birdenbire eşikte beliren ‘Kızıl Saçlı,’ ne korkunç ve ne güzeldi farkında mısınız?”

Sedad Kemal onun hakikatte ne düşündüğünü, neler kurduğunu anlamak ister gibi gözlerinin içine dikkatle baktı, bir şey bulamadı. Kız işte apaçık konuşuyor, ko-

luna yaslanmış oturuyordu. Kara gözler, güzel yüzü tatlı dalgın tebessümlerle bazen böyle olgunluk, şiir dolardı. Bazen de bu taze yüz olmayacak çocukluklar, deliliklerle fesat, korkunçtu. Biraz evvel roman münakaşasında hoşlandığını söylerken şimdi de iki kelime arasında hülyacı, korkak bir tabiat olduğunu itiraf ediveriyordu. Tamamen insiyaklarıyla hareket eden bu acayip mahlûk kendisine tesir etmeye, hayatında yer almaya başlıyordu, kalbini çarptırıyordu. Mühim, hatta tehlikeli olan da buydu.

“Kız uyuyor, hiçbir şeyin farkında değil. Kadınlığın silkinişleriyle zaman zaman hakikatlere dokunuyor ama henüz uyuyor, hem de çocukluğun o sallantılı, avutucu, tatlı ve korkulu rüyaları içinde!” diye düşündü. Rüyaları ne olabilirdi? “Cenan’ın rüyaları...” işte bir roman ismi, diye gülümsedi. Uzun bir müddet her ikisi de sustular. Et-raflarına, kalabalığa bakmaya koyuldular.

Vapur denizin üzerinde kayar gibi gidiyor, Cenân’ın saçları yazarın yüzüne doğru uçuyor ve Sedad Kemal onun genç vücudunun hararetini öyle yanında, yakınında hissetmekten memnun bu anın sihrini bozmaktan ürker gibi kımıldamıyordu. Neden sonra “Biz başlangıçta edebiyattan bahsetmiyorduk,” dedi. “Benimle ciddi bir şey konuşacağını söylemiştin?”

Cenan canlanıp doğruluverdi. Gözleri parlayıp, yanakları kızarak “Raif’in mektupları, onlar çantamda,” dedi.

“Ne varmış o mektuplarda?”

“Belki bütün hakikat!”

Küçük bir duraklamadan sonra bir nefeste ilave etti:

“Onları Meliha’dan aldım, onları çaldım!”

İstedliğini nihayet söyleyebilmiş bir kimsenin rahatlığıyla arkasına yaslandı. “Ne diyecek, ne yapacak?” gibilerden Sedad Kemal’e bakıyordu. O kımıldamamıştı. Yalnız “Çocukluk! Başından büyük işlere kalkıyorsun, hem de ayıp” diye mırıldandı.

Kız “Evet çocukluk, çocukluk!” diye parlayıverdi. Sanki Raif tabii bir ölümle hastalanarak ölmüş de kurtaramamı-

şız, şimdi “Neden kurtaramadık?” diye merak ediyormuşuz gibi! Her işi yolunda, sıhhatli, genç bir insan bir gün kafasına bir kurşun sıkıp kendisini öldürüyor. Merak edip niçin kendini öldürdü, nasıl oldu bu iş deyince “çocukluk!” de-yip geçiyorlar. Ama bu benim elimde mi? Rüyada, uyanık, hep onu düşünüyorum.

Vapur Moda iskelesine yanaşıyordu. Burunda evlerin beyaz yüzleri ağaçların arasından parça parça görünüyordu. Gökyüzünde kıpkırmızı çizgiler kalınlaşıp yayılıyor, uçları ışık dolu şişkin kocaman bulutlar gittikçe büyüye-rek gökyüzünün bir tarafına doğru sıyrılıp süzülüyorlardı.

Vapur Moda iskelesinden ayrıldığı zaman ikisi de par-layan ilk yıldızları, Kalamış koyunun durgun sularını gör-düler. İskele denize doğru gölgesiyle beraber uzanmıştı.

Sedad Kemal, Cenan’ı dinlemek istemez gibi sırtını ona doğru çevirmiş duruyordu. Oysa ondan başka bir şey dü-şünmüyor, bu ölümün o genç kafada yaptığı karışıklığı pek iyi anlıyordu. Ne yapmalı? “Belki hepsi, bütün aile hakiki sebebi biliyorlar, ona söylemek için pek çocuk buluyorlar ya da saklanacak kadar vahim bir sebep var!” diye düşün-dü. Onu böyle merakta, kafası, ruhu karmakarışık bırakma-nın ne kadar tehlikeli olduğunun farkında değiller miydi? Kız işte yakınlarından aldığı müphem, menfi cevapların neticesi, bir yabancı olmasına rağmen kendisine geliyor, imdat arıyordu. Başını çevirince o siyah güzel gözlerin he-yecanla pırl pırl kendisine bakmakta olduklarını gördü.

“Anlaşıldı, bu işi bensiz halledemeyeceksin” diye fısıl-dadı. “Akşam gel de, bahçede konuşalım.”

Bu sözler onu evine çağırarak, yakınında görmek için sadece bir bahaneden ibaretti. Cenan’ın yüzü memnun bir tebessümün aydınlığı içinde parlamaya başlamıştı. O de-minki yardım bekleyen uysal, yumuşak çocuk değil. Göz-leri, çenesi, burnu, her tarafı sivrileşmiş, kahkaha pırıltıla-rıyla yaldızlanarak her zamanki o acayip yarı kadın, yarı çocuk vahşi manasını alıvermişti.

Artık Kalamış'a çıkıncaya kadar konuşmadılar.

Hava kararmış, yol boyunca ışıklar yanmıştı. Küçük iskele meydanı oldukça kalabalıktı. Gölgele içinde parlayan gözler, gülen dudaklar fark ediliyordu.

Sedad Kemal ile Cenân kalabalığın arasından sıyrıldılar. Yazar pantolonlu, şortlu şık bir kadın grubunun önünden çapkınca tebessümler, selamlar dağıtarak geçti. Bunlar her mevsim yaz iskelelerini dolduran gösterişçi, gürültücü sayfiyecilerden birkaçıydı: Kalçaları geren pantolonlar, göğüsleri fırlatan ipek bluzlar, boyalı yüzler, rimellerle ağırlaşmış kirpikler, dalga dalga, büküm büküm havada saçlar, erkeklere yan gözle haris, aç bakışlar gönderiyorlardı.

Sedad Kemal, dışarıdan görenler, yabancılar için birçoğu elde edilmez, bulunmaz "Hint kumaşı" sanılan bu nadide çiçeklerin ne ucuz, ne kokusuz ve tatsız şeyler olduğunu iyi bilirdi. Bunun içindir ki Cenân'ın kendisine yan yan bakarak ağız dolusu bir hayranlıkla "Ne şık, ne güzel kadınlar, değil mi komşum?" diye, mırıldanmasına gülmekten kendini alamadı. Hemen uzanıp onu okşamak, kucaklamak arzusunu güçlükle tuttu. Hem böyle hissi gösterilerden hiç de hoşlanmazdı. İşte bugün kaçınıcı defa şu yabancı çocuğa, ne istediğini bilmez afacana garip bir şefkat, sevmek, acımak arzusu içinde yaklaştığını hissediyordu.

Kız hiçbir şeyin farkına varmayarak "Herhalde çok paraları olmalı" dedi. "En pahalı köşkleri tutuyor, en şık elbiseleri giyiyorlar. Yanlarında hep güzel oğlanlar... Belvü'de onlar, plajlarda onlar..."

Bir an durakladıktan sonra "Bir gün ben de onlar gibi zengin olduğum zaman" diye başladı.

Sedad Kemal artık dinlemiyordu. Yüzü durgun, bakışları düşünceliydi.

İskeleyi, kahvelerden taşan gramofon seslerini, arkalarında bırakarak evlerine giden toprak yola saptılar. Birkaç adım ilerlemişlerdi ki, birdenbire karanlıkta ağaçların arasından koskocaman bir gölge fırlayıp üzerlerine atıldı.

Sedad Kemal korkuyla olduğu yerde sıçramaktan kendini alamamıştı. Cenân kahkahalarla gülerek, dili dışarıda, kocaman pençeleri omzunda soluyan Cin’le oynamaya, hayvanı okşamaya başlamıştı.

Yazar “Bu canavar bir gün kalbimi durduracak” diye söylenirken biraz da samimiydi. Kız farkına varmadı. Uzakta, karanlıkta, Hayriye Hanım’ın dalgalanarak yaklaşan beyaz pardösülü hayalini gördüler. Cenân, köpek peşinde annesine doğru koştu. Sedad Kemal yaklaşıncâ ihtiyar kadının yüzünün solmuş, göz kapaklarının şişmiş olduğunu gördü. “Hasta olmalı ve kimse farkında değil” diye düşündü.

Hayriye Hanım sert görünmek isteyen bir tavırla kızına çıkışıyor,

“Bu kadar geç kalmak!” diyordu. “Meraktan ölecektim. Aklımdan neler neler geçmedi!”

Sedad Kemal’i görünce sesi yumuşadı. Zaten Cenân boynuna sarılmış, konuşmasına mani oluyor, neşeli neşeli “Aman Cicim, aman kızma öyle!” diye bağınıyordu. “Ne yapalım vapuru kaçırdım işte. Zaten o kadar da geç değil ya... Vapurda komşum vardı, beraber geldik. Hem sonra yolda Osman’a tesadüf ettim, beni köprüye kadar getirdi. Onunla gene kavga ettik. Elimden kurtulmak için kendini tramvaydan aşağıya attı. Yakında da büsbütün geliyor, gözünüz aydın.”

Annesine sarılmış, öpüyor, bir taraftan da yazara göz kırptıyordu.

Biraz sonra ana kız Sedad Kemal’i yolun üzerinde bırakarak arkalarında Cin, birbirlerine sarılmış, gülüşüp konuşarak evlerine doğru yürüdüler. Yazar kendi bahçe kapısına doğru yürümeden evvel yolun üzerinde durup onların arkasından baktı. Kime, neye hitap ettiğini bilmeden “Olur şey değil, olur şey değil!” diye, gülümseyerek mırıldandı.

Cenan'ın defterinden:

Komşumu çok seviyorum. Onunla her şeyi konuşabili-
rim.

Onun gözlerinde ne Meliha'nın gözlerindeki uzak, so-
ğuk pırıltı ne de Cicim'in bakışlarındaki boşluk ve anla-
yışsızlık var. O hiçbir şeye şaşmıyor, benimle öbürleri gibi
alay etmiyor. Görmüş geçirmiş, her şeyi bilen bir adam.
Ona kalırsa en büyük maceralar farkına varmadan başı-
mızdan geçmiş olanlarmış. Sonra da gülerek "Mesela be-
nim buraya gelmem, o da başka bir macera," diyor. Böyle
konuştuğu zaman onu anlamıyorum. Yalnız tuhaf bir şey
var: Ona bütün içimden geçenleri anlatmak için sanki beni
gizli bir el dürtüyor. Bazen pişman olsam bile ona her şeyi
olduğu gibi, aklıma geldiği zaman söyleyiveriyorum. Baş-
ka türlü elimde değil. Evet, ona her şeyi anlatmak, an-
latmak, hatta rüyalarımı bile...

Rüyalarım artık eskisi kadar korkulu, heyecanlı değil. Bir zamandan beri Raif'i hiç görmüyorum. Gözlerimi kapadığım zaman bana doğru yaklaşan, üzerime eğilen, büyük bir gölge, karanlık bakışlar görüyorum. Yüzümde ateş gibi bir nefes, vücuduma sarılıp sarılıp açılan uzun, bin bir boğumlu kollar. Karanlıkta o kolların arasında bazen hazla titriyorum, bazen bir ahtapotun pençeleri arasına düşmüş gibi, bağırarak uyanıyorum. Bana ne oluyor!

Başka şeyler de var. Zaman zaman bu aşı boyalı evden kaçıp kurtulmak için sonsuz bir arzu ile dolu, öfkeli ve bedbahtım. Sonsuz bir huzurla sakın, kendimi âdeta mesut hissettiğim anlar da yok değil. Böyle zamanlarda herkesi yeniden sevmeye hazırım. Herkesi, her şeyi! Cicim'in vakitsiz kırışıp ihtiyarlamış alnının altında birer berrak su damlası gibi parlayan gözlerini, komşumun o yarı müstehzi tebessümünü, Meliha'nın sarışın güzel başını, evet onu, hatta Kalfa'yı, bahçede ağaçların altında Cin'in karnının üzerinde uyuyan küçücük kapkara çirkin yavruları, nihayet geceye açılan büyük pencereleri, bahçenin ortasında yayılmış, rahat oturuşu ile ahşap aşı boyalı evimizi, geride hışır hışır öten çam ağaçlarını, büyük bakımsız bahçemizi hepsini seviyorum. Bu pek kısa sürüyor. Sonra birdenbire hepsinden nefret etmeye başlıyorum.

Meliha'nın yemek masasına bezgin, isteksiz oturuşu, Cicim'in sıkıntılı solgun yüzü, Kalfa'nın çirkinliği, şikâyetleri arasında bir başka hale düşüyorum. Evimiz bana pek eski, pek sevimsiz, bahçe güneş görmeyen ormanlar gibi korkulu karanlık, bütün yüzler düşman görünmeye başlıyor. Tetikte, heyecan içinde bekliyorum. Hayır, hepsi bu kadar değil, daha bir şeyler olacak, muhakkak bir şeyler olacak!

Bir zamanlar burada hayat sakın, ölüydü. Değişen çok şeyler oldu. Beni hayrette bırakan, korkutan, heyecandıran şeyler. Belki de komşumun hakkı var:

"En büyük maceralar farkına varmadan başımızdan geçmiş yahut geçmekte olanlardır."

Raif'in mektuplarını okudum. Şimdi Raifi hiç bilmediğim, görmediğim bambaşka biri gibi görüyorum. Kendimi ona yabancı hissediyorum.

Raif Meliha'yı sevmediği, istemediği için ölmüş. Ama kimi istiyordu, kimi seviyordu, meçhul. Mektuplardan anlamak imkânsız. Evet, kimin için? İşte yalnız bu sual kalbimi biraz çarptırıyor. Birdenbire kendimi heyecanlı, sıcak hissediyorum.

Komşum gece beni beyhude yere beklemiş olacak. Mektupları yalnız okumayı tercih ettim. Onları o gece, çaldığım günün gecesi okudum.

Odamda, yarı karanlıkta... Yalnız başucumdaki ışığı yakmıştım. Vücudum terli ve yorgundu. Biraz başım ağrıyordu.

Odam küçük ve pek biçimsiz. Rüyalarımı, hayallerimi onun içine kilitliyorum. Böylece rahatım. Benim kırkinci kapım da işte bu küçük odanın kapısıdır. Oradan içeri girer girmez bütün dünyadan ayrı, yapyalnız ve istediğim kadar serbestim.

Mektupları okumadan evvel sinirli sinirli bir müddet dağınık eşyaların ortasında dolaştım. "Şimdi istersem her şeyi öğrenirim!" diye gülümsüyordum. Satırların arasında hakikat gün gibi meydana çıkacak sanıyordum. Merak ne zevkli şey! İnsan kanında, damarlarında öyle tatlı bir sıcaklık duyuyor ki. Kalbim çarpıyordu. Onları okuyacağım anı uzaklaştırmaktan da ayrıca acayip bir zevk alıyordum.

Mektuplar, yemekte çantadan koynuma geçmişlerdi. Şimdi ise orada, başucumda, birbirinin üzerinde duruyorlardı. Her zamanki gibi bir müddet aynanın önünde kaldım. Kendimi seyretmek için değil. Çünkü yalnız rüyalarımda güzel olduğumu biliyorum. O zaman Meliha gibi sarı ipek saçlarım, parlak mavi gözlerim var. Ayna beni eğlendiriyor. İçinde kendimi gördüğüm zaman, geçen şeylerin yalan, hayal olmadığına, varlığıma inanıyorum. "Ah işte ben varmışım, bugünü yaşamışım!" der gibi garip bir

hayret içinde kalıyorum. Âdeta bir sis dağılıyor da kendimi daha parlak, daha iyi görmek, böylece hareketlerime inanmak kabil oluyor. Yürüdüğüm bulutların üstünden iniyorum.

Evet, her gece yaptığım gibi eski elbise dolabının köşeleri yer yer sarı lekelerle kaplı büyük aynasının karşısına dikilip kaldım. Yatmadan evvel, sabahları kalktığım zaman çıplak, giyimli ona bir bakış fırlatmak âdetimdir.

Dizlerimin üzerine çıkan beyaz bol patiska geceliğin içinde şeklini kaybeden, ufalıp yok olan göğüslerimi görmek eğlenceli. Bu yabancı, çirkin hayale her zaman hayretle dalıp kalıyorum. Hâlbuki gözlerim pırl pırl, ağızım kıpkırmızı, saçlarım siyah parlak ama neden Meliha gibi, onun kadar güzel değilim bilmem.

Bu mahrem ayna görüşmelerinin tek şahidi Cin. Ardına kadar açık balkon kapısının önünde, kırmızı basma minderine yayılarak siyah sürmeli gözleriyle sakın sakın beni seyrediyor. Bazen başını oraya buraya bükerek, bir şey sormak söylemek ister gibi küçük gülünç işaretler yapıyor, benim bütün gidip gelişlerimi gözlerini kaydırarak takip ediyor.

Elbise dolabının paslı aynasında kendimi yalnız soyduğum zaman beğeniyorum. Beni bu halimle görecektir başkası acaba aynı heyecanı, zevki duyar mı? Bunu ne kadar merak ediyorum. Herhalde bütün bunlar kâfi değil. Osman'ın hakkı var. Meliha gibi kusursuz, güzel, pırl pırl olmak lazım. İçeride olduğunu bilmeyerek girip banyoda onu çınlıplak gördüğüm günü hatırlıyorum: Beyaz yuvarlak omuzlar, beyaz dolgun göğüsler, sonra beyaz, çok beyaz, dümdüz geniş bir sırt. Onda her şey gözümü kamaştıracak, aynı zamanda gönlümü bulandıracak kadar beyazdı. O beyaz ince uzun şeklin öyle kıvrıldığını, canlı canlı kıpırdadığını gördüğüm zaman garip bir iğrenme duymuştum.

Komşum ne diyordu:

“Bir gün gelecek bu küçücük kozadan öyle bir kelebek çıkacak ki âlem şaşırarak.”

Aynamın karşısında dağılmış saçlarımı, kolumdaki ince iki gümüş bilezikle öyle cırılçıplak komşumu düşünerek “İşte o gün geldi, işte kelebek burada ve siz farkında değilsiniz!” diye, bağırarak istiyorum.

Esmer ve parlak derimin gerilip parladığını, göğüslerimin yayılıp kabardığını, karnımın hafif ışıktaki gümüşlendiğini seyretmekten hoşlanıyorum. Acaba Osman? Onun beni hiçbir zaman beğenmeyeceğini biliyorum. Omuzlarımdaki güneş lekelerine, kollarımda parlayan ince sarı tüylere kadar her tarafım bana sıhhatte olduğumu, her şeyin yolunda gittiğini söylüyor. Hayır. Vücuduma bakıp da utanacak, öğrenecek bir şey yok. Giyindiğim zaman kötüleşiyorum. Bu da giyilecek pek az güzel şeyin olmasından herhalde.

Bazen aynamın karşısında yaşamaktan, var olmaktan gelen kuvvetli, garip bir haz içindeyim. Derimin altında kanım sıcak akıyor, bütün vücudum güneşi içmiş gibi yanıyor. Sinirlerim vurmaya hazır kamçılar gibi gergin ve kalbim nasıl çarpıyor, allahım, nasıl çarpıyor! Küçük bir kısrak gibiyim. Sıçrayarak oradan oraya koşmaktan, gürültü yapmaktan, yoluma çıkanları çiğneyip ezmekten kendimi zor alıkoyuyorum.

Üşüyüp geceliğimi giyerek karyolama doğru koştuğum zaman Cin tehlikenin geçtiğinden memnun, rahatça minderinde yayılarak “Oh, nihayet bu saçma gösteriler bitti!” demek ister gibi benim tarafıma, karyolama doğru bakıp kocaman kırmızı dilini çıkarıp uzun uzun esneyerek gözlerini örtüp uyumaya hazırlanıyor.

Her zaman böyle değil. Ekseri aynamdan kaçıyorum. Ekseri yatağımda bedbaht ve kederliyim. Yalnızım. Yapa-yalnız... Meliha, Cicim, öbürleri, onlar hepsi benim öyle sıkıldığım, kalbimi dopdolu ağır hissettiğim anlarda kim bilir ne rüyalar görüyorlar. Ben de onlar gibi olmak is-

tiyorum ama kafam karmakarışık. Hep düşünülmemesi lâzım olan şeyleri, Raif i, “Kızıl Saçlı”yı, Mısır’dan gelecek zengin teyzeyi düşünüyorum. Biri öldüğü, biri beni takip ettiği, sonuncusu da zengin olduğu için ve etrafımdakiler “Bütün bunlar saçma, düşünmeye değmez,” diyorlar.

“Raif’i rahat bırak, çoraplarının çizgilerini düzelt küçük kız...”

Osman’ın gözleri bir an odanın karanlığında hain hain parlıyor. Küçük karyolamda, eski patiska geceliğimin içinde beni görüyormuş gibi utançla büzülüyorum, içimden ağlamak geliyor. Ondan nefret ediyorum. Hayır, bu da değil. Eğer benimle alay etmeyeceğini bilsem...

Niçin her şey böyle birdenbire karıştı? Ne zamandan beri sözler, bakışlar, şekiller böyle manalandı? Bana daha dün mühim olan hiçbir şey yoktu gibi geliyor. Yalnız sıkıntı, sıkıntı... Daha dün toprak, gökyüzü, ağaçlar ve ben yalnızdık. Daha dün kaplumbağalar gibi başım kabuğumun altında saklı uyuklayan ve sıkılan küçük bir kızdım. Şimdi içimin karanlığında, dümdüz renksiz hayatımda birtakım ışıklar çakıp çakıp parlıyor. Meliha’nın sarışın güzel başı, Osman’ın çekik çakır gözleri, peşimden koşan o acayip gölge, komşum ve nihayet uzaklaşan, kaybolan hayaliyle Raif bu ışıkların içinde görünüp görünüp kayboluyorlar.

Her şeyi kendi kendime açıkça söyleyebilirim: Artık Raif’i sevmediğimi biliyorum. Onun beni gizlice sevmiş olabileceğini ve bunun için öldüğünü düşünmek. Bu uzak şüphe beni Raif’e bağlıyor. Evet, yalnız bu şüphe! Ölümünü örten sırrı aydınlatacak keskin bir ışığın içinde Raif’i büsbütün unutmaktan, ona tamamen sırtımı dönmekten korkuyorum.

Hatta bunu istemiyorum. “Raif herkesten iyiydi, onu sevebilirdim, o beni kurtarırdı...” diye düşünmek bir teselli, bir avunmaydı... Bunu kaybetmek, beni meraklandıran, heyecanlandıran hadiselere uzanan bağları koparmak gibi

bir şey. O zaman bomboş, o zaman büsbütün yalnız kalmaktan ürküyorum.

Onun mektuplarını okuyarak hakikati öğreneceğimi sanmıştım. Hâlbuki kafamı büsbütün karıştırdılar. Yalnız bir şey oldu: Ciddi, endişeli, bedbaht bir başka Raif tanımış oldum. Benim için yepyeni bir adam, âdeta bir yabancı! Okuduğum o satırlar bilmediğim, tanımadığım bir başka adamın söylediklerini dinler gibi beni hayretle vurdular.

Onlar, odama kilitlenip yatağımda, başucumdaki ışığa doğru iki büklüm eğilerek hemen o gece okumuştum.

İşte ilk mektup:

“Meliha,

“Sana karşı ne kadar kabalık ettiğimi, ne kötü bir insan olduğumu biliyorum. Bu benim elimde değil! Seni sevmemek? Bunu düşünmek bile istemem. Seni sevmemek, bu olacak şey mi? Beraber geçmiş olan çocukluğumuzu düşünüyorum, bana yapmış olduğun iyilikleri... Kafamda acı ve tatlı bin bir hatıra uyanıyor. Sen bir erkeği mesut etmek için lazım olan bütün faziletlere maliktin. Her şeyinle benim olmadın mı? Bütün bunlara karşılık ben sana ne verebildim? Hiçbir şey... Seni sevmesini bile bilmedim. Emin ol sana fenalık yapmak istemiyordum. Eğer seni sevmesini bilmediysem bu elimden gelmediği içindir. Nasıl anlatmalı, nasıl, nasıl! Kısaca ben kaba, vicdansız adamın biriyim, sana layık değilim demek istiyorum. Benim için bütün yaptıklarına mukabil işte böyle: ‘Seninle yapamayacağım, ayrılalım,’ diye karşına dikiliyorum. Dehşetle büyümüş gözlerini, şaşkın, perişan yüzünü görür gibiyim. Bir kere olan oldu. Bu böyle, bu böyle Meliha! Bütün söyleyeceklerim seni biraz daha şaşırtmaktan, yaralamaktan başka neye yarar? Onun için susuyorum. Beni affet Meliha...”

İkinci mektup birkaç gün sonraki tarihi taşıyor:

“Meliha,

“Gelirken almayı unuttuğum gömlek ve kravatları gönderdiğin için teşekkürler. Kendimi biraz daha iyi hissediyorum. Beni ve mektubumu düşünmekten başka bir şey yapmadığını yazıyorsun. Emin ol, bütün bunlara, daha doğrusu bana bu kadar ehemmiyet vermeye değmez. Kalpsiz canavarın biriyim. Seni sevmesini, mesut etmesini bilmedim.

“Bütün hatanın izdivacımızda olduğunu sanıyorum. Yalnız akraba olarak kalmakta devam etseydik ne kadar dost olacaktık. Evet, yalnız iki sevgili akraba çocuğu olarak kalmasını bilmek lâzımmış! Bir zamanlar birbirimize duyduğumuz yakınlığı, hayranlığı aşk sanmış olmalıyız. Zaten sen benim gibi sade, küçük, bomboş bir avukatta neyi sevebilirdin ki... Seni tatmin edecek büyük bir servetim, şöretim bile olmadı. Güzelliğinle parlamayı, herkesten üstün olmayı, sevdiğini bilirim. Her şeye rağmen beni sevmeye devam ettiğini mi kabul etmeliyim? Ne tuhaf! Buna güç inanıyorum. Belki bu sana göre bir aşk... Evet, beni seviyorsun. Emin ol bunu bir suç gibi yüzüne vurmak, seni küçültmek için söylemiyorum. Bana duyduğun aşkın hakikat olduğuna inanmaya çalışarak söylüyorum. Keşke sevmemiş olsaydın. Bir başkası ile güzelliğine lâyık olan muhteşem, parlak bir çerçeve içinde, bulunduğu kaidenin üzerinde kalarak muhakkak çok daha mesut olacaktın. Beni anlıyor musun Meliha? Hâlbuki ben, herhangi bir kimsenin kavgaları, hiddetleri, basitlikleri, hatta zaman zaman çirkinlikleriyle sevmesini bilen bir insanım.

“Kafanda geçen bütün sualleri biliyorum: ‘Sen de beni sevmiştin, istemiştin, hem ben sevilmeyecek, istenmeyecek insan mıyım!’ diyorsun. O güzel gözlerini hayretle açarak bunu sonuna kadar aynı inat ve ısrarla soracağını da biliyorum. Durmadan ‘Sebep, sebep?’ diyorsun. Söyleyeceğim sebebin seni büsbütün yaralamasından, hakikatin karşısında kadınlığının en ince yerinden vurularak boylu boyunca yere serilmenden korkuyorum. Allah beni bundan korusun.

“Kendini hapsedtiğin küçük dairenin içinden biraz ık, beni faziletleri olduğu gibi kusurları da olan herhangi biri gibi düşün, beni kendinle beraber çıkardığın erişilmez yüksekliklerden indir.

“Bütün bunları konuşmuştuk. Bu son günlerde, hem de kaç defa. Niçin anlamak istemiyorsun Meliha? Açık konuşmuyor muyum? Evet, ilk zamanlar sana olan büyük hayranlığım içinde bunu aşk sanmış olabilirdim. İkimiz de çok gentik, ne yaptığımızı bilmiyorduk. Fakat şimdi? şimdi artık beraber olamayacağımızı biliyorum.

“Senin bütün olanlara böyle dümdüz bir bakışla bakan sakın, soğukkanlı ve kaskatı bir kadın olduğunu tasavvur etmek imkânsız. Bunun aksine kanaat getirmek için ayrıl-mak istediğimi ihsas ettiğim zaman, daha ilk günü bağırıp ağırmanı, hatta küfür ederek beni nefretle kovmanı bo-şuna beklemiştim!

“Hâlbuki sen kılın bile kıpırdamadan yüzüme hayretle bakıyor: ‘Nasıl olur, o kadar yakın akrabayız, sevişerek evlendik, evimiz, eşyalarımız, her şeyimiz ve benim gzelliğim var! Bütün bunları nasıl bozar, bunlardan nasıl kaçarsın, ya ben ne yaparım, bu yıkılışa nasıl tahammül ederim? Hayır, olamaz. Seninki hastalık, hezeyan, bekle geçecek ve ben affetmeye hazır, sabırlı olacağım,’ diyor-sun. Seni nasıl kalbi, buz gibi, hodbin bir kadın olarak tasavvur edebilirim! İşte bunun için beni seviyor, vazgeç-mek istemiyor, onun aşkı, onun sevmesi böyle, diye düşünmeye çalışıyorum. Bütün bunlar benim gibi bir adam için ne karışık izah edilmez şeyler! Seni kırmak, zmek ve olamayacağım kadar kaba görünmek istemiyorum. Zaten bütün olanlardan ben mesul değil miyim? Hem sonra bun-ları böyle tekrar tekrar yazmak seni bir kere daha kırmak-tan, üzmekten başka neye yarar?

“Buraya dinlenmeye ve vaziyetimizi, daha doğrusu vaziyetimi sakın bir kafa ile düşünüp karar vermeye gel-miştim. Hiçbir şeye karar veremedim. Kendimi bu kadar çaresiz, perişan hissettiğimi bilmiyorum. Hayatımızı, her

şeyi baştanbaşa yaşıyor, ikimizi de tatmin edecek bir çare arıyorum. Bunun için her türlü fedakârlığa hazırım. Bir şartla: Senin bedbaht olmaman şartıyla... Biliyor musun, apartman, eşyalar, param hepsi senin olsun diyorum. Bütün fenalıkları, haksızlıkları da ben üzerime alayım. Sen bu ayrılıktan layık olduğun şekilde pırl pırl, mağrur ve güzel başınla sıyrıl, ben razıyım. Seninle böyle pazarlığa benzer konuşmalara girişmek ne alçaklık Yarabbim!

“Geceleri uyuyamıyorum. Kafam bir cehennem gibi kaynıyor. Beni kurtaramaz mısın, bir çare bulamaz mısın Meliha? Farzet ki karım değilsin, yalnız akrabam, yakınım, hatta kardeşimsin, ‘Meliha beni kurtar!’ diye yalvarsam?

“Saçmalıyorum değil mi?

“Ne lüzumsuz konuşmalar! Seni tanıyorum. Seni mesut edecek tek şeyin ayrılmamak olduğunu biliyorum. ‘Boşanma’ kelimesinden ‘veba’ kelimesinden olduğu gibi korkuyorsun biliyorum zavallı yavrum. Terk edilmiş, istenmemiş bir kadın vaziyetine düşmektense ölmeyi tercih edersin değil mi? Böyle şeylere o kadar ehemmiyet veriyorsun ki!

“Layık olmadığı bir lütfе uğramış, bu iyiliğin altında çökmüş, ezilmiş bir insanın utancı, sıkıntısı ile tekrar ediyorum: Evet, seni mesut edecek tek şey beraberliğimizdir ve söz veriyorum Meliha sen istemedikçe, ‘peki’ demedikçe ayrılmak için ilk hareket, benim tarafımdan gelmeyecektir. Hiç olmazsa bunu bilmeni, müsterih olmanı istiyorum. Sana fenalık etmek elimden gelmez, hem buna hakkım da yok. Ayrıca kendi saadetimi –buna saadet de denmez, hayatımı diyelim– düşünmeden yapamıyorum. Bundan vazgeçecek kadar fedakâr olamıyorum. Yalnız senin tatmin olman kâfi mi ve bundan sonra hayatımızı nasıl beraber sürükleycbileceğiz?

“Biliyor musun ne haldeyim? Havasızlıktan boğulmak üzere olan biri gibi... İkimizi birleştiren, hapseden bu evliliğin içinden çıktığım zaman ne kadar pişman olsam gene de geniş nefesler alacağımı biliyorum.

“Kendimden korkuyorum Meliha! Öyle aciz, bedbahtım ki! Bazen senin hiçbir şeyden haberin olmadığı zamanlar bağırarak, haykırmak ve kurtulup kaçmak arzusu içinde, çıldırmamak için kendimi nasıl tuttuğumu nereden bileceksin! Yumruklarımı sıkarak olduğum yere yapışmaya, sana zorla gülümsemeye gayret ettiğimi anlayamazsın ki... Evet, sevdiğin adam, her zaman seninle beraber olan kocan, şu Raif, şu şakacı, deli dolu, sade adam!

“Bunun için değil midir ki sen bana çocuğuna düşkün, affetmeye hazır bir ana gibi sarılmaya çalışıyorsun. Zaten sen bana daima bu yukarıdan bakışlar, üstün olduğunu anlatan tatlı, hâkim tavırlarla gelmiştir. Hepsi bu kadar değil Meliha. Bütün coşkunkluklarım, şakalarım beraber senin bilmediğin başka şeyler de var. Bunları şimdi uzaktan daha iyi anlayıp görebiliyorum. Ben senin düşündüğün gibi kusursuz ve mükemmel değilim. Benim de birçokları gibi sıkıntıları, hodbinliklerim, hatta hayvanca arzuları, ihtirasları var. İşte bunlar senin bilmediğin tarafları. Bunu hiç düşündün mü Meliha? Kim bilir ben de seni ne kadar az tanıyorum... O sakın yüzünün, gülümseyen gözlerinin gerisinde kim bilir ne bilmediğim düşünceler gizlidir. Belki de hiç anlamadığım bir insan, belki de beni o kadar kuvvetle tutmak, bırakmamak isteyen Meliha'ya düşman bir başka Meliha!

“Hepimiz görüldüğümüzden ne kadar başkayız! Vücudun dar iskeleti içine hapsolmuş, birbirine zıt arzular, hevesler, fenalıklar, istekler ve isteksizliklerle dolu hayvanların en kötüsü... Gene de bizi hor görmemek, olduğumuz gibi kabul etmek lâzım. Bizim bir ruhumuz var ve belki bütün fenalıklar oradan geliyor. Hem sonra güzel, bomboş bir kalıp neye yarar? Her şey içimizin cehenneminde, bütün fenalıklar fakat bütün güzellikler de orada... Böyle değil mi? Bunları sana anlatmak ne kadar güç!

“Hem de mektupla! Senin karşında büsbütün tutuluyor, konuşamıyorum. Nazlı, dokunulmaz bir şeyi kırmaktan, bozmaktan ürker gibi donup kalıyorum.

“Netice? Netice, ben sana layık bir insan değilim Meliha. İkimizin saadeti için ayrılmamız lazım. Anlıyorsun değil mi?”

Bu uzun mektubun altında Raif’in acele ile atılmışa benzeyen kocaman bir imzası; birdenbire konuşmaktan yorulmuşa, bıkmışa benzeyen bir insanın yarım bıraktığı bir mektup... üçüncü ve son mektup kısa ve kuru yazılmış:

“Meliha,

“Bundan evvelki mektubum seni ürkütmüş olacak. Hak-
kın var, saçmalamışım. Ne istediğimi ben de bilmiyorum. Hayır, hasta değilim, belki yalnız sinirlerim bozuk. O budalaca sözlerle seni kırdığım, endişeye düşürdüğüm için affını dilerim. Bursa bana oldukça yaradı. Yalnızlıktan pek memnunum. Manasız hastalık evhamlarıyla kendini üzme. Teyzeme git, Osman’la çık dolaş. Bana gelince, dediğim gibi kendimi her zamankinden sakın ve makul hissediyorum. Ne zaman döneceğim henüz belli değil. Şimdilik İstanbul’dan bir şey istemiyorum. Gözlerinden öperim.

“Raif.”

Üç mektubu da okuduktan sonra yorgun, şaşkın arka üstü yastıkların üzerine düştüm. İçim karmakarışık, kafam uğultuluydu. Kulaklarımda Raif’in sesi çınlıyordu:

“Hepimiz görüldüğümüzden ne kadar başkayız! Vücudun dar iskeleti içine hapsolmuş, birbirine zıt arzular, hevesler, fenalıklar, istekler ve isteksizliklerle dolu hayvanların en kötüsü...”

“Geceleri uyuyamıyorum. Kafam bir cehennem gibi kaynıyor, sen beni kurtaramaz mısın, sen bir çare bulamaz mısın Meliha?”

Olduğum yerde hâlâ bir çare bulmak, onu kurtarmak kabilmiş gibi doğrulup büyümüş gözlerle etrafıma bakıyorum. Hayır. Artık onu sevmiyorum, artık o uzak, o bana yabancı... Buna rağmen kalbim yepyeni bir kederle dolu.

Ne kadar zaman mektuplar öyle kucağımda hareketsiz dalıp kalmışım bilmiyorum. Sonra bir tehlikeden kaçıp gitmek ister gibi onları topladım, başucumdaki çekmeceye atıp kapadım.

Evet, Cicim'in, Osman'ın, hepsinin hakkı var. Ben bütün bunlara karışmak istemiyorum. Bu garip ölümü ve mektupları unutmalıyım.

Odanın karanlık köşelerinde ayrı ayrı Raif'ler toplanmış beni gözetliyorlarmış gibi titriyorum.

Gene eski rüyalar başlayacak. Gene beni atların üzerinde alıp götürecekler. Karanlık kapılardan gireceğim. Atların gittiği bütün ormanlarda, bütün kapıların ardında birçok Raif'ler toplanıp beni bekleyecek... Niçin bazen o kadar cesur, bazen korkak, bazen Raif'ten o kadar uzak ve bazen ona böyle yakınım? Osman'ın sesi "Küçük şımarık, hodbin mahlûk!" diye kulaklarımda çınlıyor. Işığı söndürüp başımı yastıklara gömerek örtülere sarınıyorum.

Bu mektupları yazan benim akrabam olan adam, benim tanıdığım Raif değil. Bu bambaşka biri, bu bir yabancı!

"Meliha eğer sen istersen..."

Ah Meliha niçin niçin istemedin? Onu kurtarmak elinde olduğu halde!

Hayır, Raif hasta, Raif delirmiş olmalı. Ama kimin için?

"Hepimiz görüldüğümüzden ne kadar başkayız. Vücudun dar iskeleti içinde..."

Bütün bunlar saçma. Hiç olmazsa ben olduğum gibiyim.

Raif seni düşünmek istemiyorum. Ben seni zaten unuttum. Sen öldün Raif, sen böyle olmasını istedin.

"Hepimiz görüldüğümüzden..."

İşte benden de bir başkası, bir ikinci insan çıkıyor. Gülme Raif, bu ikinci Cenân bak beyaz geceliği ile sana geliyor. Bana anlatacaksın değil mi? Belki beraberce bir çaresini buluruz. Öbürünü orada bırakalım, küçük, şımarık, hodbin kızı. Ben buradayım, ben, kozadan çıkan kelebek! Haydi, gel Osman... Yok yok, seni değil, senin o çakır göz-

lerini sevmiyorum, senden nefret ediyorum. Ben Raif'i istiyorum. O beni kapının önüne götürecektir. O büyük, kapının önüne. Orada her şey apaçıktır ve belki bir çare bulacağız. Meliha mı? Ondan korkma Raif, artık bize hiçbir şey yapamaz.

Karanlık içindeyim! "yoksa rüya mı bu" diye kendi kendime soruyorum. Raif karşımda. Raif yaz kıyafetinde. Beyazlar giymiş. Raif'in yüzünü görüyorum. Gözleri ne kadar aydınlık. Raif gülüyor! Beni gösteriyor, katıla katıla gülüyor.

Bir elbise giyebilirdim. Gecelikleyim. Ayaklarım da çıplak.

"Gülme, gülme Raif, sen ölüsün!"

Raif eli ile işaret ediyor. Dönüp bakıyorum: Büyük, göklere değen bir kapı.

"Geliyor musun?"

Kalbim çarpıyor. Cicim'e haber vermeden nasıl olur? Evet, onunla gitmek, öğrenmek, her şeyi bilmek istiyorum. Ama korkuyorum, çok korkuyorum.

Raif'in yüzü değişiyor. Karşımda şakağından akan kanlarla korkunç bir ölü başı görüyorum. Boğuk, tehditkâr bir sesle "Evet, senin içindi, bunu senin yüzünden yaptım ve sen gelmiyorsun!" diyor.

Nefes nefese bağırarak uyandım. Odam karanlık. Aralık balkon kapısından içeri hafif mavi bir ışık sızıyor. Oh allahım, sana çok şükür, rüyaymış! Karanlıkta Cin'in kıpırdadığını görüyorum. Bana doğru dönmüş, kulakları dimdik, o da hayalet görmüş gibi tetikte.

Terliyim, ağzımda garip bir acılık var. Ne müthiş bir rüya, şimdiye kadar görmüş olduklarımdan ne kadar farklı!

Tekrar örtülere sarıldım, gözlerimi kapadım. Sakinleşmeye, unutmaya çalışıyorum. "Farz et ki Raif ölmedi Cennan, farz et ki bütün geçenler demin gördüğün kâbus gibi yalandı."

Komşuma gitmediğim, mektupları onunla beraber okumadığım için pişmanım. O eğlenceli, hoş sözler söyler, bütün bunları benden daha iyi anlardı ve o zaman belki bu kadar korkmazdım. Bütün gece, bahçesinde oturup beni beklediğini düşündükçe...

Komşuma ancak ertesi gece gidebildim.

Her zamanki yerinde, iki çamın arasına bağlanmış hamağında uzanmış ay ışığında hafif hafif sallanıyordu. Taşları yer yer dökülmüş yıkık duvarın üzerinden Cin'le beraber sıçrayarak iki gölge gibi hışırtilarla ona doğru kaydık, şaşırmadı, kıpırdamadı bile. Sanki geleceğimizi biliyordu.

Ayaklarını hamaktan dışarı sarkıtarak o kendine mahsus tasasız hali ile yatmıştı. Derin nefesler çektikçe karanlıkta sigarasının ucu küçük bir işaret feneri gibi parlayıp sönüyordu. Neden sonra yanına iyice yaklaştığım zaman doğruldu. Hamaktan indi ve bana yerine geçmemi işaret ederek kendisi bir hasır koltuk çekti.

"Dün gece gelemedim," diye başladım.

"Zaten beklemedim," dedi.

Ama sesi kuru ve sinirliydi. Beklemiş olduğunu anladım.

Hafif hafif sallanan boş hamağa bir güzel uzanarak, ellerimi başımın altına koydum. Öfkesinin yatışmasını beklemeye koyuldum.

Uzandığım yerde, çamların arasından sızan ay ışığı altında yüzünü iyice seçebiliyordum. Yakası açık beyaz keten gömleği sık nefeslerle kabarıp iniyordu, gözleri kısılmış, pırlıtsızdı. Genç bir vücudun üzerinde yorgun, adeta ihtiyar bir baş!

Bir müddet susarak somurtmakta inat etti. Bu hali ile beni eğlendiriyordu. Hamağı sallıyor ve ona bakıyordum. Raif'in mektuplarından ona bahsetmeli, okuduğum şeyleri anlatmalı mıydım? Bütün o satırlar kafama ateşten izlerle yazılmıştı. Sonra başka şeyleri, öğleyin sofrada geçen muhavereyi düşünmeye koyuldum.

Meliha'yı yemek masasında, ensesine toplanmış pırl pırl saçları, hafif pudralı yüzü, ütünden yeni çıkmış hissini veren beyaz dantel bluzu ile görür gibi oluyordum.

Meliha mektupları okuduğumdan habersiz, öyle kendinden emin, mağrur oturuyor, çayını içiyordu. Bana gelince Raif'in onu istemediğini, bir başkasını istediğini ve kendisini bunun için öldürdüğünü biliyordum.

Meliha birdenbire "Teyzem birkaç güne kadar burada olur," dedi.

Cicim bir şey söylemek ister gibi ağzını açtı. Meliha ona vakit bırakmayarak devam etti:

"Herhalde bizimle beraber oğlunun ölümüne ağlamak için gelmiyordur. Orada artık canı sıkılmış olacak. İnadından vazgeçmek, aramıza gelip ortalığı karıştırmak için oğlunun ölümü iyi bir bahane. Bize elbiselerini, mücevherlerini göstererek serveti ile gözlerimizi kamaştırmak istiyor. Size ne diye yazmış: 'Oğlumun ölümü beni kalbimden yaraladı. Kendisini neden öldürdüğünü, hakikati öğrenmek için her fedakârlığa razıyım,' diyormuş değil mi? Tam ona yakışan kötü bir gözyaşı edebiyatı."

Hayretle Meliha'ya bakıyordum. Eğer Celile teyzem oğlunu kimin öldürdüğünü bilecek olsa! Meliha dudakları kısılmış, kuru ve merhametsiz susuyordu. Eskiden yalnız kaynanasının gösteriş düşkünlüğü, Arap kocasıyla alay ederdi. Yoksa düşündüğüm gibi hakikati öğrenecek, oğlunun hesabını soracak diye Celile teyzeden korkmaya mı başladı?

Cicim beyaz, küçük elleriyle ağır ağır etini keserek "Sana böyle konuşmak yakışmaz Meliha," diyor. Hem teyzen hem kaynanan... Tabii oğluna yanacak, acıyacak."

Meliha gene hiddetli hiddetli konuştu:

"Raif ondan nefret ederdi. Babasını yüzüstü bırakıp evlatlık kızlar gibi bohçasını alarak o yabancı adamın peşine takılıp gidişini affettiğini mi sanıyorsunuz? Parası uğruna o çirkin, cahil Arap'la çocuğunu, evini bırakıp kaçan kalp-

siz bir kadın. Teyzem değil, kim olursa olsun bunu açıkça söylerim. Ondan evvel de size yaptıkları...”

Cicim boğuk bir sesle bağırdı:

“Meliha!”

Ve teyzemin kızı hemen sustu. Cicim’e baktım. Beni bir fenalıktan korumak ister gibi gözleri üzerimde, hastalandığım zaman da böyle ürkerek üzerime dikilen bu bakışları iyi tanırım.

Cicim tekrar tabağına doğru eğilerek “Ona kendi odamı hazırlayacağım, ben bitişikteki küçük odaya geçerim,” dedi.

“Senin somyaları bozuk, sarı demir karyolanda çok rahat eder doğrusu,” diye güldüm. “Hele kapının önündeki bastıkça gıcırdayan, oynayan o kırık döşeme tahtaları, basucundaki yanmayan gece lâmbası!”

Cicim “Fakirlik ayıp değil, fakirlikten utanmak ayıptır,” dedi. “Temizleyip biraz hale yola koyarsız olur biter. Mektubundan bizde kalmak istediği anlaşılıyor. Zaten ne de olsa kardeşim, otelde kalması gülünç olurdu.”

Yavaşça “Ben fakirlikten utanmıyorum ki yalnızca nefret ediyorum,” diye fısıldadım.

Bunu kimse duymadı. Meliha hiddetle peçetesini buruşturarak konuşuyordu:

“Gittiği zaman çok küçük olmama rağmen onu iyi hatırlıyorum. O zamanlar da zaten hiç sevmezdim.”

Bir an dalgın susmuştu. Sonra öfke ile “Raif’in ona benzeyebileceğini hiç düşünmemiştim,” dedi. “Aynı hamurdan olduklarını hatırlamak lazım. İkisinde de aynı vefasızlık, aynı...”

Birdenbire uykudan uyanmış biri gibi silkinerek sustu. Bana, Cicim’e baktı.

İçimden “Söyle söyle: ‘O da annesinin bir başkasına yaptığını yaptı. Benden yüz çevirdi, bir başkasını sevdi. Yalnız o benim elimden başka türlü kaçtı, büsbütün, ebediyen gitti’ diyeceksin, haydi anlat!” diye bağırmak gel-

di. Kendimi güç tuttum. Odanın bir köşesine diktiği güzel mavi gözlerinin kinle, öfkeyle parladığını görüyordum. Benim de bakışlarım hiddet ve fenalık dolu olmalıydı. Çünkü gözlerimiz karşılaştığı zaman yüzü değişiverdi.

“Neler söylüyorum!” diye gülümsemeye çalıştı.

Cicim’in peçetesini bırakarak sofradan acele kalktığını gördüm. Raife rahatça ağlayabilmek için gene odasına kaçıyordu. Belki o da biliyordu Raif’in ne için öldüğünü, kimin için öldüğünü!

Dalıp gitmişim.

Komşumun sesi ile kendime geldim.

“Haydi, anlat bakalım?” diyordu.

Barışmıştık. Sigarası karanlıkta parlayarak koltuğa yaslanmış oturuyordu. Hayretle ona anlatacak bir şeyim kalmadığını anladım. Hepsi, bütün anlatacaklarım içimden akıp gitmiş, kendi kendimle konuşup düşünmekten yorulmuşum.

Ne anlayışlı adam!

“Sende konuşacak hal kalmamış kızım,” dedi. “Peki mektuplar? Bari onları okudun mu, bir şeyler anladın mı?”

Evet okumuştum. Raif’in bir başkasını sevdiğini, Meliha’dan ayrılmak istediğini, kendisini bunun için öldürdüğünü biliyordum.

Bekir geldiğimi duymuş olacak. Kahve getirerek beni sıkıntıdan kurtardı. Komşum bir sigara verdi. O, ben ve Cin üçümüz tekrar yalnız kaldık.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra komşum “Garip kızsın,” dedi. “Konuşalım, dertleşelim, diye koşup geliyor, sonra birdenbire uzaklaşıp içine kapanıveriyorsun. Bir müddet evvelki, heyecanın yalanmış gibi.”

Bu sözlerle rağmen hiç de meraklı görünmüyordu. Sesinden başka bir şeye teessüf eder gibi olduğunu hissettim, istemeye istemeye “Mektuplar o kadar mühim değil,” dedim. “Bütün anladığım bir başkasını sevdiği ve Meliha’yı istemediği için kendisini öldürmüş olduğu.”

Bunları söylerken sebebini bilmeden kendimi yorgun, kederli hissediyordum.

O fazla şaşırıp irkilmemişti. Sanki bunu biliyormuş gibi yavaşça “Ya öyle demek!” diye mırıldandı.

Tekrar sustuk. Gözlerimi kapadım, evet öyle, bütün güzelliğine rağmen Raif onu istemiyormuş! diye düşündüm.

Komşumun sesini duyarak gözlerimi açtım.

“Bütün bunlar beni sandığın kadar alâkadar etmiyor,” diyordu. “Beni meraklandıran senin halin. Bir şeyler arandığını, seziyorum. Ama neyi, neyi arıyorsun?”

Sinirlendim:

“Siz de beni acayıp bir mahlûk gibi görmekten bir türlü vazgeçmiyorsunuz!”

“Doğru söyledin. Evet, sen dünyaya ender gelenlerden birisin. Başkalarına, tanıdığım öbür genç kızlara hiç benzemiyorsun. Ben bir zamanlar kitaplarımda onları ne kadar iyi anlattığımı sanırdım... Onları nasıl tasavvur etmiş olduğumu düşünüyorum da! İnce, narin, en küçük bir hareketle havalanacakları sanılan tüy gibi, çiçek gibi zayıf mahlûklar... Gözleri göklerde, yıldızlarda, kafaları çocuk hülyalarının karıştığı rüyalarla dolu...”

Alaycı alaycı gülüyordu. Ben gülmüyordum. Benim de rüyalarım yok muydu? Evet, rüyalarım, benim rüyalarım!

Bana doğru eğilmiş bakıyordu. Gözlerinde içime girmek isteyen ince, sipsivri bir pırıltı vardı. Yüzü ciddileşmişti. Bir an bana müthiş bir itirafta bulunacakmış gibi ürperdim. Alay etmeye çalışarak “Bense her zaman bambaşka, karanlık, korkunç rüyalar görüyorum,” dedim. “Sizin kitaplarındaki o tüy gibi, çiçek gibi mahlûklar bunlardan bir tanesini görmüş olsalar ne hale gelirlerdi bilmem...”

Bir şey yakalamak üzere imiş de elinden kaçırmış gibi içini çekerek tekrar koltuğuna yaslandı:

“O kadar da anlaşılmayacak gibi değilsin ama...” dedi.

Birdenbire hiçbir sebep yokken Osman'ın o çekik, çakır gözlerini görür gibi oldum. Hamağı hiddetle sallayarak somurttum.

“Benim kendimi beğendiğimi mi sanıyorsunuz yoksa? Hiç de değil. Hele aynada kendimi çirkin bulduğum, el-bisemi beğenmediğim ve çoraplarımın çizgisi çarpıldığı zamanlar.”

“Bak bak hele!” diye güldü. “Demek küçük canavarımız şimdi de koket bir hanım olmaya özeniyor.”

“On dokuz yaşına bastığımı unutmamalı,” diye ciddi ciddi cevap verdim. “Tabii artık böyle kalmak istemiyorum. Bütün kızlar gibi beğenilmek, hoşla gitmek hakkım değil mi? Hayatım boyunca aşı boyalı evde kalacağımı, küçük, sefil, zavallı bir kız olarak ihtiyarlayacağımı mı sanıyorsunuz? Dünyada yapılacak neler var ve ben bunları pekâlâ biliyorum.”

Öndeki iki beyaz dişini meydana çıkaran, hem sevdiğim, hem korktuğum o müstehzi tebessümle dudakları aralandı, yavaşça küçük sakalını okşamaya koyuldu.

“Ben sana ne demiştim, hatırlıyor musun? Zamanı gelince küçücük bir kozadan güzel bir kelebek çıkacak dememiş miydim? Ama bunun için sabırlı olmak lazım kızcağızım. Hem sonra ben senin hep böyle kalmanı tercih ederdim doğrusu. Allah bu dünyada sevecek, bağlanacak, gülecek her şeyi elimizden alacak değil ya?”

“Ben gülecek bir şey miyim?”

“Sen bir masalsın Cenan!”

“Masal mı?”

Şimdi tatlı tatlı gülüyordu:

“Evet, bir masal, yani hakikatten, kötü, kaba hakikatten uzak bir şey. Dünyadaki bütün küçük kızların içinde bambaşka bir küçük kız. Bilir misin insan seni sever, sana kızar ve seni seyrederken güler. ‘Aman ne tuhaf, ne hoş, ne bambaşka şey!’ diye... Anladın mı, sen işte böyle gülünecek bir şeysin de.”

“Bunlar pek parlak iltifatlara benzemiyor, ‘insan sana bakarken aman ne güzel, ne kıvrak, ne akıllı kız!’ diye düşünür, demiş olsaydınız, daha çok hoşuma gidecekti. Hem

bütün bu sözlerin altında, sakalınızın gerisinde siz benimle alay ediyormuşsunuz gibi geliyor?”

“Saadetinin farkında olmayan çocuk! Hayır, seninle hiçbir zaman alay etmiyorum Cenân.”

Ciddi söylüyordu. Kalbim hopladı. Neşelendim. Bazen ne güzel konuşmasını biliyor!

Koltuğunda doğrularak “Birazdan, duvarın gerisinden Nilüfer Kalfa: ‘Nerede bu kız? Gece yarınlarına kadar komşu bahçelerinde, o sakallı çapkın papazın evinde sürtmek ne oluyormuş, onu bekliyorum, yoksa çoktan kapıyı kilitleyip uyumuştum,’ diye bağırmaya, gürültüye başlar. Bu gecelik bu kadar, haydi kalk bakalım,” dedi.

Gülmeye başladım. Onun sesini incelterek Nilüfer Kalfa’nın taklidini o kadar iyi yapmasına değil. Kalfa’nın sözlerine gülüyordum. Çünkü daha birkaç gün evvel onun Cicim’e “Aman allahım, kâh ‘resmimi yapıyor’ diye genç oğlanın odasında kâh ihtiyar bekâr çapkınların bahçesinde, siz de ana olup hiç göz kulak olmuyorsunuz. O kocaman adamın peşinden ‘komşum, komşum’ diye kırtarak koşmaklar... Hem siz o ihtiyarın okumuşluğuna, sakalına ne bakıyorsunuz, asıl gözlerine bakın, gözlerine... Fıldır fıldır dönüyor vallahi!” diye söylendiğini kulaklarımla duymuştum.

Hamaktan neşe ile atlayarak “Zaten siz bizim Kalfa’nın nazarında gözleri fıldır fıldır dönen çapkının birisiniz,” dedim. “Beni baştan çıkaracaksınız diye ödü patlıyor.”

Onun da bu gülünç şeye benimle beraber gülmesini beklemiştim, öyle olmadı. Hiddete yakın bir ciddiyetle yüzüme baktı. Sonra başı ile bizim evi işaret ederek “Haydi, yürü bakalım, gevezelik yetişir,” dedi.

Suçlu bir tavırla sustum. Neye kızdığını anlamamıştım. Cin peşimizde ağaçların altından yıkık bahçe duvarına doğru yürüdük. Orada ayrılmadan evvel bir an durduk.

Cin sıçramış, taşların üzerine çıkarak kocaman gölgesi hareketsiz bekliyordu. Gökyüzü yıldızlarla doluydu. Bir müddet konuşmadan, yan yana hareketsiz, sakın yaz ge-

cesini seyrettik. Sonra o yavaşça uzanıp kolumu tuttu. Yüzünde hâlâ o ciddi mana vardı... Kalfa'nın söylediklerini ona anlatmak manasızlıktı, ya şimdi "mademki Kalfa bunları söylüyor, artık gelme, seni istemiyorum" derse diye korktum. Eli kolumun üzerinde duruyordu. Konuşsun diye bekliyordum. Birdenbire "Haydi, gecen hayırlı olsun, atla bakalım," diye elini kolumdan çekiverdi ve sırtını dönerek evine doğru uzaklaştı.

Cin'le beraber duvarın çökmüş açık gediğinden süzülüp kendi bahçemize geçtik. Işıklı tek penceresiyle, birçok gözlerinden yalnız birini açıp ötekileri sıkı sıkı yumarak ağaçların arasında geceye karışmış uyuyan aşı boyalı evimize doğru yarış edercesine koştuk.

Meliha kumların üzerine, Osman'ın yanına boylu boyunca uzanmıştı. Genç adamın alnına dağılıp yapışmış kumral saçları, göğsündeki ince tüyler güneşin altında ıslak ıslak parlıyordu. Meliha onun, şakaklarına doğru birer çizgi halinde kısılmış gözleriyle kirpiklerinin arasından kendisini gözlediğini biliyordu. Osman'ın sözleri, bakışları, kıpırdayışları ile bu kadar çabuk değişip kendisine tutulacağını hiç tahmin etmemişti ve şimdi böyle olduğu için mesuttu.

Orada, kumların üzerinde mavi mayosu, dağılmış altın saçlarıyla kendinden emin, pervasız yatıyordu. Plajın kalabalığı etraflarında açılıp dağılıyor, denizden kahkahalar, neşeli bağrıışmalar geliyordu.

Genç kadın düzgün, dokunulmaz güzelliğiyle oradaki bütün erkeklerin gözlerini üzerine çektiğini, hepsinde arzu uyandırdığını biliyordu, işte bunun için Osman'ın yüzü biraz gergindi. Kendisini kışkandığı muhakkaktı. Genç kadın

bu bakışlardan iğrenme ve büyük bir üstünlük duygusundan başka bir şey duymuyordu. Sevmek, istenmek Raif'in ölümünden beri kaybettiği emniyeti, rahatlığı bulmak demekti. Bir an her şeyin bittiğini, aynaların yalan söylediğini sanacak kadar ümitsizlenmiş, Raif'ten, hayattan, her şeyden nefret etmişti. Onun kendisinden kaçmak için öldüğünü düşündükçe eskisi kadar değilse de gene fenalaşıyor, vücudu kaskatı kesiliyordu. Hatta zaman zaman ölmüş olmasına şükredeceği geliyordu. Kendisine korkunç bir oyun oynamış, gururunu yıkmak istemişti. Artık ölmüştü. Konuşamaz, anlatamazdı. Şükür olsun ki herkes hakikati bilmiyor, bilenlerse hayret etmekten başka bir şey yapamıyorlardı.

Güneş fazla yakmaya başlamıştı. Kumlarsa vücudunu acıtıyordu. Sıkıntı ile kıpırdadı. Kollarını havaya doğru kaldırıp baktı. Derisi esmerleşiyordu. Küçük sarı çiller görünmeye başlamıştı. Bütün bunlara Osman'ın hatırı için razı oluyordu. Yoksa ellerini, yüzünü yakmaktan, yanaklarına, burnuna çillerin basmasından eskiden beri korkardı. Bu yüzden Raif'le beraber hiç denize gitmemişti. Fakat şimdi bazı fedakârlıklar yapması, baş eğmesini bilen yumuşak bir kadın olması ve Osman'ın yanından ayrılmasa lazım geldiğini biliyordu.

Osman arzu ve ateşle büsbütün kalınlaşan acayip bir sesle "Sen ne kadar iyi yandın Meliha!" dedi.

Önlerinden geçen iki genç çocuk birbirlerini dürterek bacaklarına, göğsüne baktılar.

Meliha cevap vermeyerek yavaşça gözlerini örtüp gülümsedi.

Osman bir gün: "Herkes ekmek peynirle beslenir, seni de bu hayran bakışlar, bu ateşli gözler besliyor galiba, onların ışığı altında böyle rahat, inanılmayacak kadar güzel oluyorsun!" diyerek doğru söylemişti. İstenilmediği zaman kederinden ölebileceğini Raif bir başkasını sevdiği gün anlamıştı.

Birdenbire tebessümü kaybolarak yüzü dışarıya ışık sızmayan o kapalı, uzak, soğuk manasını alıverdi. Bu haliyle güzelliği korkutucu, dokunulmaz bir mana alıyordu. Osman bunu fark etmiş gibi başını başka tarafa, denize doğru çevirdi.

Meliha tekrar Raif'i düşünmeye koyuldu. Ona "Seni istemiyorum,-" diyen ilk adamdı. Hem de bunu ne kadar içten söylemişti. "Kocam, bizim Raif!" diye kendi kendine birkaç kere tekrar etti, içindeki o fena katılık yumuşamaya başlıyordu. Hatırladığı zaman eskisi gibi kin ve nefretle ürpermiyordu. Hatta şimdi acıyordu da. Onu heyecan, endişe dolu yarı deli Raif değil de, beraber okudukları, oynadıkları eski çocukluk günlerindeki, her fedakârlığa, bütün arzularını yerine getirmeye hazır iyi, uysal halinde hatırlıyor, günlerden beri belki ilk defa onun için hüzünlaniyordu.

"Bana bunu nasıl yapar, bir başkası için kendisini nasıl öldürür?" diye hayret, hiddet ve nefret dolu kendi kendine sorduğu o ilk günler o uykusuz korkunç, uzun geceler şimdi uzaktı ve unutmaya başlıyordu. Bir an güzellik, sükûn dolu dünyasını karıştırmak, bozmak istemişlerdi. Senelerdir doğru bildiği şeylerin aksini göstermeye kalkmışlardı. Şimdi her şey yoluna giriyordu. Hiç olmazsa apartman, eliyle aldığı, düzelttiği bütün eşyalar yerli yerindeydi. Osman vardı. Evet, biraz fazla kendisini beğenmiş, dik başlı olmakla beraber onu hâkimiyeti altına alacağına emindi.

Raif de gençliğinde, evlendikleri zaman birbirini tutmaz istikbal projeleri, acayip hülyaları, coşkunluklarıyla kendisini az korkutmamıştı.

Sonra nasıl değişmişti? Ama bu sefer daha dikkatli olacaktı. Eğer Osman isterse ondan bir dakika bile ayrılmamak üzere beraber yola çıkmaya hazırdı. Bu sefer tam bir emniyet ve sükûnet arıyordu. Bunun için her fedakârlığı yapacaktı. "Bir evi tutan temel, çocuktur" diyorlardı. Onu büsbütün eve bağlamak, kapısı, perdesi, masası gibi bü-

tünden ayrılmaz bir parça haline koymak için lazımsa bir tane değil, birkaç tane doğuracaktı. Çocukları hayatın huzurunu, güzelliğini bozan küçük azılı hayvanlar gibi gördüğü, sevmediği, ürktüğü halde.

Gözlerini açarak “Kendisi için ne fedakârlıklara razı olduğumu bilse!” diye düşündü. Tekrar o biraz evvelki rahat, memnun tebessümüyle güldü. Bunları konuşmak için daha çok erkendi, işleri kendi gidişine bırakmaya karar vermişti.

Sonbahara, hatta kışa kadar vakit vardı. O zamana kadar Osman’ın sevgisini açıklayacağına, izdivaç teklif edeceğine emindi. Şimdiden apartmanın duvarlarındaki kâğıtları ve bazı koltukların yüzlerini değiştirmeyi düşünmeye başlıyordu. Osman’ın kitapları için çalışma odasına yeni raflar yaptırmak lazımdı. Artık misafir kabul edemeyeceğini hissettirmek için de küçük odadaki takımı, fazla yatakları satacaktı. Teyzesinden, Cenân’dan ancak bu suretle büsbütün kurtulabilirdi. Hele Cenân’dan! “Onu Osman’ın da fazla sevmemesi ne saadet!” diye düşündü. Kızın ateş bakışlı gözlerinden, sinirli, alaycı gülüşlerinden kurtulduğu anda daha rahat nefes alacağına, daha iyi uyuyacağına emindi.

Günlerden beri ilk defa mühim kararlarını vermiş, işlerini yoluna koymuş birinin rahatlığı ile gerinerek kollarını ağır ağır iki yanına açtı. İstemedi parmaklarıyla Osman’ın, güneşin altında ateş gibi yanan omzuna dokunarak ürperdi. Tekrar bir erkekle beraber olmak, onun kuvvetini, sıcaklığını, kendisine ait bir şey gibi hissetmek... “Büsbütün beraber olduğumuz zaman...” diye düşündü. Bunu en tabii bir hadise gibi heyecansız, ürperti-siz kabulleniyordu. Genç, kuvvetli, güzel bir adamdı. Her akşam kapısını açacak, güler yüzlü, sevgi dolu bir koca. Tekrar güzel elbiseler diktireceğini, güneşli aydınlık odalarda rahatça dolaşp, “Aman ne güzel kadın, ne temiz, ne toplu evi var, kocası da pek hoş adam!” diyen misafirlerle tatlı tatlı konuşacağını, tekrar o beğenilen, sevilen, Meliha Hanım olacağını düşünmek, ne büyük saadetti!

Şimdilik huzurunu bozan, içindeki aydınlığı zaman zaman karartan sebepler yok değildi. Bunlardan biri Celile teyzesiydi. Kadından son bir telgraf gelmişti. Yola çıktığını bildiriyordu. Bir iki güne kadar aralarında olacaktı. Teyzesinin tekrar eski hikâyeleri açmasından, Raif'in ölümü etrafında gürültü çıkarmasından, kendisinin bu hadisede küçük, utandırıcı bir rol oynadığını anlamasından ürküyordu. Kadının bütün aileye duyduğu kını üzerine boşaltmak, intikam almak için fırsat kollayacağına emindi. "Başka zaman olsa korkardım. Evet, fakat şimdi..." diye kendi kendisini teselli etmeye çalıştı. Şimdi Osman vardı. Tehlikede olduğu an yardımına koşacağını biliyor, onun sevgisine dayanarak omuz silkiyordu. Her şeye tekrar başlamak, o eski sevilen, beğenilen genç kadın olmak için bütün mâniaları aşmak istiyordu.

Orada, Osman'ın yanında, kumların üzerinde bu ona birdenbire çok kolay göründü. Mavi gözleri pırıldayarak saçlarını düzeltip doğruldu. Üzerindeki kumları silkti ve ayağa kalkarak "Çok sıcak!" diye mırıldandı.

Sonra herkesin görmesini ister gibi bir an kıpırdamadan hareketsiz kaldı. Uzun kumral kirpiklerin arasında ışıktan kamaşmış gibi saklanan büyük mavi gözleri kendisine bakanlara müstehzi bir tebessümle. "Bakın ne kadar güzelim, siz de bunu görüyorsunuz değil mi?" diye sorar gibiydi.

Osman da hemen kalkmış, yanına sokulmuştu. Meliha onun "Aman ne sıkıntı. Cenana daima peşimizde mi olacak?" diye mırıldandığını duydu. "Bu akşam seninle beraber, yalnız çıkamaz mıydık?"

Her zaman alaycı, lakayt olan sesi yumuşak ve tatlıydı. Meliha ürperdi. Senelerden sonra tekrar istenmenin zevkini tadıyordu, tekrar genç, güzel olduğunu hissediyordu. Her şeyden, hatta Osman'ın mevcudiyetinden daha mühim olan buydu.

Ona hemen kapılmamak, mukavemet etmek lazım olduğunu biliyordu. Denize doğru yürüyerek "Çıkamam

biliyorsun,” dedi. “Benim, ‘Sen genç bir bekârsın ve ben dulum. Görenler münasebetsiz şeyler düşünürler, dedikodu yaparlar’ gibi sana acayip görünen bir takım namus prensiplerim vardır. Hem başka kadın mı yok, beni rahat bırak...”

“Benim için senden başka kimse yok biliyorsun Meliha?”

Bunları söylesin söylesin! Bir zamandan beri onun bu pervasız aşk sözlerini serin bir şurup gibi içmeye alışmıştı. Raif’in yanlarında olmasını, en iyi arkadaşının, Osman gibi bütün kadınların beğenip hoşlandığı bir adamın söylediklerini duymasını ne kadar isterdi.

“Gittikçe daha acayip tavırlar alıyorsun,” diye sakın, heyecansız bir sesle mırıldandı. “Duyanlar, görenler de aramızda gizli bir şeyler olduğunu sanacaklar.”

Genç adam gülüyordu:

“Oh keşke öyle bir şeyler olsa Meliha! Eğer sen istesen, sen biraz daha munis, daha yumuşak olmasını bilsen, senin için daha neler yapabileceğimi, ne kadar iyi bir adam olduğumu o zaman anlayacaksın.”

Genç kadın, “Şu korkunç mahlûkla gidip konuştuğundan beri bana hep yaptığın fedakârlığı hatırlatmak ister gibisin,” diye söylendi.

Osman, “Hele bak!” gibilerden yalancı bir hayretle ve çekik çakır gözlerinde kaynaşan istihza ışıklarıyla “Herhalde işine yaradığımı da inkâr edemezsin” dedi. “Canavar gibi bir şey, yarı deli bir kadın seni öldürebilir, yüzünü gözünü parçalardı güzelim. Yanında tabanca taşıdığını ve bir zamanlar seni yalnız yakalayıp köşeye sıkıştırmak için yolunu gözlediğini biliyor musun? Ama beni görünce...”

Genç kadın sıkıntılı bir gülüşle “Peki peki, devam etme,” diye onu susturdu. “Bu bahsin beni ne kadar sinirlendirdiğini bilirsin. Seni görünce, her şey yoluna girdi çünkü sen fevkalâde bir adamsın ve benim hayatımı kurtardın, bu değil mi?”

Ve birdenbire gülmekten vazgeçerek “Cenan’ın bakışlarını görüyor musun?” diye sordu.

Cenan küçük plaj kahvesinin önünde Ahmet’le beraberdi. Uzun siyah saçları omuzlarına dağılmış, iekli basma mayosu vücuduna yapışmış, ayakta duruyor, Ahmet’in sözlerini sıkıntılı bir tavırla dinleyerek çıplak ayaklarıyla kumları karıştırıp sinirli sinirli kıpırdıyor, onların tarafına doğru meraklı bakışlar fırlatıyordu.

Osman “Hiçbir Şey umurumda değil,” diye mırıldandı. “Hele Şu küçük kız! Bütün plaj farkına varsa gene vız gelir. Benim için yalnız sen varsın güzelim.”

Meliha ciddileşmişti. Mavi gözleri düşünce ile kararmış, dudakları kısılmış sulara bakıyordu.

Osman “Ah sözlerimi düşünerek ciddileŐip üzüntülü haller aldığını bilsem!” dedi. “Böyle olmadığını hemen fark edecek kadar zeki olmak da ne kötü Şey!”

Genç kadın zoraki bir gülümseyişle ona baktı.

“Durmadan Raif’in bahsi geçen, Raif için ağlanan Şu aşı boyalı evden, Cenan’dan, dudakları suallerle dolu, yarı deli kızıdan beni kurtar!” diye bağırmak geldi içinden. Osman’ın gözleri, arzu ve ihtirasla koyulaşmış, diŐisine saldırmaya hazır cins bir hayvanınki gibi parlıyordu. Şimdilik ondan yardım istemek faydasızdı.

Genç adam, boynunda, omuzlarında göğüslerinde do-laŐtırdığı bakışlarını yüzüne doğru kaldırdığı zaman “senden ne istediğimi saklamıyorum ki” diyen pervasız tebesm ile güldü. Sonra başı ile suları işaret ederek “Haydi, bir girip çıkalım, bari gözlerim seni böyle görmesin,” dedi.

Meliha içini çekti. Sulara doğru beraberce yürüdüler.

Ahmet “Bu gece gelemes misin?” diye sordu. “Sana söyleyeceklerim var. Hem ciddi Şeyler. Bana böyle uzak durmanı ekemiyorum. Elinden gelse artık yolda görmeden geçeceksin! Hatta bunu bir kere Zehra’ya yapmışsın. Zavallı kız ne kadar zlmŐ. Değiştin, hem de nasıl! Biliyor musun,

seni her görüşümde 'Allah belanı versin, senden nefret ediyorum' deyip geçmek istiyorum ama elimde değil. Seni çok seviyorum, böyle taş gibi durma, yoksa hâlâ çocukluğumuzdaki oyunlara devam ettiğimizi mi sanıyorsun?"

Kız hep öyle başı önünde, yüzü sıkıntılı, karanlık, ayağı ile kumları karıştırıyor ve susuyordu. Meliha ile Osman denize girip açıldıklarından beri artık o tarafa bakmaz olmuştu. Nihayet hep öyle somurtkan.

"Seni üzmem istemiyorum ama ben artık poz vermekten, bu resimden bıktım," dedi.

"Gece de poz verecek değilsin ya... Hem sana söyleyeceğim mühim şeyler var diyorum. Oturur konuşuruz. Sonra biraz dolaşırız. Eskiden yaptığımız gibi."

"Mısır'dan teyzem geliyor, evde işim var, anlamıyorsun!"

"Ama Sedad Kemal Bey'e gelince..."

"Geceleri onun evine gittiğini biliyorum," diye devam etti. "Osman ve Meliha ile denize gelmeye de vaktin oluyor. Ben çağırdığım zamansa hemen bir bahane buluyorsun. Bütün bunlar seni sevdiğim için değil mi?"

Denizden çıkan genç erkeklerle kızlar etrafa sular saçarak gülüşe konuşa yanlarından geçti. Bir müddet karşılıklı susarak hareketsiz kaldılar.

Ahmet kızın altları hafif çürük, karanlık kocaman gözlerine gözlerini dikmişti. "Saçlarını avuçlasam, kollarıma alsam, sarssam, hırpalasam" diye düşünüyordu. Belki o zaman? Daha büsbütün kadınlaşmamış o incecik omuzlara, kuğu kuşlarını hatırlatan narin, güzel boynuna ve parlak pürüzsüz esmer tenine bütün bu ahenge, zarafete bakarken titremeye başlıyor, çarpıntıya yakalanıyordu. Ne anlayışsız, ne kalpsiz kız!

Tekrar ısrarla "Bu gece muhakkak geleceksin," dedi. "Bekleyeceğim."

Kız "Evet" demek ister gibi başını salladı. Ama dudakları öfke ile dolmuştu. Yüzünde nefrete yakın, isyankâr bir

mana vardı. Ahmet'i şaşırtan ânî bir hareketle "Ben artık eve dönüyorum," diye kumların üzerinde ayakları değmeden, uçuyormuş gibi öyle çalâk, hafif koşup kaçtı.

Sedad Kemal ağaçlıklı yolda yürüyüp eve yaklaştığı zaman, Hayriye Hanım'ı büyük dut ağacının altında, her zamanki yerinde oturmuş buldu. Kadının önündeki demir bahçe masanın üzerinde dikiş kutusu, kucağında beyaz çarşaflar vardı. Cin ayaklarının ucunda yatıyordu. Yavruları şuraya buraya kıvrılıp uyumuşlardı.

Sedad Kemal "Köpek burada olduğuna göre kız da uzakta olmamalı," diye düşündü.

Maarif vekâletine satmak istediği bir kitap meselesini görüşmek üzere birkaç gün için Ankara'ya kadar gidip gelmeye mecbur olmuştu. Kendisini toprak yoldan, kızdan, komşulardan aylardan beri ayrı kalmış gibi heyecanlı hissediyordu.

Hayriye Hanım onu görünce "Hoş geldiniz," diye yerinde kımıldadı. Gözlüklerini alnına itti. Eliyle yer gösterdi.

"Siz gidip geldiniz, bizim misafir hâlâ gelmedi," diye güldü. "Biraz gecikti. Ama dün yeni bir telgraf aldık. Yarın değil, öbür gün burada."

Yazar etrafına, aşı boyalı eve, ağaçlara, Cin'in yavrularına bakıyordu. Hayriye Hanım'ın işaret ettiği iskemleye oturmamıştı.

"Nerede bizim küçük?" diye sordu.

Hayriye Hanım'ın yorgun yüzü değişerek gözleri parladı. Cenan'ın bahsi geçince kadın hemen canlanıyor, yaşamaya başlıyordu. Sedad Kemal "Analık müthiş bir şey!" diye düşündü. Evlat sahibi olmak, dünyadan bütün bağları koparmak, yarattığı puta tapmak gibi olmalıydı. Evlenmediğine, çocuğu olmadığına, tuzağa düşmekten kurtulmuş biri gibi âdeta sevindi.

Hayriye Hanım "Şimdi denizden geldi, arka bahçede sanırım," diye cevap verdi.

Sedad Kemal “Siz rahatsız olmayın, ben onu bulurum,” diyerek ve kadının kalkmasına mani olarak yürüdü.

Yazar arka bahçeye giden yayvan birkaç basamağı ağır ağır çıktı. Burada otlar, sebzeler, çiçekler hepsi birbirine karışmıştı. Bakımsızlıktan bahçe orman haline geliyordu. Etrafına bakındı.

Sedad Kemal “Peki ama, bu kız nerede?” diye yüksek sesle söylendi.

Sabırsızlanmaya başlıyordu. Kedi arar gibi, alayla, “Pişt, pişt, neredesin kız?” diye seslendi ve birdenbire onu gördü.

Cenan otların arasına öylece uzanıvermişti. Üzerinde ince esmer kollarını, güneşten yanmış boynunu, göğsünü yarı açık bırakan kırmızı buruşuk basmadan bir plaj elbisesi vardı. Saçları yarı ıslak, karmakarışık. Bacaklarını kıvrırmıştı, beyaz sandallarından birinde kocaman bir pençe görünüyordu.

Sedad Kemal bir müddet olduğu yerde kıpırdamadan kaldı. Kalbi çarpıyordu. Kızı öyle ağaçların altında, otların üzerinde gördüğü anda duyduğu heyecan şaşırtıcıydı. “Onu görünce çarpılmaya ne zamandan beri başladım?” diye düşündü. Belki de bu küçük, acayip mahlûku ağacın üzerinde incirlerini çalarken yakaladığı ilk günden beri! Onun yalnızca eğlenceli, hoş, şirin bir küçük kız olduğuna kendisini inandırarak Meliha’ya kur yapmaya, cinsi arzular, hayallerle genç kadının peşinden sürüklenmeye çalıştığı zamandan beri...

İçini karıştıran düşüncelerden kurtulmak ister gibi öfkeli öfkeli “Ağaç arkalarında saklanıp topraklarda uyumak, bu da yeni bir oyun mu?” diye homurdandı.

Geri dönmek, hemen oradan kaçmak istiyordu. Ama otların üzerindeki ince esmer bacaklar kıpırdamıştı. Sonra yaprakların arasından çıkar gibi fısıltıyı andıran bir ses duyuldu:

“Komşu bu ne hiddet!”

Ve kız parlak bir kahkaha ile kalktı, toparlandı, ellerini dizlerinin etrafında kavuşturarak oturuverdi.

Gölüyordu ama yazar hemen o güzel siyah gözlerdeki garip donukluğu fark etti.

Ağlamışa benziyordu. Sesi boğuk, yalancı bir neşe içinde titrekti.

“Nihayet dönebildiniz!” dedi. “Herkes bir tarafa gidip geliyor ama biz hep burada, olduğumuz yerdeyiz. Sizi iyice göreceğim gelmişti biliyor musunuz?”

Sedad Kemal “genç olsam muhakkak tutulurdum!” diye düşündü. Onun pembe, taze ekmek kabuğu gibi güneşle yanıp esmerleşmiş yüzüne, güzel siyah gözlerine, kırmızı dudaklarına, kaşların yukarı şakaklara doğru kalın kaim uzayarak parlayan ipek yayılışına dalıp kalkmıştı. Kız sırtından çıkardığı küçük basma ceketini yanına, yere sererek ciddi ciddi “Haydi gelin, oturun, şuraya, yanıma, güzel elbiseniz kirlenmesin,” dedi.

Bolerosunu çıkarınca, omuzlarını kalın askılarla tutan kırmızı plaj elbisesiyle yarı çıplak kalmıştı, ince, esmer çocuk kolları, kadınlaşmaya başlamış yuvarlak geniş omuzlar, kıvrır kıvrır parlak siyah saçlar... Sedad Kemal onun kollarındaki küçücük parlak aşı yerini görerek heyecanlandı. İhtiyatla oraya, kızın yanına çöküp otururken “Gene ne şeytanlıklar kuruyordun, yoksa rüya mı görüyordun? Ben yokken neler olupbitti anlat bakalım,” dedi.

Cenan'ın defterinden:

“Ben yokken neler olupbitti? Anlat bakalım.”

Dediği zaman anlatacak ne çok şey vardı! Ama bir kelime bulup söyleyemedim.

Zavallı komşum beni otların üzerinde öyle toprağa kapanmış bulduğu, kalkıp yüzüne kahkahalarla güldüğüm zaman hiçbir şeyin farkına varmadı. Biraz evvel ağladığımı ve ne kadar bedbaht olduğumu nereden bilecek?

Bana birkaç günlük seyahati onu çok değiştirmiş gibi geldi. Karşımda sessiz oturuyordu.

Bir an ona anlatmalı mıyım, içimden geçenleri, bu karışıklığı ona söylemeli miyim? diye düşündüm.

Meliha ve Osman denizde belki hâlâ yan yana yüzüyor, gizli gizli bakışıp gülüşüyorlardı. Meliha, Osman! Onların ikisinden de bu son günlerde olduğu kadar nefret etmemiştim.

Yavaş yavaş etrafımda herkese düşman olmaya başlıyordum. Bunların başında Ahmet geliyordu. Beni yorma-

ya başlamıştı. Günde yirmi defa beni sevdiğini söylemesinden, o genç, inatçı, kavgacı halinden usanmıştım. Bunu anlamak istemiyordu.

Otların üzerinde onlar için, onların yüzünden ağlamıştım. Meliha'nın, Osman'ın ve Ahmet'in yüzünden...

Şimdi ise komşumun yanında oturmuş, içimden "Gideceğim, bu gece de gideceğim ve beni tekrar öpecek onun bütün istediği bu, ondan nefret ediyorum," diye düşünüyordum. O kocaman, ıslak, dudaklar... Mademki bir kere olmuştu, mademki bu kadar ısrar ediyordu, elinden kurtulamayacağımı biliyordum.

Ben bunları düşünüyordum. Komşum ise her şeyden habersiz yanımda sakın sakın oturuyordu. Oraya yalnız yüzüme bakmaya, beni seyretmeye gelmiş bir hali vardı. Eskisi gibi gülmüyordu. Küçük kumral sakalının gerisine saklanmış kendi kendine bir şeyler kurarak beni gözler gibiydi. Bir derdi, kuruntusu olmalıydı, ilk tanıştığımızda bana anlattığı "büyük aşkı" unutmamıştım. Yaptığı seyahatin, belki de sevmiş olduğu kadınla alakası vardı. Ona büsbütün yaklaşmak yahut uzaklaşmak için gitmiş olabilirdi. Kitap hikâyesi bir bahaneydi. O gittiğinden beri sevdiği kadının, "büyük aşkı"nın orada, Ankara'da olmasından şüphelenmiştim. Ona da öbürleri gibi kıızıyordum. Benden uzakta, bir başkasına ait düşüncelerle doluydu.

Hiddetle ona hiçbir şey anlatmamaya karar verdim. Hatta "Kızıl Saçlı"yı gördüğümü, bu sefer konuştuğumu bile söylemeyecektim.

Birdenbire omzuma dokunarak "Bu akşam gelir misin?" diye sordu."

Sonra parmakları, bir müddet omzumda kaldı. Soğuktular. Ürperdim.

Ne ona ne öbürüne gitmek istiyordum, içim zehir gibiydi. Meliha mavi mayosu, dağılmış parlak saçlarıyla Osman'la beraber yan yana gözümün önünden gitmiyordu. "Sanki bu da neden Ankara'dan geldi?" diye sebepsiz

yere hiddetlendim. Tekrar toprağa, otlara kapanmak, ağlamak istiyordum.

Uzaktan Cicim'in "Cenan, Cenani!" diye bağırdığını duyduk. Sonra gürültüler oldu, ayak sesleri yaklaştı. Onları, Meliha'yı, Osman'ı ön bahçeye inen merdivenlerin başında gördük. Cicim'in solgun ihtiyar yüzünün, kısacık boyunun yanında yanakları, alınları güneşten tunçlaşmış, gözleri memnun, neşeli ve pırl pırlıldılar.

Osman "Haydi gelin, çay içeceğiz," diye bağırdı.

Meliha komşumu eliyle "Hoş geldiniz!" diye selamladı.

Komşumla beraber neşesiz neşesiz olduğumuz yerden kalktık.

Sofadaki saat ikiyi vurdu. Evde herkes uykuda. Başucumdaki küçük ışık, saatlerdir yanıyor. Örtüleri karışıp buruşmuş, karyolamın üzerinde arka üstü uzanmış gözlerim tavanda düşünüyorum.

Balkon kapıları ardına kadar açık. Rüzgârsız, sıcak bir yaz gecesi. Çamların kıpırtısız dalları karanlığın içinden balkonuma uzanıyor. Gökyüzü yıldızlarla dolu. Cin, kırmızı minderinde çenesini tahtalara dayayıp yan yan yüzüme bakıyor. Sıcaktan ikimiz de uyuyamıyoruz.

Ahmet, bu gece beni tekrar öptü ve izdivaç teklif etti. Kabul edersem beraber Paris'e gidermişiz. Bana, düğün hediyesi olarak dünyanın en güzel şehrini veriyormuş. Orada biraz sıkıntı çeker ama çok mesut olurmuşuz. Paris, ben, o ve aşkımız! Daha buna benzer bir sürü şiir dolu sözler. Onu heyecansız dinledim, çünkü onunla hiçbir yere gitmek istemiyorum. Bunu anlamayarak aptal aptal "Neden?" diye bir soruşu var, büsbütün sinirime dokunuyor. Beni öpmek için üzerime doğru eğildiği zaman evvela hiç kıpırdamadım. Ama sonra bir kere daha, bir kere daha öpmek isteyince onu göğsünden itip deli gibi bağırmaya başladım. Öfkeden omuzlarını tırmaladım.

Ahmet beni iterek uzaklaştı, “Lanet olsun!” diye bağırdı.

Odanın ortasında yüzü bembeyaz, bir şeyler kırmak, belki de beni dövmek ister gibi yumrukları sıkılmış, gözleri ateşler saçarak hareketsiz kaldı.

Birdenbire ona acıdım. Pişman oldum.

“Ama Ahmet!” diye başladım.

Bir şeyler söylemek, gönlünü almak istiyordum. Sonra orada bir dakika daha kalırsam fena olacağımı anladım.

Boya kokuları, dağılmış, tozlu eşyalar, Ahmet’in öfke dolu sararmış, terli yüzü bütün bunlar beni boğar gibi oldu. Açık pencereye doğru koştum. Bir sıçrayışta kendimi bahçede buldum. Ay ışığı altında ağaçların arasında eve doğru koşmaya başladım.

İşte komşuma anlatılacak bir garip hikâye daha! Fakat bundan sonra o yabancı, durgun, karanlık yüze içimden geçenleri nasıl söyleyeceğim. Cicim “Seyahat yorgunu zavallı adam!” diyor. Tekrar değişeceğini, eski haline döneceğini bilsem... İçimde garip bir his var: Sanki aramızda fena bir şey geçmiş, artık onunla dost olamayacakmışız gibi...

Bugünlerde kafam karmakarışık. Birbirinin içine giren, birbirinde eriyip kaynayan acayip düşünceler, öfkeler, fenalıklarla dolu. En çok Osman’ı düşünüyorum. Onu düşünmek içimi fenalaştırıyor.

Moda’ya, pansiyonuna yerleşeli artık her gün bize geliyor. Plaja beraber gidiyor, akşam gezintilerini beraber yapıyoruz. Beraber? Yani onlar Osman ve Meliha beraber dolaşıyor, beni de yanlarına alıyorlar. Osman, Meliha ile beraber ve yalnız olmak, Meliha Osman’la olmak istiyor belki. Yanlarına çoban köpeği gibi beni alıyorlar.

Meliha hiç sevmediği halde kumlarda Osman’la beraber güneşte yanıyor, beraber denize giriyor, akşamları bira aldırıp beraber içiyor. Osman’ın ona “Ne güzel kadın, ne fevkalâde mahlûk!” diyen bakışlarla baktığını fark etmek için kör olmak lazım.

Ahmet bana açıkça, “Dünyada senden güzel kadın yoktur,” diyor.

Mayonun içinden kurtulup kaçmak ister gibi gergin, ince vücudumla sulardan, kumlardan, gökten, topraktan gelen tatlı bir mahlûk oluyormuşum. Peki, Osman bütün bunları neden görmüyor?

Meliha şimdi yatağında bilmediğim rüyalara gülümseyerek tatlı, mesut uyuyordur ve Osman belki uyumamıştır, onu düşünüyordur. Osman çıplakken olduğundan daha uzun, daha ince görünüyor. Göğsünde saçlarının renginde küçücük, pırl pırl tüyler var. Kızların, kadınların ona bakıp gülümsediklerini görüyorum. O, bir sürü küçücük hayvancığın yanından geçer gibi onların yanından sallana sallana tasasız, görmeden geçiyor. Yolunun üzerindeyse “Haydi, küçük yarışa var mısın?” diye sesleniyor. Meliha’nın uzaktan memnun, kendinden emin eğlenceli bir bakışla bizi seyrettiğini fark ediyorum. Bütün neşem kaçıyor. Sırtımı dönerek:

“Ben denize sonra gireceğim, şimdi güneşleniyorum,” diye homurdanıyorum.

İkisi, Meliha ve Osman kahvede oturuyorlar. Ağır ağır soğuk gazozlarını içtiklerini, denize doğru bakarak pek az konuştuklarını uzaktan seyrediyorum.

Hepimiz Raifi unuttuk. Hele Meliha! Teyzemin kızı parlak bir taş parçası gibi. Bütün hadiseler üzerinden dalgalar halinde gelip geçiyor. O daima olduğu yerde kıpırtısız, pırl pırl... Osman, Raif’ten hiç bahsetmiyor, bir başkası sözünü açacak olursa sinirlendiğini fark ediyorum. Hemen yüzü vahşi kuş halini alıveriyor. Ya ben? Bazen kendimden utanıyorum. Raifi hiç sevmemiş olacağım, inanılır şey değil!

Bütün bunları düşünürken gözkapaklarım ağırlaştı. Uyku sımsıcak vücudumu sardı, sonra tuhaf bir şey oldu: Yarı uyanık, yarı uykuda “Kızıl Saçlı”yı gördüm. “Korkmuyorum senden artık korkmuyorum!” diye, bağırarak istedim. Sesim çıkmadı. Beraber bilmediğim bir sahildey-

dik. O saçlarının arasından süzölen dumanlar, parlayan alevlerle tutuşa tutuşa ufka doğru uzaklaşmaya başladı. Derinden derine sesi geliyordu:

“Niçin gelmiyorsun, niçin gelmiyorsun?” diye bağınıyordu. Sesi kulağımda, gözlerim kızıl alevlerle kamaşmış sıçrayarak doğruldu.

Kısa bir an dalıp gitmişim. Cin minderinde uyuyor. Başucumdaki ışığı söndürmeyi unutmuşum. Pencere açık. Hafif bir meltem töllei havalandırıyor.

İçimde tuhaf bir sıkıntı var. Yatakta sinirli sinirli oradan oraya dönüyorum. Mademki söz verdim, gidip onu göreceğim. Hem de bu sefer kimseye söylemeden, haber vermeden, gizlice...

Benim de kendime göre sırlarım oluyor. Hiç kimse bunların farkında değil. “Küçük Cenana, şu huysuz, sıkıntılı, hırçın kız,” deyip geçiyorlar.

“Kızıl Saçlı”yı rüyamda olduğu gibi bir akşamüzeri sahilde, kayalıkta gördüm.

Komşumun Ankara’da olduğu günlerden birindeydi. Cin’le beraber dolaşmaya çıkmıştım.

Akşam oluyordu.

Tıpkı rüyamda olduğu gibi gökyüzü, deniz sıcaktan solmuş gibiydi. Kurşuniden maviye giden renklerle ufka doğru birbirlerinde kaybolup eriyorlardı. Fener burnunda, ağaçların yeşili, ufkun üzerinde makasla kesilmiş gibi kâğıttan muntazam ince oymalar halinde beliriyordu. Belvü’nün önünden geçip plajı geride bırakarak kenardan burundaki kayalıklara doğru yürüdüm.

Cin tramvay seslerinden, kalabalıktan kurtulmuş olmamıza sevinir gibi sıçramaya, eteklerime sarılıp, bacaklarıma sürünmeye başladı. Kayalardan kayalara atlayarak beraberce sahile indik. Cin taştan taşla sıçramaya ve zaman zaman sulara eğilip yosunların arasından bir şeyler çıkararak eğlenmeye başladı. Ben de onu seyre koyuldum.

Sularda, yeşil yosunların, ince küçük taşların arasında akşamın pembe soluk ışıkları oynayıyordu. Bu ışıkların arasında küçük balık sürüleri bir peri ailesi gibi pırıltılarla suları aşarak kayıp akıyorlardı. Oraya eğilmiştim. Parmaklarımı küçük fiskelerle sulara vuruyor, minicik kalabalık sürüyü dağıtıp şaşırtarak yollarını değiştiriyordum. Ellerimi ıslatan sular, bütün vücuduma yayılan tatlı bir ürperti veriyordu. Cin ne zaman havlamaya, ne zaman kayalardan kayalara sıçrayarak etrafımda dönmeye başladı bilmiyorum. Hayvana bakmak için başımı kaldırdığım zaman birdenbire karşımda onu gördüm. Biraz ötede, kayalardan birinin üzerinde duruyordu. Bütün karşılaşmalarımızda olduğu gibi üzerinde küçük siyah elbisesi vardı. Kızıl saçları dağılmış, ceketinin yakası yüzünün yaralı tarafını saklamak ister gibi kalkmıştı. Yan durduğu için eğri bir bakışla üzerime dikilmiş olan pırl pırl yeşil güzel bir göz görüyordum. Galiba o korkunç yarayı görmediğim için her zamanki gibi irkilmedim. Bakalım benden ne istiyor? diye düşündüm. Kalbim heyecanla çarpmaya başladı.

Cin homurdanıyor, yabancıнын etekleri etrafında üzerine atılmak ister gibi tehditkâr dolaşıyordu.

Ağır bir hareketle doğrulup kalkarak eteklerimi silkeleyip “Korkmayın,” dedim. “Gürültücüdür, bağırır, homurdanır ama fenalık yapmaz.”

“Korkmuyorum,” dedi.

Bir an karşılıklı, sessiz durduk. O tekrar konuştu:

“Siz benden korkuyorsunuz!” dedi.

Bunu söylerken yakasını indirdi. Saçlarını geriye doğru iterek yüzünü apaçık bana doğru çevirdi.

Ne korkunç bir manzara! Onu bir kere daha hem bu sefer yakından bütün çirkinliğiyle gördüm, irkildim, tüyletim ürperdi. Yüzün bir tarafı buruşuk, kırmızı bir et parçası halindeydi. Göz biraz kısılmış ve dudağın bir ucu yukarı doğru çekilip büzülmüştü. Öbür tarafta dudağın ucu kıpkızıl taze bir çiçek gibi açılıyor, iri, yeşil, şahane bir göz pırl

pırlı parlıyordu. Geniş, beyaz bir alnı, ipek gibi yumuşak parlak, kıpkızıl saçları vardı.

Evvelden harikulade güzel bir kadın olmalıymış fakat şimdi...

Yavaşça "Hayır, sizden korkmuyorum," diye kekeledim. "Öyle ise iğreniyorsunuz?"

Kalın, tatlı bir sesi vardı.

Çok güzelmiş, fevkalâde bir mahlûkmuş! diye kendi kendime tekrarladım. Yutkundum, yumruklarımı sıktım. Kıpırdamamaya çabalayarak pervasız bakışlarla yüzüne bakmaya çalıştım. Bunda muvaffak da oldum. Cin de hareketsiz, hatta korkulu, kuyruğunu bacaklarının arasına almış, eteğine sokulmuş benimle beraber ona bakıyordu.

Yabancı şimdi ellerini ceketinin cebine sokmuştu; ince, uzun boyu, yaralı yüzüyle hareketsiz karşımda duruyordu.

"Yüzümü iyice görmeniz için açtım," dedi. "Bir an iğrenir, korkarsınız, sonra hepsi geçer, tesiri kalmaz, diye düşündüm. Bilirim ilk görünüşü daima çok müthiştir. Ama sonra alışırsınız."

"İsrar etmeyin, iğrenmiyorum, korkmuyorum da," dedim.

Biraz öfkeliydim. Çünkü benimle bir çocukla konuşur gibi konuştuğunu fark etmiştim.

Hafifçe gülümsedi:

"Çok iyi tanıdığım birine benziyorsunuz" dedi. "Hayır, kaşınız, gözünüz, yüzünüz değil ama gene de tuhaf şey, onu çok hatırlatıyorsunuz."

Sustu. Bir şeyler bulmak ister gibi bakıyordu yüzüme. Nasıl bir kimse olduğumu ölçmek, anlamak ister gibi.

Sonra yavaşça içini çekerek "Sizinle konuşmak istiyorum," dedi. "Günlerdir peşinizdeyim, farkında değil misiniz?"

Birdenbire bana bir fenalık yapacakmış gibi oradan kaçmayı, ondan kurtulmayı düşündüm. Yeşil gözleri, akşamın gölgeleriyle dolmuş, koyulaşmıştı. Çok çirkin yahut çok güzel, hayır, yalnızca korkunçtu.

Benim konuşmamı beklemeden devam etti:

“Ne kadar gençsiniz! Bu kadarını tahmin etmemiştim. Nasıl dert ortağı olabiliriz diye düşünüyorum. Sizi gördüğümünden beri tereddüt içindeyim. Ama birine anlatmam lazım anlıyor musunuz? Muhakkak birine söylemem lazım...”

Cin artık havlamıyor, homurdanmıyordu. Onun bulunduğu kayalara doğru süzülerek eteklerini koklamaya başlamıştı. Bana gelince sakın, pervasız bir tavır alabilmek için olanca gayretimi sarf ediyordum. Zaten yavaş yavaş bu iki cephele yüze alışmaya da başlıyordum. Akşamın git-tikçe koyulaşarak kat kat sahile inen gölgeleri içinde havada parlayan bir iki yumuşak kıvılcık saç bükümünü, solgun, geniş alnında, çenesinde, yanaklarında pırıltılar görüyordum.

Oldukça sakın “Benden ne istiyorsunuz, neyi anlatacaksınız?” diye sordum.

Biraz şaşırmasını bekliyordum. Pervasız bir tavırla “Sizden hiçbir şey istemiyorum,” dedi. “Sadece konuşmak istiyorum. Eğer bunu yapmazsam bana hayatımda bir şey eksik kalacak gibi geliyor.”

Üzerimizden, yukarıdan, yoldan gelen sesleri duyunca birdenbire ürkerek sustu. Kaçmak, saklanmak isteyen bir hareketle elini yakasına götürdüğünü gördüm. Sonra acele ve telaşlı cebinden bir kart çıkardı.

“İstanbul’da oturuyorum,” dedi. “Adresimi buraya yazdım. Bir gün gelir misiniz? Size o kadar anlatacağım şey var ki...”

Ayak sesleri biraz daha yaklaşmıştı. Gülüşmeler, gürültüler duyuluyordu.

Taşların üzerinden ince vücuduyla süzülür gibi yaklaştığını, kartı elime sıkıştırdığını hayal meyal hatırlıyorum. Son sözleri “Bekleyeceğim, sizi muhakkak bekleyeceğim unutmayın!” oldu. Bir gözleyen, gören varmış da ürküyormuş gibi süratle tepeyi tırmandı, gözden kayboluverdi.

Kendi kendime sanki hâlâ karşımdaymış, ona söylüyormuşum gibi “Geleceğim!” diye mırıldandım.

Hatta hemen gitmek, “Söyle, anlat, benden ne istiyorsun, ne anlatacaksın?” diye peşinden koşmak istiyordum. Cin benden evvel yukarıya, tepeden gelen seslere doğru atılmıştı. Elimdeki karta baktım. Oldukça kötü, okunmaz bir yazı ile acele yazılmış bir sokak ismi, ev numarası, hepsi bu kadar!

Kartı cebime koyarak yukarı yola giden sırtı tırmanmaya koyuldum.

Onları, Meliha ve Osman’ı akşam gene beraber buldum. Bahçede ağacın altında oturuyorlardı. Yalnızdılar. Yemek odasının pencerelerinden dökülen ışığın altında bana Meliha’nın yüzü biraz solgun göründü. Yakası açık beyaz bluzundan göğsünün başladığı nokta koyulaşıp şekilleniyordu. İkisinde de yeni bir münakaşadan çıkmış biraz heyecanlı, öfkeli bir hal vardı. Beni ağaçların altında görmeden evvel Meliha’nın hiddetle “Olmaz, hayır olmaz,” dediğini duydum.

Osman birdenbire başını kaldırdı ve beni gördü.

“Cenan!” diye seslendi.

Bana mı hitap etmek istemişti yahut Meliha’ya orada olduğumu mu haber veriyordu anlayamadım. Tam bu esnada yemek odasının panjurlarından biri duvara vurdu, bahçeye Kalfa’nın kocaman gölgesi düştü:

“Haydi, yemeğe bakalım, hanım sofrada sizi bekliyor,” diye seslendi.

Meliha ve Osman yerlerinden kalktılar. Üçümüz de Kalfa bizi bir şeyden, belki de yalnızca birbirimizden kurtarmış gibi derin bir nefes alarak evin kapısına doğru yürüdük.

Sofrada kimseye ondan, “Kızıl Saçlı”dan bahsetmedim. Zaten o bir rüya, bir masal gibi uzaklaşmıştı. Hakikat karşımdaydı. Hakikat: Meliha ve Osman...

Bütün gece Mısır’dan gelecek olan yolcudan bahsedildi. Cicim gözleri uzaklara dalmış, biraz kederli fakat tatlı bir tebessümle anlattı, anlattı.

Böylece Celile teyzemi daha tanımadan hayalimde onun kalın, kaba hatlarla bir portresini çizmek kabil oluyor. Onu

koyu lacivert, kısıcık pelerinli çarşafı, başında çapkınca yana atılmış siyah vualeti, beyaz küçük yüzü, baygın siyah gözleriyle tasavvur ediyorum. Bu Cicim’de gördüğüm eski soluk bir fotoğrafın tesiri olacak.

Cicim anlatırken onun oturduğu hasır koltuğun arkasına yaslanmış ayakta duran Nilüfer Kalfa, küçük, çirkin yüzünde garip bir tebessümle “Kim bilir şimdi ne afet olmuştur, kim bilir şimdi neler giyip kuşanır!” diyor.

Meliha’nın küçük fena bir gülüşle “Altmışa yaklaşıyor, artık ne giyse nafile,” dediğini duyuyorum.

Osman oturduğu koltukta yayılarak bütün bu konuşmalardan sıkılmış gibi esneyip geriniyor, alaylı alaylı “Anlaşılan bu ailenin bütün kadınları birer afet,” diyor. “Bu kızlara baksanıza...”

Cicim tatlı tatlı gülümseyerek “Babam,” diye başlıyor. “Çok güzel, çok cesur, müthiş bir adammış.”

Meliha ilave ediyor:

“Sen bizim dedemizin Karadeniz’li bir korsan olduğunu biliyor musun?”

Buna ehemmiyet verir, âdeta övünür gibi bir hali var.

Kalfa gene söze karışıyor:

“Doğru, doğru, gemisi kızla kadınla dolup taşar. Saraya en güzel Çerkes kızlarını o satarmış...”

Osman’ın “Şuna açıkça esirci desenize!” demek ister gibi çarpık çarpık güldüğünü görüyorum. Eskiden olsa bunu söyler ve hepimizle açıkça alay ederdi. Fakat şimdi daha ihtiyatlı, daha uysal. İçimizden birini ürkütmekten korkan bir hali var. Hatta bazen şaşılacak kadar yumuşak ve nazik. Bütün bunlar kimin için biliyorum ve içim fenalaşıyor.

Sonra onlar üçü, Osman, Meliha, Cicim bezik oynamaya içeri giriyorlar. Ben olduğum yerde ağacın altında Kalfa ile yalnız kalıyorum. Gözlerimin önünde beyaz yelkenlerini şişirerek uçsuz bucaksız denizlere açılmış içi güzel kızlarla dolu bir geminin hayali var. Kocaman sakalı, dağ

gibi boyu ve sert bakışlarıyla ihtiyar korsan dedemizi görür gibi oluyorum. Kalfa'ya yavaşça soruyorum:

“Peki, sonra ne olmuş Kalfa?”

Cicim'in hasır koltuğuna çöküp oturarak ellerini yorgun bir tavırla dizlerine bırakmış, karanlık gökyüzüne bakan Kalfa, bir rüyadan uyanır gibi sıçrayarak hayretle soruyor:

“Kime ne olmuş deli kız?”

“Korsan dedeme?”

“Ne olacak, çıktığı seferlerden birinden geri dönmemiş. O zamanlar gemisini dolduran esir kızlardan birine âşık olmuş, karısından, çocuklarından kurtulmak için onunla başını alıp başka bir diyara gitmiş diyenler olmuş ama hakikatte delibaşın biri, gemisi ile açık denizlerde kaynayıp gitmiş olmalı...”

Yarın Celile teyzem geliyor. Cicim bugün her zamankinden daha çok sinirli ve telaşlı. Hatta biraz hasta sanıyorum. Zaten Raif'in ölümünden beri çok değişti. Midesinden şikâyet etmiyor ama gizli gizli perhiz etmesine, aldığı ilaçlara bakarak ağrıların tekrar başlamış olduğunu anlıyorum. Kız kardeşinin gelişi de onu büsbütün şaşkına çevirdi. Zengin, kendini beğenmiş ablayı küçük, fakir evde misafir etmenin heyecanı içinde oradan oraya gidip geliyor. Dolaplara çarşafı yerleştirmesinde, tül perdele-ri, yatak örtülerini çekip sıvazlayarak düzeltişinde, bütün hareketlerinde, solgun beyaz parmaklarının eşyalara her dokunuşunda gelecek olan misafirden bir şeyler örtmek, gizlemek isteyen bir hal var.

Geçen gün birdenbire bunu ona söyleyiverdim.

Celile teyzem için hazırladığı kendi yatak odasında demir, kesme karyolasına sandıktan yeni çıkmış, ıtır kokulu, eski gelinlik çarşaflarını yayıyordu. Karyolanın önüne diz çökmüştü. Çarşafın eteğindeki küçük bir örgü yerini gizlemek ister gibi eliyle sıvazlayıp duruyordu. Birdenbire ko-

şup omuzlarından kucakladım, ellerimi boynuna geçirdim. Ürkerek sıçradı ve olduğu yere çöktü.

“Ne çocuk, ne çocuk! Ben senin akranın mıyım, ayıp canım!” diye söyleniyordu. Sokulduğum zaman hoşlandığımı bilirim. Yanına oturdum. Karyolanın önünde gizli bir oyun oynamaya, yaramazlık yapmaya hazırlanan çocuklar gibi gülmeye başladık.

“Küçük bir dikiş yeri var,” dedi. “Sökülmüş. Yatağı bozmaya üşendim, hemen şuracıkta dikiverdim. Bak bakalım belli oluyor mu?”

“İyi gizlemişsin Cicim. Zaten son günlerde, hep telaşlı telaşlı bir şeyleri saklamaya çalışır gibisin. Ama neyi, mahlum değil.”

Birdenbire yüzü değişti. Garip bir bakışla “Belki de saadetimizi,” dedi.

“Celile teyzemden mi saklıyorsun?”

Sıkıntılı, yalandan bir gülüşle “Yok canım, işte öyle söyleyiverdim” dedi. “Haydi, kalk, kollarımdan tut, beni de kaldırıver, yerimden kıpırdayacak halim yok.”

Gayrı ihtiyari dudaklarımdan döküldü:

“Hangi saadetimizi Cicim, bize de mesut insanlar mı derler?”

Fazla kızıp üzüldüğü zamanlarda olduğu gibi gözleri süzüldü. Akları kaybolarak birer siyah kocaman çiçek gibi bembeyaz yüzünde parlayıp büyüdü. Boğuk bir sesle “Hiç olmazsa senin mesut olduğunu sanıyordum,” dedi.

Aman allahım benim ne kadar bedbaht olduğumu görmemesine imkân mı vardı?

Yavaşça omuzlarıma dokunarak “Öyle kuruntulu, durgun bir halin var. Ne oluyorsun, meraklanıyorum?” dedi.

Ona içimi olduğu gibi anlatmak “Kızıl Saçlı”yı, Raif’in mektuplarını, her şeyi, her şeyi! Ama bunların onu yalnızca üzeceğini biliyordum. Beni karşısına alacak, ciddi nasihatler verecek, artık Ahmet’lere gitmememi, yabancı kadınlarla konuşmamamı, Osman’la Meliha’yı rahat bırakmamı söyleyecekti.

Onu yatıştırmak isteyerek “Mesut muyum? Bilmiyorum ki Cicim, kendi kendime bunu soruyorum,” dedim.

“Eskiden bahçede gezer, denize gider, hatta Cin’le beraber oynayıp koşuşurken yüzünde hep ‘aman yaşamak ne güzel!’ diyen bir mana vardı. Alaycı neşeli bir kızdın. Bir zamandan beri çok değiştin. Ben de Raif’e çok yandım ama senin gibi değil.”

Onu kandırmak ister gibi yavaşça “Evet, Raif’in ölümü...” diye mırıldandım.

İçimdeki küçük sinsi ses, derinden derine fısıldıyordu:

“Sebeb gerçekten Raif mi? Daha evvel mesut olduğuna emin misin? Kendini iyi hissediyordun, bir şeyler bekler gibiydin ve bir gün her şeyin değişeceğini tasavvur etmiştin. Bunu da Raif’ten, en çok ondan bekliyordun. Şimdi ise yalnızca Meliha ve Osman var. Şimdi Raif öldü, şimdi her şey değişti ve mesut değilsin...”

Cicim tekrar konuşmaya başlamıştı:

“Babanın ölümünden sonra benim için en mühim şey seni yetiştirmek, senin saadetin oldu. Bunu temin etmek için elimden geleni yaptım. Zaten sen olmasan dayanamaz, ölür giderdim. Baban o başka, onu unutamam... Bir gün bunu sevdiğin, evlendiğin zaman anlayacaksın. Ama senin saadetin? Bu benim için yaşamak, nefes almak gibi bir şey. İşte bunun için senin mesut olduğuna inanmak istiyorum. Hiçbir çirkinliğin karışmadığı, hiçbir pişmanlığın gölgelemediği tam bir saadet... Fevkalâde bir şey istediğimi biliyorum ama bütün analar öyledir.”

“Hiçbir azabın, pişmanlığın gölgelemediği tam bir saadet!”

“Buradan gitmek istiyorum,” diye düşündüm. “Hiç kimseyi görmek istemiyorum Cicim. Ne senin bu solgun hasta yüzünü ne Meliha’yı ne Osman’ı görmek istemiyorum. İşte içim böyle kötü, olmayacak heveslerle dolu. İçim fena, fena Cicim ve sen hiçbir şey bilmiyorsun!”

Bütün bu aklımdan geçenleri ona söyleseydim!

Yüzümü görmesin, anlamasın diye, ona sokulup koluna girdim. Celile teyzem için hazırlanmış odadan beraberce kol kola çıktık. Kalfa'nın taklidini yaparak gülüp şakalaşmaya başladım ve onu da güldürmeye muvaffak oldum.

Şimdi Celile teyzemi bekliyoruz. Her şey hazır. Evin içinde fırtınalardan evvel hissedilen o garip, ağır sessizliğe benzer bir sükûnet var. Yıllarca onu merak etmiştim. Sabırsızlıkla bekleyen bendim, şimdi onlar da telaşlı, sinirli yolunu gözlüyorlar. Ben çok daha sakinim kafam başka düşüncelerin ateşiyle yanıyor. Çünkü sıkılıyorum ve çok bedbahtım.

İmdatıma Raifi çağırmak istiyorum. Ama Raif şimdi ne kadar uzaklarda! Allahım onu hatırlamak, onu eskisi gibi sevmek, ona güvenmek isterdim. Oysa gözlerimin önünde yalnız Osman, onun çakır gözleri, onun güneşten tunçlaşmış kumral kuvvetli başı... Ve sonra ellerimi yüzüme kapayıp ağlıyorum.

Sedad Kemal ne zamandan beri öyle bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü bilmiyordu. İçinde acele etmesi, oradan oraya giderek kıpırdaması, bir şeyler yapması icap ediyormuş gibi garip, rahatsız edici bir his vardı.

Belki bir hafta, hatta daha uzun zamandan beri Cenân'ı görmemişti. Bir gün etekleri uçarak, genç aydınlık yüzü tebessümler içinde "Biliyor musunuz ne oldu?" diye bahçeden içeri rüzgâr gibi koşarak gireceğini sanmış ve onu beklemişti. Kız gelmiyordu. Belki artık hiç gelmeyecekti. Aşı boyalı ev Mısır'dan gelen misafirin telaşı içinde kapılarını sıkı sıkı yabancılara kapamıştı. Bazı akşamlar bahçeden gürültülü konuşmalar, ince kahkahalar geliyor, Kalfa'nın alışveriş için telaşla koşarak toprak yoldan geçip gittiği görülüyordu. Ötekiler ne Hayriye Hanım, ne Meliha ortalarda yoktu, Cenân tamamen görünmez olmuştu.

Sedad Kemal hamağın yanındaki hasır masanın üzerinde bekleyen kitabına göz atıyor, yukarıda, çalışma odasının-

da yarıda bıraktığı yazılarını düşünüyor, bir şeyler yapmak, bir karar vermek istiyordu.

Biraz sonra bütün yapacaklarını unutarak tekrar ağaçların altında, otları, yaprakları hışırdan hışırdan sinirle dolaşmaya başlıyordu. Kız o alaycı siyah gözleri, yarı çocuk yarı kadın garip gülüşü ile kafasının içine sanki bir iskemle koyup oturmuştu. Kız hep oradaydı, “Çocukluk! Gülünç, bu benim halim!” deyip, düşünüyordu. Fakat gene de ağaçların altında sinirli sinirli yürümekten kendini alamıyordu.

Sabri tükenmiş, sinirleri gergin ağaçların altında yürümekten yorularak sebepsiz yere Bekir’e söylenip kızarak hiddetle odasına çıkmış, yazıhanesinin başına oturup kendini çalışmaya zorlamıştı. Önünde boş kâğıtlar, elinde kalem, gözleri pencereden dışarı kaymış, kulakları yoldan gelecek ayak seslerinde dalgın, hareketsiz kalıveriyor, aşı boyalı evdekileri düşünmeye başlıyor ve odada daha fazla kalmaya tahammül edemeyerek tekrar bahçeye iniyordu!

Bahçede onlara kendini daha yakın hisseder gibiydi. Hiç olmazsa seslerini, gürültülerini duyuyordu. Ama bugün komşu bahçede garip bir sessizlik vardı.

Sedad Kemal “Belki yağmur!” diye düşündü. Gece yağmur yağmıştı. Yerler hâlâ ıslaktı ve ağaçlar neşeli ışıltılar içinde yemyeşil pırl pırl dallarını küçük serçelere açarak güneşe doğru dirilip uzanmışlardı. Yağmurdan sonra gelen ıslak serin bir rüzgâr esiyordu. Gökyüzü bulutlardan temizlenmişti. Sıcak iklimlerden gelen teyzeye bu serinlik dokunmuş olabilirdi. Kıza ne olmuştu? Yazar, sanki bitişikte bilmediği, mühim hadiseler geçiyormuş, kıza bir şeyler olmuş gibi huysuzlanıyor, huzursuzluk duyuyordu.

Bekir’in içeriden getireceği kahveyi bekleyerek o ağaçtan bu ağaca yürürken birdenbire gözleri parlayarak olduğu yerde hareketsiz kaldı. Benim onlara gitmem, “Yolcunuz gelmiş, gözünüz aydın,” demem doğru olmaz mı, âdet öyle değil midir? diye, kendi kendine sordu. Geç kalmış

bile sayılırdı. Sitem edeceklerinden emindi. Aşı boyalı eve gitmek için bir bahane bulmuş olmanın sevinci içinde hemen ceketini giydi. Saçlarını, sakalını düzeltti. Bekir'e haber vermeyi unutarak hemen yola koyuldu.

Sedad Kemal, Cenan'ların kapısına yaklaştığı esnada "Kızıl Saçlı"yı gördü. Kadın, dalların, yaprakların arasına saklanmak, yok olmak ister gibi Cenan'ların bahçe duvarına yapışmıştı. Onu gördüğü zaman tanınmaktan korkar gibi hemen başını geriye çevirdi. Sedad Kemal, güneşte ipek gibi parlayan bir yığın kızıl saçtan ve incecik siyahlı bir gölgeden başka bir şey görmez oldu. Cenan'ın sesi hemen bütün tazeliği, heyecanı ile kulaklarında çınladı:

"Hayır, bu kadın herhangi bir geçici gibi yollarda dolaşmıyor. Bu kadının peşimden gelir, yolumu gözler gibi bir hali var. Ondan korkuyorum."

Kızın hakkı vardı. Dalların, çiçeklerin arasına saklanmak ister gibi sokulan bu siyahlı gölge, duvara konan uğursuz siyah bir kuşu andırıyordu. Onun kahvede yarı karanlıkta gördüğü yaralı yüzünü hatırlayınca iğrenerek ürpermekten kendini alamadı. Yaklaşıp bahçe kapısını açmak için uzandığı zaman gölge birdenbire harekete geçti. Duman rengi çorapların içinde iki ince, mevzun bacak oynadı, kızıl saçlar dağılıp dalgalanarak titredi. Sonra kadın koşar adımlarla sokağın ucuna doğru yürüyüp gitti, bir anda köşeyi dönerek gözden kayboldu.

Sedad Kemal kapıyı açtı, içeri girerken "Allah, allah," diye söylendi. "Hasta mıdır, deli midir, nedir?"

İlk defa ciddi bir şekilde meraklanıp kuşkulananmaya başlıyordu. "Bu kadın, kızdan ne istiyor," diye kendi kendine sorarak bir an kapının önünde hareketsiz kaldı. Bu acayip mahlûkun ısrarla kızın peşine düşmesine bir mana vermek kolay değildi. "Sakın, sevic olmasın!" diye düşündü. Gülererek "Bir bu eksikti!" diye söylendi.

Kendisini ikinci ve başka bir tesadüfün beklediğini, ağaçlıklı yolu geçip şiddetli bir kapı gürültüsü ile aşı boyalı eve doğru başını kaldırınca anladı. Bu seferki tanıdık biri, genç ressamdı.

Yazar içinde bir yerin hafifçe burkulduğunu hissetti. Öfkeyle genç çocuğa baktı. Uzun boyu, dağılmış saçları, buruşuk elbiseleriyle kaba, gösterişsiz bir komşu çocuğu... Küçük, zavallı bir oğlan. Bununla beraber öyle genç, pervasız bir hali vardı ki onu kıskanmaktan kendini alamadı. Küçük zavallı bir oğlan! Hayır, belki de gerçekten büyük bir istidat, yarının parlak ressamlarından biri...

Ahmet'in gözlerinin hiddetten kararmış olduğunu, yüzünün solgunluğunu, perişan bir ifade taşıdığını ancak yaklaşıncaya fark edebildi.

Genç adam, başı ile kuru bir selam vererek yanından geçip gitmek ister gibi bir hareket yapmıştı. Sonra vazgeçerek durdu. Başı ile aşı boyalı evi işaret etti:

"Siz de mi oraya?" diye sordu.

Gülümsüyordu. Tebessümü acı ve alaylıydı. Cevap beklemeyen "Göreceksiniz," dedi, "onu göreceksiniz. Gülünç bir şey, daha doğrusu yürekler acısı, ne zevksizlik! Başka ne beklersiniz, budala, akılsız küçük bir kız. Onu sevimsiz teyzesine bırakmak lazım. Kendisini daha şimdiden prenses sanıyor. Aman allahım o ne giyiniş, ne tavırlar!" Bir an evvel ayrılıp uzaklaşmak isteyen bir telaşla, eliyle "İşte böyle!" demek isteyen bir işaret yaparak yürüyüp gitti.

Sedad Kemal şaşkın, kararsız, bir an olduğu yerde kaldı. Sonra merak içinde çabuk çabuk aşı boyalı eve doğru yürüdü.

Dut ağacının altındaki masa ve koltukları yağmurdan içeri kaçırmış olacaktı. Etrafta terk edilmiş boş bir hal vardı. Yarı aralık mutfak kapısının önünde evin tekir kedisi kocaman arsız gözlerini döndürerek pembe dilini sivrilte sivrilte esneyip yalanıyordu. Cin görünürlerde yoktu. Sokak kapısı ise kapalıydı.

Sedad Kemal, تنها bahçenin, kapalı kapıların ziyaretine büsbütün resmi bir mana verdiğini düşünerek birkaç basamak merdiveni ağır ağır çıkıp zili çaldı, kısa bir bekle-yişten sonra içeriden Nilüfer Kalfa'nın sürüklenerek gelen mercan terliklerinin çıkardığı hafif sesi tanıdı. Biraz sonra kapı açıldı.

Kalfa şaşırmadı. Küçük çirkin yüzünde resmi, soğuk bir tebessüm vardı. Yazar ondaki değişikliği fark etti. İhtiyar kadın her zamanki siyahlı beyazlı basma elbisesiyleydi. Ayağına yeni çoraplar ve terlikler giymişti. Bayram günlerinde olduğu gibi. İlk kez yemenisiz görüyordu onu. Saçları taranmış, topuzu yerindeydi.

Sedad Kemal, Kalfa'yı iyi tanırdı. Sevdiği birkaç insandan Cenân'la Hayriye Hanım'dan başka, hatta aşî boyalı evin dışındaki insanlara düşman, inatçı, ters, bir ihtiyardı. Giyinmeye, hazırlanmaya razî olması, evin içinde Mısır'dan gelen teyzeye ne kadar ehemmiyet verildiğini gösteriyordu. Onun kendisini de sevmediğini bilirdi. Karşılaştıkları zaman işte böyle alnı kırışır, nezaketle dudaklarını büzüp gülümsemeye çalışarak şüpheli şüpheli yüzüne bakardı. Bu sefer her zamankinden sinirli, aksi bir hali vardı. Önden yürüyüp yol göstererek. Kuru bir, "Buyurun" savurdu.

Ev halkı, hepsi bahçeye bakan büyük odada oturuyorlardı. Osman da oradaydı.

Sedad Kemal, içeri girdiği zaman genç adam gülerek ayağa kalktı. Hayriye Hanım, memnun olduklarını anlatan küçük bir hayret gülüşüyle "A, hoş geldiniz!" diye bağırdı.

Yazar onun karşısındaki kadife koltukta yayılıp oturmuş pembe beyaz, şişman kadını derhal gördü:

Mısır'dan gelen misafir, Raif'in annesi, Raif'e hiç benzemeyen, bütün aile ile hiçbir renk, çizgi benzerliği olmayan, vücudu tembellikten sarkmış, yumuşamış yaşlı bir kadın!

Sedad Kemal, eğlenceli bir hayret içinde ona bakarak durakladı.

Kadının bu derece şişman, biçimsiz, diğerlerinin yanında böyle aykırı bir tip olacağını düşünmemişti. Havaya doğru küçük büklümlerle fırlamış, şüpheli siyahlıkta kısa kıvrıkcık saçların altında beyaz kocaman bir yüz, süzgün siyah gözler, taşırılarak boyanmış küçük tombul dudaklar; vücuda gelince, sıkı bir korsenin içinde hapsedilmiş olmasına rağmen kadife koltuktan aşağılara doğru sarkan bir et yığını. Bu kadının evvelce çok güzel olduğunu düşünmek için fazla hüsnüniyet sahibi olmak lazımdı. Bununla beraber boyalar, rahatlık, bakım sayesinde Hayriye Hanım'ın çökmüş omuzları, vaktinden evvel beyazlaşmış saçları, buruşmuş yüzü yanında çok daha canlı ve genç görünüyordu.

Sedad Kemal yirmi, otuz sene evveli düşünmeye çalıştı. Evet, belki o zamanlar, daha bütün vücut böyle yağlarla şeklini kaybederek ağırlaşmadan ilk gençlik günlerinde bu pembe beyaz ten, küçücük dudaklar, süzgün siyah gözlerle zamana uygun bir güzeldi. Bu arsız, tembel güzellikten, zamanın kolaylıkla yiyip bitirerek gülünçleştirdiği şeyden şimdi yalnız gözler kalmıştı. Garip olan, Hayriye Hanım ne kadar çökmüş olursa olsun hâlâ güzeldi. Kadının beyazlarla karışık kumral saçlarında, büyük kahverengi gözlerinde, şimdi bezgin bir çekilişle biraz aşağı doğru sarkmış solgun dudaklarında, geçmişten kalan bir incelik, insanın içine dokunan derin, güzel bir mana vardı. Sedad Kemal, iki kız kardeş ama ne fark! Bunların gençliklerinde, kim bilir ne hikâyeleri oldu! diye, sessizce yaklaşan Meliha'nın kendisini, incili, pırlantalı şişman kadına, kayınvalidesine takdim etmesi için ilerledi.

Osman geriden "Beyefendi tanınmış yazarlarımızdandır, herhalde ismini Kahire'de de duymuş olmalısınız," diye seslendi.

Bunu hafif bir istihza ile söylemişti. Sedad Kemal, şöhretinden emin kimselerin rahatlığı içinde kızmadı. Son zamanlarda onu iyi tanımıştı. Parlak zekâsının gerisinde

oldukça basit birinin saklı olduğunu biliyordu. Yalnız şekilden ibaret, sevimli ve pervasızdı. Hepsi bu kadar. Genç bir dulu teselli bahanesiyle elde etmeye kalkan, zamanın şu “realist” dedikleri genç çapkınlarından biri...

Ona inat, odadakilerin nazarında büsbütün sevimli olmak, hoş bir tesir yapmak için, herkese “Büyük yazar! Ne müstehzi, ne ince adam, hele şu tebensüme, şu eğilişe bakın!” dedirten en nazik tavrıyla kadının elini öperken “Sizin için geldim” diye mırıldandı. “Bilhassa sizin için hanımefendi. Gözlerimiz günlerdir yolda kalmıştı.”

Koltuktaki yuvarlak kocaman şey şöyle bir kımıldadı. Yazarın esmer, küçük, tüylü eline değen tombul ipek gibi yumuşak beyaz el âdeta titredi. Kocaman yanaklardaki gamzeler derinleşerek siyah parlak gözler büsbütün süz-günleşti. Celile Hanımefendi odadakilere sitemle bakarak.

“Hiç isminizi duymaz olur muyum! Tanıştığımıza ne kadar memnun oldum. Nihayet burada sevimli, candan bir insan görmek kabil oluyor!” diye mırıldandı.

Sedad Kemal gösterilen koltuğa otururken etrafına bakınarak arandı. Cenân ortalarda yoktu.

Hayriye Hanım kız kardeşinin karşısındaki koltukta elleri dizlerinde, sessiz oturuyordu. Neşeli, memnun bir tavır almak istemesine rağmen her zamankinden yorgun görünüyordu. Zaman zaman yüzünü buruşturarak elini vücudunun şurasına burasına bastırmasından yazar onun hasta olduğunu ve bunu gizlemeye çalıştığını sezer gibi oldu.

Meliha ile Osman odadaki büyük yuvarlak ceviz masanın önünde karşılıklı oturmuşlardı. Katları bozulmamış beyaz keten elbisesine, hafif pudra geçmiş yüzüne rağmen genç kadının gözlerinin etrafı, gölgeli, bakışları sıkıntılıydı. Osman her zamanki laubali tavrıyla uzun bacaklarını yaymış, vücudunu geriye doğru bırakmış, sigarasını içiyor, dumanların arkasından, kendisinin içinde bulunmadığı yabancı bir sahneyi seyreder gibi eğlenceli, alaylı bakışlarla odadakilere bakıyordu.

Hayriye Hanım bir şeyler söylemek, sessizliği bozmak ister gibi bu beklenmedik yaz yağmurundan, ablasının gece üşüyüp örtü istemek için kalktığından bahsetmeye koyuldu. Osman ve Meliha susuyorlardı. Celile Hanım'a gelince kız kardeşini dinlemiyor, koltuğunda karnını oynatan küçük kahkahalarla gülerek çok başka eğlenceli şeyler düşündüğünü belli ediyordu. Nihayet gülerek yazara döndü:

"Sizden evvel başka bir ziyaret daha kabul ettik," dedi. "Gene komşulardan... Ressammış. Cenân'ın arkadaşlarından. Ama ne hiddetli oğlan görseniz!"

Ve kız kardeşine bakarak devam etti:

"Cenân'ı görünce neden öyle kızıp köpürdüğünü bir türlü anlayamadım. Şu zamane çocukları ne tuhaf oluyorlar!"

Hayriye Hanım bahsi kapatmak ister gibi bir şeyler mırıldanmıştı. Fakat öbürü konuşmak, anlatmak istiyordu.

"Kızın hoşuma gidiyor Hayriye, günden güne daha hoşuma gidiyor. Vallahi pek şeker şey! Oğlanı nasıl da payladı! Ben onu hiç böyle tasavvur etmemiştim. Ne bileyim ben şöyle kara kuru, küçük bir kız sanıyordum işte..."

Hayriye Hanım "Yaptığı doğru değil" dedi. "Çocukcağız kaç zamandır şu resme çalışıyor. Onu yarı yolda bırakmak olur mu? Zaten poz vermek için bir kere daha dursa kâfiymiş. O kadar senelik tanıdığa, çocukluk arkadaşına yapılacak muamele mi o!"

Celile Hanım tekrar Sedad Kemal'e hitap etti:

"Ne tatlı kız değil mi beyefendi? Bir kucak ateş kâfir. Zaten esmerler başka oluyor. Ben o soğuk, cansız sarışınları beş paraya almam."

Bu sözleri söylerken Meliha'ya doğru sivri bir bakış fırlatmıştı. Sonra ipek elbisesini hışırtilarla toplayarak "Benim Raif'in annesi olduğumu biliyor musunuz siz?" diye sordu. "Kendisini tanıır mıydınız?"

Ve cevap beklemeden devam etti:

"Ne acayip ölüm değil mi? Hiçbir sebep yokmuş diyorlar, hiç öyle şey olur mu? Ben nevrasteni, sinir krizi filân

dinlemem. Başka mühim bir sebep olmalı. Neyse şimdilik gizlemeye çalışıyorlar ama sonunda muhakkak öğreneceğim.”

Fazla kederli görünmüyordu. Artık gülmüyordu. Yanaklarındaki gamzeler iki küçük ölü çukur halini alıvermişti. Süzgün siyah gözlerinde kindar bir pırıltı vardı. Biraz durakladıktan sonra daha alçak bir sesle yavaşça “Oğlumu öldürdüler!” dedi.

Sesi boğuk, öfkeliydi. Dik dik Meliha'ya bakıyordu. Genç kadın kıpırdamamıştı. Yalnız yanakları birdenbire kızarmış, güzel mavi gözleri donuklaşmıştı. Güçlkle çıkan küçük bir sesle fısıldar gibi:

“Teyzel” diye mırıldandı.

Sedad Kemal, Hayriye Hanım'ın içini çektiğini duydu. Kapının yanında pervaza dayanmış hareketsiz duran Kalfa sinirli sinirli öksürüyordu. Osman ayağa kalkmıştı.

Yazar şimdiye kadar aş boyalı evde Raif'in ölümüne dökülen gözyaşlarına rağmen hiçbir zaman böyle bir facia havası esmemiş olduğunu düşündü.

Sözleri, hareketleriyle bu havayı yaratan şişman kadın ise yaptığı tesire aldırılmaz görünüyordu. İşte şimdi de pırlantalı yüzükleriyle oynayarak elbisesinin eteğini düzeltiyor, arkasına yaslanmış:

“Allah Cemal'ciğime ömür versin” diyordu. “Aslan gibi bir oğlum daha var beyefendi, ikinci kocamdan. Resmini Cenân'a verdim, size göstereyim de bakın.”

Tekrar gülmeye başlamıştı:

“Oğlan tıpkı ben... Biraz da büyükbabamıza, korsana benziyor galiba. Esmer, yağız bir şey. Kahire'nin bütün güzel kızları peşinde. Ama ne mağrur, ne akıllıdır bilerseniz! Eh olmasın mı? Parası, gençliği, güzelliği, bir de benim gibi annesi var. Yalnız şu akılsız Raif benim kıymetimi bilmedi. Eğer zamanında sözümü dinleyip yanıma gelmiş olsaydı...”

Tebessümü acılaşmıştı:

“Kendisine o kadar yazdım, yalvardım. Hele babası öldüğü zaman yanıma gelmesini ne kadar istemiştim. Akılsız kafayı bir türlü yola getiremedim. Hakkı da yok değil. ‘Annen seni bırakıp kaçtı’ diye diye oğlanı benden iyice soğuttular. Hem de kimler? Yakınlarım, akrabalarım düşünün siz! Dedim ya ailede görülecek hesap çok. Ama evvela öğrenmek lâzım: Raif’in neden, nasıl öldüğünü. O zaman yapacağımı bilirim. Göze göz, dişe diş istiyorum.”

Bu sefer Hayriye Hanım’ın sesi yükselmişti:

“Ama abla!”

Celile Hanım susarak, havada büklüm büklüm titreşen saçlarını düzeltmek ister gibi fiskeleyip kırmızıya boyanmış tırnaklarına bakarak müstehzi bir tavırla “Peki peki, anladık” dedi. “Beyefendi yabancı sayılmaz, içimi bir dökeyim dedim işte...”

Sonra tekrar sesini yükselterek konuştu:

“Gelelim şu genç ressama. Ne diyordum? Evet, kız onu âdeta payladı. Hakkı da var. Oğlan sersemin biri. Kız da gidip karşısında saatlerce poz vermekten bıkmış. Zaten baş başa kalmaları da doğru sayılmaz. Buna nasıl müsaa-de ediyorsun şaştım doğrusu. Kız güzel, oğlanın bakışları da tuhaf. Âşık bal gibi... Yalnız şu resim bana başka fikir verdi. Bizim Cemal, Cenana merak eder durur. Eğer benziyorsa, beğenirsem alıp oğlana göndereyim. Teyzekızının ne afet olduğunu görsün. Parası ile değil mi? Ama âşık razı olur mu, bakalım; sen de dersin Hayriye?”

Hayriye Hanım:

“Abla bunlardan Cenana’nın önünde bahsetme, yüzgöz olacağız, hiç hoşuma gitmiyor,” diye yerinde doğruldu. Sakin, tatlı yüzü öfke ile bozulmuştu.

Osman pencereye doğru yürüyüp sıkıntılı bir tavırla dışarı, bahçeye bakarak “Canım komşu çocuğu kavgaları bunlar, siz de ciddiye mi alıyorsunuz?” dedi.

Tam bu esnada kapı ardına kadar açılarak neşeli, küstah bir ses “Kimmiş o, ben mi çocukmuşum?” diye bağırdı.

Sedad Kemal dönüp bakınca olduğu yerde hareketsiz kaldı. Genç ressamın “kepazelik, bayağılık!” diye neyi kastettiğini anlamıştı.

Kız yapacağı tesirden emin, kapının eşiğinde genç bir tay gibi derin soluklar alarak canlı, mağrur duruyordu.

İnce omuzlarını yarı yarıya meydanda bırakan, vücudunu sıkı sıkı saran pembe ipekli bir bluz ve bol büzgülü yeşil çiçekli bir etek giymişti. Fazla uzun topuklu, yepyeni beyaz iskarpinlerin üzerinde olduğundan çok daha boylu görünüyordu. Her zaman alnına, omuzlarına düşen saçlarının yeni permananttan çıktığı belliydi. Kıvrır kıvrır ensesine kadar küçük bükümlemlerle kabarıp toplanmışlardı. En büyük değişiklik yüzünde olmuştu. Beceriksiz bir makyajın fazla parlatıp renklendirdiği kıpkırmızı yanakları, dudakları, boyalı kaşları, gözleri başka, yabancı bir ifade taşıyordu. Genç ressamın hakkı vardı: Çünkü kız bu haliyle gülünçtü.

Sedad Kemal, “Aman bu ne şıklık böyle!” diye bağır-maktan kendini alamadı.

Kız dünyaya meydan okuyan, kendini beğenmiş bir sallantı ile ilerleyerek, yazara memnun, muzaffer bir tebesümle gülerek “Hep Celile teyzemin sayesinde” diye cevap verdi.

Cenan'ın defterinden:

Orada kapının eşiğinde bir an hareketsiz kaldım. Öbürleri birkaç günden beri yeni elbiselerime, boyalarım, kıvrıcık saçlarıma alışmışlardı. Artık ne yapsalar beni bunlardan ayırmaya imkân olmadığını biliyorlardı.

Topuklu iskarpinleri giymeye başladığımdan beri Osman arkamdan “Dikkat, düşeceksin!” diye bağırıyor.

Meliha, teyzemle şehre inip saçlarıma permanant yaptırdığım gün kırpılmış koyunlara döndüğümü söyleyerek alay etmişti ve Cicim hiç olmazsa çok daha az boyanmam için yalvarıp duruyordu.

Evet, kapının eşiğinde sözlerine aldırmadığımı, onlardan korkmadığımı göstermek için öyle bir zaman hareketsiz kaldım. Biraz evvel Ahmet’le kavga etmiştim. Bana

“şımarık, kendini beğenmiş, cahil...” demişti. Ben de onu evden kovmuş, yüzünü görmek istemediğimi söylemiştim. Hâlâ bu kavganın öfkesi içinde titriyordum. Bir başkasıyla da her kim olursa olsun kavgaya hazırdım. Her şeye peki ama hele şu Ahmet’in de öbürleri gibi elbisem, boyalarım ve saçlarımla alay etmesine tahammülüm yoktu. Bunların hepsine büyüdüğümü, değiştiğimi kabul ettirmek lazımdı. Bunun için de şimdi yeni bir yardımcım bana destek olan kuvvetli biri vardı: Celile teyzem...

Komşum orada, oturduğu yerde gülüyordu. Bakışları hayranlık ve sevgi doluydu. Bu içime biraz iyilik ve sükûnet verdi.

Celile teyzem geleli çok değiştiğimi biliyordum. Komşuma bunu biraz daha sonra, her şeye iyice alıştığım zaman göstermek istemiştim. Ama mademki daha evvel gelmişti...

Yüksek yerden atlamaya hazırlanan korkak bir çocuğa benziyordum. Tehlikeli bir sıçrayış ama aşağıya sağ salım varınca her şey fevkalâde olacaktı. Celile teyzem olmasa buna cesaret edemezdim. Meğer ne iyi kadınmış! Cicim’in anlattığı güzellik gençliğine ait eski bir hikâye galiba. Hele gözlerine hâlâ kuyruklu siyah sürmeler çekmesi ve sabah akşam bütün yüzüklerini takması biraz gülünç. Bununla beraber tatlı, şirin, bana karşı iyilik dolu. Onu sevmemek elde değil.

Fakir evimize bolluk ve güzellik getirdi, elinde olan her şeyi bana uzattı: “Al kullan, bu küçük, yoksul, çocuk vaziyetinden kurtul, işte sana istediklerini veriyorum,” dedi. Rüyalarımda görsem inanmazdım.

Daha geldiği ilk akşam, Cicim’in yatak odasında yalnız kaldığımız zaman sarı demir karyolaya, kırık ayağının altına sokulan mukavvalarla ancak muvazencisini bulan aynalı konsola, demirleri fırlamış, yüzleri solmuş koltuklara bakarak omuzlarını silkip “Her şey bıraktığım gibi” demişti. “Hatta insanlar bile. Yalnız hepsi biraz daha kötüleşmiş, fark bu!”

Beni görür görmez sevmiş olacaktı. Eşyalarını açmak için odasına çıkarken yalnız beni istemiş “Küçük gelsin, yardım eder,” demişti.

Orada bir koltukta, biraz şaşkın, biraz ürkek, onun markalı güzel deriden bavullarından çıkardığı ve ehemmiyet vermeyen bir tavırla yatağın üzerine fırlatıp attığı dantelli ipek sabahlıklara, birbirinden güzel elbiselere bakarak, odanın içine dağılan lavanta kokusunu içime çekerken birdenbire başını kaldırıp “Bir sen onlara benzemiyorsun, ne annene ne de Meliha’ya. İstersen ne başlar döndürürsün kız!” demişti.

Kocaman yanakları çukurlaşarak gülmüş, kalkıp karşıma, koltuklardan birine oturarak şöyle devam etmişti:

“Sen bütün bunlardan başkasın, sen bana benziyorsun küçüğüm. Şimdiki halime bakma, ben gençliğimde afetler afetiydim. Cıvalar gibi yerimde kaynardım. Onun için bu evden, kırk koltuklardan, çıplak tahtalardan, uyuşuk, zavallı insanlardan kaçtım. Onun için bunların hiçbirini beni sevmeyi, anlamayı. Hepsi bana kızıyor, beni kıskanıyorlardı. Çocuğumu bile bu nefretle aşılıp benden uzaklaştırdılar.”

Celile teyzemle işte daha birinci gününden böyle dost olduk. Uzun uzun Raiften bahsettik. Oğlunu fazla sevdiğini sanmıyorum. Neden öldüğünü anlamak istiyordu. Meliha’dan nefret ediyordu. Sabun bebeği, kendini beğenmiş, soğuk mahlûk! diyordu. İlk fırsatta üzerine atılacağını anladım. Raif’in karısını sevmeyişini, kendisini bunun için öldürdüğünü söylemem kâfiydi. Beni korkutuyordu. Hakikati öğrenince her şeyi karıştırmamasından ürküyordum. Hem böyle bir kozu kendime saklamak hoşuma gidiyordu. Meliha’nın haberi yoktu, onu elimde tutuyordum.

Celile teyzem, geldiğinin ertesi günü elime kocaman gümüş çerçeveli bir resim tutuşturdu. “Oğlum Cemal, onu sana veriyorum...” dedi. Esmer, kara yağız genç bir adamın resmiydi. Hiç de çirkin değildi. Bununla beraber daha

çok çerçevesinden hoşlandım. Gümüşe küçük inci çiçekleri işlenmişti. Pahalı bir şey olduğu muhakkaktı. Başucuma koydum. Genç, zengin bir adam, benim akrabam, orada beni seyretmeye, gece gündüz benimle beraber olmaya başladı. Aynı gün, öğleden sonra Celile teyzem şehri görmek istediğini söyledi. İstanbul'a indik. Otomobille hayatımın en uzun dolaşmasını yaptım. Başım döndü, midem bulandı. Sonra beraberce saçlarıma permanant yaptırmaya gittik. O da küçük tombul ellerine manikür yaptırdı, yüzüne bir takım isimlerini bilmediğim kremler sürdü. Beyoğlu'nu baştanbaşa yürüyerek geçtik. Kollarımız paketlerle dolu vapura geldik.

Paketlerden çoğu benimdi. Akşam, odamda onları birer birer açtım. Bir yığın yeni giyecek şeyim olduğunu sevinçle gördüm. Aman allahım peri gibi kadın! Bana neler neler almıştı! Bütün eski elbiselerimi, eşyalarımı dolabın bir köşesine tıktım. Meydanda yalnız yeniler kaldı.

Celile teyzem ertesi gece yemekte birdenbire coşarak küçük parmağındaki zümrüt yüzüğü çıkardı. "Bu saçlar pek yakıştı, şimdi tam güzel bir kız oldun. Bunu da al, sana hediye ediyorum," dedi. Cicim itiraz etmek istedi.

"Bu kadar pahalı hediye olmaz. Kızı şımartıyorsun," diye söyleniyordu.

Teyzem yüzüğü zorla parmağıma taktı.

Aynı gece Cicim odama geldi. Aynamın karşısında yeni elbiselerimi tecrübe ediyordum. Cicim "Seninle bir bebek gibi oynuyor," diye şikâyeteye başladı. "Bu kadarına tahammül edemem. Maksadı ne, daha anlayamadım. Gözlerini servetiyle kamaştırıyor, sonra bir gün kalkıp gittiği zaman..."

Bunu söylememeliydi. Kalbim öyle fena oldu ki boğulacağımı sandım. Hiddetle "Her zaman bunlar benim olacak," dedim.

Cicim şaşırarak mırıldandı:

"Ne kadar eminsin, âdeta bana meydan okuyorsun!"

Gülmeye çalıştım. Onu güldüremedim. İyice kızmıştı. Bana bakmıyordu. Gözleri başucumda duran Cemal'in gülmüş çerçeveli resmindeydi.

Odadan çıkarken "Senin için çok yumuşak bir anne olduğumu sanıyorum" dedi.

Galiba "Allah sabır versin, allah korusun!" gibilerden bir şeyler de mırıldandı.

Şimdi bütün ev halkı, hepsi beraber Celile teyzemi bana karşı yakın, iyilik ve sevgi dolu görmekten gelen bir hiddet içinde. Cicim'den Kalfa'ya kadar kimse onu çekemiyor. Kim bilir, belki sadece kıskanıyorlar!

Meliha'nın kendini beğenmiş bakışları üzerimde. Bana ait her şeyi gizliden gizliye tetkik ediyor ve beğenmiyor. Buna eminim.

O gün de, komşumun geldiği gün de bana müstehzi bakışlarla, soğuk mavi gözlerinde küçük, sinsi bir tebessümle bakıyordu. Osman pencerenin önündeydi ve o da Meliha'nın alayına iştirak ettiğini anlatmak ister gibi gülümsüyordu. Yalnız komşumun tebessümünde alay ve fenalık yoktu. Benim tek dostum olduğunu bir kere daha anladım.

Gidip Celile teyzemin koltuğunun kenarına oturdum. Konuşmak, gülmek, bir şeyler yapmak, bütün bunlara aldırmadığımı, neşemin yerinde olduğunu göstermek istiyordum. Oysa endişeli, sıkılgan ve hiddet doluydum.

Celile teyzem komşuma doğru dönerek "Ne kadar değişti değil mi?" diye güldü. "Pek de güzel oldu. Siz de öyle bulmuyor musunuz? Daha bizimkiler alışamadılar. Boyanmayacak, giyinmeyecek kadar da küçük sayılmaz hani... On dokuzuna basıyor. Vallahi bizim Cemal görecek olsa bayılırdı. Burada böyle bir teyzekızı olduğunu bilse peşime takılır, muhakkak beraber gelirdi."

Benden bahsederken hemen oğlunu, Cemal'i hatırlamayı âdet edinmişti. Bu beni eğlendiriyordu. Cicim'in derhal kaşlarının çatılıp yüzünün bir tuhaf olduğunu fark ediyordum.

Komşum onu dinlemiyor, bana bakıyordu. Sonra birdenbire “Şimdi buraya gelirken senin ‘Kızıl Saçlı’yı gördüm,” dedi.

Meliha olduğu yerde dimdik hareketsiz kaldı. Osman pencerenin önünden dönerek dikkatle bize bakmaya başladı.

Komşum “Bahçe duvarına yapışmış, birini gözler gibiydi,” diye devam etti. “Hep burada sizin evin etrafında dolaştığına göre bir tedbir almak, hatta polise haber vermek faydasız olmaz sanıyorum. Beni şüphelendirmeye başladı. Bu bir tesadüf, çocukça bir oyun olmaktan çıkıyor.”

Cicim endişe ile doğrulmuştu. Celile teyzem “Bu ‘Kızıl Saçlı’ da kim?” diye merakla sordu.

Osman’ın bahsi kapatmak ister gibi kuru bir sesle “Delinin biri olmalı,” diye söylendiğini duydum.

Delinin biri! Celile teyzem geldiğinden beri onu ve verdiğim sözü tamamen unutmuştum. Böylece günler geçmişti. Sesi kulaklarımda çınlar gibi oldu:

“Geleceksiniz değil mi, geleceksiniz? Sizi bekleyeceğim...”

Osman pencerenin önünden ayrılarak “Havada hâlâ bir tuhafılık var, gene yağmur başlarsa ıslanırım, şimdiden gitsen iyi olur,” diye Celile teyzeme yaklaştı. Odadan çıkarken Meliha da peşinden gitti.

Celile teyzem “Bunlar ikisi iyi anlaşıyorlar” dedi. “Güya, Raif’in yakın arkadaşıymış!”

Odada buz gibi bir sessizlik oldu ve sanırım hepsi “Kızıl Saçlı’yı unutarak başka bir şey düşünmeye koyuldular. Sonra komşum bu havayı bozmak ister gibi canlandı, konuşmaya başladı. Biraz sonra Celile teyzemle hararetli bir bahse daldılar. Komşum birkaç dakikanın içinde Celile teyzemin servetinin miktarını, evinde kaç uşağı olduğunu, komşularını, hatta ne yiyip içtiğini öğrendi sanırım.

Cicim yorgun bir tavırla gözlerini kapamış susuyordu.

Pencereye doğru giderek cama yaklaştım. Onlar ikisi dışarıda, merdivenin sahanlığındaydılar. Osman, Meliha'ya hararetli hararetli bir şeyler söylüyordu. Meliha'nın sıkıntılı bir hali vardı. Bahçeye, gerilere, ağaçların altına doğru bakıyordu. Sonra birdenbire yağmur başladı. İri damlalar yapraklarda boncuklaşarak camlara vurdu. Toprağa düşerek siyah büyük lekeler halinde yayıldı. Osman koşarak bahçeyi geçti, yola doğru ağaçların arasında kayboldu.

Güzel elbiselerime, yeni ümitlerime, her şeye rağmen birdenbire kendimi çirkin ve yalnız hissederek kederle dolup taştım. Yanan alnımı cama yapıştırdım. Geride komşunun sesini duyuyordum. Sanki bu ses Celile teyzeme değil, bana hitap ediyordu. Ne kadar yumuşak ve tatlıydı!

Meliha bir müddet içeri girmeyerek dışarıda sahanlıkta kaldı. Dalgın, düşünceli, Osman'ın gittiği istikamete doğru bakıyor, iri damlalarla sıklaşan yağmura aldırmayarak hareketsiz duruyordu. Karanlık günün içinde bembeyaz, kusursuz, bir manolya gibi taze ve güzeldi. Ona bakıp yeni bir felaketten geçtiğini, birkaç ay evvel kocasını kaybettiğini anlamak imkânsızdı.

Bir müddet sonra Meliha sokak kapısını sert bir hareketle örterek içeri girdi. Geride sesler susuverdi. Geniş bir nefes alarak pencereden döndüm.

Komşum, gözleri koyulaşmış, kumral sakalların çevirdiği kırmızı dudakları hafif aralanmış, yüzüme, gözlerimin içine garip bir ısrarla ve gayet ciddi uzun uzun baktı. Vücudumdan tatlı bir ürperti geçti ve gülmeye başladım.

Sedad Kemal caddeye çıkmak üzere iken arkasından koşan ayak seslerini duydu. Dönüp bakmaya vakit kalmadan ince uzun bir gölge yaklaştı, koluna giriverdi.

Yazar hayretle irkilerek durunca elektrik lambasının altında pırl pırl yanan iri siyah gözleri, dağılmış kıvrıkcık saçlarla çevrili, hatları boyalarla büsbütün kalınlaşıp belirmiş, küstah kadınca mana almış olan güzel, taze yüzü gördü.

Kız nefes nefese “Bekir çıktığınızı söyledi, size yetişmek için koştum,” dedi. “Görmesem yapamazdım, günlerdir konuşamadık, birbirimizi şöyle rahatça göremedik. Anlatacak öyle şeylerim var ki!”

Kolundan çıkmamış, ona sokulmuş duruyordu. Sedad Kemal hafifçe içini çekti, gülümsedi. Beraber yürümeye başladılar.

Yazar, kafasının karıştığını hissediyor, gülünç şeyler düşünüyordu:

Dikkat kırmızı tehlike ışıkları yandı. Bu kız kadın değil, canavar. Günlerdir göremediğin için geçirdiğin heyecanı düşün. Haydi, çık kolundan, sert bir baba tavrı al, payla, uzaklaş bakalım.

Ne mümkün! Kıza hayran hayran bakmaktan başka bir şey yapmıyordu. Bir zamandan beri daha büyümüş, daha kadın, daha tehlikeli bir hal almıştı. Boynunu, kollarını açık bırakan yeşil ipek elbisesinden parlak, gergin esmer teni görünüyordu. Onu bu incecik ipek elbisenin altında öyle çıplak diri ve taze, sonra o kadar yakınında hissetmek baş döndürücüydü. Günlerdir kendi kendine yaptığı bütün telkinler eriyip gidiyor, tekrar kanı yanmaya başlıyordu.

Cadde tenhaydı. İleride Fener burnuna doğru giden yolda birbirine sokulmuş çiftler, ağaçların altında gölgeler vardı. Sedad Kemal, kızın kolunun sıcak temasını, zencefiller gibi sıcak, tatlı kokusunu duydu. Gökte yıldızlar büyümüş, ay parlamaya başlamıştı. Sedad Kemal kaybettiğini sandığı kıymetli bir şeyini beklemediği anda bulmuş bir adamın sevinci içindeydi.

Kız onu kolundan çekerek “Gelin gelin buraya, şu kâğıda bakın,” diye heyecanla bir elektrik fenerinin altına doğru sürüklediği zaman kendine gelir gibi oldu. Uzattığı kâğıdı alıp isteksiz bir tavırla göz gezdirdi. Büyük, okunaklı yazıyı okudu:

“Neden gelmediniz? Sizi o kadar bekledim! Hâlâ da bekliyorum. Küçük, tecrübesiz bir kıza hitap ettiğimi biliyorum ama Raif'i çok sevdiğinizi de biliyorum. Onu çok seven biriyle konuşmak, dertleşmek için deli oluyorum. Allah aşkına inat etmeyin. Yalnız bir kere, evet bir kere gelmeniz kâfi. Sizi bir daha ne kendim gelerek, ne de mektupla rahatsız etmemeye karar verdim. Gelmezseniz geç kalmış olacaksınız. Birkaç gün daha verdiğim adreste olacağım. Fatma.”

Sedad Kemal, kâğıt elinde hareketsiz kalmıştı. Sual dolu gözlerle kıza bakıyordu.

Cenan “Şimdi sizin peşinizden gelirken Kalfa verdi,” diye izah etti. “Ona da küçük bir çocuk bırakıp gitmiş. Kimden olduğunu anladınız değil mi? ‘Kızıl Saçlı’dan. Size daha evvel onunla konuştuğumu söylemeye vakit olmadı. Zaten hiçbiriniz onun peşimden geldiğini kabul etmek istemez gibiydiniz. Benimle alay ediyordunuz. Şimdi gördünüz mü? Benimle konuşmak istiyor. Raif’ten bahsedecek. Bunu daha evvel söylemiş olsaydı! Ama niçin beni seçiyor? Evet, hepsinin arasında neden beni?”

Yazar mütereddit bir tavırla “Sen böyle hikâyelere karışmaya bayılıyorsun da ondan,” dedi. “Roman kahramanı tavırları almak, korkulu maceralara atılarak başına iş açmak istiyorsun. Geçen gün söylediğim zaman kimse fazla ehemmiyet vermedi ama bence en iyisi bu kadını polise haber vermek. Delinin biri olabilir. Hem de tehlikeli bir deli.”

Kız öfkelenerek uzaklaşmıştı.

“Hiç olmazsa siz onlar gibi konuşmayın, beni çocuk yerine koymaktan vazgeçin!” diye bağırdı. “Yalan uydurmadığım, hayale kapılmadığım gün gibi aşikâr. Raif’in sebebi bir türlü anlaşılmayan intiharının sebebini anlatacak biri var karşımızda ‘Kızıl Saçlı’yı siz de gözlerinizle gördünüz. Mektuba gelince, işte burada, elinizde.”

Yazarın elinden çekip aldığı kâğıdı, havada sallıyordu.

“Mademki beni istemiş, gideceğim. Siz de kimseye bir şey söylemeyeceksiniz. Belki de ondan hakikati öğrenirim. Bakın neler oluyor, ne işler. Siz ‘Kızıl Saçlı’ ile Raif hikâyesinin alakası olabileceğini hayalinizden geçirir miydiniz?”

Yazar gayrı ihtiyari.

“Şu konuşmaya, şu heyecana bak!” diye mırıldandı. “Değiştin sen! Yakında aklını oynatırsan şaşmam. Etrafındakiler de bunun için çalışıyor sanki. Şu şişman zengin

teyzenden, yanık yüzlü, korkunç mahlûka kadar hepsi bunun için uğraşıyorlar.”

Cenan topuklarının üzerinde mağrur, hırçın yükselerek “Size kaç defa söylemeli, ben o incir ağacındaki çocuk değilim artık,” dedi.

İncir ağacındaki çıplak ayaklı, pervasız, neşeli, ağzı yemiş dolu, obur, sıhhatli ve dünyadan habersiz kız çocuğu Sedad Kemal’in hayalinde canlandı. Kendi kendine “Ne zaman, nasıl böyle değişti?” diye hayretle sordu.

Kız kararlı bir tavırla.

“Yarın ona gideceğim” dedi. “ ‘Kızıl Saçlı’ya. Acele etmezsem geç kalmış olacağımı söylüyor. Belki de bir seyahate çıkacak. Daha evvel gidip konuşacağım. Yazdığı gibi küçük tecrübesiz bir kız olmadığımı ona ispat etmeliyim. İsmi Fatma, imzaya dikkat ettiniz mi?”

Yazar, “Evet, çok değişti!” diye, hâlâ aynı düşüncenin peşindeydi. Nasıl, ne zaman böyle oldu? Sesi, konuşması bile başkalaştı. Beni korkutuyor. Annesine haber vermeliyim. Bu “Kızıl Saçlı” ondan ne istiyor bilmiyorum ama gitmesi doğru değil. Başına bir felaket gelecek. Rüyada yürür, konuşur gibi bir hali var. Nereye, hangi uçuruma doğru kaydığının farkında değil.

Hakikaten ürkmüştü. Ne kendisini ne başkalarını, yalnız onu düşünüyordu. Yıldızlarla dolu gökyüzünün altında, yarı karanlık caddede, hatta bütün dünyada sanki yalnız ikisi kalmışlardı. Daha doğrusu yalnız kız vardı. Onun ince esmer hayali, kocaman ateşli gözleri... Öbürleri silik gölgeler, sahnenin gerisindeki küçük figüranlardan başka bir şey değildiler. Farkına varmadan kendisine ait biriymiş gibi, hayatım, hayatımız! diye, düşündü. Ona karşı şefkat, korku, karışık yepyeni bir sevgi duyuyordu.

Düşündüğü şeylerin manasızlığını hissediyor, kızın yanından kaçmak istiyordu. Ellisine gelmiş bir adam ve daha yirmisine basmamış bir çocuk! Bütün bunlar gülünçtü. Olduğu yerde durmak, gözlerinin içine bakarak kıza, “Haydi

bakalım beni budala zabıta hikâyeleriyle meşgul etme, çek git şuradan,” diye bağırarak istiyordu.

Öfkeli öfkeli “Bu kadının senden ne istediğini biliyor musun?” diye sordu.

Ona korkulu, kötü şeyler anlatmak, hâlâ çocuk olduğunu, şaşırtıp utandırarak ispat etmek istiyordu.

Cenan inatla “Ne isterse istesin, gideceğim. Merak ediyorum. Hem o Raif’i tanıyor, bu kâfi değil mi?” dedi.

Tekrar sokulup koluna girerek yavaşça, “Haydi öyle somurtmayın, kızmayın, yürüyelim. Başka şeyler konuşuruz,” diye ilâve etti.

Onun tekrar kendisine yaslandığını görünce Sedad Kemal’in öfkesi düşüverdi. Yol kenarından Fenerbahçe’ye doğru yürüdüler. Yazar neden sonra “Sana neden kızacaktım?” diye sordu.

Kız küçük, sinirli bir kahkaha ile “Bana şimdi herkes kızıyor, bu âdet oldu,” diye söylendi. “Hatta Cicim bile!”

Biraz durakladıktan sonra devam etti:

“Celile teyzemi de kimse sevmiyor. Evde onu yalnız ben seviyorum. Bana da sanırım bunun için kızıyorlar. Cicim onun verdiği elbiseleri, hediye ettiği mücevherleri almamı, onunla beraber sokağa çıkmamı, odalara kapanıp konuşmamı ve nihayet Cemal’in resmini odama başköşeye koymamı istemiyor. Onu dinlememeli, sözlerine ehemmiyet vermemeliymişim. Oysa ben güzel şeyler giymeyi, mücevherleri, bu yeni saçlarımı, onun verdiği her şeyi seviyorum. Celile teyzemi de seviyorum. Onların teyzeme kızmaya ne hakları var? Kadının oğlu ölmüş. Raif’in kendisini niçin öldürdüğünü anlamak istiyor. Hakkı değil mi? Sonra...”

Sedad Kemal’in kolunu sıkıyor, ona büsbütün sokuluyordu:

“Dün de Cicim’le kavgaya ettiler. Başlangıçta söz babamdan açılmıştı. Celile teyzem, benim babama çok benzediğimi söylüyordu.”

Cicim bunun üzerine birdenbire sebepsiz yere kızdı. Celile teyzem de “O senin kızın değil, benim kızım olmalıydı. Gene de istersem olur, biliyorsun,” dedi.

Cicim bana “Çık, odadan dışarı, çık!” diye bağırdı. Onu hiçbir zaman öyle hiddetli, heyecanlı görmemiştim. Bahçeye kaçtım. Onlar ikisi uzun uzun kavga eder gibi konuştular. Sonra gece teyzem odama geldi.

Birdenbire susmuştu.

Yazar, “Beni merakta bırakmak istiyor!” diye düşündü. Tekrar eğlenmeye başlamıştı. Kız, kendisini zaman zaman kızdıran, eğlendiren, ürküten bir sihirbaza benziyordu.

“Şurada, bir kahvede otursak,” dedi.

Cenan kolundan çıkmıştı. Sedad Kemal onun kendisine karanlıkta durgun bakışlarla baktığını gördü. Yavaşça şöyle dediğini duydu:

“Yok yok, dönsek daha iyi. Zaten size neden anlatacaktım? Ne telaşlanır ne meraklanır ne de heyecanlanırsınız! Acayip adamın birisiniz. Son zamanlarda değiştiniz, eskisi gibi değilsiniz. Uzakta iken hep yanınıza gelmeyi, sizinle konuşmayı kuruyorum, yanınıza gelince de pişman oluyorum. Halinizde beni ürküten bir şey var, açıkçası bu.”

Sedad Kemal sesini çıkarmadı. Halindeki değişikliği demek o da hissetmişti! Ama bir şey bilmiyordu: Bütün bunlara kendisinin sebep olduğunu!

Yavaşça geriye, geldikleri yola döndüler. Bu sefer birbirlerinden ayrı, hatta oldukça uzak yürüyorlardı. Toprak yola saptıkları, yazarın evinin önüne geldikleri zaman kız somurtkan “Allahâısmarladık, ben gidiyorum” diye mırıldandı.

Sedad Kemal eğildi. Yavaşça onun kolunu tuttu.

“Ümit ederim o kadına, ‘Kızıl Saçlı’ya gitmeyeceksin. Belki bir tuzak kurmuştur, kötü bir niyeti vardır. Raif’i tanıdığına da o kadar inanma. Seni meraklandırmak, kendine çekmek için bunu uydurmuş olabilir.”

Cenan inatla “Gideceğim,” dedi. “Cicim’e, bütün eve haber verseniz gene gideceğim.”

Sedad Kemal, onu kolundan ileriye, kendisine doğru çekti.

“Gel buraya, kızmaya, öfkelenmeye lüzum yok. Ben de-
ğişmedim. Eskisi gibi senin dostunum. Sana ait her şeyi
merak ediyorum. Teyzenin gece vakti odana çıkıp seninle
ne konuştuğunu söylemeden şuradan şuraya gidemezsin.
Gel içeri, daha erken. Yemiş yeriz, anlatırsın.”

Cenan hâlâ inat ediyor, oldukça zayıf bir mukavemetle
“Hayır, hayır!” diye saçlarını sallıyordu. Sedad Kemal biraz
daha kuvvetle kolundan çekip “Haydi canım, gel diyorum
sana!” diye ısrar edince bunu bekliyormuş gibi peşinden
yürüdü.

Bahçede oturmayarak aralık kapıdan sessizce yukarı çık-
tılar. Yazarın çalışma odasına girdiler. Bekir, yatmadan ev-
vel yemiş tepsisini hazırlamıştı. Çalışma masasının üzerin-
de küçük bir lamba yanıyordu. Pencereleler açıktı. Dışardan,
gecenin içinden yaprak hışırtıları, küçük çıtırtılar geliyordu.
Sakin, sessiz toprak ve çiçek kokan bir arka sokak gecesi...

Karşılıklı oturdukları zaman Cenan biraz somurtkan ama
barışmaya hazır, “Beni çok kızdırıyorsunuz, gene de sizinle
konuşmadan yapamıyorum,” dedi. “Size anlatmazsam ne
sevinç, ne heyecan, hiçbir şey tamam değil gibi geliyor.
Anlattığım zamansa siz dinlemiyorsunuz. Bana yardım
edeceğinize...”

Sedad Kemal, sesini çıkarmayarak sigara uzattı. Yüzü,
gözleri bir tuhaftı. Kibriti çakarken parmakları hafif titri-
yordu. Kız farkına varmayarak sigarasından derin bir nefes
çekti. Koltuğa iyice gömülüp yaslanmış, ayak ayaküstüne
atmıştı. Yukarı doğru sıyrılan eteğinden yuvarlak çıplak
dizleri görünüyordu. Başını koltuğun arkasına yaslamıştı.
Olgun, güngörmüş yapmacık tavrıyla sigarasından derin
bir nefes çekince dumanlar boğazına doldu, öksürmeye
koyuldu. Sigarayı elinden atıp doğrulduğu zaman alnı, ya-
nakları kızarmıştı. Sigaranın dumanından mı, heyecandan
mı, kısıldığı belli olmayan alçak sesle, bir sır söyler gibi.

“Teyzem, dün gece beni oğluna, Cemal’e almak istediğini söyledi,” dedi.

Sedad Kemal, bunu hiç beklemiyordu. Birdenbire Arap’larla dolu küçük, pis sokakları, büyük kâşanelerin kurumlu kurumlu sıralandıkları, yarı çıplak fellâhların topraklarda sinekler ve pisliklerle uyuyup uyanıp dilendikleri ihtişam ve sefaletin beraber aktığı Nil kenarını, sırtındaki İngiliz kumaşından elbisesine, ipek gömleğine, Londra’dan gelen çoraplarına, kravatlarına rağmen peşinde beş dalkavuk olmadan sokağa çıkmayan, büyük otellerin terasında nargile tokurdutıp vara yoğa gülen yağız yüzlü, beyaz dişli, bakışları aç ve iştahlı zengin Arap beylerini görür gibi oldu. Kız koltukta karşısında değil de orada uzaklarda, o yabancı sıcak memlekette ve bunlardan birinin kolları arasında eriyip kaybolmuş gibi olduğu yere çöküp kaldı.

Cenan “Şaşırdınız!” diye güldü.

Yaptığı tesirden memnun, kahkahaları arasında “Ya, işte böyle! Ben burada sıkıntı içinde pinekleyip dururken birdenbire talih kuşu gelip başıma konuyor, tabii şaşarsınız,” dedi.

Ayağa kalkmıştı. Lambanın ışığı kuvvetli değildi. Gölgerin altında daha esmer, daha ince görünüyordu. Gözleri, ağzı, yanakları yer yer parlıyordu. Dans eder gibi bir hareketle elbisesinin eteklerini açarak ayağının üzerinde birkaç kere döndü.

“Her şey ne kadar değişti, öyle mesudum ki!” diye bağırdı.

Yazar, bu sözlerle rağmen onun bakışlarındaki karanlık, bedbaht manayı fark etti. Bütün bu gösterişleri birine fazla kızdığı için hırsından yapıyormuş, hakikatte hiç de mesut değilmiş gibi bir hisse kapıldı.

Endişesini, merakını gizlemek isteyerek çarpık bir tebessümle “Peki annen, o bu işe ne diyor, sen ne karar verdin?” diye sordu.

Cenan, eteklerini açarak bir kere daha ayaklarının ucunda döndü. Saçlarını havaya doğru kaldırıp ensesinde dağıtarak yazara yan yan baktı.

“Cicim’in daha bir şeyden haberi yok, Celile teyzem ‘Mektupla Cemal’e senden bahsettim. Bu izdivaca bayıla bayıla razı olacağını biliyorum. Bir de resim göndeririz, kâfi. Sonra o buraya gelir, nişanı ve düğünü beraber yapar, çeker gideriz, yalnız sen düşün taşın, kararını ver, annene o zaman açalım’ dedi. Düşünün, yirmi odalı bir konağım, elbiselerim, mücevherlerim, sayısız hizmetçilerim olacak! Hani masallardaki bir dudağı yerde, bir dudağı gökte Araplar yok mu işte onlar gibi... Ellerimi bir kere çarpmam ‘taali’ demem kâfi. Teyzem ‘evimizin sultanı olacaksın’ diyor. Beni çok güldürdü. Cemal’e hangi resmi göndereceğiz biliyor musunuz? Ahmet’in yaptığı portre yok mu, onu! Tabii sonra, karar verildiği zaman...”

Heyecanlanmış gülüyor, sığıyor, Sedad Kemal’in koltuğunun etrafında eteklerini uçurarak dönüp duruyor, nefes nefese devam ediyordu:

“Teyzem, resmi Ahmet’ten satın almaya karar verdi. Cemal kıskançtır. Evlenirseniz burada senden bir şey kalmasın ister, mademki Paris’e gidecekmiş, o zavallı çocuğa da biraz yardım etmiş oluruz diyor.”

Sedad Kemal’in karşısında durmuştu. Hâlâ gülüyordu. Yazar öfkesini güçlkle saklamaya çalışıyordu:

“Onu, Cemal’i tanı mıyorsun ki!”

“Resmini gördüm ya... Güzel, çok güzel adam komşum! Teyzem anlatıyor, bütün Arap kızları peşindeymiş. Annesine alırsam İstanbullu, senin gibi olsun diyormuş. Celile Teyzem: ‘Cemal seni dolaştırır, Avrupa’ya, dünyanın köşe bucağına gidersiniz. Çok eğleneceksiniz, çok da birbirinize yakışacaksınız!’ diyor.”

“Bütün bunlar çocukluk, saçma. Kendini büyüdüm, bir şeyler oldum sanıyorsun. Aklın başında değil. Tanımadı-

ğın bir adam, yabancı bir memleket... Çocuk, çocuk sen deli olmuştun!”

Heyecandan ayağa kalkmış, ona yaklaşmıştı. Kız artık gülmüyordu. Öfke ile dolu, düşman gözlerle Sedad Kemal'e bakıyordu. Boğuk bir sesle “Hepinize inat onunla evleneceğim, neler yapabileceğimi size göstereceğim” dedi.

Göğsü hızlı nefeslerle inip kalkıyordu. Dudakları küstah bir ifade ile kabarmış, koparılmaya hazır kırmızı taze çiçekler gibi açılmıştı.

Sedad Kemal uzanarak kollarından tuttu. Bir şeyler söylemek, onu koruyacak bir şeyler yapmak istiyordu. Kızın çıplak kolları ateş gibiydi. Genzi birdenbire sıcak, genç kokusu ile dolmuştu. Fena bir çarpıntı ile boğazının kuruduğunu hissederek.

“Cenan, küçük kızım benim!” diye kekeledi.

“Bunu yapma, bunu düşünme, bu izdivaç delice bir şey!” demek istiyordu. Konuşamadı. Yalnız o bakışları, o kırmızı taze dudakları görüyordu. Kız kımıldamamıştı, çekilmemişti. Bir şeyler bekler gibi öfkeli, küstah ve hazır duruyordu. Yazar, biraz daha yaklaştığı, kollarını acıtarak sıktağı zaman gene kımıldamadı. Belirsiz bir tebessümle dudakları aralandı, gözleri koyulaştı ve işitilmeyecek kadar alçak bir sesle “Ben sizin küçük kızınız değilim!” diye fısıldadı.

Sedad Kemal bu sözlerle beraber onun sıcak ateşli soluğunu yüzünde hissetti. Birdenbire her şeyi unutup o dudaklardan başka bir şey görmez oldu. Vücudunu sarıp yakan tatlı bir sıcaklık içinde, kendinden geçmiş bir halde eğildi. Gözleri hazla buğulanmış, kızın saçlarına, alnına doğru uzandı. Cenan'ın başı koluna düşünce onun sıcak, gergin, bir yemiş gibi tatlı dudaklarını ağzında buldu. O küçük ince vücut şimdi bir dal gibi kollarında, göğsünün üzerindeydi. Bundan sonra Sedad Kemal yalnız yumuşak bir karanlık, bu karanlığın içinde parlayan gözler, ıslak kırmızı dudaklar, haz ve korku ile çekilip gerilmiş genç taze bir yüz, ince bir vücudun kâh kaçmak, kâh sokulmak

isteyen hareketlerle kollarında, dudaklarının altında kıvrılıp büküldüğünü hatırlıyor.

Yazar, neden sonra kızın yumuşak ipek derisinin üzerinde, omuzlarda, boyunda hırsla takallüs edip kenetlenen parmaklarıyla, gözleri, dudakları bütün mevcudiyetiyle ona sahip olmaya, cıva gibi kayan, kıvrılan o taze, sıcak vücudu tutmaya, hâkim olmaya çabaladığı esnada boğuk, haşin bir sesin “Oh bırakın beni, bırakın bırakın, sakalınız batıyor, hem şu halime bakın!” diye, bağırdığını duyarak kollarından kurtulup uzaklaşan kızın karşısında heyecan ve arzudan yüzü bembeyaz, gergin soluk soluğa hareketsiz kaldı.

Cenan saçlarını geriye doğru iterek, elbisesinin omuzlarına doğru kaymış dekoltesini düzeltiyor, çözölen düğmelerini ilikliyordu. Başını kaldırdığı zaman Sedad Kemal onun gözlerindeki alaycı pırıltıyı gördü.

Kız yavaşça “Meğerse ne kadar kuvvetliymişsiniz!” dedi. “Hem Ahmet’ten daha iyi öpüyorsunuz, âdeta hoşuma gitti! Şimdi incir ağacındaki küçük kız olmadığımı anladınız mı? Öyle olmasa bunu yapar mıydınız?”

Yazar olduğu yerde sendeledi, dudakları küfürle şişti, içinin hiddet, hatta nefretle kabardığını hissediyordu. Kızı yakalamak, tokatlamak isteği içinde “Çabuk çık buradan!” diye bağırdı. “Çabuk, çabuk!”

Onun öpülmekten kabarmış ıslak kırmızı ağzı, kocaman siyah gözleri kahkaha ışıklarıyla pırl pırl omuzlarını silk-tiğini hayal meyal gördü.

“Aman ne kızılıyorsunuz komşum, ben fena bir şey yapmadım ki! Ne tuhafsiniz! Yüzünüz değişti, vallahi fenalaştınız! Gidiyorum, işte gidiyorum,” diye bağırdığını duydu. Telaşlı küçük adımlar, kapının aralığında bir an dalgalanıp kaybolan yeşil bir etek ucu, hepsi bu kadar... Sedad Kemal yarı baygınlığa benzer bir fenalık içinde, gülünç oldum, çok gülünç oldum! diye inledi. Odanın ortasında küçük boyu, dağılmış saçları, kabarmış sakalı ve elli yaşı

ile utanç denen şeyin kendisini zift gibi siyah, kaypak, yapışkan sardığını hissediyordu. Kalbi çarpıyor, gözleri kararıyordu. “Bu düştüğüm utanç kuyusudur, bu karanlık, bu yapışkan karanlık!” diye, nefes nefese mırıldandı, sonra hiçbir şey hissetmez oldu.

Gözlerini açtığı zaman kendisini ocağın karşısındaki koltukta buldu. Üzerine bir gölge eğilmişti. Bekir’in kocaman esmer başını, sadık, endişeli gözlerini gördü. Adamın, dudaklarına doğru uzattığı bir bardak suyu tutan elleri titriyordu.

Sedad Kemal yavaşça doğrularak kalbini dinledi. “Birdenbire duracak, öleceğim! Mesele ciddi, doktorların hakkı varmış...” diye düşündü. Çarpıntı hafiflemişti.

Yalnız göğsünde hafif bir tazyik vardı. Evvela ihtiyatla, sonra derin derin nefes almaya koyuldu. Birkaç yudum su içti. Bekir’e “Vaktinde geldin!” dedi.

Gülümsemeye, korkusunu alt etmeye, bu küçük krizin ehemmiyeti olmadığına inanmaya çalışıyordu, işte göğsündeki darlık hafiflemişti. Nefesi düzeliyor, damarlarında kanı tekrar sıcak sıcak akmaya, uyuşan, halsizleşen vücudu dirilmeye başlıyordu.

Bekir:

“Küçük hanım gitmeden evvel yanınıza gelmemi söyledi,” diye mırıldandı. “Sizi odanın ortasında öyle yüzünüz sapsarı, gözleriniz büyümüş görünce çok korktum, ne yapacağımı şaşırdım.”

Sedad Kemal “İlaçlarım” diye söylendi. “Yatağın başucundaki dolapta. Pembe yuvarlak haplar, onları getir.”

Çarpıntısını önlemek ister gibi yavaş konuşuyordu.

Doktor, “Hapları çarpıntı ve sıkıntı duyduğunuz zaman alırsınız,” demişti. “Bir tane, fazla değil.”

“Devam ederse?”

“Damlalardan kullanırsınız.”

“Gene geçmezse doktor?”

Doktor sıkıntılı sıkıntılı gülmüştü:

“Geçer geçer korkmayın. Hem başka ilaçlarımız, iğnelerimiz var. Ama evvela istirahat, sakın bir hayat anlıyorsunuz değil mi?”

Yazar ağlamak üzere olduğunu hissetti. “Hastalık, ihtiyarlık!” Bütün bunlara sebep yalnız oymuş gibi kızı büyük bir nefretle düşündü. Kendisini bir tehlikeden korumak, içindeki fenalığı önlemek ve kıza hakaret etmek ister gibi.

“Yirmi yaşındayken de evdeki küçük ahretliği böyle sıkıştırıp öpmüştüm, fazla ehemmiyet vermeye değmez. Her zamanki saçma bir çapkınlık hikâyesi...” diye, düşünmek istedi. Kız, uzakta, karanlıkların içinde iştah dolu taze kırmızı ağzı, parlak siyah gözleri ile bütün bunlara güler gibiydi. Sedad Kemal birdenbire farkına varmadan yanaklarının ıslandığını hissetti. Sonsuz bir hüznün içinde başını arkaya yasladı, hıçkırıklarını tutmaya çalıştı ve Bekir’i beklemeye koyuldu.

Cenan'ın defterinden:

... Komşumla böyle bir şeyin olabileceği aklımdan geçmemişti. Sokulup kollarımı tutunca birdenbire bir zamandan beri bana niçin başka türlü baktığını, peşimden geldiğini anlayıverdim. İlk duyduğum his büyük bir şaşkınlık oldu. Neden açık söylemeyeyim? Hoşuma da gitmedi değil. “Bak şu koca yazara!” diye kalbim hazla çarpmaya başladı. Parlayan gözleri, kollarımı sıkan parmakları ürkütmüyordu. Yalnız Ahmet’le olan aynı şeyi mi tekrar edecek? diye merakla bekliyordum. Sonra beni öptü. Dudakları, elleri, nefesi o kadar sıcaktı ki eriyip gittim.

Bunun çok tatlı bir his olduğunu itiraf etmek lâzım. Sımsıkı belime sarılmıştı. Başını bir an geri çektiği zaman ayrılmak için çırpındım. Çirkin bir şey yaptığımızı, Cicim’in

buna çok kızacağını, kaçmak lazım geldiğini düşündüm. O yüzümü okşuyor, çok tatlı şeyler söylüyordu. Dudakları tekrar saçlarıma, alnıma dokunarak nihayet ağzıma doğru indikleri zaman gevşeyip yumuşayıverdim. Boynumda, göğsümde ateş gibi nefesi dolaştıkça, bütün vücudum sanki yanıp tutuşuyordu. Sonra birdenbire ne oldu? Dudakları ağzımı almadan bir an yüzünü gördüm. Kirpi gibi kabarmış korkunç bir baştı bu! Vücudum buz kesildi. O zevkli çarpıntı, ürperti bitiverdi. Sakalları yanaklarıma batmaya başlamıştı. Kollarının arasından boğulmak üzere olan biri gibi çırpınarak kurtuldum. Biraz bulanık, silik gördüğüm eşyalar, renkler, oda, yerli yerine geldi. Perişan, bozulmuş hali, hiddeti, solgun yüzü, şaşkın bakışları ile hakikaten gülünçtü. Güldüğüm için neden o kadar kızdı anlamıyorum. Aynaya bakmış olsa bana hak verecekti.

Eve gizlice döndüğüm zaman kalbim çarpıyordu ve hâlâ gülüyordum. Dudaklarımda şarkılar vardı. Niçin öyle rahat ve mesuttum bilmiyorum. Onu odanın ortasında öyle şaşkın, perişan görüyordum. Bu bana acıyacak yerde tatlı bir ürperti, âdeta zevk veriyordu. Kendi kendime, "O büyük, gizli aşkı ne oldu? Nasıl, bana çocuk der mi? İşte beni öptü, öptü!" diye söyleniyordum.

Aramızda geçen şeyleri duyanlar belki benim fena, kötü bir kız olduğumu düşüneceklerdi. Aynı şeyi beni kovarken onun bakışlarında görmüştüm. Ne çıkar? Olan şey inanılacak gibi değildi. Şunu da itiraf etmek lâzım: Bu bana âdeta kuvvet veriyordu. Başkalarının yapamayacağı bir şeyi yapmış gibi yerimde sıçramak, ev halkını uyandırmak, istiyordum.

Kötülük yaptığımı hissettiğim müddetçe kuvvetliyim. Ne garip şey bu!

Ev halkı uykudaydı, içeri girebilmem için Kalfa mutfak kapısını açık bırakmış. Yalnız Cin uyumamış, beni bekliyordu. Merdivenlerden gürültü yapmadan uslu uslu çıktık. Cin karyolanın önünde kilimin üzerine kıvrılarak

yattı. Her zamanki gibi beni seyre koyuldu. Yatağımın basucundaki gümüş çerçevenin içinde teyzemin oğlu Cemal de gülümseyen gözleriyle beni seyrediyordu.

Dudaklarımda şarkı mırıltılarıyla yavaş yavaş soyundum. Dolabı açtım. Orada yeni elbiselerim renk renk asılmış sallanıyordu. Onları birer birer elleyip okşadım. Sonra açık pencerenin önünde öyle yarı çıplak dans eder gibi oynayıp dönmeye başladım. Vücudum ateş gibiydi ve kalbim şiddetle atıyordu. Bir tüy gibi kendimi dışarı atmak, uçmak, havalara doğru gitmek istiyordum. Öyle dönüp dururken aynada esmer, ince vücudumu, bacaklarımı, gergin sırtımın üzerinden geçen pırlıtları, dalgalanan saçlarımı, çıplak göğsümü, omuzlarımı görmek bütün vücudumu haz içinde bırakıyor, komşumun öptüğü zamanki sıcaklık, yarı baygınlıkla kendimden geçiyordum. Birdenbire Cin ayağa fırlayarak halimden ürkmüş gibi küçük küçük havlamaya başladı. Olduğum yerde nefes nefese durdum. Açık pencereden gökyüzünü, yıldızları, ağaçların geceye karışmış koyu tepelerinin hafif ahenkli sallantısını seyre koyuldum. Sonra dışarıdan biri beni gözlüyormuş gibi ürpererek geriye döndüm. Cin eski yerine oturmuş, bana bakıyordu.

Işığı söndürerek koştum, kendimi yatağın üzerine yarı baygın attım. Örtüleri karıştırıp iterek boylu boyunca, yüzükoyun oraya devrildim. Bir şey olacakmış, bir şey bekler gibi dikkatli ve tetikteydim. Kalbim deli deli çarpıyordu. Hiçbir şey olmadı. Ev sakindi, ev uykudaydı. Dışarıda, rüzgârın, ağaçların, denizin sesi vardı. Nihayet öyle beklemekten yorgun başım yastığa düştü. Meliha, Osman, Ahmet, komşum onlardan, hepsinden daha kuvvetliyim diye karanlıkta gülümsedim. Bu gece olmasa bile bir başka zaman içinde ve bir yerlerde beni bekleyen şeyler vardı. Hayat, beklenmedik, meraklı hâdiselerle doluydu, toprak yolda, şu eski, aşı boyalı evde bile bu böyleydi!

Artık, çıplak ayaklı, basma entarili çocuk değilim, “Allahım ne saadet!” diye yastıklara sarıldım. Vücudumun bu

tutuşması, kalbimin bu çarpıntısı dindiği, daha güzel, daha fevkalâde şeyler olup bittiği zaman!

Raif, Raif! Sen çok uzaklardaydın! Artık ümitlerimin, hülyalarımın, hayatımın içinden çıkıp gitmiştin. Kafamın karanlığında senden bir gülüşün pırıltısı, neşeli bir bakış kalmıştı ve artık sen yalnızca bir sebeptin Raif! Annenle Meliha'yı çekiştirmek, Osman'a kızmak, "Kızıl Saçlı"ya gitmek, hayatı meraklı, heyecanlı bir hale sokmak için bir sebeptin... Ölmüş, ölmüş, o artık yok, diye hayretle kendi kendime mırıldandım. Bu sözler bana eskisi gibi tesir etmedi. Hatta ne söylediğimi bir anda unuttum bile... Tehlikeli, gizli bir şey yapar gibi eğilip başucumdaki resme baktım. Ay ışığında gümüş çerçevede, Cemal'in gülen gözleri parlıyordu. Bu tebessüm benim içindi. Uzaklardan bana gülüyor, beni çağırıyordu. Meliha'dan, Osman'dan mühim olan bendim. Benim hayatım! Talih dönmüştü, yerler değişmişti. Şimdi her şey bana geliyordu. Sıra benimdi. Raif, senin annen avuçlarında bana dünyanın nimetlerini, bütün istediklerimi uzatıyordu. Onlar, Meliha, Osman? Sonuna kadar bir şey söylemeye, sonuna kadar gülüp geçmeye karar vermiştim. Onları şaşırtacak, hayran bırakacaktım.

Üşüyerek örtülere sarıldım. Uykum geldi. Oysa daha düşünmek istediğim ne çok şey vardı. Kafam karmakarışık. Beni öpen adamın biraz ötede uyuduğunu hatırlayarak heyecanlanıyordum. Beni biraz evvel öpmüş olan o dudakların, vücuduma sıkı sıkı sarılan o kolların sahibinin artık "çocuk, çocuk!" diye eğlenip şakalaşamayacağını bilmek, içimi zevkle dolduruyordu. Bana, Meliha'ya baktığı gibi, bir kadın gibi bakacak, beni isteyecekti. Evet beni, şu küçük Cenan'ı, toprak yoldaki fakir, unutulmuş kızı... Hem de öyle büyük, güngörmüş, tanınmış bir yazar! Ahmet de aynı şeyi istemişti. Hatta Cemal de, şu zengin, güzel, genç adam da... Osman? Birdenbire vücudum taş kesilerek yatağın içinde tespih böceği gibi toparlandım. Derimin üzerinden sanki buzdan bir nefes gelip geçti... Evet Osman?

Hayır, onu hatırlamak, onu düşünmek budalalıktı. Kendini beğenmişin biri; korkunç, çirkin bir adamdı. Böyle olmasa bile ümitlerimi karartmaya, sevincimi öldürmeye yetiyordu. Raif. Seni düşünmeye başladım. Buna kendimi zorladım. Senin genç, neşeli hayalinden, parlak te-bessümünden imdat aramak istedim. Bunda muvaffak da oldum. Çünkü senin hayalin “Kızıl Saçlı”yı hatırlattı. Uzaklarda korkunç yüzü durgun, sabırlı beni bekliyordu. Bana senden bahsetmek istiyordu. Sonra her şey birbirine karıştı. Ahmet’i gördüm. Yaptığı resmi bana vermek istemiyordu. Nihayet Osman ve Meliha’nın alayla gülen yüzleri üzerime doğru eğildi, içimde garip bir ses; “Artık eski Cenân değilsin, artık kozadan kurtulan kelebeksin!” diye bağırdı. Bu sese komşumun “Değiştin, çok değiştin çocuk!” diyen sesi karıştı. Ve karanlık, perde perde bütün seslerin, hareketlerin üzerine indi. Uyumuşum.

Sabah, Cicim odasından çıkmadı. Kalfa, kahvaltıda, sebep benmişim gibi öfkeli, onun bütün gece mide ağrılarından uyumadığını haber verdi.

Cicim, odasını teyzeme verdiğinden beri bitişikteki küçük odada, Kalfa’nın sedirinin karşısına koydurduğu bir somyada yatıyor. Yanına girdiğim zaman beni görmek istemiyormuş gibi gözlerini kapadı. Yüzü solgun ve kederliydi.

Evinde misafir olduğu halde teyzeme karşı aldığı uzak, soğuk tavır sinirime dokunuyor. Hastalığı bile nazlanmak, bizleri üzme için bahane sanıyorum. Her zamanki gibi sokulmak, yüzünü öpmek istedim. Gözlerini açtı. Eliyle iterek “Boyaların, bu sürdüğün koku! Aman allahım, beni rahat bırak!” diye söylendi.

Her şeye sebepsiz yere kızıyor. Bana bu kadar karışması! Onun kendisine ne kadar az baktığını, ne kadar dağınık, beceriksiz bir kadın olduğunu öfkeyle düşündüm. Saçları iyi taranmamıştı. Geceliği kolundan sökülmüş sarkıyordu. Üzerindeki yorganın yüzü yamalıydı. Bu kadar

sefalet, fakirlik utanılacak şeydi. Öfkemi göstermemeye, düşüncelerimi daha bir müddet saklamaya kararlıyım. Onu yumuşatmaya çalışarak yarı şaka, yarı ciddi, “Demek beni istemiyorsun, beni kovuyorsun?” dedim.

Gözlerini açtı, uzun uzun yüzüme baktı. İçini çekerek sordu:

“Gece neredeydin? Gene geç gelmişsin! Yüzüne sürdüğün boyalar, yeni elbiselerin, şu çokbilmiş kadın tavırların! Sonra da kimselere sormadan, haber vermeden çıkıp gidiyor, sokaklarda geç vakitlere kadar dolaşıyorsun. Çocuk olmadığını tekrarlayıp duruyorsun. Genç bir hanım gece yarısı sokağa çıkmaz, bunu biliyor musun?”

Şu Cicim’in değişmemden memnun olmamasına, benimle iftihar etmemesine şaşıyorum. Eskiden çok dağınık olduğumu, üstüme başıma dikkat etmediğimi söyler dururdu. Şimdi saçlarımı her gün başka türlü tanyorum, saatlerce aynamın önündeyim, yeni güzel elbiselerim ve çizgileri yerinde ipek çoraplarım var. Ben de öbür genç kızlar gibi oldum. O gene memnun değil. Tahammül edemediğim tek şey Cicim’in bana kızması. Bu bana korku veriyor. Üzerime bir uğursuzluk, fenalık çökmüş gibi... Onun değişebileceğini, sert, öfkeli bir anne olacağını aklım almıyor.

“Cicim yabancı ile değil, Sedad Kemal Bey’leydim,” diye teskin etmeye çalıştım. Eğer bilse gece aramızda olup bitenleri bilse, diye gülmeye başladım. Bütün anneler bu kadar saf mıdırılar? İçimdeki iblisten habersiz, Cicim bana melek gözü ile bakıyor. Bazen onun anlayışsızlığı karşısında öfke duyuyorum.

Gözlerinin ağlamış gibi kızarmış olduğunu, yanaklarındaki çöküntüyü, sarılığı ancak fark edebildim. Benim güldüğümü görünce o da gülümsedi. Uzanıp elimi tutarak “Senin akranın değil,” dedi. “Ona yaptığın bu sık ziyaretler hoşuma gitmiyor. Artık büyüdün, koca kız oldun Cenan. Çocukken huysuzlukların, yaramazlıklarınla beni çok üzerdin, artık üzmeyeceksin değil mi canım?”

Boynuna sarılıverdim:

“Sana baylıyorum Cicim! Seni nasıl üzerim! Vallahi sandığın gibi değil, bir şey yaptığım yok. Ama güzel şeylerden hoşlanıyorum, teyzemi seviyorum, diye niçin bana kıızıyorsun? O senin de kız kardeşin değil mi? Sonra bana karşı öyle iyi, müşfik ki...”

Cicim “Ah bir buradan gittiğini görsem!” diye mırıldandı.

Yüzü tekrar eski karanlık manasını almıştı. Gözleri ke-der doluydu. Başını duvara doğru dönerek “Haydi, sen git, şimdi daha iyiyim, ilaç aldım. Ağrılar uyuşur gibi oldu, biraz uyuyacağım,” dedi. Omuzlarını silkerek odadan usulca sıvıştı.

Cicim’in yanından çıkarak teyzemin odasının yolunu tuttum.

Yanına girdiğim zaman yatağında oturmuş çayını içiyordu. Dekolte geceliği içinde bembeyaz, şişman, güzeldi. Saçlarının küçük siyah bükümleri kıvrır kıvrır havaya kalkmış, gözlerindeki sürmeler şakaklarına doğru yayılmıştı. Küçük dudakları kırmızı bir nokta gibi boyalıydı.

Bavulların, oraya buraya dağılmış eşyaların arasından geçip karyolasının ucuna oturdum. Elimden tutup beni kendisine doğru çekti ve öptü. Mis gibi lavanta kokuyordu. Etrafıma bakındım. Cicim’in yarı çıplak, fakir odası âdeta değişmiş, güzel, şirin bir hal almıştı. Duvardaki bütün çivilerde, koltukların üzerinde eşyalar dağılmış duruyordu. Bavullar bir köşeye yığılmıştı. Elbiseler eski elbise dolabının kapısından dışarı taşıyordu. Gece dolabının üzerinde küçük keten örtüler, gümüş çerçeve içinde Cemal’in resmi, tuvaletin çil basmış aynasının önünde sıra sıra kristal şişeler, gümüş tuvalet takımları vardı.

Teyzem bir zaman benimle meşgul olmadı. Önündeki büyük tepsinin üzerine eğilmiş, yiyor; çayını iştahlı şapırtılarla içiyordu. Boğazına düşkün bir kadındı. Geldiğinden beri senelerce mahrum kaldım, yiyemedim dediği tatlıları, börekleri yapmak için Kalfa mutfaktan çıkmaz olmuştu.

Onu seyre koyuldum. Kendisi başlamadan evvel bir başkasının konuşmasını pek sevmediğini biliyordum. Nihayet beyaz keten peçeteyi ruju ile iyice kirleterek dudaklarını sildikten ve tepsiyi almamı işaret ettikten sonra konuştu:

“Dün akşam senden sonra gene annenle biraz çatıştık,” dedi.

Tepsiyi ortadaki masaya bırakarak ayakta, hareketsiz durdum. Yarı tatlı yarı alaycı bir tebessümle bana bakıyordu.

“Kız kardeşimdir ama bana hiç benzemez. Yumuşak, merhem gibi bir mahlûk. Ne canı, ne kuvveti var!”

“Yok, böyle söylemeyin!” diye itiraz etmek istiyordum, yapamadım. Bana kızacağını biliyordum. Haksız da sayılmazdı.

Arkasındaki yastıklara rahatça yaslanmıştı. Beyaz tombul elleri yorganın üzerinde duruyordu.

Öğleden sonra İstanbul’a inmeye, “Kızıl Saçlı”yı gidip görmeye karar vermiştim. Bahanem de yok değildi. Bahsi oraya getirmek istiyordum. “Güzelsin, şirinsin, zenginsin, hepsi kabul ama fazla gevezesin ve Cicim’i hiç çekemiyorsun sevgili şişkocuğum,” diye düşündüm ve nazik nazik gülümsedim.

O da gülümsüyordu. Yüzükleri ile oynayarak, kaşlarını indirip kaldırarak, kendisine pek yakıştırdığı nazik tavrı ile gözlerini süzüp baygınlaştırarak tekrar söze koyuldu:

“Seninle evvelce konuştuğumuz şeyi ona şöyle bir açayım dedim, seni birkaç ay için Mısır’a alıp gitmek istediğimi söyledim. Bir alevlendi, bir parladı görme! Bana söylemediğini bırakmadı. Sana verdiğim elbiseler, hediyeler, seni sevmiş, şımartmış olmam, bütün bunlar büyük cinayet, fenalık olup çıktı. Hem Cemal’den gelen haberi biliyor musun? Bak oğlan sabredememiş, hem de telgraf çekmiş. İşte, al, oku.”

Elini yastığın altına sokmuştu. Buruşuk bir telgraf kâğıdını çıkarıp uzattı. Kalbim tatlı tatlı çarptı. Cemal;

Kahire, büyük bir konak, karmakarışık meçhul ve güzel şeyler demekti. Telgrafı bir solukta okudum:

“Güzel akrabamın resmini derhal gönder. Şimdiden âşık oldum ve talibim. Onu beraber getirecek misin yahut ben mi geleyim?”

Yüzüm ne hal aldı bilmem. Belki gözlerim fazla parlıyordu, yanaklarım kızarmış olmalıydı. Teyzem neşeli, tasasız kahkahalarından birini attı:

“Nasıl! Seni ona öyle bir anlattım ki resme bile lüzum yok. Oğlan masallardaki gibi tanımadan âşık!”

Sonra ciddileşti. Ucu dantelli küçük beyaz kolonyalı mendilini alarak burnuna götürdü.

Mendilini böyle uzun uzun kokladığı zaman bir şeyler düşünüp kurduğunu öğrenmişim.

“Annemi kandırmak güç olacak sanırım,” dedi. “Senden kolay kolay ayrılmak istemeyecek. Ama kocaman kızsın. Tabii istersen...”

Bunu doğru söylemişti. Yalnız benim istemem kâfiydi.

“Ağlamak, huysuzlanmak para etmez Cicim, ben istersem kimse mani olamaz. Çünkü artık çocuk değilim ve ebediyen bu aşı boyalı evde sefalet içinde yaşamak istemiyorum” diye düşündüm. Kaşlarım öfke ile çatıldı.

Teyzem düşüncemi yüzümden anlamış gibi “Gel kız, seni bir kere daha öpeyim!” dedi. “Tam istediğim gibisin! Eğer ikimiz el ele verirse başaramayacağımız şey yoktur. Şimdi oturup Cemal’e resmi yakında göndereceğimizi, sabırlı olmasını yazacağım.”

Teyzem yalnız bir şeyin farkında değildi, o an için Cemal’den fazla “Kızıl Saçlı”yı düşünüyordum. Bütün arzum, konuşmayı bir an evvel tatlıya bağlayarak asıl mevzu girmektir. Sakin bir tavırla tatlı tatlı gülerek “Bugün İstanbul’a iniş var mı?” diye sordum. “Terzide provanız olduğunu ve biten iki elbiseyi alacağınızı unutmayın.”

Kararsız bir tavırla yüzüme baktığını görünce hemen ilave ettim:

“Provalar başka bir güne kalabilir. Eğer isterseniz öğleden sonra ben gider elbiseleri alır getiririm. Çabucak, bir vapurla gider, öbür vapurla dönerim.”

Yatağın içine rahatça kayıp uzanarak tembel tembel esnedi:

“Eğer sen üşünmezsen pekâlâ olur,” dedi.

Sonra benden kâğıt kalem istedi. Mektuplarını ne kadar güç yazdığını anlatırken aradığı kâğıdı kalemi eline verdim. Onu kocaman göğüslerini yan yana örten pembe ipek geceliği, dağılmış saçları, dizlerinde kâğıt kalemi ile bırakarak dışarı fırladım. Mayomu alarak doğru plaja koştum. Komşumun bahçesinin önünden geçerken parmaklıklardan eğilip baktım. Kapılar, pencereler kapalıydı. Bekir de ortalarda yoktu. Komşumu ve gece olanları düşünerek güldüm. Bana hâlâ kızgın mıydı? Bana âşık olması? Bu hıncını almış biri gibi beni sevindiriyor, bir yandan da korkuyla dolduruyordu.

Deniz tenhaydı. Tanıdıklardan yalnız Zehra'yı gördüm. Çilli yüzü heyecandan kızarmış, gözleri parlayarak genç bir adamı elinden sürükler gibi yanıma getirdi. “Biz galiba evleniyoruz,” diye müjdeledi. Meşhur sporcu sevgilisi... Kısa boylu, esmer, çocuk yüzlü, konuşurken hep yere bakan bir adam. Ahmet'in yanlarında olmayışına şükrettim. Zehra sitemli sözlerle ağabeyinden bahsetmeye hazırlandığı esnada bir bahane bularak yanından kaçıp kendimi denize attım. Soğuk sular ateşli vücuduma iyi geldi. Uzun, uzun yoruluncaya kadar yüzdüm ve yalnız “Kızıl Saçlı”yı, ona yapacağım ziyareti düşündüm.

Öğleyin hepimiz yemek masasının başında toplandık. Yalnız Cicim yemeğe inmedi. “İştahım yok, uyuyacağım,” demiş. Sofrada Celile teyzem ve Meliha pek az konuştular, ikisinin susmasına çoktan alışmıştım. Celile teyzem Meliha ile fazla konuşmaz. Yalnız gelininin çatalı bıçağı tutuşuna kadar en küçük hareketlerini bakışlarında ince fena bir pınlı ile takip eder. Bu bakışların altında zaman zaman

Meliha'nın şaşırdığını, parmaklarının titrediğini fark edirim. Dudakları hiddetle kısılr, tabağına eğilir. O mağrur, güzel başın bir başkasının önünde eğildiğini görmek beni ne kadar eğlendiriyor.

Heyecandan ve telaştan olacak, sofrada en çok konuşan ben oldum. Teyzeme Zehra'nın sevgilisini anlatıyor, kızın nihayet evleneceğini söyleyerek, bir taraftan da Cicim olmadığı için yerleri kirletmekten korkmayarak, masanın altında dizlerime sürünen Cin'e gizlice kemikleri uzatıyordum. Meliha heyecanımın, telaşımın farkında gibiydi. Kaşları çatılmış hayretle bana bakıyordu. Bense büsbütün coşarak Zehra'yı ve sevgilisini teyzemin nazarında gülünç göstermek için elimden geleni yapıyordum.

Teyzem "Aman ne tuhafsin çocuk, ne tuhafsin!" diye kahkahalarla gülüyordu.

Yemekten sonra herkes odasına çekilince hemen giyinmek için çatı arasındaki küçük deliğime koştum. Dolabımı telaşla karıştırarak kendime elbise seçmeye koyuldum ve nihayet onu buldum: Beyaz muslin bir elbiseydi. Bana çok yakıştığını, mühim ziyaretlerde giyebileceğimi teyzem söylemişti. Benim için "Kızıl Saçlı"ya yapacağım ziyaretten daha mühimi ise tasavvur edilemezdi. Elbiseme uygun kırmızı kadife kurdeleli hasır bir şapkam ve beyaz eldivenlerim vardı. Aynanın önünde boyanıp saçlarımı taramdım. Rujlar dudaklarımdan taşıtı, kirpiklerim fazla siyah ve dimdik kıvrır kıvrır oldu. Saçlarımdan bükümleri dağıldı. Çünkü acele ediyordum. Aynanın önünde şöyle bir dönerek kendimi seyrettim. Her şeye rağmen güzeldim, pırıl pırıldım. Aynada bütün hatları boyalarla keskinleşmiş, bakışları karanlık, korku, heyecan dolu başka bir Cenân, yeni beyaz eldivenlerinin düğmelerini telaşla ilikliyordu. Sonra her kıpırdayışında ince ipek etekleri açılıp dalgalanan, şapkasının uzun kadife kurdelesini sallanan bu beyazlı kız neşe ile gülerek "Şu teyzem dünyanın en iyi kadınıdır!" diye bağırdı.

Merdivenlerden inerken Meliha yukarı çıkıyordu. Basamaklarda durup hayretle bana baktı:

“Böyle nereye?” diye sordu.

“İstanbul’a, teyzemin terzisine uğrayacağım, elbiselerini alıp geleceğim.”

“Bu kılıkla mı?”

Ah Meliha niçin benimle daima böyle konuşurdun! Bu küçük sözlerin sana duymakta olduğum nefreti taşıran, azdıran zehirli damlalar gibi içime düştüğünü görmüyor muydun? Teyzem geleli, benim güzel şeylerim olmaya başlayalı ıgneli konuşmayı âdet edinmiştin:

“Bu kemerle bu renk elbise? Yoksa bu bir Arap zevki mi Cenan?”

“Şu kurdeleleri saçlarından çıkar Cenan, öyle gülünç oluyorsun ki!”

“Bak bak, aynaya, dudağının boyasına bak. Horoz şekeri yiyip ağzını silmeyen çocuklara benziyorsun!”

Niçin bunları söyleyip beni aşağılıyordu? Bilmediğim şeyleri öğretmek içinse bunun daha başka yolu yok muydu? Daha dost, daha müşfik olamaz mıydı?

İçimden hiddetle “Bir gün bütün bunlara seni pişman edeceğim Meliha!” diye söylendim.

Sakin görünmeye çalışarak “Ne var, elbisem güzel değil mi?” diye sordum.

“Güzel, güzel ama sana göre değil. Hem de bu saatte İstanbul’a inmek için çok fazla süslüsün yavrum.”

Ve halime acıyormuş gibi garip bir tebessümle başını sallayarak yanımdan sıyrılıp geçti. Yumruklarım sıkılmış, hiddetli olduğum yerde kaldım. Sonra merdivenleri gürültüyle indim. O hiddetle Cicim’e İstanbul’a ineceğimi haber vermeyi de unutmuşum.

Cin, bahçede, kapının önünde yatıyordu. Beni görünce kıpırdadı. İsteksiz isteksiz peşime düştü. Yavrularını komşulara dağıtılı yalnız, mahzun bir hali var. Kalfa, “Hepimize kafa tutuyor,” diyor. Bir tek yavru saklamaya razı ede-

mediğimize göre, hayvanın asıl bu huysuz ihtiyara kafa tutup bacağından ısırması lazım.

Bahçe hiç bu kadar bakımsız kalmamıştı sanıyorum. Çimenler basılarak ezilmiş, çiçeklerin yer yer dalları kırılmış, ağaçların altını otlar bürümüş, şurada hasır bir koltuk, burada bir iskemle. Yerde devrilip kırılmış kocaman bir saksı... Hiddetle omuzlarımı silkerek ağaçların altında koşmaya başladım. Cin kendisini almayacağımı anlayarak geri döndü. Toprak yoldan aynı süratle geçtim. Komşuma, Ahmet'e tesadüf etmekten ürküyordum. "Biraz sonra şu kadını göreceğim, ne macera!" diye, kalbim çarpıyordu. Gökyüzüne, ağaçlara, toprağa, yere, göğe, "Göreceksiniz, neler olacak göreceksiniz!" diye bağırmak istiyordum. Böylece öbürlerine, Ahmet'e, Osman'a, komşuma, Meliha'ya, hepsine hitap eder gibiydim. İçimi, o karanlık yeri, kin, sevgi, düşmanlık, beni bilmediğim bir dünyaya doğru iten müthiş bir merak dolduruyordu,

"Kızıl Saçlı"nın evini bulmak için ona buna başvurdum. Yoldan geçenlere, bakkala, polise soruyordum. Hepsi de karşımda bir an hareketsiz kalıyor, "İyi ama senin burada ne işin var, ne arıyorsun, ne yapıyorsun?" demek ister gibi cevap vermeden evvel yüzüme hayretle bakıyorlardı. Zaten yola çıktığımdan beri birçoklarının bana böyle baktığını fark etmiştim. Vapurda, tramvayda, nihayet bu küçük arka mahallede hayran, bazen da yalnızca alaylı bakışlarla karşılaşmıştım. Bana böyle bakanlara aldırma-dığımı göstermek ister gibi başım dik, eteklerim rüzgârda açılıp toplanarak koşar gibi yürüyordum. Meliha'nın sözleri kulaklarımdaydı.

"Nasıl bu kılıkla mı gidiyorsun!"

Ve herkes sanki onun bu sözlerini duymuş, bana onun gözleriyle bakıyormuş gibi içim zaman zaman öfkeyle doluyordu.

"Kızıl Saçlı"nın evine giden Fındıklı'daki yokuşu çıkar-ken bu his büsbütün kuvvetlendi. Elbisemin etekleri buruş-

muş, saçlarım dağılmıştı. Eldivenlerim vapurda, tramvayda kirlenmişti. Şapkamın uzun kadife kurdelesı rüzgârda uçarak enseme süründükçe huysuzlanıyor, Meliha'ya hak vermeye başlıyordum. Evlerin numaralarına bakarak yokuşu nefes nefese tırmanıp da kendimi siyah ahşap bir evin tek kanatlı, tahtaları çarpılmış kapısı önünde bulunca her şeyi unuttuverdim. Kalbim rüyalarımda gördüğüm meçhule açılan o büyük siyah kapının önünde olduğu gibi merak ve korkuyla çarpmaya başladı. Zile doğru uzanan elim titriyordu. Daha çalmaya, dokunmaya lüzum kalmadan içerde bir gürültü oldu. İnce bir gıcırtı ile kapı aralanıverdi. Karşımda onu buldum.

Siyahlar içinde, omuzlarına dağılmış kızıl saçları, yanık yüzüyle karşımda duruyordu. Geride uzanan yarı karanlık bir taşlık vardı. Çıplak, beyaz badanalı duvarlar görüyordum. Taşlığa açılan kapılardan birinden ince bir gün ışığı sızıyordu.

İçimdeki korku birdenbire büyüdü.

“Buraya ne yapmaya geldim?” diye, sırtım soğuk soğuk ürperdi. Kadının yüzünün bir tarafında, uzun yeşil gözünün parlak bebeğinde, memnun bir tebessüm vardı. Şakağına doğru çekilip büzülmüş öbür gözünde ise bu tebessüm keder ve fenalıkla gölgelenmiş gibiydi. Bir an karşılıklı hareketsiz kaldık. Sonra o kıdıldı. Kaçmak, gitmek istediğimi, korktuğumu anlamış gibi boğuk, hidetli bir sesle “Siz Raif’in niçin öldüğünü merak etmiyor musunuz?” diye fısıldadı.

Bana ne oldu bilmem! Gözlerim gözlerinde, kayar gibi kapıdan içeri girdim, karanlık taşlıkta onun işaret ettiği kapılardan birine doğru yürüdüm.

Fatma'nın Cenân'ın karşısında ilk düşüncesi "İşte Raif'in o kadar sevdiği, durmadan bahsettiği küçük kız" oldu ve sonsuz bir ağırlığın, kederin, yeniden kalbini doldurduğunu hissetti.

Cenân'ı aldığı oda oldukça karanlıktı. Yarı yarıya inik perdelerin arasından sızan güneş, ince uzun çizgiler halinde odanın ortasına kadar gelerek dokunduğu şekilleri, eşyaları hafif bir ışıqla aydınlatıyordu.

Bu, duvarları beyaz badanalı, kapıları, tavanı tahtadan, bütün eşyası, bir divan, iki koltuk ve masadan ibaret, temiz bir odaydı. Fatma sırtını ışığa, pencereye doğru çevirmiş, Cenân'ı karşısındaki küçük alçak bir koltuğa oturtmuştu. Bunu yaralarını, çirkinliğini ondan saklamak isteği içinde kinsiz ve öfkesiz yapmıştı. Şimdi ise ne yapacağını ne söyleyeceğini bilmeden elleri dizlerinde, başını yana eğmiş, kıza bakıyordu. Raif'in her zaman "Bir çiçek gibi saf;

ağaç, yaprak, hava gibi bir şey, harikulade bir mahlûk!" diye anlattığı teyzekızı. Sokakta her zaman tesadûf edilen görgüsüz bir süsleniş içinde, fazla boyalı, iddialı kızlardan biri! Şaşılacak şey, Raif'in şu çocuğu bir demet bahar dalı, küçük, neşeli bir ışık, girdiği yere iyilik ve güzellik getiren biri gibi bütün projelerinin, en parlak hayallerinin içine oturtmasıydı. Evet, işte şu kız, şu kendini beğenmiş, süslü, güzel, küçük şey... Genç kadın, "Böyle değildi, buna ne olmuş!" diye Raif'e hak vermeye çalışıyor, gene de "Raifi çoktan unutmuş belli. Hiç de o kadar akıllıya benzemiyor. Yalnız gözler, evet, gözler," diye rahatsız ve sıkıntılı, ne yapması lâzım geldiğine karar veremiyordu. Aklından geçen bir sürü korkunç şey vardı. Meliha'yı öldürmeyi aklına koymuştu ilk zamanlar. Rüyalarına, "Ben bunu yapmamak için öldüm!" diye bağırarak, yalvararak giren Raif'in hayali kadar, belki en çok şu küçük kızın saadetini korkunç bir cinayetle bozmak, böylece genç adamın o kadar sevdiği bir varlığı bedbaht etmek ürkekliği sebep olmuştu vazgeçmesine. Hayır. Ne Osman'ın tehditleri ne vicdan azabı, kararından dönmesine sebep bunlar değildi. Raif'in ölümünden sonra intikam planları içinde, toprak yola gittiği, aşı boyalı evin etrafında dönüp dolaşmaya başladığı zaman küçük kızı görmüş, peşinde köpeği, sırtında basma entarisi, parlak, saf bakışlar, çocukça gülüşlerle dünyadan habersiz, kendi âleminde yaşayan Cenân'ı bedbaht etmemek, Raif'in ölümüne döktüğü yaşlar yanaklarında kurumadan tekrar bir başka felaketle bu ince güzel şeyi sarsıp kahretmemek için korkunç düşüncesinden vazgeçmişti. Bir gün silahını evde unutarak kızın peşine düşmüş, ondan sonra da yalnız Cenân'la konuşmak, ona Raif'ten, kendisinden bahsetmek, olanlara onunla beraber ağlayıp ferahlamaktan başka bir şey düşünmez olmuştu. Şimdi silahı orda, çekmecesinde, kendisi için saklıyordu. Bunu yapmadan evvel bir kere konuşmak, kendisini anlayacak, felâketine beraber ağlayacak birine anlatmak, anlatmak!

İşte kız karşısındaydı. Merak, korku dolu gözlerle yüzüne bakıyor, bekliyordu. Bir zamanlar peşinde sevgi şefkat ve ümitle koştuğu küçük kıztan boyalar, elbiseler, süsler içinde yalnız bu güzel, parlak, ceylan gözler kalmıştı. Genç kadın, “Mektupta Raif’in ismini görür görmez hemen koşup geldi!” diye, ümide kapılmak istedi. Sonra kızın varlığına rağmen kendisini oturduğu yerde her zamanki gibi yapayalnız, çirkin, terk edilmiş bularak “Raif yok artık, Raif öldü!” diye içinden söylendi. Arkasından her saat, her dakika kendi kendine sorduğu sual dudaklarının ucuna geldi: “Ben burada ne yapıyorum, niçin yaşıyorum, niçin ölmüyorum?” Silah ordaydı. Meliha’ya hazırladığı kurşunlar... O korkunç kadını dokunulmaz, mukaddes bir mahlûk haline sokmuştu Raif. Öyle ise? “Belki bu gece...” diye, düşündü. Kalbi çarpmaya, alnı, şakakları, elleri sıkıntı ile terlemeye başladı.

Bu küçük kız! Mademki gelmişti? Raife hiç benzemiyordu. Belki küçük bir aile rüzgârı, o da değil. Sadece bir yabancı! Allahım ne kadar yalnızım, nasıl ümitsizim, “Raif, Raif çiğim!” diye, içini çekti. O artık sesine cevap veremeyecek kadar uzaklara gitmişti. Zayıf adam, fena adam, sanki başka çaresi yokmuş gibi! “Yaşasınlar, mesut olsunlar, her şeyi bırak, bana buraya, beraberliğe ve sonsuzluğa gel” diye gece rüyalarında, gündüz kafasının içinde bağırıp duruyordu. Kazadan sonra buna bir türlü muvaffak olamadığını düşündükçe! Şimdi ise silahın yanında, küçük bir mektup, hayata tekrar başlamak, Anadolu’nun uzak bir köşesinde çalışmak ve unutmak imkânları veren bir tek-lif duruyordu. Hayata ve ölüme davet eden bu iki imkân karşısında da korkuyordu. İsyan içinde “Eğer beni istediğim gibi sevseydi!” diye düşündü. İlk günler büyük acısına rağmen çok derinlerinde duyduğu o küçük gururu, “Benim için öldü!” diye nasıl şaşkınlığa, hayrete kapıldığını hatırladı. Ama artık meselenin böyle olmadığını biliyordu.

“Benim yüzümden ve onun için öldü, evet, ikimiz için!” diye, mırıldandı.

Karşısında oturan küçük kızın gözlerinin parladığını, yerinde doğrulup kendisine doğru eğildiğini gördü. Meraklı kısık bir ses “Nasıl, sizin için mi?” diye fısıldadı.

Fatma, yüksek sesle söylemiş olduğunu anladı. Kızın yüzüne dikkatle baktı. Haydi, kalk git, bütün bunlar seni alâkadar etmez, beni rahat bırak demek istedi. Artık kimseyle konuşmak istemiyordu. Şu küçük kuyuda, Raif’in tabiriyle “kuyumuz” da yalnız kalmak, karanlıklar içinde kaybolmak! Birdenbire “Raif, yapamayacağım, elimde değil, bu gece kendimi öldüreceğim, bu gece her şey bitecek...” diye kararını verdi ve bu kararla biraz canlanır, kendine gelir gibi oldu. Karşısındakinin gözlerindeki pırıltıyı, ince boynunun gerilişini, dudaklarının ucundaki titreyişi fark etti. Hayretle “Hayır, bu, Raif’in bahsettiği saf, bilgisiz çocuk değil, bu bir kadın, hem de fena niyetlerle dolu sinsi küçük bir kadın!” diye, düşündü. Kızın heyecandan sık sık nefes alışını müstehzi bir bakışla süzdü. Öbürü artık daha fazla sabredememiş gibi birdenbire konuşarak “Demek burada oturuyorsunuz?” diye, sordu. “Raif’i eskiden beri tanır mıydınız?”

Fatma, “Bir an evvel hikâyeyi öğrenmek ve sonra beni bırakıp kaçmak istiyor, ötesine aldıracağı yok!” diye öfkelenmekten kendini alamadı. Oysa zavallı Raif bu küçük kızın sevgisine ne kadar güvenmişti! Sesi hâlâ kulaklarında çınliyordu: “Bana bayılır, bensiz yapamaz. Göreceksin seni de sevecek. Bizim dostumuz, çocuğumuz olacak. Sana hayatı kolaylaştıracak. Onunla beraber insanlara yaklaşmayı, dünyayı sevmeyi öğreneceksin...” Sonra kız hakkını anlattığı bütün o şirin, eğlenceli hikâyeler! Karşısında meraklı, heyecanlı yabancı biri vardı. Kıza karşı içinde nefrete yakın bir öfke duyarak kırmak, şaşırtmak ister gibi kupkuru bir sesle “İki seneden beri metresiydim,” dedi.

Kızın, yerinden kalkıp fırlamak, odadan çıkıp gitmek ister gibi bir hareket yaptığını, sonra tekrar koltuğa çöktüğünü gördü. Benim gibi bir canavarı sevmiş olmasına şa-

şırdı, onu daha da çok şaşırtacağım... diye gizli bir zevkle gülümsedi:

“Beni seviyordu,” dedi.

Kız, boğuk bir sesle:

“Demek Raif!” diye kekeledi.

Genç kadın haşın ve öfkeli:

“Kendisini benim için, bensiz yapamadığı için öldürdü,” dedi.

Raif'in kendisini sevdiği doğruduydu. Ama Meliha'yı terk edemediği için ölmüştü. Kıza doğruyu söylemek lazım gelirse içinden geçtiği gibi bağırmalıydı:

“Evet beni sevdi. Gizli, utanılacak bir şey, büyük bir fenalık yapar gibi sevdi. Ben başka kadınlar gibi olsaydım, insanların, bilhassa Meliha'nın karşısına 'İşte sevdiğim kadın, senden daha iyi, daha akıllı ve daha güzel!' diye çıkabilseydi, benim şu korkunç yüzüme bakıp kimsenin şaşmayacağını, eğlenmeyeceğini bilseydi, o zaman dünyaya meydan okuyacak, o zaman kendini öldürmeyecekti. Bütün bunları yapamadığı için, karısı olan o soğuk, kendini beğenmiş korkunç yaratığın karşısında aciz, hayranlık ve merhamet dolu ezilip kaldığı için kendini öldürdü. Benim zavallı, zayıf ve iyi sevgilim!”

Bütün olanları şu küçüğün hayretle gerilmiş, solmuş yüzüne karşı söyleyip fırlatmak? Böyle bir yabancıya en mahrem hisleriyle görünmek, allah saklasın. Yalnız her şeyi bir solukta anlatmak ve onu kapıdan dışarı atmak istiyordu.

Hep öyle haşın, kuru bir sesle “Sizden çok bahsederdi,” diye başladı. “Bütün hikâyelerinizi, yaramazlıklarınızı, huysuzluklarınızı, şakalarınızı, hepsini biliyorum. Bir gün tanışacağımızı ümit ediyordu. Tabii işler yolunda gittiği takdirde. Hâlbuki işler yolunda gitmedi. Çünkü dünyanın en iyi, en fevkalâde insanı sandığımız kişinin bir kaya gibi, sert bir şeytan gibi zalim olduğunu gördük.”

Kız, sönük bir sesle, “Meliha?” diye mırıldandı.

Fatma bir an susarak bekledi. Kızın kederle dolan bakışlarındaki düşman pırıltıyı gördü. Bir an onun yerinden sıçrayacağını, "Bütün bunlar beni alâkadar etmez. Raif'le sevişmiş olabilirsiniz. Fakat o öldüğüne göre... Hem Meliha'nın teyzemin kızı olduğunu unutmayın. Ondan bu şekilde bahsetmenize müsaade edemem!" diye isyanla kapıyı çekip gideceğini sanmıştı.

Cenan koltuğun köşesine doğru çekilip büzülerek titrek bir sesle, "Bütün bunlar beni nasıl şaşırtıyor allahım!" diye mırıldandı.

Genç kadın onu biraz daha üzme, heyecanlandırmak ister gibi uzandı. Yanı başındaki masadan bir sigara alıp yaktı, kıza teklif etmeyi unutarak paketi yanındaki masaya fırlatıp attı:

"Raifi iki sene evvel tanıdım," diye başladı. "İş arıyordum. Onun gazetelerden birine verdiği ilanı okudum. İlan da bir kâtibe arandığı yazılıyordu. O zamana kadar nereye başvurduysam yüzümü görür görmez kapıyı burnuma örtmüşlerdi. Hastaneden yeni çıkmıştım. Yaralarım henüz büsbütün kapanmamıştı. Zayıf, hasta ve parasızdım.

Yüzünü işaret ederek saçlarını geriye doğru attı. Kızın irkilişini müstehzi bir tebessümle seyrederek "O zaman daha korkunçtum" diye devam etti. "Ama hep böyle olmadığımı da bilmelisiniz. Kimyager olmak, bu korkunç mesleği seçmek nereden de aklıma geldi? Belki de on parasız ölerек bana ancak tahsilimi bitirecek kadar para bırakan eczacı babamdan... Kaza, ihtisasımı yaptığım esnada çalıştığım hastanede oldu. Son senemdi. Parlak ümitlerle doluydum. Talebelerden hocalara kadar herkesin şımarttığı güzel, akıllı, istidatlı, fevkalade genç bir kızdım ve güneşli, aydınlık bir bahar gününde doktorlardan birinin "Benimle gel, şu havaya bak, seni seviyorum!" diye yalvaran bakışlarına sırtımı çevirerek laboratuvara kapanmıştım. Kaza orada oldu. Basit bir hata yapmış olacağım: Petrol içinde saklanan potasyum yahut sodyumun, su gördüğü zaman

derhal infilak ettiğini bilirsiniz değil mi? İşte böyle küçük, tehlikeli bir dalgınlık... Bir anda alevler içinde kalmışım. Gene de zamanında kurtarmışlar. Gözlerimi hastanede açtım. Böylece güzel, zeki, istidatlı kızcağız bir anda çalışma, evlenme, hatta başka insanlar gibi yaşama hayallerine veda etmiş oldu. Uzun aylar yatmam lazım geldi. Cebimdeki son meteliğe kadar hastaneye, doktorlara verdim. İhtisasımı yaptığım hastaneye, hocamın yanına dönsem belki gene ümit vardı. Benim için bir şeyler yaparlardı. Bir zamanlar o kadar beğenildiğim, sevildiğim yere bu yüzümle gitmek, dostlarımla merhametini, peşimden koşup da yüz bulamayan düşmanlarımla hıncını gözlerinde görmek! Buna tahammül edemezdim:

“İş aramaya koyularak daktiloluktan hademeliğe kadar razı oldum. Bu arada iki defa da kendimi öldürmek istedim. Birinde uyku ilacını kâfi miktarda almamışım, gözlerimi hastanede açtım. Öbüründe...”

Elbisesinin kollarını sıyırarak genç kıza doğru uzatmıştı. İçinden “Bak, bak da hayatı öğren. Benim cici bebeğim!” diye, alay ediyordu. İnce, beyaz derisinin üzerinde kapanıp nasırlaşmış küçük kesik yerleri vardı.

“Sonra birdenbire ölmekten vazgeçiverdim,” dedi. “Korkudan değil, kendi kendime olan nefretimden, hıncımdan. Bak ölüm bile seni istemiyor. Öyle ise yaşa, çek çekebildiğin kadar, sürün canavar, sürün, dedim ve tekrar iş aramaya koyuldum. İşte Raif’in ilanını bu sıralarda gördüm. Pek ümitli değildim ama bir kere tecrübe etmeye karar verdim. Yüzümün sağlam tarafını görenlerin bakışlarının, öbür tarafını gördükleri zaman nefret ve tiksinti ile değişmesine alışmıştım. Bu sefer de öyle olacak diyordum. Karaköy’de, küçük bir hanın dik merdivenlerini çıkıp da kendimi yarı karanlık, dağınık bir odada, evrakların, kâğıtların arasında kaybolmuş aydınlık yüzlü, genç kumral bir adamın karşısında bulduğum zaman bu hissin altında, utanç ve bütün dünyaya karşı nefret içinde idim. Raif’i size anlatmaya lü-

zum var mı? Beni görünce hiç şaşırmadı, tebessümü bile değişmedi. Oysa ne kadar sefil, hatta korkunç olmalıydım. O zamanlar saçlarımı kısacık kesiyordum. Yüzüm olduğu gibi meydandaydı. Elbisem eski, buruşuk, kötüydü. İyice görsün, anlasın diye yaklaştım, karşısında durdum. Gülerek ne istediğimi sordu. Kazadan beri benden kaçmayan, ürk-meyen ilk insan, hem de bir erkek! Şaşkınlıktan sendelemiş olacağım, kalbim öyle çarpıyordu ki başım döndü. Hem de biraz açtım galiba. Onun yerinden sıçradığını, yaklaştığını gördüm. Sonra kendimi kollarının arasında buldum.”

Bir zaman susarak dalgınlıştı. Sonra birdenbire “Ne var, bir şey mi söylediniz?” diye sordu.

Hayır, kız bir şey söylememişti. Yalnız yüzü değişmişti. Dizlerinin üzerinde duran yumruklarını sıkırmıştı. Yanakla-rı kızarmıştı. Gözleri ateş saçıyordu.

Genç kadın arkasına yaslanarak sigarasından derin bir nefes çekip tablada söndürdü. Artık ona bakmayarak göz-leri odanın bir köşesine kayıp gitmiş, yavaş yavaş anlat-maya devam etti:

“Beni odasındaki maroken koltuğa oturttu. İş istediğimi söyleyerek birkaç kelime ile vaziyetimi anlattım. Hafif bir tereddüt geçirir gibi oldu. Vereceği paranın benim sevi-yemde bir kimseyi tatmin etmekten uzak olduğunu söy-ledi. Ertesi gün yanında, bürosuna bitişik küçük odada çalışmaya başladım.”

Sesi tükenmiş, boğazı kurumuş biri gibi sustu. O yan karanlık küçük yazıhane, genç adamın aydınlık yüzü, şa-kaları, gülüşleri, gürültülü gidip gelişleri, müşteriler, sık sık uğrayıp kuru bir baş selamı ile dostunun nerede oldu-ğunu soran, Raif'i bulduğu zamanlar, bacaklarını uzata-rak rahat, küstah, birtakım kadın ve av hikâyeleri anlatan Osman; yazıhaneye uğradığı ilk gün güzelliği, azameti ile gözlerini kamaştıran, yüzüne bakamadan odasına kaçtığı Meliha; Raif'in güzel karısı, bütün bunlar hayalinde can-lanıyordu.

Ne zaman Raif'le beraber gülmeye, onunla akalamaya, içten, başka şeylerden uzun uzun konuşmaya balamılardı? Ne zaman öyle birbirlerine yaklamı, kaynamı, arkadaş, dost oluvermilerdi? Bunu imdi kendisi de bilmiyordu. Birdenbire olmuştu. Raif bir gün "Oturduğunuz yeri görmek isterim," diye gelmiş, sonraları yazıhanenin kapalı olduğu günler habersiz uğramaya balamı, gene başka bir gün "Hiç hava almıyorsunuz, gelin sizi dolatırayım," diye Boğaz'da bir kahveye gtrm, bir gece tiyatroya davet etmişti. Sonra siyahın yakıtığını, saçlarını uzatsa daha iyi olacağını, grdğu kadınların en zekisi olduğunu söylemeye balamıtı.

Belki ilk zamanlar bu alakalar gizli bir merhametten, kendisine arkadaa yardım etmek istemesinden ileri geliyordu. O ilk gece bile! Evet, evinin kapısı önünde "Saçlarınız ne güzel parlıyor, elimi sürmek isterdim," dediği zaman da belki gene merhametinden böyle konumutu. Hatta daha sonra içerde odalardan odalara girip çıkarak dolaştığı, ışıkları sndrdğu ve nihayet karanlıkta kendisini kolları arasına aldığı zaman bunu da şefkat ve merhametin karıştığı n bir arzu ile yapmış olabilirdi. Sonra ne olmuştu? Onun kollarında, çok bedbaht, çok mesut, karmakarışık hisler altında ateş gibi sıcak, aynı zamanda vahşi bir hayvan gibi ürkek kaldığını, heyecandan yaprak gibi titrediğini hatırlıyordu ve Raif birdenbire karanlığın içinde değiivermiti. Doğrulup, onu kollarında sıkı sıkı tutarak: "Sevgilim, sevgilim zavallı yavrum benim!" diye bağırmaya balamı, yerinden sıçrayıp bütün ışıkları yakarak yüzünü gözünü öpmeye koyulmutu. O andan itibaren artık çirkinliğini, yaralarını görmediği doğruydı. "irkinliğin, güzelliğin, her eyinle sen benimsin, seni seviyorum!" dediği zaman hakikati söylediğine inanmıtı. Ümit edilmeyecek bir mucizeye uğramış bir insanın akınlığı, heyecanı içinde yemek yemeyi unutup uykusuz kaldığı o mesut günler!

Yerinden fırlamak, karşısındaki kıza “Evet, bu olmayacak şey oldu, bu halimle bir adam beni sevdi!” diye bağırarak geldi içinden. Dudaklarını ısırarak asabiyetle ellerini ovuşturdu. Kalkıp pencereye doğru yürüdü, sırtını Cenân’a dönerek hareketsiz kaldı.

Hatıralar, hatıralar! Yalnız kalmak ve yalnız Raif’i düşünmek istiyordu. Kızın bakışları üzerindeydi. Kız bekliyordu. Fatma, hep öyle sırtı ona dönük, kuru kuru:

“Bir müddet sonra yazıhaneyi bıraktım,” dedi. “Karı koca gibi olmuşuk. Bana bakıyordu. Birbirimizi görmediğimiz zaman yok gibiydi. Sık sık seyahat bahaneleriyle kaçıp buraya sığınır. Karısını hiçbir zaman hakiki bir aşkla sevmemiş olduğunu ve beni tanıdığından beri onunla hayatını devam ettirmeye güçlkle tahammül ettiğini söylüyordu. Bir gün bu iki taraflı hayata tahammül edemeyeceğini, karısına her şeyi söyleyeceğini haber verdi. Karısına olan hayranlığını, ondan âdeta çekindiğini biliyordum. Mani olmaya çalıştım. Ben ikinci planda, olduğum yerde kalmaya çoktan razıydım. Onun beni sevmesi kâfiydi. ‘Bu gizli hayat beni mahvediyor, senden uzak yapamıyorum. Hem nasıl olsa bir gün meydana çıkacak. Meliha’ya karşı ayıp, ona söyleyeceğim. Öyle mağrur bir kadındır ki derhal beni bırakacağına eminim,’ diyordu. Açık kalpli, dürüst, fevkalade bir adamdı. Siz de onun nasıl bir insan olduğunu bilirsiniz herhalde...”

Bu suali pencereden dönerek tehditkâr bir tavırla sormuştu. Kız cevap vermedi. Dizlerinin üzerinde duran ellerine doğru eğilmiş onları tetkik eder gibi hareketsiz duruyordu.

Fatma, boğuk bir sesle “Meğer teyzekızınız hiç de Raif’in sandığı gibi değilmiş,” dedi. “Bütün yalvarmalarına rağmen, Raif’e, ayrılmaya hiçbir zaman razı olmayacağını söylemiş. Hele sonunda Raif’in beni sevdiği için ayrılmak istediğini Osman’dan duyduğu zaman büsbütün deliye dönmüş, Raif’i kaybedeceği için değil; kendisine nasıl bir

kadının tercih edildiğini etrafındakilerin bilmesinden, öğrenmesinden korktuğu için ayrılmak istemiyordu, anlıyor musunuz? Canavar! Raif ise 'O razı olmadığı müddetçe boşanma davasını ben açamam, onu büsbütün kırmaya, kepaze etmeye hakkım yok,' diyordu. Hayatı cehenneme dönmüştü. 'Bakışlarına, sözlerine tahammül edemiyorum. Benimle eğlenir, alay eder gibi bir hali var. Benden nefret ediyor. Ama beni bırakmayacak,' diye şikâyet ediyor, günden güne sinirli, âdeta hasta bir adam haline geliyor-du. Sonunda dediği gibi, tahammül edemediği için öldü. O canavar kadın belki de buna sevinmiştir. 'Kocasını Meliha'yı ondan çok daha çirkin zavallı bir kızı sevdiği için boşadı,' demediler. 'Raif intihar etmiş!' dediler ve hakiki sebebi, Raif'in ona tahammül edemediği, ondan kurtulmak istediği için kendisini öldürmüş olduğunu kimse öğrenmemiş oldu."

Genç kıza yaklaşmış, üzerine doğru eğilmiş, kısık bir sesle konuşuyordu:

"Raif'in ölümünü öğrendiğim zaman ilk düşüncem Meliha'yı öldürmek oldu. Hatta dünyayı uçurmak istiyordum. Evinizin etrafında bu maksatla dönüp dolaşmaya başladım ve sizi gördüm. Raif'in sizin için anlattıklarını hatırladım. Yaşamış olsa Raif'in yapacağım şeye hiçbir zaman müsaade etmeyeceğini düşünmeye başladım. Sonra Osman geldi, yalvardı, tehdit etti. Burada! O zaman zaten vazgeçmiştim. Hâlâ peşinize düşüyorsam bu sizinle konuşmak, dertleşmek içindi. Kendimize yakın sandığımız birine veda etmek gibi bir şey!"

Gülüyordu. Acı, korkunç bir gülüştü. Kız kıpırdamamıştı. Hep öyle vurulmuş gibi hareketsiz duruyordu. Neden sonra başını kaldırdı. Fatma hayretle onun kendisine dik dik baktığını gördü. Sanki biraz evvel karşısında gördüğü süslü, boyalı, ürkek küçük kız o değildi. Pahalı gülünç elbiselerin içinden soyunup çıkmış gibiydi, ince pabuçlar, beyaz şifon elbisesi, eldivenler hepsi hepsi başkasına ait

şeyler gibi ondan sıyrılıp ayrılıyorlardı. Şimdi yalnız ruhu gibi vücudu da kin ve öfke ile şişmiş, gerilmiş, ateş gözlü, deli bakışlı acayip bir mahlûk vardı.

Boğuk yabancı bir sesle “Mektupları okudum,” dedi. “Bursa’dan Meliha’ya yazdıklarını... Raif’in birini sevdiğini, Meliha’yı istemediğini, aşağı yukarı biliyordum. Yalnız sevdiği kadının siz olabileceğinizi düşünmemiştim.”

Fatma bir yay gibi vücudunun gerildiğini hissetti. Kız açıkça kendisi gibi bir canavarın sevilebileceğine ihtimal vermediğini itiraf ediyordu. Üzerine hücum etmek, o küçük şeyi tokatlamak, parçalamak? Çabuk toparlandı. Ümitsizlik kara bir bulut gibi içini kapladı. Sanki Raif bir kere daha ölmüş, bir kere daha yüzünü yakan alevlerle tutuşmuş ve hayatta yapayalnız kalmış gibi büyük bir çaresizlik, kederle dolup taşıtı. Kendini ayakta duramayacak kadar yorgun hissederek kızın karşısına eski yerine çöker gibi oturdu. Alıştığı bir hareketle saçlarının bir kısmını öne doğru alıp dağıtarak, yüzünün sağlam tarafıyla dönüp kıza baktı. Siyahlar içinde, ince uzun vücudunun koltuğa zarif yaslanması, solgun elleri, parlak saçları, zekâ ve anlayış dolu kocaman yeşil gözü ile güzel göründüğünü biliyordu. Cenân’ın yumuşadığını görünce bunu daha iyi anladı. Fakat artık hiçbir şeyin ehemmiyeti yoktu. Kararını vermişti. Birazdan çekmecedeki mektubu yırtıp atacak ve tabancayı alacaktı. Raif de öyle yapmamış mıydı? Yalnız bu sefer eli titremeden işini çabuk ve sağlam görmesi lazımdı.

İki defa ölmeyi tecrübe etmiş bir kimse için bu üçüncüsü biraz tehlikeliydi. Ölümüne karşı korkudan ziyade iğrenmeye yakın bir his duyuyordu. Uyku ilacını aldığı gün dalıp gittiği beyaz boşluğun içinden bulantılar, sancılarla kıvrınarak kendine gelişini unutamıyordu. Sonra bir akrabasının evinde banyoda damarlarını kestiği zaman bileğinden akan kanla beraber halsiz, yumuşak, zavallı pis bir paçavra haline gelen vücudu, ölümle hayat arasındaki o karanlık, perişan günler... Ama bu sefer, evet bu sefer muhakkak muvaffak olması lazımdı.

Kız “Kendisini öldüreceğini size söylemiş miydi?” diye soruyordu.

Genç kadın, Raif’i görür gibi oldu. Ölümünden birkaç gün evveldi. Kızın oturduğu koltuğa oturmuştu. Pence-reler açıktı, güneş saçlarında parlıyordu. Raif’in kolonya kokan yumuşak saçları... Acaba onlar da çürümeye başlamış mıydı? Alnını şakaklarını ovarak, gözlerini, çenesini öperek tatlı sözlerle onu teselli etmeye çalışmış ve “Hiç-bir zaman bu kadar bedbaht olmadık!” diye düşünmüştü. Hâlbuki şimdi bütün ümitsizliğine rağmen o an beraber ne kadar mesut olduklarını anlıyordu. Sonra Osman gel-mişti. O da Raif’in ağladığını görmüş, “Ömrümün sonuna kadar onunla beraber olacağımı, yaşayacağımı düşünmek! Bu müthiş bir şey, bu tahammül edilir gibi değil,” diye bağırıldığını duymuştu.

Osman, uzun boyu, keskin kedigözleri ile işte şurada duvara dayanmış kendine mahsus lakayt, müstehzi tebes-sümüyle onlara bakarak gülmüştü.

Söylediği sözleri iyi hatırlıyordu; Osman “Ne gürültü, ne patırtı!” demişti. “Bütün bunları Meliha’ya anlatmaya ne lüzum vardı? Beraber yaşayıp gidiyordunuz. Şu kadın-cağızı da istediğin zaman rahatça görebiliyordun. Hayatı böyle karışık bir hale getirip sonra da çocuklar gibi ağla-mak!”

Fatma, onun kendisini hiçbir zaman sevmediğini bili-yordu. Çirkinliğinden, yaralarından daima iğrenmiş, Raif ile olan münasebetlerine büyük temiz bir aşk gibi değil, çirkin hatta gülünç bir beraberlik diye baktığını saklama-mıştı. Kalpsiz, kupkuru bir adam! Bununla beraber yaba-na atılacak biri olmadığı muhakkaktı. Raif’in ölümünden sonra “Meliha’nın peşini bırak, yoksa boynunu koparı-rım!” diye geldiği zaman, ona bütün kalbindekileri söyle-yip kendisinden korkacak bir kadın olmadığını ispat ettiği için şimdi memnundu. Bilhassa Meliha için söyledikleri! Onun hiçbir şeye değil ama Meliha’ya savurduğu küfürlere

nasıl kızdığını, nasıl deliye döndüğünü görmüş, kısık Tatar gözlerinden, yüzünün hiddetle soluşundan hemen her şeyi, genç kadını sevdiğini anlamıştı.

Kulağının dibinde öfkeli bir ses “Ölmeden evvel size yazmış mıydı?” diye tekrar etti.

Fatma, başını kaldırarak baktı. Kız ayakta duruyordu. Yüzü merak, öfke, heyecanla karmakarışık, genç kadın onu ürküten sert bir hareketle kalkarak karşısında durdu.

“Hayır, hiçbir şey yazmadı, söylemedi. Böyle yapmış olsa dünyayı birbirine geçirip kendisini öldürmesine mani olacağımı iyi bilirdi. Son gelişinde, burada Osman’la buluştukları, Meliha’dan şikâyet ettiği, hatta çocuklar gibi ağladığı zaman bir delilik yapmasından korkmuştum. Ama ne de olsa Osman’a güveniyordum. En iyi arkadaşı, teselli eder, mani olur sanıyordum. İki gün sonra herkes gibi ben de gazetelerden ölümünü okudum. Öğle yemeğine bana gelecekti. Onun orada vücudu çoktan soğumuştı. Ben, zavalı; her şeyden habersiz, gelecek, diye bekliyordum. Meliha için, ‘Ölürüm, ona fenalık etmem,’ demişti. Hakikati söylüyormuş. Demek insan, sevmedikleri için bu kadar vefakâr, sevdikleri için de böyle zalim olabiliyormuş! Belki de kabahat biraz bende. Başka türlü hareket etmem lazımmış. Meliha’nın evine gider, tehdit eder, rezalet çıkarır, o kendini beğenmiş kadını korkuturdum. Meseleyi kadın kadına halletmeye çalışırdım. Fakat Raif’ten ürküyordum. Bunu öğrenince bana olan aşkının, inanın sarsılmasından korkuyordum. Bir kadın, bir erkeği sevdiği zaman ona malik olmak için her fedakârlığı göze almalı, her çareye başvurmalı. O zamanlar ben böyle düşünecek halde değildim. Hakkımı müdafaa edebilmek için çok zayıftım. Aşağılık duygusu içinde hep kenarda, gölgede kalmaya alışmıştım. Bu meselede de ortadan silinmek, yok olmak, Raif’i hareketlerinde serbest bırakmak istemişim. Onun aşkı beni çok yükseklere çıkarmıştı ama gene de başkalarına benzemediğimi biliyordum. Bu yüzle nasıl olur? Zaten kazadan evvel

olsaydı Raif, Meliha'ya, 'İşte sevdiğim kadın?' diyebilirdi rahatça. Aşkımızı müdafaa edebilirdi. Hâlbuki, hâlbuki..."

Ağlamak üzere olduğunu hissederek sesinin titrediğini anlamasın, diye sustu. "Çık, git, bütün bunları niçin sana söylüyorum, bana ne faydan olabilir!" diye bağırmak istiyordu. Onun yüzünün değiştiğini, deminki kinden, öfkeden bambaşka bir keder ve perişanlıkla kendisine baktığını fark ederek durakladı.

Cenan hep öyle ayakta, hareketsiz, yavaşça "Demek bütün bu hikâyeyi benden başka herkes biliyormuş, hatta Osman bile!" diye mırıldandı. "Hâlbuki ben Raif'i onlardan, hepsinden çok daha fazla severdim!"

Bu sözleri öyle mahzun, bedbaht bir tavırla söylemişti ki Fatma yumuşar gibi oldu. Şimdi her şeyi biliyordu. Ona daha çok şeyler anlatabilirdi. Raif'le beraber geçen zamanları, aşklarını, hepsini, hepsini! Bütün insanlardan ayrı ve uzak, dünyanın bir köşesinde, hayaller, hatıralarla dolu bu küçük karanlık odada yalnız kalmak istemiyordu. Hepsi yalandı. Doğru olan ölümden, yalnızlıktan korktuğuydu. Çekmecede, tabancanın yanında duran mektubu, iş teklifini unutamıyordu. "Ne kadar bir şeye yaramayacağını iddia edersen et ben gene de senin yapabileceğin çok şeyler olduğuna eminim. Gireceğin genç, canlı âlemin içinde gayret ve sabırla hem kendine hem de başkalarına yardım edebilecek vaziyettesin. Yapılan teklifi kabul etmekte tereddüt etme, çantalarını hazırla, hemen yola çık. Kaç defa ölmeyi tecrübe ettin. Bir kere de yaşamayı tecrübe et..." Bu satırları hocası mektubun altına ilave etmişti. Mektubu şu küçük kıza okursa Raif'e okumuş gibi rahatlayacağını sanıyordu. Mesela Meliha'yı öldürmek için günlerce peşinden dolaşıktan sonra Raif'in ve onun hatırı için bundan vazgeçtiğini söyleyip kalbinin ne kadar iyi olduğunu kıza gösteremez miydi? Aylardan beri bir dost eline hasret kalmıştı. Şimdi Raif'e dokunur gibi şu kızın eline dokunmak, ağlamak, "Gel, gitme Raif'i o kadar seviyordum ki!" diye

deminden beri bir maske arkasına sakladığı haşin kuru ve soğuk tavırların, bakışların gerisinde şefkate, sevmeye hasret, sıcak bir kalp sakladığını anlatmak ona... “çok zavalliyim, çok bedbahtım!” diye bağışlamak...

Oysa işte yol göstermek için kapıya doğru yürüyor, kendisine bile yabancı gelen ümitsizlik dolu, kuru bir sesle konuşuyordu:

“İnsan çaresizlik içinde kalınca delice şeyler yapmak istiyor. Raif öldüğü zaman gece gündüz Meliha’yı öldürmekten başka bir şey düşünmez oldum. İlk günler evinizin etrafında bu niyetle dolaştığım doğrudur. Ama sonra sanki Raif birdenbire kalbimde konuştu, bana yaklaştı. İçimdeki kini, fenalığı yatıştırdı. Hem başka bir şey daha oldu. Meliha’nın yanında sizi gördüm. ‘Bu genç ağız Raif’le beraber güldü, konuştu, bu gözler Raif’e sevgiyle baktılar. Bu yoldan Raif defalarca geçti, bu bahçeye kaç defa girip çıktı!’ diye hatıralara ve size kapıldım. Âdeta onu sizde bulacakmışım gibi garip bir his! Sizinle konuşmak, size her şeyi anlatmak için dayanılmaz bir arzu... Şimdi neden peşinizden geldiğimi, neden sizi buraya çağırdığımı anlıyorsunuz değil mi?”

Sustu ve birdenbire “Sende aradığımı bulamadım, seni boşuna çağırmışım. Kupkuru korkunç bir mahlûkmuşsun!” diye bağışlamak istedi.

Cenan peşinden gelmiş yanında duruyor, boğazı kurumuş gibi yutkunarak elinde sinirli sinirli çantasını çeviriyordu. Nihayet “Ne söyleyeceğimi bilemiyorum?” diye mırıldandı.

Fatma gülümsemek istedi. Yüzünde korkunç bir çarpılma oldu. Yavaşça “Zaten söyleyecek bir şey yok” dedi.

Kız, gılmek ister gibi bir hareket yaptı. Sonra bir şey söylemiş olmak için duraklayarak zoraki bir nezaketle “Sizi bir daha ne zaman görebilirim?” diye sordu.

Genç kadın, onu korkutmak ister gibi gözlerinde fena bir pırlı ile cevap verdi:

“Bir daha birbirimizi göreceğimizi sanmıyorum.”

“Nasıl, bir yere mi gidiyorsunuz?”

“Evet, gidebileceğim iki yol var, birinden birine karar vermeliyim. Birinci yolu tutarsam nereye gittiğimi gazetelerden öğrenirsiniz.”

Cenan'ın irkildiğini, gözleri büyüyerek kendisine baktığını görünce küçük, boğuk bir kahkaha ile güldü ve uzanıp kapıyı ardına kadar açtı.

Kızdan son hatırladığı şeyler hasır şapkanın kenarından sallanan kırmızı kadife kurdele ve sokak kapısının arasından bir an şişip kaybolan buruşmuş, beyaz şifon etekler oldu. Taşlığın karanlığı içinde kalbi hiddet ve keder dolu, korkulu ve kararsız bir zaman hareketsiz kaldı.

Cenan'ın defterinden:

Onun yanından bir deli gibi kaçtım. Daha konuşsa, anlatsa tahammül edemezdim. Korkunç yüzü mü yahut anlattığı şeyler mi içime bunaltı verdi bilmiyorum. Konuştuğu müddetçe yarı karanlık, sıcak, bunaltıcı odada, onun karşısında “Raif bu kadını sevmiş, Raif bunun için kendini öldürmüş!” diye için için tekrarlayıp duruyordum. Raif’in bütün somurtmalarının, aksiliklerinin, nihayet ölümünün bu korkunç kadın yüzünden olduğunu kim tahmin ederdi?

Allahım ne şaşılacak şey! Raif Meliha’yı, güzelliği, şıklığı, inceliği ile herkesi teshir eden karısını sevmemiş, beğenmemiş olabilir. Fakat bu kadın, bu kadın! Raif’in benden ona eğlenceli hoş bir oyuncak gibi bahsettiğini, onların konuşmalarına, gülmelerine, birbirlerine biraz daha soku-

lup neşeli kendilerini aşklarına bırakmalarına beni vasıta yaptıklarını düşünmek! Bahçede, güneşte, hasır şapkamın altında toprağı kazdığım, “Raif gelecek, Raif gelecek!” diye yorgun, terli, yolunu beklediğim anlarda o yüzünü sevgili-sinin korkunç yaralarına yaslamış bu kadının kolları arasında kendinden geçmiş ve beni çoktan unutmuştu. Ben budalalar gibi intiharına manalar vermeye, bensiz yapmadığı, beni sevdiği için kendisini öldürdüğüne inanmaya kalkmış, neler tasarlayarak, neler düşünerek onun için ağlamış, üzölmüşüm!

Teyzemin elbiselerini terziden almayı unuttuğumu söylemeye lüzum var mı? Yorgun, terli kendimi vapurda bulduğum zaman içim kederli, karanlıktı ve Raif’ten nefret ediyordum. Öldüğü, böylece Meliha’dan değil, o kadından kurtulduğu için memnundum. Güvertede oturdum. Kendimden de nefret ediyordum. Yüksekten bakışı, mağrur tavrı, yaralı, iğrenç yüzü ile her şeye rağmen güzel ve tesirli haliyle “Kızıl Saçlı” gözümün önünden gitmiyordu. Kendimden olduğu kadar Raif’ten, bu kadından, hatta dünyadan nefret ediyordum. Karanlık, karışık, tehlikeli bir an yaşıyordum. Bir şeyler, bir fenalıklar yapmaya hazırdım.

Benim çocuklar gibi ağladığım, sevindiğim, oyalandığım sıralarda bir taraflarda hiç bilmediğim şeyler cereyan etmişti. Osman, Meliha, hatta Raif hepsi beni hiçe saymışlar, aldatmışlardı. “Cicim şu dünkü çocuk!” diye ve sırtımın gerisinde her şey olup bitmişti. Oturduğum yerde vücudum dimdik “Hayır, bu sefer aldanmayacağım, bu sefer imkânsız, artık eski Cenân değilim!” diye isyanla titriyordum. Raif onu sevmişti, beni değil, onu, o korkunç kadını!

Rüzgâr eteklerimle oynuyor, şapkamın kurdelesı hafif hafif sallanıyordu. Güverte yavaş yavaş dolmuştu. Herkes merakla bana bakıyordu. Ben olduğum yerde kıpırtısız, taş gibi duruyordum. Sonra birdenbire etrafımdakilerin yalancı, inanılmayacak kadar sahte ve riyakâr yaratıklar

olduklarını anlar gibi oldum. Hepsi belki bilmeden, istemeden, farkına varmadan veya maksatla, her ne olursa olsun beni aldatmışlardı. Belki Cicim bile!

“Nefret ediyorum, nefret ediyorum...” diye dişlerimi sıkıyordum. Ayağa fırlamak “Yalnız ben değil, hepinizi, herkesi aldattılar, belki şimdi siz de şu sırada birbirinizi aldatıyorsunuz. Ah alçaklar!” diye bağırarak istiyordum.

Raif’in Bursa’dan Meliha’ya yazdığı mektupları çalıp da gizlice okuduğum geceyi hatırladım: Ağlamış, kederlenmiş, gene de tatlı bir şüphe içinde yarı yarıya mesut olmuştum. “O da beni seviyordu, bensiz yapamadığı için öldü!” diye tamamen bana ait biri için ve sevilmenin, istenmenin rahatlığı içinde üzölmüştüm. “Kızıl Saçlı”nın söylemediği şeyler de olmalıydı. Belki de Raif ona anlatırken “Biraz da bana âşık, zavallı çocuk!” diye gülmüştü. Bütün olanlara sebep Meliha’yymış gibi öfkeyle titredim. Teyzeme her şeyi söyleyecektim. Oğlunun niçin öldüğünü bilmesi lâzımdı. “Oğlun Meliha’yı sevmiyormuş, istemiyormuş. Daha müthiş bir şey var: Bir başka kadına tutulduğu, karısından ayrılmadığı için kendini öldürmüş... İşte intiharının sebebi!” diye başlayacaktım anlatmaya. O zaman bizim sarışın mabudemiz kalkmamak üzere yıkılacaktı. Artık benimle hiçbir zaman alay edemeyeceğine emindim. İçimden “Seni kalkmamak üzere yıkacağım!” diye mırıldanıyordum. “Raif bir canavarı Meliha’ya tercih etmiş, Raif Meliha’dan kurtulmak için ölmüş!” Bunu herkes öğrendiği zaman!

Peki, Raif’in sevgilisi o korkunç kadın? Ne demişti: “Gidebileceğim iki yol var. Birinden birine karar vermeliyim. Birinci yolu tutarsam nereye gittiğimi gazetelerde öğrenirsiniz,” intihar etmek istediği gözlerindeki karanlıktan belliydi. Acımıyordum. Mademki Raif onu sevmişti, mademki beni değil, onu ve mademki Osman beni değil, Meliha’yı seviyordu! İkisinin de ölmesini, mahvolmasını istiyordum, “Canları cehenneme, ben kendime bakarım,” diye oldu-

ğum yerde öfke ile doğrulduğum anda omzuma bir el dokundu. Başımı çevirince uzun boyu, çekik çakır gözleri, müstehzi tebessümüyle karşımda Osman'ı gördüm. Yüreğim hopladı ve neden bilmem hemen "Kızıl Saçlı"nın biraz evvel söylemiş olduğu sözler aklıma geldi: "Bir kadın, bir erkeği sevdiği zaman ona malik olmak için her fedakârlığı göze almalı, her çareye başvurmalı!" Bu erkek, bu erkek? Ne Ahmet ne de komşum olmadığına göre... Osman'ı Meliha ile gördüğüm zaman tutulduğum çarpıntı, duyduğum hiddet her karşılaşmada vücudumu saran bu sıcak, acayip titreme? Birdenbire kalbimden dudaklarıma doğru gelen sınımsıcak, fevkalâde bir itirafın heyecanı içinde yüzüm ona doğru kalkmış, "Osman beni al, Osman beni götür, bana bilmediğim tanımadığım şeyleri öğret, beni hep böyle küçük kız, çocuk olmaktan, böyle budala, zavallı, dünyadan habersiz yaşamaktan kurtar!" diye bağırarak istedim.

O yavaşça "Bir iskemle bulayım, yanına gelirim" dedi ve kalabalığın arasında kayboldu.

Kalbim çarpıyordu. Bir şeyler yapmış olmak için şapkamı çıkardım, saçlarımı düzelttim. İçimden dua eder gibi, "Beni beğensin, beğensin!" diye mırıldanıyordum. Onun herkesten başka, fevkalade bir adam olduğu muhakkaktı. Ona kızmak, onunla huysuzlanmak faydasızdı. Söz dinleyen tatlı güzel bir kız olmak, onun büyük avuçlarının altında yumulup kalmak, onu deliye çevirmek için sabırlı olmak lazımdı. Ona duyduğum büyük bir aşk mı yahut sadece müthiş bir nefret miydi? Galiba her ikisi birbirine karışıyordu ve bu sonra düşünülecek bir şeydi.

Osman, açılır kapanır bir iskemle bularak yanıma geldiği zaman her şeyi unutarak ona gülümsemeye çalıştım. Bütün düşüncelerimi, hatta "Kızıl Saçlı"nın hayalini gözlerimde görecekmış gibi korkuyordum. Kısılmış iki pırıltı halinde bana bakan kurnaz gözlerden saklanmak için beyhude çabaladığımı biliyordum. Etrafta bize bakanlar vardı. Bu, içime zevkli bir gurur veriyordu.

Osman birdenbire “Kız, âdeta değıştin, iyice güzelleştin, Mısırlı teyze seni adama çevirdi,” dedi.

Galiba, sevincimden kızardım. O gülüyordu. Ama bakışlarından samimi olduğunu anladım. Bana her zamanki gibi “küçük bir şey” gibi değil, Meliha’ya baktığı gibi bakıyordu.

Kararımı hemen o anda verdim. Kalbim çarparak “Kızıl Saçlı” onun elinden Raifi aldı ben de Osman’ı alacağım diye, sevinçle ürperdim. Teyzemin kızı, ta çocukluğumdan beri severek, nefret ederek taptığım, inandığım Meliha, kazaya uğramış güzel bir biblo gibi, koyduğum yüksekliklerden düşüverdi, kırıldı, tuz buz oldu. Böylece üzerimdeki sihirli tesirini de kaybetti. Kendimi bir büyüden kurtulmuş hissettim. O zamana kadar Osman’dan niçin nefret ettiğimi artık biliyordum. Onun Meliha’nın peşinde dolaştığını, teyzemin kızına olan hayranlığını görmüştüm. Duyduğum şey nefret değil, kıskançlıktı.

Osman neşeli dost bakışlarla bana bakıyordu, beni beğeniyordu. Dünyada ondan daha hoş bir adam tasavvur edemiyordum. Teyzemi, bana verdiği güzel şeyler, elbiselerim, ayakkabılarım, her şeyim için, o anda olduğu kadar hiçbir zaman sevmedim sanırım. Osman’a yaklaşmak, hayran bakışını, gülümseyişini, silinmeden, değışmeden muhafaza edebilmek için bir şeyler söylemek istedim. En tatlı gülüşüm ve sesimle, “Bugün benim başıma ne garip şeyler geldi bilmezsin,” dedim. “Eğer sana anlatacak olsam!”

Bacaklarıma, dizlerime, omuzlarıma, saçlarıma bakıyor, garip garip gülümsüyordu.

“Nasıl olsa söyleyeceksin, ağzında bakla ıslanmaz. Haydi, anlat bakalım,” dedi. “Muhakkak şu malum izdivaç projeleridir. Teyzenin bakışından anlıyorum. Oğlu için sana göz koyduğu besbelli. Sen de şu Arap oğlana varmaya karar vermiş benziyorsun.”

Başka zaman olsa kızar, isyan ederdim ama yumuşak, bal gibi bir kız olmaya karar vermiştim. Hem sonra onun

sesinin tonu eskisi gibi değildi. Bana olan yakınlığını başkalarına da göstermek ister gibi sokulmuş, elini oturduğum koltuğun yanına yaslamış, dizlerime doğru eğilmişti. Hatta bir aralık uzanıp eteğimin üzerindeki bir ipliği alıp attı ve bu arada dizimi okşar gibi bir hareket yaptı.

“E, söyle, anlat bakalım geveze kuş,” dedi.

“Senin de tanıdığın birinin evinden geliyorum,” dedim.

Merakla gözlerini açarak:

“Kimmiş o?” diye sordu.

“ ‘Kızıl Saçlı,’ Raif’in sevgilisi.”

İrkildi: Şaşırdığını, telâşlandığını saklayamadı. Yavaşça “Vay canına!” diye mırıldandı.

Etrafımızdakilere duyurmamak için ona doğru eğilerek “Şaşıyorsun değil mi?” diye fısıldadım. “Bak ben neler yapıyorum, kimleri tanıyorum, görüyor musun? Sizin bildiğiniz her şeyi öğrendim. Raif’in niçin öldüğünü, hepsini, hepsini...”

Bunları övünerek söylemiştim ama sertleşen bakışını görünce biraz pişman oldum.

“Her şeye o küçük burnunu sokmasan olmaz,” dedi. “Teyzenin getirdiği hediyeler, izdivaç projeleri kâfi gelmedi, nihayet bunu da yaptın! Canı sıkılan, kendisine durmadan yeni oyuncaklar arayan bir çocuk gibisin. Oysa görenler kocaman genç bir kadın sanırlar. Etrafımızdaki şu zavallı herifler de hepsi nasıl bakıyorlar! Tabii nereden bilecekler...”

Uzun, manasız bir gevezelikle bahsi değiştirmek, kapamak istediğini anladım. İnatla.

“ ‘Kızıl Saçlı’yı gördüm,” dedim. “Fatma’yı... Bana her şeyi anlattı.”

Küfür eder gibi “Geveze acuze!” dedi.

Bu söz hoşuma gitti. Onunla aynı fikirde olduğumu anlatmak için:

“Ama ne acuze!” dedim. “Raif gibi bir adamın ona âşık olmasını düşün! Bir erkeğin ona âşık olduğuna, onun yüzünden kendisini öldürdüğüne inanmak ne kadar güç!”

Osman dik dik yüzüme baktı:

“Ben onu akıllı kadın diye bilirdim,” dedi. “Bu işi nasıl yaptı, sana her şeyi nasıl anlattı?”

Memnun, neşeli, “Şimdi bütün olanları biliyorum,” diye tekrar ettim.

Osman’ın tatar gözleri çekilip çizgi oldu. Dudakları hafif bir tebessümle büsbütün inceldi:

“Evet, her şeyi ama ters tarafından öğrendin.”

Sakin görünmeye çalışarak ona doğru eğildim:

“Öyle ise olanları sizin gördüğünüz, anladığınız gibi görmek, anlamak istiyorum, bu bir kabahat mi?”

“Neyi, neleri anlamak istiyorsun?”

“Siz Raif’in ‘Kızıl Saçlı’ ile seviştiğini, Meliha’yı sevmediğini, her ikisinden de vazgeçemediği için kendisini öldürdüğünü bana söylemiş miydiniz?”

“Sanki cinayet işlemişiz gibi konuşuyorsun! Söylemedik. Çünkü bu duyulması Meliha’yı üzecek, kıracak bir aile sırrıydı ve nihayet sen böyle şeyleri anlatmak için fazla gençtin...”

Hep aynı hikâye! İçim karmakarışık oldu. Kalbim fena fena çarpmaya başladı. Ona hoş görünmek için yaptığım gayretleri suya düşüren bir öfkeyle.

“İşte hepinizden, senden de bunun için nefret ediyorum,” dedim. “Çünkü sen de beni anlamıyorsun. Artık çocuk değilim ve çocuk kalmaktan nefret ediyorum. Bilgisiz, cahil, dünyadan habersiz yetiştiysem bundan hepiniz mesulsünüz. Çünkü beni olduğum yerde bırakmak istiyorsunuz.”

“Böyle olduğun yerde, olduğun gibi güzelsin de ondan,” dedi.

Bu, onun tarafından hayatımda duyduğum ilk tatlı sözdü. Gene de hiddetim durulmuş değildi.

“Hayır. Güzel değilim, hiçbir şey değilim!” diye bağırdım.

Yavaşça dizime dokundu. Kaşlarını kaldırmış, hayretle yüzüme bakıyor, etrafı işaret ediyordu. Birdenbire kendime gelerek oturduğum yerde toparlandım.

Yavaşça “Bağınıyorsun, sanki yalnızmışız gibi, hay çocuk, hay! Bu ne heyecan yahu!” diye güldü.

Onu omzundan tutup sarsmak, komşumla olan şeyi anlatarak çocuk olmadığımı ispat etmek için kendimi güçlkle tuttum. Beni de seven biri vardı, hayır, şu genç, deli ressam değil, komşum, meşhur yazar Sedad Kemal! Benim sevgilim, âşığım! Komşumun üzerime doğru eğilen ateş dolu gözlerini görür gibi oldum. Yüzüme sürünen dudakları, yalvaran sesi! Bununla beraber bana “Seni seviyorum, sana âşığım,” dememişti, Sonunda beni “Çık git, defol” diye hiddetle kovacağına bunu söylemeli değil miydi? Mademki karşımda öyle heyecanlı, öyle deli ve beni öpmek için o kadar istekliydi! Birdenbire onu görmek, bu sefer ne diyeceğini, ne yapacağını anlamak arzusuna kapıldım. Ama karşımda Osman vardı. Düşmanım ve sevdiğim adam! Evet, sevgilim, sevgilim! Bu kelime dışarı fırlamak ister gibi ağzımı doldurdu.

Ona doğru eğilerek “Osman bana artık çocuk deme,” dedim. “Görmüyor musun?”

Devam edemedim. Yüzündeki sinsi ve kötü gülüşü fark etmişim “Neyi görmüyorum?” demek ister gibi bakıyordu. Hâlbuki neyi olduğunu anlamıştı. Onun için öyle fena fena gülüyordu.

Yerinden kımıldayarak “İskeleye yanaşıyoruz,” dedi.

Ben kıpırdamamıştım. Söylediğim söze bir cevap vermesi, bir şeyler yapması lazımmış gibi bekliyordum. Tekrar dizime dokundu. Bu sefer elini çabucak çekmedi. İnce kumaşın üzerinde sımsıcak avucunu hissettim. “Beni kurtaracak işte bu eldir,” diye düşündüm. “Kızıl Saçlı,” “Eğer yüzüm böyle olmasa, eğer mücadele edebilseydim...” demişti. Ben güzeldim. Bunu biraz evvel Osman da söylemişti. Ben mücadele edebilirdim. Karanlığın, karışıklığın ortasında hakikat belirir gibi oluyordu. Osman, dünyayı yenmek için bir vasıta olabilirdi. Raif bir başkasını sevmişti. Osman, ondan daha güzel, daha akıllı, Osman,

fevkalâdeydi. Osman'ı gösterip "İşte bütün kadınların bayıldığı adam, işte benim âşığım, işte benim seçtiğim erkek!" diyebilmek...

Osman'ın "Haydi, kalk bakalım, geldik," dediğini duydum.

İskeleler çekiliyor, kalabalık gürültü ile kalkarak vapurdan çıkmaya hazırlanıyordu. Onunla beraber yürüdüm. Vapurdan çıkmadan aşağıda, kamaraların pencerelerinde ikimizi gördüm. Onun uzun boyu yanında biraz ufak tefek kalıyordum. Kumral saçları, açık çakır rengi gözleriyle esmerliğim, siyah, kabarmış saçlarım garip bir tezat yapıyordu. Gene de birbirimize yakışıyorduk.

İskelede Osman "Haydi, yürü, seni tramvayına bindireyim," dedi.

Onun benimle beraber geleceğini ümit etmiştim. Kaç defa yolda birbirine tesadüf ettiklerini söyleyerek Meliha ile beraber gelmemiş miydiler? "Benimle gelmiyor musun?" diye sormama vakit bırakmadan suali bakışlarımda görmüş gibi "Hayır, bugün size gelmiyorum," dedi. "Moda'ya, pansiyona gidiyorum. Akşama, yemeğe misafirim var. Meliha da gelecek. Söyle fazla geç kalmasın."

Nutkum tutuldu, sendeledim. Yüzüm de kim bilir ne hal almış olacak? Kolumu tutarak yavaşça sıktı. Yarı alaycı, kendinden emin, tatlı bir tebessümle "Bir gün seni de davet ederim," dedi. "Ama bugün değil. Bu akşam gelenler Raif'in, benim ve Meliha'nın evvelden tanıdığımız yaşlı başlı bir karı koca. Hem zaten sıkılırdın, senin akranın insanlar değil."

Ve birdenbire karar vermiş gibi "Dur bakalım, sen yarın gelemez misin?" diye ilave etti. "Evet, evet yarın gel. Beraber yemek yer, öğleden sonra da denize gideriz. İster misin?"

Yaşlı başlı misafirlerden bahsederek yalan söylediğini, gönlümü almaya, böylece bana bir şeyler sezdirmemeye çalıştığını anladım. Belki de Meliha ile geceyi baş başa ge-

çireceklerdi. Cevap vermeyerek başımı yere eğip tramvaya doğru yürüdüm. Ondan ayrılıp kalabalığın arasına karışmadan evvel tekrar kolumdan tuttu. Açık açık gülüyor, eğlenir gibi yüzüme bakıyordu:

“Ne o darıldın mı? Bırak bu nazları canım. Hem Fatma ile konuştuklarından kimseye bahsetmeyeceğine bana söz ver bakalım. Mademki artık büyüdün, senin de bir sırrın olmalı değil mi ya! O acuzenin anlattıklarını kimseye söylemeyeceksin, kimseye, hele müstakbel kayıinvalidene, ona asla...”

Rica etmiyor, âdeta emrediyordu ve asıl söylemek istediği, belki vapurdan beri düşündüğü de buydu. Kimi korumak istediği malum: Meliha’yı...

Elini kolumdan çekmişti. Başı ile tramvayı işaret ederek “Haydi, bin bakalım,” dedi. “Somurtup inatçılık etme. Yarın gel, bekliyorum. Moda’daki pansiyonu biliyorsun. On bire kadar beklerim. Meliha’ya da söylemeyi unutma. Misafirler yedide gelecek, böyle dersin.”

Bütün söyleyeceklerini bitirmiş, gitmek, bir an evvel benden kurtulmak için acele ediyordu. Tramvaya bindiğim zaman öfkeden kızarmış, bozulmuş yüzüme doğru bembeyaz dişlerini göstererek kahkaha ile güldüğünü gördüm. Sırtımı dönerek yolcuların arasına sıkıştım. Hasır şapkam geriye doğru kaydı, elbisemin etekleri biraz daha buruştu. Ağlamamak için kendimi güç tuttum.

Toprak sokak bana her zamandan daha تنها göründü. Sessiz, neşesiz bahçeler, hep bir tarafa doğru eğilmiş eski çatılar ve ağaçlar! Buradan kurtulduğum gün, diye çabuk çabuk yürüyordum. Ah bu yoldan şu aşu boyalı evden kurtulduğum gün! Eve yaklaştığım zaman Ahmet’lerin kapısına doğru bir gölgenin kaçıp saklandığını gördüm. Ahmet olmalıydı. Demek hiddeti geçmiş, demek tekrar yolumu beklemeye başlamış! Omuzlarımı silktim. Ona kim yetiştirmişti bilmiyorum. Resim meselesini öğrenmişti ve galiba teyzemin resmi kimin için, nasıl bir niyetle almak istediği-

ni biliyordu. Zehra, ateş atmak, kesmek istediği portreyi elinden güç kurtardıklarını bizimkilerden birine anlatmıştı. Ahmet, son kavgamızdan beri işte böyle beni gördüğü yerlerde vahşi bir hiddetle uzaklaşıyordu. Uzaktan uzağa beni gözlediğini, kolladığını hissetmemek imkânsızdı. Bütün bunların beni kızdırmaktan başka bir şeye yaramadığını ona nasıl anlatmalı?

Tehlikeye doğru koştuğunu nereden bilecek? Belki bir gün öbürlerine duyduğum kinler, nefretler, alınmamış hınçlar onun başının üzerinde patlayacak, yaptığım bütün fenalıkların hesabını benim için ödemeye mecbur olacak. Ona kızdığım kadar acıyordum da... İçimden “Ah budala, budala!” diye mırıldanırken öfkeme karışan şefkati de inkâr etmemek lâzım.

Eve doğru öyle telâşlı ve öfkeli koşar gibi yürürken farkına varmayarak yüksek sesle bir şeyler söylemiş olacağım. Arkamdan bir ses “Ne o kendi kendinle konuşmaya mı başladın?” deyince hemen döndüm.

Komşum parmaklıkların gerisinde duruyordu.

Aramızda geçenleri hatırladım. Evet, bir de o vardı! Ahmet ve komşum!

Komşum “Bu ne kıyafet, bu ne hal, perişan olmuşsun!” dedi.

Yüzü solgundu. Bir yere tutunmak ihtiyacında olan hasta biri gibi parmaklıklara yaslanmıştı. Ona acımadım değil, içimde küçük, tatlı bir kıpırdayış oldu. “Dün gece geçen şeyden sonra!” diye düşündüm. Belki solgunluğu, bakışlarının bu kadar ateşli olması benim yüzümdendi, belki parmaklıkların arkasında benim yolumu gözlüyordu?

Aramızda geçen şeye bu kadar ehemmiyet verebileceğine inanmak? Parmaklıklara doğru sokuldum. Aramızda geçen şeyden utanmadığımı görmesini istiyordum. Gözlerinin içine gülerek baktım.

Alaylı alaylı “Nereden geliyorsun?” dedi. “Gene hangi esrarları çözdün, hangi muammayı halledip aydınlattın?”

Gölmeye alışıyordu. Sesinin titrediğine dikkat ettim:

“Ucuz kartpostallardaki saf genç kızlar gibi giyinmişsin. Hani beyaz elbiseler kucaklarında pembe güllerle sadete gülümseyen tazeler yok mu; işte onlar gibi. Ama elbiselerle, tatlı, nazik tebessümlerle içindeki şeytanı örtüp saklayamazsın. İşte gene de sen benim küçük, fena kızcağızımsın.”

Dudaklarıma bakıyordu. Gözlerindeki pırıltı çoğalmıştı. Bakışları, duruşu, solgun yüzü, bütün varlığıyla beni çağırmakta olduğunu hissettim, ürküm.

Aynı zamanda sırtımdan tatlı bir ürperti gelip geçti. Tekrar ona gitmek, bütün bu sözlerin, alayların gerisinde benim için ne düşündüğünü, bu bakışlar, bu solgun, hasta tavırlarla benden ne beklediğini, ne istediğini öğrenmek?

Başımı yüzüne doğru yaklaştırarak “Alayı bırakın, bu gece geleceğim, size her şeyi anlatırım,” diye fısıldadım.

İrkilmiş gibi parmaklıklardan geriye doğru çekildi. Alaylı bakışları, tebessümü değişiverdi. Çok ciddi, her zaman-
kinden yaşlı bir adam görünüşü almıştı. Bu beni şaşırttı. Önünden geçerek eve doğru koştuğum zaman arkamdan boğuk bir sesle “Bekliyorum!” diye, bağırdığını duydum.

Bahçeden, ağaçların altından hep öyle koşarak geçtim. Komşumun bakışları, komşumun solgun yüzü... Tekrar kendi kendime konuşmaya başlıyorum: Kızım onun büyük bir yazar, olduğunu, bu küçük sokağa tehlikeden korunmak için geldiğini unutmamalısın. Belki büyük bir aşktan... Bunu bir gün kendi ağzı ile söylememiş miydi? Raif’in başka türlüşü... Raif’in ölümde aradığı şeyi o bu dar yolun bir ucunda bulmaya gelmişti. Unutmaya, evet buraya yalnız unutmaya gelmişti.

İşte şimdi de imdat arar gibi seni arıyor, çağırıyor. Seni öptü! Ellerinin nasıl titrediğini hatırla. Sonra dudakları, dudakları!

Merdivenleri çıkarken mutfak kapısı açıldı. Nilüfer Kalfa’nın kısık, ihtiyar sesini duydum:

“Kız bu vakte kadar neredeydin? Anneni meraktan öldürecek misin?”

Gene Cicim’in malum mide ağrıları, sinir krizleri! Bıktım bu evden bıktım. Şimdi de Celile teyzemi kıskanıyor. Zengin teyzemi. Hakkı da var. Yamalı çorapları, küçük beyaz topuzu, değişmez siyah entarileriyle Celile teyzemin yanında gülünç kalıyor. Zaten onun yanında görgüsüz-lüğümüz, imkânsızlıklarımızla hepimiz biraz gülünç değil miyiz? Terziye neden uğramadığımı, elbiselerini niçin almadığımı teyzeme nasıl anlatmalı? Bir yalan, bir bahane bulurum. Onunla anlaşmak kolay. Cicim’e gelince, odasından çıkamadığına göre...

Kalfa’ya aldirmayarak merdivenleri çıkmaya devam ettim ve başımı kaldırıncı karşımda Meliha’yı gördüm. Sokak kapısının önünde, sahanlıkta duruyordu. Üzerinde Celile teyzemin ona nasılsa verdiği pembe ipek sabahlık vardı. Topuzunu ensesine ağır büyük sarı bir çiçek gibi yerleştirmiş, dudakları boyalı, kaşları gözleri makyajla pırlı pırlı. Sabahlığının aralanmış eteğinden gömleğinin beyaz ince kıvrımı, beyaz pabuçlarının sivri ucu görünüyor. Biraz sonra odasında sabahlığını sırtından atarak elbisesini giyecek. Osman’a gidecek.

“Kızıl Saçlı”nın sözlerini duyar gibi oluyorum:

“Raif’in ölümüne sebep odur. Eğer istese, eğer ikimizi serbest bırakmış olsaydı! Ayrılmak istemiyordu. Sevdiğinden değil, gülünç olmak, benim gibi bir canavar için terk edilmiş, zavallı acınacak bir kadın mevkiine düşmek korkusundan.”

Ve şimdi Meliha, Raif’le olduğu gibi; makyajı, topuzu, bütün kibarlığı, güzelliği ile başka bir ziyarete, Osman’a gitmeye hazırlanıyordu. Ta içimden sanki bir şey kalktı, boğazımı tıkadı, beni boğar gibi oldu. Güzel mavi gözlerinin, “Ben sana bu kıyafetle çıkılmaz demedim mi, şu haline bak!” der gibi hafif bir tebessümle parladığını fark etmiştim.

Yavaşça “Celile teyzem sabahtan beri seni sorup durdu. Bugün yalnız, sıkıldı galiba,” dedi. “Kahire’den de gene bir mektup geldi. Sana okumak için sabırsızlanıyor zavallı...”

Benimle eğleniyordu. Biraz evvel Osman’ın yaptığı gibi! Vücudum kaskatı, birkaç basamak aşağıda, olduğum yerde hareketsiz durmuş, ona bakıyordum.

Hava henüz aydınlıktı. Güneş, damların arkasına, denize doğru kayıp gitmişti. Ağaçların arasından hafif bir rüzgâr geçiyor, yaprakları hışırdatıyordu. Bahçede ve evde ürkütücü bir sessizlik vardı. Bu sessizliğin içinde tanımadığım yabancı bir ses, kendi sesimi duydum.

“Osman’ı gördüm!”

Ve o anda yapacağım müthiş şeye karar verdim. Onun, yerinde heyecanla kıpırdadığını, gözlerinde küçük bir ışığın yanıp söndüğünü gördüğüm anda. Sual sormadı, konuşmadı.

“Vapurda beraberdik,” diye devam ettim. “Sana selam söyledi. Başka bir şey daha tembih etti. Bu akşam misafirleri varmış, saat yedide seni bekliyormuş. Ama bir mani çıkmış. ‘Misafirler gelmeyecek, Meliha’ya haber gönderecektim, seni gördüğüm iyi oldu. Söyle gelmesin, ben toplanacağımız günü haber veririm’ dedi.”

Bu yalanı nasıl söyledim! Sesimin bile titremediğine yemin ederim. Hiçbir şey anlamadı. Şaşırdı, yanakları birdenbire soldu.

Onun bir misafirlğe değil, bir randevuya, bir aşk randevusuna gitmekte olduğunu daha iyi anladım. Bir an gözleri gözlerimde hareketsiz kaldıktan sonra bahçeye, ağaçların altına doğru bir şeyler aranır gibi bakındı. Hınçla, sevinçle; Raif ona “Kızıl Saçlı”yı sevdiğini söylediği zaman da böyle sararmış olmalı diye geçti içimden. O şaşkın, perişan, karşımda gittikçe solup sarardığı esnada ben canlanıyor, heyecandan kızarıyor, kendimi kuvvetli, fevkalade iyi hissediyordum.

Nihayet kısık, renksiz bir sesle “Ya öyle mi? İyi ki zamanında söyledin...” dediği zaman küçük sevinç çılgılığını güçlükle tutarak, önünden geçip içeri girdim.

Ondan sonrası bir rüya gibi ve süratle geçti.

Odama, yukarı tavan arasına bir kuş gibi uçtum sanıyorum. Neşeli ve hafıftım. Aynada gördüğüm elbiseme, saçlarıma, gözlerime kadar her şey biraz bulanık, uzaktı. Hareketlerim ise hafıftı. Sanki yere basmadan, dokunmadan yürüyordum. Dudakların küçük, kısa kahkahalarla doluydu.

Saat yediye kadar beni kimse ortalarda görmedi. Kalfa, “Yorgunum, sonra ineceğim” diye öfkeli bağırışmalarına lanetlerle mukabele ederek kilitli kapımın önünden ayrıldı. Celile teyzem şişman vücuduyla merdivenleri çıkamamış olacaktı. Aşağıdan merdiven başından nazlı sesiyle bütün çağırışları cevapsız kaldı, Cicim odasından çıkmamıştı. Meliha ortalarda yoktu.

Soyunmuş, dolaptan sade elbiselerimden birini alıp giymiştim. Saçlarımı, taramaya vaktim olmadı. Yanaklarım, dudaklarım heyecandan o kadar kırmızıydı ki tekrar boyamaya lüzum görmedim. Saat yedide bir hırsız gibi odamdan çıktım. Sofada Cin'den başka kimse yoktu. Celile teyzem kızmış, odasına kapanmış olmalıydı. Kalfa mutfakta yemek hazırlığıyla meşguldü. Cicim anlaşılan bütün gün yatağından çıkmamıştı. Cin'i odalardan birine kapamak güç olmadı. Merdivenleri, ayaklarımla uçlarına basarak bir hırsız gibi indim. Sokak kapısı aralıktı. Kendimi bahçede bulunca deli gibi koşmaya başladım. Komşumun evinin önünden de öyle havalanmış gibi uçarcasına geçtim. Bütün gece beni boşuna bekleyecekti. Artık bunun ehemmiyeti yoktu. Beni daha mühim şeyler bekliyordu. Toprak yoldan hep öyle koşarak geçtim. Arkamdan ayak sesleri duyar gibi oluyor, korkudan ürperiyordum. Komşuma, Ahmet'e, birine tesadüf etmek her şeyi bozabilirdi. Düşündüğüm oldu. Duyduğum adımlar hızlandı, yaklaştı.

Koluma kuvvetli bir el yapıştı. Yanağıma doğru ateşli bir nefes esti. Başımı çevirince yüz yüze geldik: Ahmet'ti.

Yüzü ciddi, kaşları çatkındı.

"Bir dakika bize kadar gel," dedi.

Silkinip elinden kurtularak sinirle bağırdım:

"Gelemem, işim var!"

"Ama şimdi gelmezsen beni bir daha göremezsin. Her zaman köpekler gibi peşinden koşacağımı sanıyorsan aldanıyorsun."

"Yapamam, yapamam, bırak beni!"

Kapılarının önünde oynayan birkaç küçük oğlan oyunlarını bırakmış, bizi seyrediyorlardı.

Ahmet dudakları kısılmış, bakışları ateşli, bir an hareketsiz kaldı. Solur gibi bir ses çıkardı ve sert bir hareketle dönerek evine doğru uzaklaştı. Ondan kolayca kurtulduğum için sevinçle yolun ucuna doğru koşmaya başladım. Kendimi caddede bulunca biraz ferahladım. Artık bana kimse mani olamazdı. İçimden durup dinlenmeden hep aynı nakaratı tekrarlıyordum.

"Onu seviyorum, Osman'ı seviyorum!"

Sonra cadde, tramvaylar, tanıdık birkaç yüz. Köşedeki sokağın içinde arabalar duruyordu. Şoförün kalın siyah kaşlarını, tıraşlı yüzünü hayal meyal hatırlıyorum. Otomobili Moda'da, iskelenin başındaki küçük meydana bıraktım. Adam, "Aceleniz varsa istediğiniz yere kadar gidelim," diyordu. Telaşla parasını vererek yürümeye koyuldum. Kalbim çarpıyordu. Galiba biraz da ateşim vardı. Hastaydım. Hayır, yalnızca korkuyordum. Ahmet orada karşıma çıkmış olsa hemen koşarak geri dönebilirdim. Yolda kimseler yoktu ve pansiyon iskeleye çok yakındı.

Kapıda Rumca şive ile "Buyurun, ne istediniz?" diye soran şişman, kırmızı yüzlü bir adam vardı. Sonra bir başkası, siyah elbiseli, çelimsiz, solgun bir kadın, "Osman Bey mi, birinci kat beş numara," diye haber verdi. Karanlık bir koridoru geçtim. Kendimi beyaz, yağlıboya büyük bir

kapının önünde buldum: Beş numara. Kapının aralık olduğunu sanıyorum. İtince aralanıverdi ve Osman'ı gördüm: Oda'nın ortasında dimdik duruyordu. Arkada çiçekler kadehlerle hazırlanmış küçük beyaz bir yemek masası, denize, ağaçlara açılan bir pencere vardı. Oda fazla aydınlık değildi. Yarı karanlıkta Osman'ın çakır gözleri fena fena parlıyordu. Dudakları hiddetle kısılmıştı. Ona ne dedim, ne söyledim?

“Meliha gelmeyecek, gelemiyor,” diye kekelemiş olacağım.

İki elimle göğsümü bastırmış orada kapının eşiğinde titreyerek duruyor bekliyordum.

Boğuk bir sesle “Ya, öyle demek!” dediğini duyar gibi oldum.

Daha ne kadar öyle karşılıklı konuşmadan, hareketsiz kaldık? Belki yalnız bir an, bana saatlerce kalbim öyle göğsümü delecek gibi vurdu, her tarafımı yakan bir ateşle tutuştum durdum gibi geliyor. Sonra yavaş yavaş o kumral gür kaşların arası açıldı, yüzü gerilmiş öfkeli ifadesini kaybetti. Dudakları aralanarak beyaz dişleri parladı, gülmeye başladı.

“E, gel bakalım öyleyse, ıslanmış kediler gibi orda titreyip durma,” dedi.

Osman, Moda'dan bindikleri atlı arabada kızın kendisine sokulduğunu, asılmak, tutunmak ister gibi kollarına sarıldığını, büyük, parlak gözleriyle hayran hayran yüzüne baktığını görünce ürker gibi oldu. Aralarında geçen şeyden sonra duyduğu pişmanlık büyüyerek kalbi yumruk gibi sıkıldı.

Araba bozuk yolun üzerinde sallanıyordu. Yokuştan aşağı süratlendi. Kız şimdi başını omzuna yaslamıştı. Saçlarının ve biraz terli, yorgun teninin kokusunu duyuyordu. Arzu dolu ilk an geçtikten, bir kadına sahip olup bittikten sonra Osman daima yalnız kalmayı tercih ederdi. Bu küçük kız? Doğrusu onun böyle cahil, bilgisiz olacağını tasavvur etmemişti.

Toyluğunu saklamak için fahişe pervasızlığı takınmasına rağmen çekilmez utancı ile her şeyi berbat etmişti.

Zevksiz bir mücadele, yırtıcı okşamalar ve kötü, hayvanca bir zevk...

Ne büyük akılsızlık! Kendisine küfretmekten başka yapacak şey yoktu. Kız işte arabanın her sarsılışında incecik, ıslak, beyaz bir çamaşır gibi vücuduna sarılıp çözülerek, çırpınmalar, ateşli soluklarla sokuldukça sokuluyordu.

Osman, buna bir nihayet vermeli diye düşündü. Her şeyi bozan, karıştıran küçük, melun bir şey! Öyle münasebetsiz bir anda ne diye gelmişti? Meliha'nın yerine karşısında onu görünce evvela dövmek ister gibi hücum etmişti. Onu kollarının arasında bulduğu zamansa... Her aklına geleni derhal yapmanın, geçici zevkler, isteklerle kendisine hükmedememenin cezası... Daha vapurda kızı ince elbisesinin altında beliren yuvarlaklıklar, taze gerginlikler, ateşli bakışlarla karşısında gördüğü zaman bir an içi gıcıklanıp başı döner gibi olmuştu. Zaten onun uzaklardan, köşelerden, ağaç arkalarından yolunu niçin gözetlediğini, neden öyle huysuz kediler gibi kabara kabara her sözüne aksi cevaplar vererek sinirlenmesinin sebebini biliyordu. Kızın kendisine tutulduğunu çoktan sezmişti. Hayatından çok kadın geçmiş çapkın bir adamın tecrübesiyle bu cins küçük kızlarla başlayan gönül eğlencelerinin karışık hikâyelere yol açacağını düşünerek hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi hareket etmişti. Küçük şeytan! İşte olanlar olmuş, onu baştan çıkarmak için ayağına kadar gelmişti... Bu küçük kızlar, müthiş mahlûklar! diye, düşündü.

Göğsünün üzerindeki ince, sıcak vücut kıpırdamıştı. Kız içini çekiyordu, yumuşak tatlı bir sesle "Hep böyle gitmek isterdim," dedi.

Osman, "Şimdi de edebiyat başlıyor, aman ne romantik sahne! Birazdan ay ışığında gezmemizi isteyecek. Ona nasıl söylemeli, nasıl anlatmalı?" diye düşündü. Bütün bunlara sebep olduğu için Meliha'ya nefrete yakın bir hiddet duydu. Söz verdiği halde niçin gelmemiştii? Onu bu karara getirinceye, baş başa randevuyu temin edinceye kadar

çektiği zahmeti, eziyeti düşündükçe! Genç kadını şimdi her zamandan daha şiddetle arzu ediyordu. Bu, başına ilk defa gelen garip bir haldi! Âdeta aşka benzer bir şey! Onun için delilik yapabilirim, diye, içini çekti.

Evlenme fikri hemen oracıkta, kızın yanında aklına geldi. Bu fikre evvela gülmek istedi. Gözleri karanlık yolda, arabanın titrek sarı ışıklı fenerinde, “Bu kadını başka türlü elde etmek kabil olmayacaksa?” diye, düşündü.

Raif’in evini hatırladı. Meliha’nın pırıl pırıl eşyaları, aydınlık, mis kokulu ferah odalar, genç kadının sakın, güzel, sarışın başı, gölgesiz mavi gözleri... Bu değişik bir şey olacaktı. Evli bir adam, hem de Meliha ile! Rahatça ona sahip olabilmek? Budala Raif bütün bunları bırakıp gitmişti! Hem de kimin için? Raif’in “Bütün bu pırıltılardan, intizamdan, bu dümdüz hayattan bıktım!” diye, yanık yüzlü, çirkin metresinin yanında ağladığı günü hatırladı. Bir başka gün de “Bilemezsin, ne kadar soğuk, kendini beğenmiş bir kadın olduğunu bilemezsin! Hatta aşkta bile, evet o anda bile!” diye şikâyet etmişti.

Kendisi kadını pençelerinin arasına aldığı gün balmumu gibi eriteceğine, sıcak, sımsıcak yapacağına emindi. Meliha çıktığı göklerden inecek tatlı, munis, iyi bir kadıncağız olacaktı. Rahat, küçük bir ev, güzel yemekler, ateş köşesi, kitaplar, bir iki iyi ahbap... Meliha’da Raif’in farkına varmadığı bir sürü faziletler vardı.

Genç kadın da işte, Raif’in bıkıp usandığı bu şeyleri seviyordu: Hemen koşup gelen hafif kadınlardan bıkmıştı; otellerde, pansiyonlarda sürünmekten usanmıştı. Genç kadının Raif’ten ayrılmamak için giriştiği mücadeleyi de hoş görüyordu. Göstermiş olduğu soğukkanlılığı, kafa tutuşu takdir edilmeyecek gibi değildi.

Karanlıkta heyecanla gülümseyerek yarı, hatta kabil olsa şimdi, onunla evleneceğimi söyledim, diye düşündü. Genç kadının bu teklifi beklediğini, kendisini bunun için naza çektiğini biliyordu. Vay kâfir, vay! Neden olmasın? Fikir yeniydi, içine gittikçe yerleşiyordu.

Kızdan büsbütün sıkılarak omuzlarının üzerindeki ağır yükü atmak ister gibi kıpırdadı. Onu kapısının önünde bıraktığı zaman ne diyecek, ona bu gecenin mühim olmadığını tatlılıkla anlatmak için nasıl hareket edecekti? Yolun bir an evvel bitmesini istiyordu. Kız derin bir soluk alarak göğsünden ayrılıp arabanın öbür köşesine doğru uzaklaştığı, karanlıkta büsbütün esmer görünen yüzü ile bir hayal gibi, hareketsiz, ürkütücü; gözlerini araştırarak “Beni sevdiğini söylemedin?” diye, mırıldandığı zaman, gülmemek için kendini güç tuttu.

Çocuk, çocuk! Bunu hayatında kimseye söylememiş olduğunu nereden bilecek! Çok defa “Seni istiyorum, senden hoşlanıyorum,” diye yalvardığı olmuştu. Ama “Seni seviyorum,” dediği kadınlar çok azdı. Bunu Meliha’ya söylemişti. O da randevuya gelmesi, tuzağa düşmesi için. Kadın beklediğinden akıllı çıkmıştı. Bu küçük budala ise şimdi?

Kız biraz şaşkın “Gülüyorsun!” dedi.

Arabacı hiddetli hiddetli atlara sesleniyordu. Sarhoş, kısılmış bir sesi vardı. Kızıltoprak’a varmış, çarşıdan geçiyorlardı.

Osman sıkıntı ile ceplerini aradı, sigarasını buldu. Kibritin alevinde kızın yüzünü gördü: Saçları alnına yapışmıştı. Yüzü her zamanki pembeliğini, tazeliğini kaybetmişti, solgundu. Gözleri iki parça ateş gibi parlıyordu. Genç adam hafif bir merhamet duydu. Belki birçokları tarafından zalim, kalpsiz, kuru bir insan olarak bilinmesi, hakikatte merhametli olduğu, bunu erkekçe bir gurur içinde saklamasından ileri geliyordu. Şimdi ise içindeki o eski şefkat, iyilik dolu genç çocuk zaman zaman kımıldamakla beraber çoktan ölmüştü.

Sigarasından derin bir nefes çekerek “Hayatımda bu sözü kimseye söylemedim ki!” dedi.

“Evet ama Osman benimle?”

Bu emniyet dolu sözler, kızın kendisine güvenişi sınırine dokundu. “Seninle ve başkalarıyla, hiçbir fark yok

kızım. Hem unutma kendin istedin, bu sana bir tecrübe olsun.”

Kızın yıkılır gibi geriye doğru çekildiğini, boğuk bir sesle şöyle söylendiğini duydu:

“Alayı bırak Osman, bu gece geçenden sonra! Hem seni nasıl sevdiğimi biliyorsun!”

Daha bir şeyler söylemek, devam etmek ister gibiydi. Ama sesi mırıltılarla sönüp gitti.

Osman sigarasını arabadan dışarı fırlattı. Konuşmayı kısa kesmekten başka bir şey düşünmüyordu.

“Bak kızım...” diye başladı.

Araba Depo'nun önünden Kalamış yolunu tutmuştu. Sokaklar tenhaydı. Evlerin yüzü karanlıktı. Lambalar yarı yarıya sönmüştü. Tek tük pencerelerde parlayan birkaç sarı ışık, karanlık gecenin içinde eriyip kayboluyordu.

“Dinle, hayale kapılmanı istemem,” diye devam etti. “Sen bana, oraya geldiğin zaman ne olacağını biliyordun, isteğinle geldin sanırım. Bunun için mesele çıkarma. Sonra başka şeyler var, senin bilmediğin şeyler. Merak ettiklerinden birini bu gece anladın. Bu kadarı kâfi. Geldiğin zaman olacak şeyi beklemiyor muydun?”

Kızın sesi çıkmıyordu. Arabanın köşesine yapışıp kalmış gibiydi. Osman arabacının duyabileceğini hatırlayarak sesini hafifletti:

“İşi tatlıya bağlayalım. Belki olmamalıydı, bende kaba-hat var ama... Böyle ileriye geriye düşünmediğim, hesaplı olmadığım zamanlarım çoktur. Hem sonra sen her şeyin, nasıl bir adam olduğumun farkındaydın. Benim kolay kolay âşık olamayacağımı anlaman lazım gelirdi. Eğer sen bütün insanları bu kadar az tanıyorsan vay haline! Bir çocukluk ettik kabul ama dost kalalım istemez misin? O kadar da mühim değil. Büyütme. Ben değil herhangi biri olabilirdi.”

Gülmeye çalışıyordu. Ama öfkeden titriyordu. Yaptığına, düştüğü zaafa ve nihayet söylediği bu saçma sapan sözlerle kızıyordu. Ah bu Meliha eğer gelmiş olsaydı...

Araba toprak yola sapmıştı. Şimdi büsbütün karanlık içinde kalmışlardı. Kızın yalnız gözlerini görüyordu. Uzakta ateş gibi yanan gözlerini... Birdenbire ne söyleyeceğini şaşırarak “İşte böyle...” diye sustu.

Onun sesini duydu:

“Burada inmek istiyorum,” diyordu.

Sesi titremiyordu. Yalnız çok uzaktan geliyormuş gibi boğuktu.

Osman arabadan ondan evvel atlayıp kaçmamak için kendini güçlkle tuttu. Kız herhangi biri değildi. Ailesi, Raif’le olan arkadaşlığı? Bütün bunlar işi karıştırıyordu. Ondandır kavgasız, patırtısız ayrılması lâzımdı. Yalancı bir şefkat, himayekâr bir tavırla “Kapının önünde bırakmazsam içim rahat etmez,” dedi.

Küçük bir tereddüitten sonra ilave etti:

“Seni kızdırdığım, hayal kırıklığına uğrattığım için müteessirim. Ama ben böyleyim biliyorsun. Benim fena, kalpsiz, kendinden başkasını düşünmeyen bir adam olduğumu söylerler; doğrudur. Hele sevilecek, bağlanacak insan hiç değilim. Benim için üzölmeye değmez. Hele senin gibi güzel bir kız!”

“Ahmet’i, zengin teyze oğlunu düşün, işte onunla pekâlâ mesut olabilirsin,” diye devam etmek istiyordu. Son sözleri söylemiş olduğuna pişman oldu. Kız kendini dışarı atmak ister gibi bir hareket yapmıştı. Osman kolundan tutarak “Ne çocukluk!” diye bağırırdı.

Bu esnada atlar yavaşladı, araba durdu. Arabacı atlara küfür edip söylenerek yere atladı. Osman eğilip bakınca aş boyalı evin bahçe kapısının önüne gelmiş olduklarını gördü, derin bir nefes aldı. Kızın kolunu bırakmamıştı. Onun “Bırak, bırak beni!” diye mırıldandığını duydu.

“Hay allah kahretsin, ne oluyoruz canım!” diye söylendiği sırada bahçe kapısından fırlayarak arabanın önüne doğru koşan siyahlı bir hayal gördü ve Kalfa’yı tanıdı. Kadın yaklaşıncaya ağılayışlı titrek bir sesle.

“Allahım sizinle beraber mi? Meraktan ölüyorduk!” diye bağırdı. “Annesi çok hasta, gelin Osman Bey, gelin!”

Cenan silkinerek genç adamın elinden kurtulmuş, arabadan aşağı atlamıştı. Osman onun karanlıkta, ağaçların altında eve doğru koştuğunu gördü. Bir an Kalfa'nın sözlerine aldırmayarak arabacıya seslenip geri dönmeyi düşündü. Korku ve telaş ihtiyar kadını saygısız yapmıştı. Koluna yapışmış çekiyordu.

Osman “Nesi var, ne oluyor?” diye sordu.

Aşağı inmiş, arabacıya parasını veriyordu. Şimdi daha sakindi. Meliha içeride hastanın başında olmalıydı. Onu görebileceğini hatırlayınca böyle gece yarısı ihtiyar, cahil bir kadın tarafından sürüklenmekten, sarsılmaktan duyduğu öfke hafifledi.

“Siz yürüyün, geliyorum,” dedi.

Kadın bekliyordu. Osman arabacıyı savdıktan sonra “Gene malum mide ağrıları mı?” dedi.

Kadın yarı ağlar gibi mırıl mırıl anlatmaya koyuldu:

“Evet, mide ağrıları. Ama bu seferki başka türlü. Zaten kaç gündür pek iyi değildi. Hele ablası geldiğinden beri... Sinirleri de bozuldu, kötüleşti, iki gündür yataktan kalkamıyordu. Bu gece birdenbire iki büküm kıvranmaya başladı. Acıdan bağınyordu. Hiç böyle olmamıştı. Sonra kan gelince...”

Ağaçların altında eve doğru yürüyorlardı. Nilüfer Kalfa telaşından sık sık taşlara takılıp sendeliyordu. Osman içinden kıza, Hayriye Hanım'ın hastalığına, hepsine söylenecek onu kolundan tutmaya mecbur oldu.

“Nasıl kan!” diye sordu.

“Ağzından!” diye Kalfa dehşetle fısıldadı. “Ağzından, bir leğen dolusu vallahi Osman Bey! Helâk oldu zavallı-cığım. Hemen doktora koştum. Komşuya, Şevket Bey'lere. Zaten eskiden de o bakardı. Geldi, arka üstü yatırdı, iğne yaptı. Kan biraz durdu ama sancılar pek dinmedi.”

Eve yaklaşmışlardı. Üst katta bütün pencereler aydınlıktı. Osman vaziyetin vahametini kavrar gibi oldu. Hayriye

Hanım'ın ölümünün kendisini Raif'inkinden daha fazla üzeceğini hayretle anladı. Kadının o sessiz, terbiyeli haline her zaman saygı duymuştu. Beyaz saçlarını, gizli bir kederi saklar gibi daima önüne bakan mütevekkil, tatlı bakışlarını severdi.

Kalfa durmadan konuşuyordu:

“Kızda çok kabahat var. Ne bileyim ben, belki kızı için o kadar üzülmese bunlar olmazdı. Sedad Kemal Bey'lere, Ahmet'lere bütün komşulara başvurduk. Kız zaten son günlerde bir bela oldu. Teyzesinin dizinin dibinde, onunla burun buruna. Anası ile alay eder gibi bir haller. Görülecek şey. Her gün bir elbise, bir süs! Laf anlamaz, dik kafalı... O Arap oğlanın resmi başucunda. İki de birde 'Mısır'a gittiğim zaman, zengin olduğum zaman...' diye bir caka, bir caka... Kadıncağızım onu böyle gördükçe susup susup içine atıyordu, ama işte nihayet olan oldu.”

Kapıya gelmişlerdi. Kalfa “Hepsi yukarıda, hastanın yanındalar,” diyerek önden yürüdü.

Osman, Hayriye Hanım'ın yattığı odaya girdiği zaman bütün ailenin orada olduğunu gördü. Cenan'la beraber hastanın başucunda duran sarışın genç adamın doktor olduğunu anladı. Kapının açıldığını duyunca kız başını kaldırdı. Saçları alnına, gözlerine düşmüştü. Bakışları körleşmiş gibi donuktu.

Osman karyolaya yaklaşıncı bir insanın böyle bir günde çöküp değişmesine hayretler içinde kaldı. Kadın ağrıların şiddetinden olacak dizlerini karnına doğru çekmişti. Baş yastıklara gömülmüştü. Beyaz saçları dağılmış, terden yastıklara yapışmıştı. Gözleri yanaklarına kadar inen geniş çürük halkalarının içinde ufalmış gibiydi. Kısılmış göz kapaklarının altında iki küçük parlak çizgi halinde kalmışlardı. Dudakları bembeyaz, çatlaktı. Osman karyolanın yanındaki kanlar, sular, pamuklarla dolu küveti fark etti. Doktor iskemleye ilişmiş bir reçete yazıyor, zaman zaman hastaya, odadakilere sıkıntılı, zoraki bir tebessümle bakı-

yordu. Celile Hanımefendi odanın bir köşesine çekilmiş, şişman kocaman vücudunu taşıyarak bir iskemleye oturmuştu. Üzerinde ağır ipekli, kırmızı sabahlığı, bigudili saçları, sabahlığın ipek saçakları arasından görünen tombul küçük elleri, çıplak ayaklarındaki parlak saten terliklerle her zamankinden gülünçtü. Fazla endişeli, kederli görünmüyordu. Daha ziyade sıkıntılı ve somurtkandı. Meliha? Evet, o da oradaydı. Biraz geride ayakta duruyordu. Odanın karışık, korku ve fenalık dolu havasına rağmen genç kadının her zamanki mesafeli, kendine hâkim, sakın görünüşüne hayran oldu.

Osman “Neden gelmedin, niçin beni aldattın?” diyen siemli bakışlarla bakarak, “saçının teli bile oynamamış, bu elbiseyi, ya pabuçları da nereden buldu? Yoksa böyle hazırlanmış bekliyor, hastanın fenalaşacağını daha evvelden tahmin ediyor muydu?” diye kendi kendine alayla sordu. Ona bakarken, aklından geçen fevkalade şeyi, kendisi ile evlenmeye hazır olduğunu genç kadına bir an evvel söylemekten başka bir şey düşünmüyordu. Meliha, odaya girdiğinden beri yüzüne bakmamıştı. İşte şimdi de gözlerini kaçırmak ister gibi başını pencerelere doğru çeviriyordu. Osman hayretle “Âdeta öfkeli, somurtup nazlanıyor, hele şuna bak!” diye, düşündü. Sanki verdiği sözü tutmayan benmişim gibi! Sonra içinde küçük bir şüphe uyandı: Cenan, buluşmalarına mani olmak için fesat çevirmiş, olamaz mıydı? O zaman kız her şeyi önceden tasarlamış demektir. Meliha’ya gelince, sabırsızlanmaya, telaş etmeye lüzum yoktu, işte orada, biraz ötede somurtarak bekliyordu. Elini uzatması, dokunması kâfiydi. Birdenbire nerede ve niçin bulunduğunu hatırlayarak toparlandı. Doktorun kalktığını, sıkıntı ile etrafına bakındığını gördü. Göz göze gelince, adam rahat bir nefes aldı ve beraber gelmesini işaret eden bir el hareketi yaptı.

Celile Hanımefendi olduğu yerde kımıldandı, sandalyesi ince ince gıcırdadı. Meliha karyolaya doğru birkaç adım atarak odadakilere sırtını çevirdi.

Doktor sofada durdu. Çantasını kapayarak ceketini düzeltti. Kaşlarının arası çatılmıştı. Düğmelerini ilikleyip elini saçlarından geçiriyordu. Daha çok genç ve tecrübesiz olduğu, hastaya koyduğu teşhisten kendisinin de korktuğu belliydi.

“Hastayı eskiden de birkaç kere muayene etmiştim” dedi. “Benden evvel midedeki sinirlerin zayıfladığını ileri sürenler yahut ülser teşhisi koyanlar olmuş. Ama ben daima başka bir şeyden şüphelenmiştim. Şimdi ise yanılmış olmaktan korkuyorum. Hastanın heyeti umumiyeti, bu beklenmedik kriz, ağrıların cinsi, kanın kolay dinmeyişi, hepsi şüpheyi calıp şeyler. Siz yakınlarındansınız değil mi? Bence hastaneye kaldırılması doğru olur. Hastanede tabii mide röntgeni alacaklar. Dediğim gibi ülser de olabilir.”

Hafif bir tereddütten sonra “Kanser de” dedi.

Osman başlangıçtan onun bunu söylemek istediğini anladığı için şaşırmadı. Yalnız eli ile “Hay allah kahretsın!” gibilerden bir hareket yaptı. Kapıya doğru dönünce kızın orada eşiğin üzerinde durmuş, doktorla kendisine bakmakta olduğunu gördü. Ne zaman, nasıl, o kadar sessizce peşlerinden gelmişti? Çığlığını boğmak ister gibi yumruklarından birini ağzına kapamış, gözleri dehşetle büyümüş bakıyordu. Doktorun bütün sözlerini duymuş olduğu belliydi.

Osman ona doğru birkaç adım atarak teskin etmek ister gibi “Cenan!” diye, mırıldandı.

Kız elini ağzından çekti. Dudakları bir an müthiş bir haykırışa açılmış gibi aralık kaldı. Sonra yüzü, ağzı, gözleri değişiverdi. Âdeta yumulup kapandı. Osman onun boğuk bir sesle bir şeyler mırıldandığını ve kapıdan süzülüp tekrar içeri girdiğini gördü.

Doktoru orada, sofanın ortasında bırakarak peşinden yürüdü. Hayriye Hanım kızını görür görmez, Cenana karyolasına yaklaşmış yıkılır gibi üzerine kapandığı zaman kötü bir şeyler olduğunu anlamıştı. Ablası Mısır’dan geleli tehlikenin aşî boyalı evin etrafında dönüp dolaştığını gözü ile

görür gibiydi. Mide sancıları, kan ve kusmalarla beraber o müthiş kriz başladığı zaman bile Cenân'ı arar ve aratırken kendisini bir felaketin beklediğini seziyordu.

İhtiyar kadın "Allahım ne bahtsız kulunmuşum!" diye inledi. Artık çocuğuna, şu deli, coşkun kızcağızına yardım etmesine imkân yoktu. Bu sefer kalkmamak üzere yattığına emindi.

Sanki kendisini hayata kıldan ince bir şey bağlıyormuş, şöyle bir silkinip kurtulsa oraya, kayıp gidecekmiş gibi... Bunun için kıpırdamıyor, kızının talihsiz başını okşamaktan bile çekiniyordu. "Tekrar kan boşanırsa!" diye durmadan boğazını, midesini kontrol ediyor, zaman zaman bütün dikkati sancıların yükselip alçalışında toplanıyordu. Cenân'ı yapayalnız bırakmak, ölmek istemiyordu. "Henüz onu kurtarmak mümkün, o kadar genç ki!" diye düşünüyordu. Ablasının hain, soğuk bakışını gördükçe ürperiyordu. Meliha sakın, lakayt ayakta duruyordu.

Hayriye Hanım hayretle "Acaba hiçbir ölüye ağlamayacak mı, ne kadar kuvvetli!" diye kardeş kızına baktı. Sonra dünyaya meydan okuyan çakır gözleriyle Osman...

Kızının ağırlığını, ellerini, başını omzunda, göğsünde hissetmek ne de olsa teselli sayılırdı.

Kız bir kor gibi sıcak ve tuzağa düşmüş yaralı bir serçe gibi heyecanlı, çarpıntılıydı.

Odanın içinde yalnız o küçük kalbin kendisi için çarpıştığını bilmek!

İhtiyar kadın "Ben analık vazifemi yapamadım," diye, ağlamamak için kendini güçlkle tuttu.

Sancılarla kıvrandığı zaman onu bahçelerde, yabancı evlerde aratır, gece yarısı kime, nerelere gitmiş olduğunu kendi kendine sorup dururken bunu daha iyi anlamıştı.

Ablası "Sen bu kızı nasıl yetiştirmişsin ayol! Gece gündüz demiyor, alıyor başını gidiyor!" diye ıslık gibi yılan sesiyle yanında fısıldadığı zaman birdenbire gözyaşları boşanmış, "Fenaliğinden söylüyor ama doğru çok doğru!"

diye düşünmüştü. Onun vahşi tabiatı, bilgisizlikleri, avareliği içinde kalmasını istemişti. Onunla âdeta oynamış, öyle taze, güzel kendisine saklamak istemişti. Cenân dünkü çocuk, deli kız! Onu önüne almalı, dizlerinin dibine oturtmalı, bütün tehlikeleri, olacakları, hayatı anlatmalı değil miydi? Oysa kötü hakikatlerle şaşırtmaktan, ürkütmekten, neşesini kaçırmaktan hep sakınmıştı. Şimdi ise?

Oda yavaş yavaş boşalmaya başlıyordu. Cenân bir an Osman'la doktorun peşinden dışarı çıkmıştı. Hastalığını merak ettiği belliydi. Odaya döndüğü zaman, Hayriye Hanım kızının gözlerine bakarak "Çok hastayım, galiba çabuk öleceğim," diye düşündü. Bir an odadakiler gözünün önünde silinir gibi oldu. Gözlerini açtığı zaman Osman'la Meliha'nın dışarı çıktıklarını gördü.

Ablası da başının ağrısından şikâyet ederek yerinden kalkmıştı. Onun çıkmadan evvel bir an olduğu yerde hareketsiz kaldığını, Cenân'a baktığını gördü. Kıza doğru eğilerek yavaşça "Annen uyuyunca odama gel, ben artık uyuyamam, sabahlarım, biraz konuşuruz" dediğini duydu. İçi titredi. "Hayır, asıl ben uyumamalıyım, ben Cenân'la konuşmalıyım," diye canlanmaya, kuvvetini toplamaya çalıştı.

Ablasının Cenân'la ne konuşacağını biliyordu. Çünkü gündüz kriz başlamadan evvel bir aralık odasına uğramış, oğlundan gene mektup aldığını, eğer Cenân itiraz etmezse Cemal'in evlenmeye talip olduğunu büyük bir lütufta bulunur gibi haber vermişti. Telgraf çeker çekmez oğlan derhal gelecekti. Rahat seyahat etmek, her tarafı dolaşmak için otomobilini de beraber getirmeyi düşünüyordu. Evlenir evlenmez kızı alıp Avrupa'ya gidecekti. Evet, bütün bu teferruatları bile düşünmüşlerdi. Kızı alıp kaçmak için her şey hazırды ve Cenân, göğsünde bir kuş gibi titreyen şu çocuk!

"Benim güzel yavrum, küçücük kızım, böyle bir zamanda ölmek, seni yapayalnız bırakmak!" diye gözleri sulandı Hayriye Hanım'ın. Elini kaldırmak, onun yastıklara dağıl-

mış saçlarını okşamak istiyordu. Doktorun yaptığı ikinci iğne tesirini göstermeye başlıyordu. Ağrılar iyiden iyiye kesilmişti. Yalnız karnında iğnelenmeye benzer sızılar vardı. Büyük bir halsizlik hissediyordu. Kafası kurşun gibi ağırlaşmıştı. Bir bakıma uyumak, hatta uyanmamak üzere dalıp gitmek fena olmayacaktı.

O kadar yorgundu ki! Hastalıktan, yaşamaktan... Ama evvelâ hepsini, yüreğinin üzerinde taş gibi oturan şeyleri küçüğe anlatmak istiyordu. Bilsin, hakikati bilsin! Ablası konuşmadan, parlak vaatler, yalan sözlerle kızın aklını çelmeden, onu kolay bir av gibi yakalamadan evvel anlatmak lâzımdı.

Kımıldamaya çalıştı, elinde olmayarak inledi. Cenân'ın doğrulup korku ile kendisine baktığını gördü. Gülümsedi. Kapının önünde yorgun, endişeli bekleyen Nilüfer Kalfa'ya döndü, "Git uyu Kalfa, ben de uyuyacağım, yarın bir sürü iş olacak, erken kalkacaksın," diye mırıldandı.

Başı ile Cenân'ı işaret ediyordu.

"O var, o beni bekler."

Başka zaman olsa kıyamaz, Cenân'a gidip uyumasını söylerdi. Şimdi hiç gitmemesini, yanından ayrılmamasını istiyor, onu herhangi bir tehlikeye karşı muhafaza edebileceğine inanmaya çalışıyordu.

Kızın yavaşça "Ben buradayım, annemi beklerim," dediğini duydu.

Ses öyle bitkin, korkulu, telaşlı çıkmıştı ki ihtiyar kadın, "Allahım, allahım ölmek istemiyorum, onun için yaşayayım!" diye tekrar dua eder gibi mırıldandı.

Hemen şimdi yahut uykunun içinde boğazından fışkıran kanlarla boğulmaktan, kendine gelmeden, ona her şeyi anlatmadan ölüp gitmekten korkuyordu.

Kalfa odadan çıkıp da yalnız kaldıkları zaman:

"Beni dinle" dedi, "beni dinle Cenân!"

Çabucak yorulmuş, nefes alışsı sıklaşmıştı.

Kız "Allah aşkına Cicim konuşma, kıpırdama!" diye bağırdı. Karyolanın kenarına oturmuş, dağılmış saçları,

buruşmuş elbisesi, korkudan mürekkep gibi koyulaşmış gözleriyle annesine dik dik takıyordu. Kuru ve sakın bir sesle “Biliyorum, hata ettim ama artık sen ne istersen onu yapacağım, söz veriyorum,” dedi.

Hayriye Hanım daha bir şey söylemeden içinden geçenleri anlamış olmasına şaşıtı.

“İnsanları tanımıyorsun, dünyayı bilmiyorsun,” diye fısıldadı. “Bugün kriz esnasında kendim için de, senin için de ne kadar korktum bilsen! Belki seni bir daha göremem, söyleyemem diye... Kabahat benim. Büyüdüğünü görmem, anlamam, ona göre hareket etmem lazımdı.”

Birdenbire anlatmak istediği şeylerin çok uzun ve yorucu olacağını hissederek ümitsizliğe düştü. Uyku ile mücadele ediyor, göz kapaklarını güçlkle açık tutuyordu. Zaten ondan ötesini rüyada gibi kesik kesik söyledi. Cenan'ın ne düşündüğünün ne yaptığının farkında değildi. Kızın yüzü bile uzak ve silik görünüyordu.

“Teyzen,” diye başladı. “Celile teyzen müthiş bir kadındır Cenan! Burada, benim yanımda kal bütün gece... Onun yanına gitmeni istemiyorum. Şunu bil: Ne beni ne seni sever, kimseyi sevmez o... Yalnız bir kere sevmiştin: Babanı! Genç kızken, ikimiz evlenmeden evvel! Baban beni seviyordu. Evlendiğimiz zaman ablam ikimizden de nefret etti, bizi hiçbir zaman affetmedi. Gözü hep başkalarının malında, canında, sevgilisindeydi, anlıyor musun? Üzülme hepsi geçer. Sen korkma, ben iyi olacağım. Bak her şey nasıl yoluna girecek. Sen burada, yanımda kal. Kahire'den mektup aldı ablam, bu akşam, o oğlandan... Onun hiçbir sözüne inanma Cenan. Eğer sana anlatırsa, ben de burada olmazsam hatırla ve inanma. Sarhoşun biri ile evlendi. Zengin bir Arap. Ama hasta, yarı deli bir adamdı. Çok eziyet çekti. Biz burada hepsini duyduk. Oğlan da babası gibi çıkmış. Hasta adamın oğlu, alkolik, huysuz, çapkının biri diyorlar. Yapmadığı rezalet kalmamış Kahire'de. Bu kadın orada oğluna kız bulamamış olacak. Bu kadın bize fenalık etmek istiyor Cenan.

Teyzen, evet benim de kardeşim ama böyle işte. Bunları sana söylemek istemezdim. Anlatmaya değmez diyordum. Gelir gelmez pençesini sana attığını gördüm. Canavar gibi bir kadın. Eğer kanıp oğlu ile gidersen seni parçalar. Bu kadın her şeyi yapar. Babanı sevdim diye... Orada, o uzak yerde, yabancı, yarı deli bir adamla geçmiş olan cehennem gibi günlerin intikamını alacak. Senden, benden, hepimizden... Bırakıp kaçtığı için kendisinden nefret etmiş olan Raif'in, babanın onu değil, beni sevmiş olmasının, hatta senin kendisinin değil de benim kızım, benim yavrum, sevişen iki mesut insanın çocuğu olmanın intikamını alacak. Bu müthiş, müthiş bir şey Cenan! Eğer seni kandırabilirse orada kendi çektiklerinden çok daha beterini sana çektirir.

“Alkolik, yarı deli adamın oğlunu düşün. Annesinden betermiş diyorlar. Resmine git, dikkatle bak, nasıl güzel, nasıl şımarık, nasıl fena bir oğlan göreceksin. Sana anlatmak, hepsini anlatmak istiyorum... Bilmelisin ki...”

Fakat her şey gittikçe büsbütün silinip uzaklaşıyor, yorgun, hasta vücudunu saran uykunun sarhoşluğu içinde sesi tatlı bir fısıltı halini alıyordu:

“Uykum var, yazık çok uykum var! Sana daha neler anlatacaktım! Dertleşecektim de biraz. Senden şikâyetlerim var Cenan! Bu gece gitmemeliydin, hem de hasta olduğumu bildiğin halde! Hiç gelmeyeceksin, seni görmeden öleceğim diye ödüm patladı. Bu adam, Osman çapkının biridir. Sen nereden bileceksin? Zaten bilmediğin öyle çok şey var ki! Sana hepsini söyleyeceğim, anlatacağım...”

Artık, yarı uykuda konuşuyordu. Hiç olmadığı kadar rahat, vücudu ılık bir banyoda gibi sıcak, iyiydi. Azalan ışıklar, tatlı bir uyuşukluk... Sonra Cenan'ın üzerine eğilen gölgesini de görmez oldu. Kendini birdenbire çiçek açmış bir erik ağacının altında buldu. Beyaz elbisesi, örgülü saçlarıyla genç bir adama doğru gülümsedi. “Bugün nişanlanıyorum, bugün en mesut günüm!” diye düşünüyor, elbisesinin eteklerini düzelterek dallara dayanıyor, gittikçe

yaklaşan o genç yüze gülerek ellerini uzatıyordu. Uzakta ablasını gördü. O da beyazlar giymişti. Ağlıyor, erik ağacının altına, onlara, kinle, nefretle bakarak öfkeli işaretler yapıyordu. Onun orada olması, kendilerine bakması her şeyi bozuyordu. Yaklaşan genç adama, “Buradan gidelim,” dedi, “Sana Cenana’dan bahsetmeliyim. Bu kadın kızımızı elimizden alacak. Buna mani olmalısın.”

Sonra ne zaman yürüyüp geldiklerini bilmeden kendisini onunla beraber yemyeşil bir çayırda buldu. Ağaçların arasından gizli su sesleri geliyordu. Gökyüzü masmaviydi... Birdenbire öpüşmeye koyuldular. “Eskisi gibi değiliz; böyle ne çabuk, nasıl değiştik,” diye düşündü. Ablası oraya da gelmişti. Kinden, öfkeden kızarmış yüzüyle bir çitin arkasından kendilerine yumruk sallıyordu. “Bak bak bize nasıl küfür ediyor!” diye, bağırmaya başladı. “Cenana’ı kurtarmalıyız. Kızı onun eline bırakmak olmaz...” Genç adam sakın sakın gülüyor, saçlarını, yüzünü öpmeye çabalıyordu. Bu saçmaydı. Onun kollarından kurtulmak, kızının yanına gitmek istiyordu. “Cenana, yavrumuz, çocuğumuz!” diye ona yalvarıyordu. Böyle çırpınır, yalvarırken birdenbire ayağı kaypak bir yere değdi. Karanlık, derin bir kuyuya doğru yuvarlandı. Düşerken, “Geriye, kuyunun çemberine basmış olmalıyım, kabahat bende, ondan kaçmamalıydım!” diye düşündü. Sonra her şey karardı. Derin, rahatsız bir uykunun içinde Cenana’nın ağladığını, kapıyı yavaşça açıp çıktığını duymadı bile...

Cenan'ın defterinden:

Doğru bahçeye çıktım. Bütün ev halkı uyuyordu. Cicim de hasta, kâbuslu bir uyku ile kendinden geçmişti. Bir zaman bana ihtiyacı olmayacaktı.

Hafif bir rüzgâr çıkmıştı. Ağaçlar hışırdıyordu. Gece yıldızsız, karanlıktı. Zaman zaman taşlara, dallara çarparak yürüyordum. Bahçeyi yabani otlar, dikenler sarmış. Birçok dallar kırılıp düşmüş, taşlar yerinden oynamış... Arkamda hışırtılar, sürünmeye benzer bir ses duydum. Ürkerek durdum, bekledim. Ağaçların arasından bir gölge sıçradı: Cin! Hayvancağыз sessizce yanıma sokuldu, başını dizlerime sürdü. Benimle beraber yürümeye başladı.

Neyim vardı? Çok acı çekiyordum. Hiçbir zaman o anda olduğu kadar kendi kendimden nefret etmemişimdir. Evet, tuhaf bir şey, kendime bir başkası gibi uzaktan bakabi-

liyor; ilk defa kinsiz, öfkesiz, etrafımdakileri, olanları ve nihayet gene kendimi düşünebiliyordum.

Dünyadan habersiz, akılsız çocuk! Dünyayı istediği, hoşuna gittiği gibi gören cahil küçük kız! Onu, kafasındaki deli düşünceleri, huysuzlukları, sabırsızlıklarıyla görüyordum. Her şeyi almak, her şeye kendine göre malik olmak isteyen haris yaratık...

Evet, kendimden nefret ediyordum, utanıyordum. Nasıl anlatmalı? Sanki bir yığın kurt düşmüş içimi oyuyordu. Dayanılmaz bir fenalık! Bütün vücudumda ürpertiler, yakıcı bir ateş dolaşıyordu.

Nereye gittiğimi bilmeden, karanlıkta bahçe kapısına doğru yürüyordum. Birdenbire Cin, olduğu yerde durdu, kulaklarını dikerek hırladı.

Ben de durmuştum. Yakın bir yerlerden, küçük taflan kümesinin gerisinden sesler, fısıltılar geliyordu. Yavaşça Cin'in başını tuttum okşadım. Hayvan anladı, sakinleşti. Vücudum titreyerek birkaç adım ilerledim, kulak verdim: Evvela tatlı mırıltılar, manasını anlayamadığım fısıltılar, sonra rüzgâr kelime uçları getirdi, birdenbire sesi tanıdım; Osman konuşuyordu:

"Göreceksin, benim öbürüne benzemediğimi göreceksin," diyordu. "Yalnız seni... Yüzünü, gözlerini görmek istiyorum. Bana dön... Hah işte böyle... Soğuk, buz gibi soğuksun, hakları var! Ama benimle? Evet, evlendiğimiz zaman... Derhal, bunu derhal istiyorum, inanmıyor musun? Delisin sen, benim gibi bir adam! Gel, yaklaş, bak sana ne söyleyeceğim..."

Ve derin bir sükût, ebediyen sürdüğünü sandığım bir sessizlik. Sonra birdenbire Meliha'nın itaate hazır bir çocuğunu hatırlatan korkulu, titrek sesi:

"Beni buradan götür, beni buradan, bunlardan kurtar Osman!"

Osman'ın mağrur, küstah kahkahası, tekrar hışırıltılar, derin soluklar...

Birdenbire Osman'ın birkaç saat evvel çıplak omuzlarına, gözlerime, ağzıma eğilen arzu dolu çakır gözlerini görür gibi oldum:

“Kız ne tazesin sen, ne taze, ne beceriksiz şeysin sen! Yoksa benden korkuyor musun şimdi de?” diyen sıcak sesi...

Ateş gibi yanan dudaklarının altında, kuvvetli ellerinin arasında cansız bir bebek gibi kalmıştım. Duyduğum korkunun içinde taş gibi, utançtan sersem bir haldeydim. Verdiği içki başımı döndürmüştü. Bakışları, kocaman boyu, kuvvetli kolları ürkütücüydü. “Mademki beni seviyor,” diyordum. Beni fazla çocuk, acemi bulmaması, benimle tuhaf, eğlenceli bir şeyle oynar gibi hareket etmemesi için ağlamak isterken gülmüş, kaçmak isterken sokulmuştum. İçim kaskatı, kabil olduğu kadar pervasız, uysal olmaya çalışmıştım. O şimdi bir başka kadının, Meliha'nın kolları arasındaydı.

Bir ağaca yaslanmıştım. Elimle Cin'in başını tutuyordum. Karanlık gökyüzüne, siyah kocaman gölgeleri andıran ağaçlara, gecenin içine imdat arar gibi bakıyordum. Otların arasında ihtiraslı sarılışlar, öpüşmelerle vaatler, evlenme hayalleriyle birbirlerinin kollarında kendinden geçmiş iki insan vardı: Meliha ve Osman!

Yavaşça ağaçtan ayrıldım. Karanlığın içinde, Cin peşimde kayar gibi yürüdüm. Dışarı çıkmadan evvel parmaklıkların önünde bir an durdum. Eğilip baktım. Sokağın ışıkları sönmüştü. Küçük toprak yol karanlıkta kıvrırla kıvrırla caddeye doğru uzanıyordu. Bütün evler gecenin geç saatlerine mahsus derin bir uyku ile bahçelerin içine çekilip çömelmişlerdi. Orada kapının önünde yapayalnız, ürkek, bedbaht, hareketsiz kaldım. Cicim'in yanına dönmek, ona sarılmak, göğsünde ağlamak istiyordum. Her şeyi kabul etmiştim. Orada, karanlığın içinde yanımda Cin, kısa elbisem, çıplak bacaklarım ve dağılmış saçlarımla uykusundan korku ile uyanmış küçük bir çocuğa benziyordum.

“Evet, çok bilgisizim, hiçbir şeyden haberim yok ve korkuyorum!” diye düşünüyordum. Hakikat buydu. Cicim’in yanına koşmak, göğsüne kapanmak “Sakın ölme, sana bir şey olmasın Cicim; hakkın varmış, benim dünyadan haberrim yokmuş!” diye bağırarak geliyordu içimden.

Doktorun Osman’a söylediklerini duymuştum. “Kanser olabilir” demişti. Ne müthiş şey! “Anne, anneciğim!” diye ağlamaya koyuldum. Tanrının beni cezalandırdığına inanır gibi oluyordum. Gülünç hayallere kapılmıştım. Kalpsiz ve fena olmuştum. Meliha’yı kıskanmış, kocasına, Raif’e göz dikmişim. Raif öldüğü zaman, onu kaybettiğim için değil, elimden kaçırdığım için ağlamıştım. Onu da sevmemişim, hiç kimseyi... Meraklarım, hırslarım ve kendim, yalnız kendim vardım.

Cin eteklerime sarılıyor, rüzgârda uçuşuyor, oraya, parmaklıklara yaslanmış taşların üzerine çökmüş ağılıyordum.

Oysa her şey ne kadar basitmiş tanrım!

Beni sevdiğini, hatta benim için öldüğünü sandığım Raif, bir başkasına, hem de yüzüne bakmaktan birçoklarının korkup iğrendiğı bir kadına âşık olmuş, kendisini onun yüzünden öldürmüş. Belki de yalnızca kararsız, zayıf bir adam olduğu için... Çocukluğumdan beri o kadar beğendiğim, kıskandığım Meliha’yı ise sevmeyen, istemeyen erkekler varmış!

Osman’a gelince: kalpsiz, kendini beğenmiş, çapkının biri...

Bir zamanlar onları; Meliha’yı, Raif’i, Osman’ı erişilmez, harikulade yaratıklar gibi sevmiş, kızmış kıskanmıştım! Celile teyzemi ise beni sefaletten, sıkıntıdan kurtaracak, iyiliğe, güzelliğe, feraha çıkaracak biri gibi karşılamış, ona baş eğımişim. Başucumda, gümüş çerçevenin içindeki o genç, güzel teyze oğlunu, peri padişahının oğlu gibi görüyordum. Her şeyden ümidimi kestiğim zaman ona dönebileceğimi, ondan imdat arayabileceğimi tasarlıyordum. Fena kalpli, haris bir kadının intikamına âlet olduğumu,

kendini beğenmiş zengin, çapkın, sarhoş bir adamın kolları arasına koştüğümü nereden bileceğim! Zavallı Cicim! O bütün bunlar için benim hesabıma üzölmüş, kederlenmiş, endişeler, korkular içinde kavrulup durmuştu.

Ne fenalıklar yapmış ve ne kadar gülünç olmuşum! Yeni elbiselerim, boyalarım, şımarıklıklarım! Bütün bunlarla kurulmuş makine bir bebek gibi şu aşu boyalı fakir evin içinde fenalıklarımı, öfkelerimi, tasasız, avare, hayâsızca dolaştırmıştım...

Gözyaşları yanaklarımdan içime, göğsüme kadar süzölüyordu. Üşüyordum. Cin homurdanıyor, eve dönmek istiyordu. Evet, eve Cicim'in yanına dönmek... Daha şimdiden onu da kaybetmiş gibiydim. Herkesi, her şeyi! Birdenbire ölümü düşündüm. Bütün fenalıkları ortadan kaldırmak? Doğrudum. Etrafıma bakındım. Sonra yavaşça parmaklığı iterek dışarı çıktım. Yolun kıvrılıp caddeye döndüğü noktada yanan sokak lâmbasından hafif bir ışık süzölüyordu. Oraya, denize gidecektim. Artık ağlamıyordum. Yalnız gözlerim yanıyordu. Bir ağırlıktan boşalmış gibi hafiftim.

Cin'e "Git, eve dön, haydi, haydi Cin beni dinle," diye seslendim. O aldırmayarak peşimden geldi.

Daha komşumun kapısına yaklaşımadan karanlığın içinde boğuk bir sesin "Cenan, Cenani!" diye, seslendiğini duyarak irkildim. Korku ile ileriye doğru baktım. O oradaydı, komşum! Kapının önünde, parmaklıkların gerisinde hareketsiz duruyordu. Üzerinde yakası açık mavi bir gömlek vardı. Saçları sakalı birbirine karışmıştı. Vücudu yarı yarıya karanlığın içinde kaybolduğu için yalnız bu mavi gömleği ve iki ateşten nokta halinde yanan gözlerini görüyordum. Olduğum yerde donup kalmışım.

Bahçe kapısını açarak "Buraya gel" dedi.

Yerimden kıpırdamadım. Ona verdiğim sözü tamamen unutmuşum! Böyle bir adamla? Hem de yalnız eğlenmek, alay etmek için! Şu tanınmış yazar, görmüş geçirmiş

adam! Onun beni arzulamasını, öpmesini, önümde aşağılaşmasını istemiştım!

Biraz daha kuvvetli bir sesle “Buraya gel” diye tekrar etti.

Cin benden evvel açılan kapıdan süzölerek içeri girdi. Bir suçlu gibi başım önümde onu takip ettim.

Sonra ne oldu, neler konuştuk?

Şimdi bütün olanlar bana karanlık ve uzak görünüyor. Yalnız fena, çok fena şeyler konuştuk. Acı sözler... Evet, bunu iyi biliyorum.

Elimden tutmuştu. Bir müddet öyle yürüdük, evin kapısının yanındaki ağaçların altına geldik. Hamak eski yerinde, iki büyük ağacın arasında sallanıyordu. Hasır masanın üzerinde bir şişe su, açılmış sigara paketleri vardı.

Hasır koltuklardan birini göstererek “Otur buraya,” dedi.

Kendisi yavaşça gidip hamağa uzandı.

“Ben de hastayım,” diye mırıldandı.

Bitişikte Cicim ölüm tehlikeleri içinde yatıyordu. Osman’la Meliha otların arasında sevişiyorlardı ve biz gece yarısı bahçede, böyle ikimiz!

“Annen nasıl?” dedi.

“Annem ölecek!” diye düşündüm ve her şeyi unuttum, orada, evde... Ağzı siyah bir çukur gibi açık uyuyor, her nefes alışta biraz daha ölüme yaklaşıyordu.

Cevap vermediğimi görünce devam etti:

“Çok hasta olduğunu biliyorum. Kalfa buraya, seni aramaya geldiği zaman söyledi. Ben de iyi sayılmam, sıkıntım var. Demin gene ilaç aldım. Uyuyamayınca bahçeye fırladım, iyi ki çıkmışım.”

Sanki yabancı, tanımadığım bir adam konuşuyordu, çok solgundu, ilk defa sandığımdan çok daha ihtiyar olduğunu fark ettim. Onda eski komşumu, alaycı, zeki, müstehzi, canlı adamı hatırlatan tek şey küçük sakalı, parlak, ateşli gözleriydi. Sesi bile değişmişti. Yorgun, ahenksiz çıkıyordu.

Bir müddet karşılıklı sustuk. Benim konuşmamı beklediğini anladım. Artık anlatacak bir şey yoktu. Daha doğrusu

anlatılması imkânsız şeyler vardı. Bedbaht ve çaresizdim. Ölmek istiyor ve ölümden korkuyordum.

Karanlıkta doğrulduğunu gördüm. Gözleri gözlerimde “Senin de halin pek parlak değil hani” dedi, “hepimize bir şeyler oldu. Nazar değdi diyelim.”

Gülümsemeye çalışarak kendini yukarı doğru çekti, arkasına yaslandı.

“İlaç alalı biraz daha rahatım,” diye mırıldandı. “Sabırla sabahı beklemekten başka çare yok.”

Sonra tekrar konuştu:

“Birazdan gün açar, bir iki saate varmaz sabah olur. Bu ikinci kriz. Zaten demişlerdi, sinirlenmek, üzülme yok, öyle heyecanlara, başka türlü çarpıntılara elveda ve biz dinlemedik tabii...”

Sesimi çıkarmadım. Karşısında kımıldamadan, taş gibi hareketsiz oturuyordum. Ellerim dizlerimdeydi. Gözlerim, karanlığa, ağaçların kuytuluklarına dikilmişti. Sesi bana uzaklardan geliyordu. Onu yarı uykuda gibi dinliyordum. Gülümsediğini görünce ürpererek doğruldum, kıpırdadım.

Bu sefer ta kendisiydi. O akıllı, müstehzi adam, benim komşum! Aralanmış dudaklarından iki beyaz ön dişi parlayarak görünüyordu. Gözleri hafif kısılmıştı. Kendi kendisiyle ve bütün dünyayla sanki alay ediyordu.

“Hasta mısınız?” diye sordum.

Rahatlamış gibi elini sakalından geçirerek “Nihayet konuşabildin!” dedi. “Beni âdeta korkuttun kız! Kendine gel, hastayım ya... Buraya gelmeden evvel de hastaydım. Bu sakın sokağa çekilip neden bu evi satın aldım sanıyorsun? Doktorlar yorulmamamı, gürültüsüz bir hayat yaşamamı söyledikleri için.”

“Unutmak istediğiniz o büyük aşk?”

Bu sefer sesim titriyordu.

“Buraya gelmeden evvel öyle bir şey yoktu. Hastalığını gizlemek isteyen kendini beğenmiş bir ihtiyarın sözleriydi onlar... Yalan söylediğimi, alay ettiğimi anlamadın mı çocuk?”

“Ben her şeye, hepinize inandım,” dedim. “Size de, öbürlerine de!”

Boğazım kurudu. Sesim çıkmaz oldu. Sustum.

Uzaklarda bir köpek havladı. Ayaklarımın ucunda yatan Cin başını kaldırarak kulaklarını dikti. Rüzgâr serin serin eserek ağaçları hışırdattı. Birdenbire gecenin içinde bir şeyler canlanmış gibi bir kıpırdama oldu. İnce yaprak sesleri ve cıvıltılar duydum. Sonra sonra yakın bahçelerdeki horozlar ötmeye koyuldu. Başımı kaldırıncı ağaçların arasında solan, açılan gökyüzünü gördüm. Sabah oluyordu.

Komşumun uzandığı hamak küçük bir gıcırtı ile sallandı. Onu akçılşan, açılan gecenin içinde daha iyi gördüm. Yanakları bembeyaz, gözlerinin altı gölgeli ve torbalıydı.

“Gün açar açmaz hemen şehre ineceğim,” dedi. “Doktora... Bu çarpıntı beni ürkütüyor. Boğulacağımı sanıyorum. Nabız birdenbire zayıflıyor, sonra soğuk soğuk terler. Birinci, ikinci derken üçüncüde alıp götürür; hani hiç şakası yok.”

Cevap vermediğimi, hareketsiz yüzüne baktığımı görünce, sanki asıl söylemek istediği bu değilmiş gibi, “Sana yalan söylemedim,” dedi. “Daha doğrusu hiçbir zaman seni aldatmak istemedim. O büyük aşk hikâyesi istemeden yaptığım bir şaka olmalı. Ehemmiyet vereceğini sanmıyordum. Bütün olanlara şimdi ne kadar üzöldüğümü bilsen... Ama hepsi geçer, üzölme sen... Annenin hastalığı da.”

Beni ilk defa görüyormuş gibi dikkatle bakıyordu. Açılan karanlıkların, sabahın, ilk ölgün ışıklarının altında onun karşısında nasıl görünüyordum bilmem. Her halde perişanlığım, bütün çıplaklığı ile meydana çıkıyordu. Hamağı şiddetle sallayan bir hareketle bana doğru eğilerek “Geçer,” diye tekrar etti. “Korkma kız, hepsi geçer. Bu senin başına gelenler yaşının icabı şeyler. Tehlikeli yaştır senin yaşın. Hem de insan senin gibi fazla olmadık arzular, hayallerle kafası dolu delinin biri olursa... Bilir misin bir gün seni yazmak isterdim. Bütün fenalıkların, iyiliklerin

ve g zelliklerinle senden bahsetmek. Belki bu son romanım ve zevkli bir çalışma olurdu.”

Benim bütün fenalıklarım, bütün g zelliklerim! Gözlerimi gözlerinden kaçırarak ona değil de ağaçlara, gökyüzüne, rüzgâra söyler gibi “Ben bir canavarım, işte hepsi bu kadar!” dedim. Ona doğru döndüğümde kalbim çarpmaya başladı. Küçük bir ümitle doğrudum, canlandım. Çünkü dağılan karanlıkların, günün  lg n ilk ışıkları içinde gözlerini iyice görüyordum. Bu gözler şefkat, iyilik, hatta sevgi doluydu.

“Kendini bırakma,” dedi. “Hayır, canavar değil, küçük bir kızsın sen. Daha doğrusu  yleydin. Bir geçidin üstünde durmuş, tanımadığın, bilmediğin bir dünyaya arzular, ihtiraslar, sevgiler ve nefretlerle dolu ateşli gözlerinle bakıyordun. O dünyanın içinde seebildiğin bütün güzel, iyi şeyler senin olsun istiyordun. Olduğu yerden  maya hazırlanan bir serecik, daha doğrusu pençeleri vurmaya, koparmaya açık, vahşi, küçük bir kuş gibiydin.”

Fena bir gülüşle “Utuğum yerden nerelere düştüğümü işte görüyorsunuz!” dedim.

Gözleri g zlerimdeydi. Susuncaya kadar o gözler bazen müstehzi bazen dalgın ama iyilik ve sevgi dolu, benden ayrılmadılar.

“Senin yaşında ve senin tabiatında olan her geç kızı n aşağı yukarı başına gelen şeyler bunlar. Buna düşmek denilmez küçük kıyım. Sen farkına varmadan olduğun yerden  uverdin, hepsi o kadar. Eşiğin önünde iken hayran hayran baktığın, o zamana kadar yalnızca seyrettiğin, ocuk kalbinle hasretini çekip durduğun âlemin içine giriverdin, sen de oyuna karıştın. Zaten istediğin bu değil miydi?”

“Sen de oyuna karıştın.” Evet: “Bir gün gelecek ben de onların oyunlarına karışacağım, ben de onlarla beraber olacağım!” demiştim.

Komşumun sesi ile kendime geldim.

“Sabah oluyor,” diyordu. “Sana teşekkür etmeliyim. Geceyi yalnız geçirmeye tahammülüm yoktu. Her an ölümü bekler gibi... Yalnızlık, hastalık fena şey. Hele benim gibi ihtiyarlar için... Her an ya şimdi kriz gelirse, ya şimdi çarpıntı başlarsa, diye korkudan titreyip duruyordum. Bak görüyor musun, sen bizleri, hepimizi neler sanıyordun, tanımadığın, hasret çektiğin âlemin içinde kendi kendine ne kahramanlar yaratmıştın değil mi?”

“Meliha, senin için, yalnız tapılıp sevilen dünyanın en güzel kadını, Raif şüpheli bir ölümün karanlığı içinde dünyanın en iyi, en mükemmel adamı, Osman bütün kadınların uğrunda ölmesi lazım gelen harikulade yaratık ve nihayet ben, şu kendini beğenmiş, alaycı, meşhur yazar, büyük bir aşkı unutmak için tenhalara çekilip yaşayan komşun? Galiba herkesten evvel maskemi ben atıyorum: Hastalığım, ihtiyarlığım, korkularımla... Görüyor musun küçük kız hakikat ne kadar başka! Bunu senin iyiliğin için yapıyorum. Çok geç kalmadan sana dünyayı, insanları vaktinde anlatabildiğime inanmak isterdim. Sen bu gece arabada Osman’la eve dönerken parmaklıkların önünde yolunu gözlüyordum. Evvela kızdım, köpürdüm, saklayacak değilim. Ama sonra aklım başıma geldi. Ona söylemek, ona anlatmak lazım, bu küçük çocuğun, bu vahşi deli kızın hayatı, tehlikeleriyle öğreneceği zamanı geldi geçiyor, diye düşündüm. Senin için korktum, üzüldüm ve işte o zaman seni hakikaten sevdiğimi anladım.”

Dudaklarım, yumruklaım kenetlenmiş, hareketsiz onu dinliyordum. Vücudumda, hatta kalbimde garip bir katılık vardı. Geç kaldığını, her şeyin mahvolduğunu bağırarak istiyordum. Kelimeleri bulacak, konuşacak halde değildim.

Aramızda tekrar derin bir sükût oldu. Gittikçe açılan, parlayan ince kurşunilik içinde ağaçlar, duvarlar, yollar, evin siyah cephesi, pencereler, kapılar iyice şekillenip belirmeye başladı. Uzaklardan bir vapur sesi duyuldu, sonra caddeden geçen bir arabanın tıkırtıları...

Komşum yavaşça hamaktan sıyrılıp indi, yaklaştı, omzuma dokundu. Ayağa kalktım. Uzanıp elimi tuttu. Avuçlarının arasında hafifçe sıktı. Onun parmakları soğuktu. Benimkiler ateş gibi yanıyordu. Başını yüzüme yaklaştırıp gözlerimin içine bakarak “Delilik istemez, şimdi eve, annenin yanına döneceksin,” dedi. “Seni kapının önüne kadar götüreceğim. Hepsi geçecek, unutacaksın, yaşayabilmek için kuvvetli, sabırlı ve akıllı olmak lazım.”

Elimi bırakmadı. Cin, peşimizde bahçeyi omuz omuza, ağır ağır yürüyerek geçtik.

Küçük toprak yol aydınlanmış, köşedeki elektrik lambası sönmüştü. Evlerin kırmızı çatıları, gökyüzü, ağaç kümelerinin arasından görünüyor, kurşuniden tatlı bir maviliğe doğru açılan gökyüzünde iri beyaz bulutlar kayıyordu.

Beni kapının önüne kadar getirdi, orada karşılıklı hareketsiz durduk. Elim bırakmamıştı, yüzü yüzüme yakındı. Birdenbire nasıl oldu bilmem, o kıpırdamadan, bir şey söylemeden eğildim. Buz gibi dudaklarım onun yanağına sakalının başladığı o sert, sıcak noktaya yapıştı. Sonra alınını, gözlerini öptüm. Beni kollarının arasına aldı. Koklar gibi derin nefeslerle uzun uzun saçlarımdan öptü. Birbirimizden ayrıldığımız zaman gözleri buğuluydu, gülümsemeye çalışıyordu.

“Sana teşekkür etmeliyim,” diye fısıldadı. “Evet, sana minnettarım. Netice ne olursa olsun bana fevkalâde anlar yaşattın, bana yeniden gençliğimi verdin, evet bu yapılmaz fevkalâde şeyi yaptın! Gidersem bir daha buraya dönmeyeceğim. Onun için şimdiden allahaısmarladık ve senin için saadetler, yalnız yalnız saadetler küçük kızım; benim güzel, benim harikulade kızım!”

Gitti. Orada Cin’le yapayalnız kaldık. Arkasından bakıyorduk. O bir daha geriye bakmadan yolun ucunda kayboldu. Arkasından koşmak, “Seni seviyorum, seni, yalnız seni sevdim!” demek, hiç olmazsa ona bu saadeti vermek istiyordum. Böyle hasta, perişansa onu bu hale getiren

de bendim. Yaşının ve kalbinin müsaade etmediği arzuları uyandırmak için elimden geleni yapmıştım. Şimdiyse peşinden koşup sadaka verir gibi sevgimden bahsederek yalan söylemek, hâlâ bu tehlikeli oyuna devam etmek istiyordum. Oysa ne yapsam faydasızdı. Söyleyeceğim yalana inanmayacak kadar zeki olduğumu biliyordum.

Komşu evlerden birinde bir pencere açıldı. Uzaktan ilk tramvay seslerini duydum. Bütün vücudum garip bir titreme ile ürperdi. Cicim'i hatırlamıştım. Belki de ilacın tesiri bitmiş, acılar, sancılar tekrar başlamıştı. Belki o anda gözleri tavanda öyle bedbaht ve ümitsiz beni bekliyor, gene nerelere kaybolduğumu kendi kendine soruyordu. Bense orada parmaklıklara yaslanmış, kafam sersem, şaşkın, kararsız, perişandım.

Sokağın ucunda bir gölge belirdi. Ayak sesleri yaklaştı. Bu bir işaretmiş gibi olduğum yerde kımıldadım. Kapıyı ittim, Cin'le beraber ağaçlıklı yoldan aşı boyalı eve doğru yürüdüm.

Onu arabaya bindirip toprak yoldan ayrılırken sevgili yüzünün aldığı ürkek, korkulu manayı unutamayacağım. Sanki bir daha oraya, aşı boyalı eve dönmeyecekmiş gibi.

Meliha bahçe kapısının önünde elinde küçük valizi ile duruyordu. Bizi selametledikten sonra evden ayrılacağını biliyorduk. Sabah odada yalnız kaldıkları zaman Cicim'e "Öyle ise ben de apartmana döneyim. Zaten biz Osman'la evlenmeye karar verdik biliyor musunuz Teyze?" diye basit bir şeyden bahseder gibi evleneceğini haber vermişti.

Raif'in annesine Celile teyzeme gelince Cicim'in hastalandığı o felâket gecesinden beri kendisine bir şey söylemediğim hatla konuşmadığım halde, değişen bakışlarımdan, soğuk, haşın tavırlarımdan oğlu ile evlenmeyeceğimi, planlarının suya düştüğünü anlamış olmalıydı. "Oğlumu daha fazla yalnız bırakamam, hemen Kahire'ye hareket etmeliyim," diye birdenbire telaşlanarak biletini aldırılmıştı.

Şimdi ise yukarıda bavullarını hazırlamakla meşguldü. Kız kardeşini, alnına kondurduğu bir buse ile ancak evin kapısına kadar geçirmişti. Hastalığı umurunda değildi. Bana olan sevgisi de sönüp gitmişti. Ayağına gelen nimeti tepen şu küçük budala kız... Ama bütün bunlar artık beni heyecanlandırmıyordu.

Hadiseler sanki bana dokunmadan gelip geçiyordu. Hiç ağlamıyordum. Cicim'i şaşırtacak kadar soğukkanlı, sabırlı olmuştum. Korkunç günler geçirmiştik. Doktorlar hastanın hastaneye nakli için bir hafta beklememizi söylemişlerdi. Netice, ancak ameliyattan sonra anlaşılacaktı. Yeni bir krizin tehlikeli olabileceğini de saklamıyorlardı. Cicimle el ele, göz göze, gece gündüz krizin gelmemesi için dua etmiştim ve şimdi işte Cicim otomobilde, çantası ayağının ucunda, solgun ve korkulu, tehlikeli yolculuğuna çıkmaya hazırды.

Nilüfer Kalfa geçirmeye gelememiş, mutfakta ağlıyordu. Cin'i odalardan birine kapamışlardı ve Meliha bahçe kapısının önünde Raif'in ölümünü haber vermeye geldiği günkü gibi soğuk, sakın, arabanın hareketini bekliyordu.

Otomobilde Cicim'in yanına oturmuştum. Onun ellerini tutuyordum. İkimizin de parmakları buz gibiydi. Cicim dua eder gibi bir şeyler mırıldandı. Meliha eli ile bir işaret yaptı, araba hareket etti.

Komşumun bahçesinin önünden geçerken eve sırtımı dönerek Cicim'e doğru biraz daha eğildim. Bir şeyler sezmesinden, sual sormasından ürküyordum. Nemli gözlerinden, titreyen dudaklarından onun da aynı şeyi düşündüğünü, bir daha aşı boyalı eve dönememenin korkusu içinde titrediğini anladım. Zavallı kendi hastalığı ile öyle meşguldü ki geçen şeylerin farkında olmasına imkân yoktu. Zaten bir haftadan beri bitişik evdeki ölüm vakasını ondan gizlemek için elimizden geleni yapmıştık. Yatağından çıkamayacak kadar hasta olduğundan bu pek güç olmamıştı. Gürültülerden, küçük sokağımızı dolduran kala-

balıktan, acıklı cenaze merasiminden, hiçbir şeyden haberi yoktu.

Bekir'in anlattığına göre, komşum, şehre inmek için hazırlanır, ceketini giyerken her şey olup bitmiş. Bekir, Kalfa'ya "Bir şeye şükrediyorum, hiç acı duymadı, birdenbire aniden kollarıma yıkılıverdi. Koltuğa götürüp yatırdığım zaman âdetâ gülümsüyordu, Kalfa hanımcıgım!" diye anlatmış.

O pek korktuğu üçüncü kriz olacak!

Yazar için de ağlayamadım. Kupkuru ve taş gibiydim. "Hepsi benim suçum, daha beterlerine müstahakım!" diye bekliyordum. Yalnız beklediğim bir şey olmadı: "Kızıl Saçlı"nın sözlerini hatırlayarak bütün bir hafta gazetele-re bakmıştım. "Nereye gittiğimi, ne yaptığımı gazeteler-den öğrenirsiniz" demişti. Son dakikada intihar etmekten korkmuş olmalıydı.

Cicim araba sallandıkça elimi sıkıyordu. Yüzünün acı ile buruştuğunu görüyordum. Ona yardım edememenin aczi içinde hareketsiz kıpırdamadan duruyordum. Yüzüm solgun, gözlerim korkulu olmalıydı. Cicim cesaret vermek ister gibi acıklı bir tebessümle gülümsemeye çalışıyordu.

Sonra araba birdenbire hızlandı. Daha az sallanmaya başladık. Toprak yoldan çıktığımızı anladım. İçimden dua eder gibi "Allahım bize acı. Allahım bize gene beraber buraya, bu dar yola dönmeyi nasip et!" diye mırıldandım.

İhtiyar kadın “Günler ne çabuk geçiyor!” diye söylendi. “Yazın farkına varmadan işte sonbahar geldi. Ne kadar toptasam faydasız, bahçeye yağmur gibi yağıyorlar!”

Tarhların üzerine eğilmiş, elindeki eski, siyah soba küreği ile dallardan dökülen sararmış yaprakları topluyor, yanında duran, belinden kesik çöp tenekesine dolduruyordu.

Duvar diplerinde kocaman, beyaz krizantemler açmıştı. Tarhların kenarında kıpkırmızı ateş çiçekleri yükseliyordu. Ağaçların altı, küçük çakıl taşı döşeli yollar, çukurlar her taraf sararmış kuru yapraklarla doluydu. Gökyüzü kurşuni, rüzgâr serindi. Toprak yol, yağmur bekleyen günlerin karanlığı ve hüznü içindeydi.

İhtiyar kadın belini ovuşturarak doğruldu, beyaz başörtüsünü düzeltti.

“Toplamak faydasız,” diye içini çekti. “Eğer param olur, gelecek yaza ömrüm vefa ederse bir bahçıvan...”

Sonra birdenbire bahçesini düşünmekten vazgeçerek parmaklıklara doğru yürüdü. Yüzü canlanıp, gözleri ince bir tebessümle parlayarak eğilip baktı.

Yolun ucundan genç bir kız geliyordu. Gözlerinin altı biraz gölgeli, yüzü solgundu, etrafına bakmadan, sallanmadan, çabuk çabuk yürüyordu.

İhtiyar kadın “Aman allahım şu Hayriye Hanım’ın kızı da ne çabuk böyle büyüdü, değişti!” diye söylendi. “Daha dünkü çocuk, yaramaz, afacan, küçük kız ve bugün...”

Aşı boyalı ev için günlerden beri mahallede dönen dedikoduları hatırladı: Yazarın Meliha’yı sevdiğini, yüz bulamadığı için kederinden öldüğünü söylemişlerdi. Kıza gelince şu genç ressamla seviştiğini duymuştu. Sonradan Mısır’dan gelen zengin teyzesinin oğlu ile nişanlandığı rivayetleri çıkmıştı. Başka kötü bir şey daha vardı: Zavalı Hayriye Hanım’ın hastalığı için “Kanser, hastanede ha öldü, ha ölecek,” diyorlardı. İnsan hangisine inanacağını şaşırıyordu. Allah iyilik versin, aşı boyalı evin sahiplerini, hepsini severdi. Kızın şu toprak yolda, büyüyüp serpildiğini görmüştü. Ondan evvel anasını, Meliha’yı, Raif’i, yalnız onları mı, bütün mahalleyi...

Kendi kendine “Biz buraya kaç senesinde taşınmıştık?” diye sorarak yaşını bulmaya çalıştı. Yetmiş geçtiği muhakkaktı. Ama ötesini, oraya hangi tarihte geldiğini bir türlü bulamazdı.

Kendini bir yığın incelmış, eski kemikle; eğilmiş sırtı, buruşuk yüzüyle ihtiyar, çok ihtiyar hissederek parmaklıkların önünden çekildi. Bütün ömrü sanki toprak yolda, parmaklıkların arkasından başkalarını seyretmekle geçmişti ve şimdi bundan büyük bir usanç duyuyordu.

İstemeye istemeye yorgun adımlarla geriye döndü. Küçük yığınlar halinde toplayıp hazırladığı yapraklar, kürek, teneke orada duruyordu. Yaprakları, otları toplamaktan başka yapacak işi kalmamıştı, içini çekerek tekrar eski yerine çömeldi.

Cenan, yazarın evinin önünden geçerken yavaşlamadı, durmadı bile. İçinde ölmüş olan bütün şeylerle beraber o da ölmüştü. Hem bütün olanların ehemmiyeti yoktu. Mühim olan bir şey vardı, annesinin kanser olmayışı!

Küçük hastane odasını, annesinin ihtiyar, yorgun yüzünü görüyordu. Annesi gülüyordu, mühim olan buydu.

Doktor “Ameliyat iyi geçti, küçük bir ülser, geçmiş olsun. Yara yakında kapanır, perhizine dikkat edeceğinizi, iyi bakacağınızı vaat ederseniz birkaç haftaya kadar çıkmasına müsaade ederim,” demişti. Odada çiçekler vardı, hastabakıcı gülüyordu. Annesi yeni bir geceliğe ihtiyacı olduğunu söylemişti. Onlarla beraber gülmek, o aydınlık odanın içinde onların neşesine karışmak istemişti. Yapamamıştı. Kendini hep öyle kaskatı, sakın hissediyordu.

Sonbahar gelmişti. Yapraklar sararmıştı. Gökyüzü kapalıydı. Toprak yol kasvetli ve karanlıktı. Buna rağmen Cenani sokağı, gökyüzünü, parmaklıkların gerisinden merakla kendine bakan beli bükük ihtiyar kadını, hepsini sert çizgiler içinde, her zamankinden daha belirli, kendisine yakın, garip bir aydınlık içinde görüyordu. Tuhaf olan içindeki bu kuruluktu. Kendisini demir gibi soğuk, sert hissediyordu.

Aşı boyalı eve yaklaştığında başını kaldırıncı birdenbire Ahmet'i gördü. Parmaklıkların önünde durmuş, kendisine bakıyordu. Genç adam olduğu yerde kımıldadı, birkaç adım yürüdü:

“Seninle beraber geleyim mi?” diye sordu. “Annenin hastalığını merak ediyordum.”

Kız sakın bir sesle “Kanser değil,” dedi.

Ferahlamış gibi derin bir nefes aldı. Bu haberi ne zamandan beri bir başkasına vermek için sabırsızlanıyordu.

Ahmet peşinden geldi. Bahçede, ağaçların altında hiç konuşmadan ağır ağır yürüdüler. Eve yaklaştıkları zaman Cin önlerine çıktı. Havlayıp sıçrayarak kızın üzerine atıldı.

Kalfa mutfak kapısının önünde bekliyordu. Omuzları büsbütün çökmüştü. İhtiyar, çirkin yüzü solgundu. Sırtında hiç değişmeyen siyah basma entarisi, çıplak ayaklarının da mercan terlikler vardı.

Cenan yaklaştı, onun önünde durdu, ihtiyar kadının bir hareket yapmasını, bir şey söylemesini bekler gibi bir hali vardı.

Kalfa'nın yüzü heyecanlı, gergindi. Küçük gözleri buruşuklar arasında biraz hayret, biraz korku ile parlıyor. Suallerle dolu açılmış ağzının karanlık çukurunda iki sarı diş görünüyordu. Bakışları kızın büyük siyah gözleriyle karşılaşınca bütün yüzü değişip yumuşayıverdi.

Cenan “Ameliyat iyi geçti, birkaç haftaya kadar hastaneden çıkıyor,” dedi ve Ahmet’e söylediği şeyi tekrar etti:

“Kanser değilmiş!”

Bunu hızlı söylemek, tekrarlamak donmuş damarlarına belli belirsiz bir sıcaklık yayıyordu.

İhtiyar kadın, şiddetli sevinç sarsılması içinde “Allahım!” diye mırıldandı.

Bir an hareketsiz sustular.

Aşı boyalı evin panjurları örtülüydü. Ev karanlık günün içinde olduğundan daha büyük sağlam görünüyordu. Bahçenin ortasına sağlamca oturmuştu. Birdenbire küçük bir çıtırtı oldu, evin kopmuş saçaklarından birinden bir güvercin havalandı. Gökyüzüne, bulutlara doğru süzülüp gitti, ağaçlar biraz daha şiddetle hışırdadılar, kalın, büyük bulutlardan kurtulan güneş ışığı evin üzerine düşerek damın bir tarafını, pencerelerden birini aydınlattı. Yanların-

dan sıçrayarak ayrılıp taş merdivenleri tırmanan Cin, sahanlıkta ağır, sabırlı bir hareketle oturarak aşağıya, onları beklemeye koyuldu.

Cenan, bakışları, evin üzerinden geçen keskin küçük güneş çizgisinde, ışığın oradan, silinip gitmesinden, onu kaybetmekten korkar gibi olduğu yerde kıvıldamıştı. Sonra derisindeki, kemiğindeki o kuruluk, ruhundaki katılık, erimiş, her tarafını sıkı sıkı saran bir çemberden kurtulmuş gibi günlerden beri ilk defa, gevşeme, rahatlıkla sarıldığını hissetti. Sakınılması imkânsız bir şeyler olup bitmiş, güç bir geçitten atlamış, yorgun biri gibi derin bir nefes alarak gözleri aşı boyalı evde, küçük güneş ışığının üzerinde “Odasını hazırlamalı,” dedi. “Hem evi biraz düzeltmek, tertibe sokmak lazım. Geldiği zaman eskisi gibi bulsun. Yarası kapanıncaya, kendine gelinceye kadar bir müddet yerinden kıpırdatmayacağız. Hemen bugünden, şimdi, işe başlamak istiyorum...”

Sustu. Sonra hayretle dönüp Kalfa'ya baktı. Onun her zamanki gibi dünkü çocuğun emirlerini dinlemeyeceğini, canı ne isterse onu yapacağını söylemesini, bağırıp çağırmasını beklemişti. Öyle olmadı.

İhtiyar kadın dudaklarının kenarında hafif bir tebessümle kendisine bakıyor, gözleri akmaya hazır yaşlarla dolu parlıyordu. Ama ağlamadı. Bir yabancıya hitap eder gibi gizli bir hürmet, muhabbetle yavaşça “Bugün yorgunsun, yanna bırak. Tabii, sen ne istersen onu yaparız,” dedi.

Cenan omzunun yanında bir sıcaklık, heyecanlı bir soluk hissetti. Sonra sarkmış, hareketsiz duran ellerinden birine bir el uzandı. Kız isyanla sıçramak, uzaklaşmak istedi. “Bana artık kimsenin dokunmasını istemiyorum!” diye bağdırmamak için kendini güçlkle tuttu. Sakin, kıpırtısız kalmaya muvaffak oldu. Parmakları bir an o sıcak, büyük erkek avuçlarında buz gibi hareketsiz kaldı. Sonra onların şefkat, anlayış dolu tazyiki ile ürperdi, tekrar o biraz

evvelki sıcaklıkla vücudu yumuşadı, gevşedi. Yavaşça başını çevirerek genç adamın sevgi dolu gözlerine baktı ve günlerden beri belki ilk defa hafif bir tebessümle dudakları aralandı. Sonra üçü yavaşça aşı boyalı eve doğru yürüdüler. Yukarıda onları bekleyen Cin, yerinden kalkarak kuyruğunu sallamaya başladı. Kapının açıldığını görünce onlardan evvel süzülüp içeri giriverdi.

www.h2o.kitap.com

DAR YOL

Fenerbahçe'den Kalamış'a sahil bir genç kızın kaşları, iki yaydır. Cenân buralarda bir ceylan. Seke seke, ürkek, meraklı. Aşka ve kadınlığa... Giysilerini geren göğsünün diri yuvarlaklarının; taze, kırmızı ağzının; kara gözlerinde beliriveren sebepsiz heyecanların, ihtirasların, korku ve şüphelerin habercisi olduğu "kendi fırtınasının" vaktine sabırsız...

Âşık da: Teyzesinin kızı Meliha'nın kocası Raif... Çocukluk arkadaşı Ahmet ise ona... Geçirdiği kalp krizinden sonra bu sayfiye semtinde taşınan yeni komşuları, yazar Sedad Kemal de onun genç kızlığına, tazeliğine, dokunulmaz tenine âşık; geçiveren gençliğinin hasretine...

Gönlü çırpınan, şakıyan, daldan dala konan bir kuş, çevresindeki tüm erkekleri yakan bir alev Cenân. Annesi ve Nilüfer Kalfa'dan ibaret bir akvaryumdan denizlere doğru yalpalamakta...

Bir ölüm... Duacısı olduğu değil, beklenmedik...

Evlerinin önünden yolun Moda'ya uzanması gibi o da oraya açılacaktır artık. Düşlerinden aceleci davranmaktır hayat, öğrenecektir.

* * *

İlk kez 1949'da yayınlanan *Dar Yol*'u Peride Celal'in romancılığında bir dönüm noktası olarak nitelendiren Selim İleri'nin ifadesiyle "*Yarının, 'öz' edebiyata gönül vermiş okurları, Peride Celal'in büyük yazı emeğine şaşıp kalacaklar, hayranlık duyacaklar.*"

ISBN 978-605-7637-23-9

9 786057 637239 >

www.h2okitap.com